BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
8
14 G
11

Digitized by Google

Digitized by Google

B. ANGELA DE FVLGINIO,

OSTENDENS NOBIS VERAM VIAM QVA POSSVMVS SEQVI VESTIgia noſtri Redemptoris.

Ab ipſa ſanctiſſima Fœmina (Spiritu ſancto dictante) Liber hic conſcriptus, & ad veram conſolationem animarum piarum, omniumq; vtilitatem, nunc primùm in Germania editus.

Summus dolor

Summa paupertas

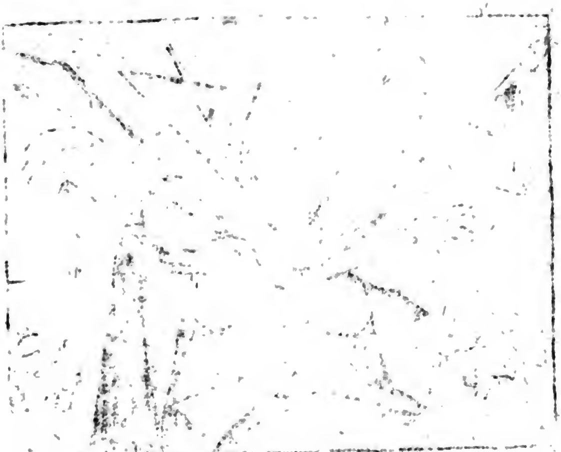
Summus deſpectus

Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter ubera mea Commorabitur. Cant. 1

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud Ioannem Gymnicum, ſub Monocerote,
M. D. C I.
Cum priuileg. S. Cæſ. Maieſt.

Capuccinorum Romæ

Digitized by Google

Argumentum Libri.

INcipit liber qui dicitur Angela de Fulginio, qui continet in ſe omnem proceſſum, per quem Dominus direxit greſſus eius in viam pœnitentiæ. Et primò initians eam per decem & octo paſſus ſeu gradus vſq; dum veniret in multas & magnas tribulationes & tentationes, quas pertulit in anima pariter & corpore. Et qualiter poſteà virtute diuina omnibus ab ea ſuperatis, Dominus Deus noſter dignatus eſt eam conſolari multiplici conſolatione, multis modis ipſam illuſtrando & illuminãdo per diuerſas viſiones & reuelationes, quas ei oſtendit. In quibus dedit ei profundam cognitionem ſuiipſius, & etiam ipſius Dei. Oſtendens etiam ei, futuris temporibus, multos eam habituram eſſe filios ſpirituales qui moribus & vita ipſam ſequerentur. Et poſt hæc tractatur de doctrina & inſtructione huius ſanctæ matris, in qua oſtendit nobis veram viam qua poſſimus ſequi veſtigia noſtri redemptoris. Quæ doctrina tota eſt excerpta & extracta ab illo libro vitæ intus & foris ſcripto, qui eſt Ieſus Chriſtus Dominus noſter, verus Deus & homo. Quæ omnia vltra duas præfationes ſeu prologos, digeſta ſunt in ſeptuaginta capitula, quæ ſequuntur.

Digitized by Google

INDEX ARGVMENTORVM IN SINgula capita ſequentis Libri.

Cap. I.

DE cognitione quam hæc ſancta habuit ſuorum peccatorum. pag. 16

Cap. II. De verecundia quam habebat confitendi peccata ſua. 17

Cap. III. De ſatisfactione & adimpletione pœnitentiæ ſibi iniunctæ. 18

Cap. IV. De Cõſideratione quam habuit diuinæ miſericordiæ, in eo præſertim quod duxerat eam ad faciendam pœnitentiam. ibid.

Cap. V. De profunda cognitione quam habuit, quia nihil in ſe præter peccata videbat. ibid.

Cap. VI. De cognitione quæ ei data fuit, qualiter omnes creaturas offenderat, offendẽdo earum creatorem:

rem: & ideo rogabat eas vt non eam accuſarent ante Deum. 19
Cap. VII. Qualiter ei fuit data gratia, vt poſſet intueri & ſuſpicere in crucem Chriſti, & in ea cõſiderare Dñm noſtrũ ꝓ nobis mortuũ. 20
Cap. VIII. Qualiter fuit ei augmentata illa cognitio ſcilicet ꝙ dñs noſter Ieſus Chriſtus mortuus fuiſſet pro peccatis noſtris: & tũc qualiter maiorẽ dolorem illorũ ſenſit. 21
Cap. IX. De deſiderio quod fuit ei datum ſciẽdi q̃ eſſet via crucis. Et qualiter fuit ei mõſtratus modus quo ad eam poſſet peruenire. 22
Cap. X. De reſponſione quæ ei facta fuit cũ ſcire vellet quid facere poſſet quo magis Deo placeret. 23
Cap. XI. Qualiter propter cognitionem quæ ei data fuit ſuorum peccatorum, incœpit facere nimis aſperam pœnitẽtiam, & quid circa eam ei accidit. 25
Cap. XII. Qualiter deprecata fuit Dominam noſtrã Virginem Mariam et S. Ioannem Euangeliſtam: vt ei impetrarent gratiam quomodo

ſemper haberet in memoria Paſſionem Chriſti. 26
Cap. XIII. De eo quod ipſa in oratione & prece prędicta perſeuerãte accidit ei: propterea quod murmurauerat et irriſerat quẽdã hoĩem. ibi.
Cap. XIV. De augment. cognitionis Christi. 27
Cap. XV. De gratia quam virgo Maria, & S. Ioannes ei impetrauerunt vt poſſet ſentire dolorem Paſſiõis Domini, & etiam de dolore quẽ ipſi ſenſerunt. 29 & 30
Cap. XVI. De eo quod fuit ei cõceſſum ſentire, dum diceret orationem dominicam S. Patris Franciſci. 30
Cap. XVII. Qualiter domina noſtra impetrauit ei gratiam qua fuit ei data altera fides maior quã humana; taliter quod viſum eſt ei quòd fides quã prius habebat, erat mortua in comparatione illius ſecũdæ de nouo conceſſæ. 32
Ca. XVIII. Qualiter à receptione illius magnæ fidei à dña noſtra ſibi impetratæ incœpit habere ſentimẽta Dei, taliter quod nõ poterat moueri

ueri ab oratione nec diebus nec noctibus, & voluiſſet nec comedere nec diſcedere ab oratiõe. 33

Cap. XIX. De multis & diuerſis modis tentationum quibus fuit cruciata in corpore & anima. 35

Cap. XX. De 10. viſionibus & conſolationibus inſignibus quas habuit à Deo: De prima earũ, & qualiter ſenſit Deum intra animam ſuam in quantum eſt omne bonum. Et quomodo fuerunt ligatę omnes potẽtiæ animę ſuæ toto illo tempore: Ita quod non poterat neq; potuit cogitare nec meminiſſe alterius alicuius rei creatæ, præterquàm ipſius Dei. 48

Cap. XXI. De 2. conſolatione & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt ſumma pulchritudo. Vnde viſum eſt ei, quod omnis creata pulchritudo nihil erat in comparatione illius. 61

Ca. XXII. De 3. conſolat. & viſione, in qua vidit Deũ in quãtum eſt infinita potẽtia: & de profunda humilitate, qua Deus ſe creaturis inclinauit,

nauit, in qua viſione cõceſſa fuit ſibi gratia vt prodeſſet omnibus tã præſentibus quàm futuris qui de ea memoriam haberent. 64

Cap.XXIII. De 4. conſolatione & viſione, in qua vidit Deũ, in quantũ eſt ſumma ſapiẽtia vnde didicit qualiter res quæcũq; debeãt iudicari. 67

Cap.XXIV. De 5. conſolat. & viſione, in qua vidit Deum in quantũ eſt ſumma iuſtitia, & ab hac cognitione obtinuit habere conformitatem in iudiciis ipſius Dei. 68

Cap.XXV. De 6. conſolat. & viſione, in qua vidit Deum in quantũ eſt amor infinitus, ex qua viſione tota fuit transformata in amorem. 72

Cap.XXVI. De 7. conſolat. & viſione, in qua vidit Deum in quantũ eſt trinus & vnus, ſed tamen in tenebra & caligine, vnde extunc remanſit cum perfecta fide atq; certa ſpe, & cum omni ſecuritate. 76

Ca.XXVII. De 8. conſolat. & viſione, in qua vidit Deũ mirabili quadam manifeſtatione, ex qua conſecuta eſt firmitatem atque delectationem

Digitized by Google

nem indicibilem. 82
Ca.XXVIII. De 9. conſolat. & viſione, in qua fuit ei promiſsũ ꝙ concederetur ſibi id quod Virgini Dñæ noſtræ iãdiù ſupplicarat, ſcilicet ꝙ obtineret ei gratiam, vt certior fieret ſe in his viſionib. nõ decipi. 92
Cap.XXIX. De 10. conſolat. & viſione, in qua à Deo fuit certificata, quod non decipiebatur in ſupradictis viſionibus. 94
Cap.XXX. De 7. viſionibus & reuelationibus præcipuis, quas habuit meditãdo in Paſſione Dñi. Et de prima earundem viſionum. Et qualiter oſtẽſa fuit ei paupertas quã Chriſtus habuit, omnis humani auxilij, & omnium inimicorum ſuorũ obſtinata corda aſtutiaq; eorum ad deſtruendum perdendumque nomen eius. 100
Cap.XXXI. De 2. viſione & reuelatione quã habuit de paſſiõe Dñi, in qua fuit ei denũciatus & declaratus animæ eius acutiſſim⁹ dolor, & etiã q̃ plures cauſę ipſius doloris. 103
Ca.XXXII. De 3. viſione & reuelatione quã

habuit de Paſſiõe Domini circa affixionem clauorũ in manibus & pedibus eius, & de cõſolatione quæ ſimul ei data fuit. 104
Ca.XXXIII. De 4. viſione & reuelatione quã habuit de Paſſione Domini. Et qualiter multa dicta ſunt ei ſu p vero amore quem erga nos ipſe habuit: Et quod amor noſter erga eum eſt falſus & non verus in comparatione amoris illius. 106
Ca.XXXIV. De 5. viſione & reuelatione quã habuit de Paſſione Dñi, ſcilicet ex aſpectu diſiũctionis mẽbrorũ eius: & de benedictionib. quę dãtur his qui paſſioni eius compatiuntur, & ſunt participes laborum & dolorum in hac vita. 110
Ca.XXXV. De 6. viſione & reuelatione quã habuit de Paſſione Dñi. Et qualiter per paſſionẽ eius, ab omni genere peccatorũ liberamur; & quòd per nullam tribulationem oculos auferamus à cruce. 114
Ca.XXXVI. De 7. viſione & reuelatione quã habuit de Paſſione Domini. Et de cõſolatione quam habuit videns,
Digitized by Google

dens, qualiter ſe nobis communicat atq; participat. 123

Ca.XXXVII. De 7. viſionib. & cõſolationib. præcipuis quas habuit de ſanctiſſimo ſacramẽto altaris. Et de prima earundẽ viſionũ & conſolationũ: & de modo quo Dñs noſter venit in hoc Sacramento, & de ſocietate quam ſecũ ducit. 125

Ca.XXXVIII. De 2. viſiõe & cõſolatione quã habuit de ſanctiſſ. Sacramẽto, in feſto Angelorũ: et de delectatiõe quã ſenſit ex præſentia eorũ. 127

Ca.XXXIX. De 3. cõſolatione & viſione ſanctiſſ. Sacramẽti. Et de benedictione quam ei dedit virgo Maria, & qualiter ſenſit Deũ in anima. 128

Cap.XL. De 4. cõſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti, in qua vidit in eo eſſe omnium bonorum adimpletionem. 130

Cap.XLI. De 5. cõſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti, in qua vidit Angelos adornãtes altare quoddam ad nuptias celebrandas, vnde cognouit quod in breui erat ipſa tranſitura de hoc mũdo. 132

Cap.XLII. De 6. cõſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti, in qua vidit Deum cum magna maieſtate & imperio. 134
Cap.XLIII. De 7. cõſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti, in qua vidit qualiter vbicumque eſt Deus, illic ſunt & electi eius. 135
XLIV. Qualiter hæc ſancta eleuata in ſpiritu vidit glorioſam Virginẽ Mariam, pro humano genere deprecantem. 136
Cap.XLV. Qualiter iterum vidit B. Mariã, Chriſtum in templo offerẽtem. & quomodo huic ſanctæ fuit Chriſtꝰ poſitus in brachiis, fuitque ei dictum, quoniam, ex quo Dominus ſeipsũ offerebat, quòd etiam ipſa offerret. 138
Cap.XLVI. De 1. viſione illarũ quatuor viſionũ & conſolationum quas habuit ſuꝑ filiis ſuis ſpiritualibus qui vẽturi & ſequuturi erãt Ieſũ Chriſtum ad detegendũ & manifeſtandam viam crucis. 140
Ca.XLVII. De 2. viſione, quam vidit ſuper præfatis filiis ſuis ſpiritualibus

ſuper

ſuper eiſdem. 142

Cap.XLVIII. De 3.conſolat.& viſione quã vidit ſuper præfatis filiis ſuis ſpiritualibus. 144

Cap.XLIX. De 4.conſolat.& viſione quam vidit ſuper commemoratis filiis ſuis ſpiritualibus, vt illi mortui huic mũdo, & viui ſoli Deo prædicarent aliis mortificationem & vitam. 145

Cap. L. De inſtruct.& conſolat.quas habuit à Deo in ſuis tribulationibus. Et de theſauro & valore laborum & tribulationum. Et qualiter quiſque per eas fit Deo propinquior. 148

Cap. LI. De illuminatione & ſentimento, ſiue inſpiratione q̃ à Deo ei facta fuit ſuper via & ſtatu ſalutis animarũ. Et de eis qui nolunt ſequi id quod intus admonẽtur, quodq́; eis inſpiratur. 157

Cap. LII. De doctrina & inſtructiõe huius ſanctæ. Et primùm qualiter poſſit cognoſci & haberi certitudo quod Deus in animam veniat. 160

Cap.LIII. Qualiter anima ſpiritualiter hoſpitatur, & recipit Dominum intra ſe. 166

Cap.LIV. De modis deceptionũ, quæ homi

 nibus

nib⁹ ſpiritualib. accidere poſſunt. 168
Cap. LV. De paupertate ſpiritus quę nõ permittit nos decipi in ſentimentis ſpiritualibus. 172
Cap. LVI. De eleuatione & abſtractione animæ à ſenſibus, quæ dicitur extaſis ſiue raptus. 175
Cap. LVII. De recollectione animæ ad veniendum in cognitionẽ Dei & ſui. 177
Cap. LVIII. De libro vitæ qui eſt Chriſtus Ieſus, Deus & homo, in quo cognoſcitur & docetur atq; addiſcitur quicq d noſtræ ſaluti conuenit. Et qualiter vita ipſius domini noſtri nihil aliud fuit quàm amariſſima pœnitentia. Et de tribus rebus quæ eum aſſociauerunt vſque ad mortem, ſcilicet ſumma paupertas, contemptus & aſſiduus dolor. Et quomodo per hæc & nõ per aliam viam ituri ſumus ad eum. 193
Cap. LIX. De prima ſocietate quæ dominũ noſtrum Ieſum Chriſtum aſſociauit vſq; ad mortem, quæ fuit ſumma paupertas. 194
Cap. LX. De 2. ſocietate Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ fuit voluntarius contemptus & abnegatio ſuiipſius. 207

Cap.LXI. De 3. ſocietate, quæ ſemper Dñm noſtrũ Ieſum Chriſtũ aſſociauit, quæ fuit ſummus & continuus dolor. 213
Cap.LXII. De oratione. 248
Cap.LXIII. De virtute Humilitatis. 256
Cap.LXIV. De virtute Charitatis. 266
Cap.LXV. De via qua ad amorẽ Dei peruenitur, & de proprietatibus amantium, ſiue qui ſunt eum amaturi. 283
Cap.LXVI. De aliquibus donis Dei, & de conditionibus quibus cognoſcitur animam in eius amorem eſſe trãsformatam. 292
Cap.LXVII. De ſanctiſsimo Sacramento altaris. 296
Cap.LXVIII. De vltimis verbis & admonitionibus huius ſanctæ per modum orationis: in quibus tractatur de myſterio incarnationis Chriſti: & de reliquis myſteriis Domini noſtri vſque ad aſcenſionem. 308
Cap.LXIX. De donis & beneficiis ſpiritualibus inter alia dona homini à Deo donatis. 313
Cap.LXX. De teſtamento & ſuprema admonitione huius ſanctæ, & de obitu eiuſdem. 316
INDEX

INDEX RE-RVM QVAE IN HOC LIBRO CONTI-NENTVR.

A.

ADuerſitatem pro noſtra vtilitate nobis à Deo immiſſam reijcimus cum impatientia, pag. 232
Amat Deum B. Angela perfectè, & illo fruendo non reſpicit Angelos & ſanctos. 62
Amanti ſe Deus, deſiderium ſui ſemper relinquit. 63
Amantium tres proprietates ſciendæ, vt quis cognoſcat ſi eſt verè amans. 286
Amati Dei proprietates. ibid.
Amatoribus ſuis dominus gratias diuidit. 144
Ament ſoli diſcreti. 274
in Amicitia ſummi eſſe, quinam ſint, & quomodo cognoſcantur. 280
Amor Dei magnus ad creaturas ſuas. 52
Amor hominum ad Deum rarus. 53
Amor Dei verus quomodo in creatura ſe habeat, quantaq; transformatione in ſe operetur. 74
Amorem Dei in homine magnum facere, vt non ſit paſſionis dolor. 76
Amor Chriſti ad genus humanum, magnus & euiſceratus, contraq; minimus vel nullus ad ſe. 107

Amor

Amor Dei impurus, amor purus. 169
Amor bonus ſpiritualis, quàm debet eſſe homini ſuſpectus. 266
Amor Dei malus & impurus quando. 267
Amor erga perſonam deuotam, quomodo periculoſus. 269
Amor Dei & proximi bonus, quibus armis in Deo regi debet. 272
Amoris ad Deum veri proprietates. 274
Amor Dei perfectus, perfectam facit illius imitationem. 277
propter Amorem ſummi eſſe, in ipſo omnia creata amãtur. 279
Amoris Dei operantis ſigna. 282
Amoris veri ſigna. 287
in Amore Dei transformatam animam, quæ conditiones & Dei dona declarent. 293
Anima in hac vita magis recreatur in Deo humanato, quàm increato, quare. 302
Animæ eleuatæ à Domino, ſui ipſius facta repræſentatio. 90
Anima quantæ ſit nobilitatis. 91
Anima aſſecuratur de Deo. 167

B.

Bona ſua vendidit B. Angela, vt daret pauperibus. 34
Bonum in publico quomodo ſit faciendum. 290

Carni

C.

CArni Chriſti ſocia caro noſtra. 124
Charitas B. Angelæ. 151
Chriſtus ſpoliauit ſeipſo ſapientiæ fama & imperio. 199
Chriſtus & ſui fideles vbi ſint. 140
Chriſti ſocietas in hoc mundo. 195
Chriſtus nobis factus exemplum & forma ad gloriam vitandam. 210
Chriſtus in nullo ſui miſeratus nos dilexit, vnde & nos nulla noſtræ infirmitatis conſideratione diligere debemus. 239
Cognitio Dei & ſui. 177. 179
quid Cognoſcimus de nobis, & ad quid pronocemur. 180
Cognitio Dei ſimplex. 186
Cognitio Dei & hominis crucifixi neceſſaria. 178
ſine vera Cognitione Dei & ſuiipſius, omnis viſio, reuelatio & contemplatio nihil eſt. 179
de Cognitione Dei ad gemmam inuentam analogia. 187
Cognitionem Dei ſola eius gratia donat. 188
Cognitio Dei, oratione impetranda. 189
in Cognitionem Dei & ſuiipſius venire cupienti conſideranda, quæ. 178. 179
à Chriſto quinque pro nobis myſteria peracta. 310
Compatientibus Chriſto ſacræ ſanctæque benedictiones donatæ. 112
de non Comedendo tentatur B. Angela. 33

Conſolationem à Deo ſpiritualis homo petere non debet. 234
Conſtantia magna B. Angelæ. 38
Corpus B. Angelæ à dæmonibus patitur violentiam. 36
Crucis vera via quæ. 22
Crucis & amoris Dei donum intus datum B. Angelæ. 60
Crucifixi Dei hominis conſideratio aſsidua. 181
in Cruce conſeruatur gratia Dei. 100
Crux aſpicienda per continuam orationem. 241
Culpa fælix quomodo. 310

D.

Decipi poteſt anima quibus modis. 169
Deus meus, Deus meus, clamauit Chriſtus in cruce, quare. 225
qui Deum perfectius intelligunt, minus de Deo loqui poſſunt. 159
ſi Diligimus ſanctum pro nobis mortuum, quantò magis Deum diligere debemus. 228
Diuites huius mundi quam paupertatem in alio ſunt habituri. 206
Dolere à quo tempore cœpit Chriſtus. 213
Dolor Chriſti ex compaſsione generis humani, in communi & in particulari fuit infinitus. 217

Dolor

Dolores B. Angelæ maximi. 32. 40
Dolor in Chriſto compaßionis propriæ. 218
Dolor in Chriſto compaßionis Patris miſericordißimi. 219
Dolor in Chriſto compatiendo ſuis. 222
Dolor in Chriſto ob offenſum patrem. 221
Dolor in Chriſto compaßionis matris. 220
Dolor Chriſti ineffabilis. 219
Dolorum ſeu gladiorum Chriſti quatuor genera. 222
Dolor ineffabilis Chriſti, ab eodem præuiſus in inſtanti formati corporis & animæ infuſæ. 225
Dolor acutißimus ratione perſonæ, quia verus Deus erat. 226
Dolor Chriſti intentior ob ſatisfactionem peccati originalis humani generis. 227
Dona Dei ſpiritualia data hominibus. 314

E.

ESSE *Dei ſummi ſtrictè penſandum.* 280
de Euchariſtia ſumenda, verbum D. Auguſtini quomodo intelligatur. 305
de Euchariſtia, vide plura in verbo, Sacramentum.

F.

F*ilij & electi Dei, veri qui ſint.* 109. 191
Filij Dei omnes per creationem non ſunt ſui ſpirituales electi. 284

Filij

Digitized by Google

Filij Dei ad menſam eius inuitati, cum eo comedunt, & quæ fercula. 149

Filij Dei inuitantur ab eo ad nuptias, & qua via veniunt. 148

B. Franciſci regulam B. Angela vouerat obſeruare. 51

Futura non inquirenda. 67

G.

Gratiæ Dei ſignum. 192

in Gratiæ ſubtractione eſſe magis orandum, & acceptius futurum. 254

H.

Honorem mundi aliqui paruipendunt propter Deum: ſed nolunt ſibi fieri verecundiam. 211

Humilitatis bona. 263

Humilitas vera vbi inuenitur. 264

Humilitas lumen clarum animæ ad ſuam vilitatem, et bonitatis Dei immenſitatem cognoſcendam. 259

ex Humilitate, amor Dei ac proximi trahit originem, et omnes aliæ virtutes. 260

Humilitas Dei. 66

Humilitatem ſolam Deus à ſe diſci voluit. 256

Humilitatem ſolam ex multis virtutibus Maria in ſe Deum reſpexiſſe profitetur. 258

Ignem

Digitized by Google

I.

IGnem libidinis, igne materiali extinguit B. Angela. 38
Illuminationes diuinas non eſſe reſpuendas. 157
Infirmitates & afflictiones variæ B. Angelæ. 35
Impletura mentis vera quæ ſit. 185
Iudicia Dei veneranda. 71
à Iudicio aliorum fugiendum. 295
Iuſtitia Dei. 70

L.

LEgis factores non auditores tantum. 159
Libertatis ſpiritum habere ſe gloriantes, cauendi. 256

M.

B. MAria orat pro genere humano. 137
Martyrij merito non caruit B. Ioannes Euangeliſta, ex nimio amore Chriſti. 29
Manifeſtare Dei præponitur omnibus conſolationibus, & quid ſit illud. 87
Medicinam oblatam à corporis medico ſumimus, à ſpirituali verò pro ſalute animæ refutamus. 230
Medicinæ meliores quas Deus infert, quàm voluntariè ab infirmo aſſumptæ. 232
Medicinis corporalibus quando vtendum, 233

ſicut

Digitized by Google

ſicut Medicus ſe habet ad ſalutem corporis, ita & Chriſtus ad animæ. 116
Membris noſtris ſingulis Deum offendimus. 117. iiſdem offenſis Chriſtus in paßione ſigillatim reſpondet. ibi.
Miſericordiæ vera opera. 113
ſua Miſericordia ſic vtitur diuina ſapientia, vt ſuæ iuſtitiæ nullam iniuriam faciat. 244
pro Mentis eleuatione in Deum. 185
ex Morte Chriſti ponderanda offenſionis noſtræ magnitudo. 114
in Morte Chriſti quinque conſideranda. 311
Mori cur voluerit Chriſtus, cùm aliter hominem ſaluare potuiſſet. 68
de Morte Chriſti dolendum omnibus, peccatoribus & iuſtis. 240

O.

OBlatio Chriſti in templo. 138
Omnipotentiæ diuinæ plenitudinem vidit B. Angela. 65
in Oratione Dominica maiorem ſemper inuenit dulcedinem, quàm alibi. 31
Oratio pernece ſſaria ad cognitionem Dei. 246
Oratio triplex, extra quam non inuenitur dominus. ibid.
Orationum ordo neceſſarius. 248
Oratio integra, non diuiſa eſſe debet. ibid.
inter Orandum tentatio vnde veniat. 249

Ora-

Oratio ſit aßidua. ibid.
Orationis fructus. 250
Orandum ſemper, exemplo Chriſti qui pro nobis orauit. ibid.
Oraturo quid ſit agendum. 252
ſuper Orantes deſcendit ſpiritus ſanctus. ibid.
Orationis profectus. 253
Oratio coacta, Deo gratißima. 255

P.

PAruulum eſſe oportet. 264
Paßionis Chriſti memoria quantum ipſi placeat. 24
Paßionis Chriſti inexplicabilis dolor. 102
Paßionis dolor acutißimus quare. 103. 104
Paßionis Chriſti maximus dolor in compagum diſſolutione. 111
Pati voluit Chriſtus non ſolum à rationabilibus creaturis, ſed etiam ab inſenſatis. 197
qui Patienter tulit de omnibus creaturis, inuitat nos ad omnem patientiam. 198
Paupertas Dei magna. 101
Pauperes nunquam decipiuntur in ſpiritualibus ſentimentis. 172
Paupertatem perfectißimam tribus modis Dominus in hoc mundo habuit. 195
Paupertatem habere deſiderat B. Angela. 29

Paßio-

Digitized by Google

Paſsionem Domini depictam videndo, infirmatur. 34
Paupertatis laus. 172
Peccans mortaliter, non iudicandus. 318
Peccatum quomodo remanebit impunitum, cùm Pater filium pro expiando peccato noſtro mortem ſubire voluerit. 243
Pœnitentia fieri perfecta niſi in ſumma paupertate non poteſt. 25
eccata reuiuiſcunt in B. Angela etiam ea quæ horrebat, & quomodo eam affligunt. 37
ræſentat ſe Deus animæ amanti duobus modis. 143
ræſentiam Dei in ſe anima fidelis agnoſcit. 130
ræſentiæ Dei in anima ſignum. 56.97.& 160
ræſentare ſe Deum, quid ſit. 84.& 85
ulchritudinem Dei videt B. Angela, quomodo. 62
e Deo homine Paſſo qui plus videt, plus amat, & demùm plus dolet. 181

R.

Raptus ſeu extaſis. 175
Raptui D. Pauli aliquid ſimile in B. Angela. 91
per Rationem nobis à Deo datam tria operamur. 314
egnum cælorum facilè mercari voluit Deus, vt nulli excuſabiles eſſent. 236
egni cælorum ſtabilis promiſsio. 238
d Regnum cælorum breues ac ſecuri labores, ex quo Chriſtus promiſit, & exemplo ſuo confirmauit. ibid.

Digitized by Google

in Reſurrectione Chriſti duo conſideranda. 312
Reuelationes non ſunt ſemper vno modo. 176

S.

SAcerdotum quorundam indignitas. 128
in Sacramento altaris Dominus venit cum ſocietate Throni angelici. 126
Sacramentum altaris cum magna diligentia eſt conſiderandum. 297. quomodo 301
in Sacramento altaris ſeptem conſiderationes præcipuæ. 297. & ſe.
Sacramenti ordinatorem Chriſtum Deum quid mouerit. 299
in Sacramento altaris non ſolùm Angeli, ſed beati omnes nouam dulcedinem & gaudium habent. 306
ad Sacramentum accedenti conſideranda quæ. 307
Salutis vera via. 160
Sanctorum diuerſæ ſunt donationes. 85
Sanguis Chriſti, animæ medicina. 116
Scripturæ ſacræ mirabilis intelligentia. 86
Seruitium diuitis, ſeruitio pauperis apud Deum poſtponitur. 235
Spirituali homini vitanda. 17
Spirituales perſonæ in quibus decipiantur. 165
quod Suum eſt, anima ſeruare debet, & Deo reddere, quod eſt Dei. 17

in Te

T.

in TEnebra Deum videt B. Angela. 77
poſt Tenebram ſit animæ maior de Deo cognitio. 86
bonum quod videtur in Tenebra, reſultat & deintus emanat ex facie & oculis Dei hominis. 80
in Tentatione ſpes auxilij Dei. 39
Transformatio triplex. 273
Transformatio in Deum neceſſaria. 180
Tribulationes vtiles. 292
Tribulatio via ſalutis. 149
qui Tribulationes fugiunt, inexcuſabiles ſunt. 230
Tribulationis & doloris via regia. 229
Tribulationes à Deo immiſſæ, maioris ſunt meriti, quàm voluntariè aſſumptæ. 233
Tribulatio ſanctiſsima tria in nobis operatur. 291
Tribulationes, boni Aduocati & teſtes ad Deum pro noſtra ſalute. ibid.
Trinus & vnus Deus. 76

V.

VErbi diuini præcones & examplificatores magna benedictione à Deo donantur. 141
Verbi incarnatio. 309
Verecundiam illatam homo fidelis libenter ſuſtinere debet. 212

Digitized by Google

Verbum Dei audiebat B. Angela cum magno ſeruore. 34
Veritatis plena cognitio. 171
Via Dei vera. 189
Videt Deum B. Angela oculis corporeis. 58
Videtur Deus B. Angelis qualis. ibid.
Vnionis diuinæ & humanæ naturæ Dei conſideratio. 48
Vnitur Deo anima, ſicut ferrum igni. 188
Vitia extra animam ſuſcitant dæmones in B. Angela quæ ſunt intus mortua, & etiam ea quæ non fuerunt. 38

Finis Indicis.

NOs ſubſignati Doctores in ſacratiſſima Theologia facultatis Pariſienſis, certificamus nos legiſſe libellum hunc qui dicitur, *Angela de Fulginio, in quo oſtenditur nobis vera via qua poſſumus ſequi veſtigia noſtri Redemptoris.* Nihilque inueniſſe in eo, quod non ſit pium, & ſecundùm fidem Catholicam, Apoſtolicam & Romanam, datum 2. Martij, anno 1598.

BLANZI. [illegible]

ROQVENANT.

tam feciſti ſapientiam huius mundi, & tu æterne Deus in ipſa famula tua? dum contra viros fœminam: cõtra inflatos humilẽ: contra aſtutos ſimplicem: contra literatos idiotam: cõtra religioſam hypocriſim, propriæ conditionis deſpectum: contra linguatos otioſos, & manus remiſſas, ſtupendum calorem operum, & verborum ſilentium: cõtra prudentiam carnis prudẽtiam ſpiritus quæ ſcientia eſt crucis Chriſti oppoſuiſti. Vnde in muliere forti apparet apertè: quod in ſpeculatoribus viris cęcis erat carnali expoſitione ſepultũ. Procul ergo à ſanctæ huius matris filiis pudor abſcedat: & ab Angela magni conſilij viam diuitiarum, ſapientiam crucis Chriſti addiſcite: quæ eſt paupertas, dolor, & deſpectus, & vera obedientia Dei boni Dei hominis Ieſu Chriſti, & dulciſſimæ ſuæ matris, eamq́ue viros, & mulieres, & omnem creaturam linguâ efficacium operum doceatis: & vt gloriemini in vocatione tanti diſcipulatus. Scitote chariſsimi: quòd ipſa eſt doctrix diſciplinę Dei: & effectrix operum illius. Recordemini chariſsimi: quod Chriſti primò paſſibilẽ vitam Apoſtoli prædicantes, à fœmina didicerunt eum poſt mortem ſuſcitatum, ſic

charisſimi filij ſanctæ matris Angelæ, regulam in carnalibus mortuam: primò poſſeſſam à noſtris primis parentibus, beato Franciſco, & eius ſociis, & prædicatam: nunc in obſeruantia iſtius matris ſanctæ vnà mecum diſcite immortalem. Hæc eſt contra ordinem diuinæ prouidentiæ, in opprobrium virorum carnalium doctricē facere mulierem, cuius notitia non eſt ſimilis ſuper terram. Cùm etiam beatus Ioannes dicat de Odolda Prophetiſſa, ad quā concurrebat populus: quia in opprobrium virorum, & doctorum legis, qui erāt tranſgreſſores mandati, eſt ad fœmineum ſexum prophetia tranſlata.

Secundus Prologus.

IN nomine beatiſſimæ Trinitatis, & Domini noſtri Dei, & hominis Ieſu Chriſti Saluatoris, & reuerentiſſimæ matris Virginis eiuſdem, hæc eſt manifeſtatio donorum altiſſimi facta ſuper mentem matris Angelæ de Fulginio. Secundùm enim quod ait Saluator in Euāgelio: Si quis diligit me, ſermonem meum ſeruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & māſionem apud

apud eum faciemus, & qui diligit me, manifeſtabo ei meipſum.

Quam experientiam, & experientię doctrinam ipſe dominus facit, probare pleniſsimè: & hoc etiam nuper per aliquorum ſuorum fidelium deuotionem aliqualiter manifeſtum; & ſingulariter in mente ſanctæ huius matris Angelæ, cuius reuelationes, & viſiones ego frater Arnaldus de Ordine Minorum cum multis precibus, & ex maxima cauſa vix potui obtinere: licèt eſſem ſibi multa familiaritate, & Chriſti charitate coniunctus, propter enim clauſuram eius omnimodam, quam habebat in donis Dei, (vnde & aliquotiens etiam dicebat, ſecretum meum mihi: ſecretum meum mihi) hæc non habuiſſem, quantum poſſum aduertere: niſi præoſtenſa multum magna diſplicentia, quam patiebar, videns nos tantis donis propter eius humilitatem fruſtrari. Ipſa igitur compaſſione commota, & quandoque manifeſta vtilitate proximi, & vt plurimum voluntate, & præcepto, & coactione diuina habui infra ſcripta. *Diuinæ reuelationes homini-* Reddebatur etiam difficilis & inuoluntaria. Quia vt multotiens mihi dixit: nullo modo videbatur ſibi aliquid dicere, quan-

… ineffabiles.

do aliquid mihi reuelabat: immò potius videbatur ſibi blaſphemare propter altitudinem reuelationum:& propter impoſſibilitatem expreſſionis, quia humanis verbis nihil exprimi poteſt: niſi ſolùm illa quę iuxta nos narrantur, vel corporaliter, vel imaginaliter eſſe facta: diuina autem & quæ mens ex influentia diuina patitur: omninò ſunt nobis ineffabilia.

Dum enim iſta ſancta mulier incepit mihi manifeſtare ſecreta diuina: dicebat mihi mirabiliora de mundo: & aliis verbis incōſuetis, magnis,& efficacibus,& lumine plenis, & frequenter non poterat explicare, quamuis daret mihi intelligere aliquid, per illa quæ dicebat: & conturbabatur: & triſtabatur: quia non poterat mihi manifeſtare, quæ cognouerat: vnde & ego in veritate ita paruū capere poterā quandoq; de his, quę dicebat ad ſcribendū: quod cogitaui, quod eram ſicut cribrum, vel ſaccia quæ pretioſum ſubſtantiam effundit: & retinet magis groſſam. Poteſt autem aliqualiter patere: quod ego non poteram capere de iſtis verbis diuinis niſi magis groſſa: quia aliquando dum ego ſcribebam rectè, ſicut à ſuo ore capere poteram: relegenti mihi il-

la

la quæ ſcripſeram, vt corrigeret: dixit mihi quandoque admirando, quod non cognoſcebat illa: & alia vice dixit mihi: quod ſine omni ſapore loquebar: & mirabatur de hoc: & alia vice dixit: per iſta, inquit, verba, recordor illorum, quæ dixi: ſed eſt obſcura ſcriptura. Quia iſta, quæ legis mihi, non explicant illa, quæ cognoui. Item alia vice dixit: id quod deterius eſt, & quod nihil eſt ſcripſiſti: ſed de pretioſo quod anima ſentit, nihil ſcripſiſti: & hoc ſine dubio quandoque erat propter defectum meum: non quod ego adderem aliquid de meo: ſed quia in veritate non poteram capere quæ dicebat, propter inſufficientiam meam. & quia neſciebam ſcribere velociter, nec habebam oportunitatem, nec ſufficiebat mihi tempus quandoque; nec habebam ad conferendum locum multis cauſis impedientibus. Vnde & quandoque inordinatus in conſcientia iui ad ſcribendum: & ita mihi & ſibi totum detruncabatur, quod nihil poteram ſcribere ordinatum: & ſtudui aliquando confeſsionem præmittere peccatorum meorum: vt gratia DEI adiuuante ordinatè procederem. Vnde propter dictas cauſas inordinatè ſcripſi: &

æſtimo diuinum mirandum, ſi aliquid ſcripſi ordinatè. Dolor autem mihi, & ſollicitudo non modica remanebat: eò quod multa quæ intelligebam digna ſcribi, omittebam propter prædictas cauſas. Ego autem meritis eius in meipſo, ſcribendo frequenter fui expertus gratiam ſpiritualem, & nouam, quam nunquam expertus fueram: & ideò cum magna reuerentia, & cum timore magno ſcripſi: ita vt nihil de meo adderem, nec ſolam vnam tantummodò dictionem: niſi ſicut ab ore ipſius proferentis capere poteram. Et frequenter faciebam mihi verbum: quod debebam ſcribere, ab ea pluries iterari. Conabar autē ponere ſua propria verba, ſecundùm vulgare ſuum; ne fortè mutando in alia vocabula Latina, à ſua intentione declinarem. Quandoque etiam dixit mihi: ego, inquit, haberem conſcientiam dicendi iſta: niſi eſſet vnum verbum quod dictum eſt mihi: dictum eſt enim mihi: quod tanto plus dixero de iſtis: plus remanebit mihi. & frequenter dixit mihi: ſibi eſſe reuelatum, & ſibi dicebatur quod ſcribi faceret in fine verborum infraſcriptorum iſtud ſcilicet: de omnibus iſtis dictis reddātur gratiæ Deo. Fuit igitur hæc ſancta mulier

mulier de quodam loco, qui vocatur Fulginium iuxta Aſſiſium ad tres leucas, in principio ſuæ conuerſionis habens virum, & prolem multiplicem: & poſt conuerſionem ſuam maximam peragebat pœnitentiam: quam corpus portare poterat: ſicut & ego noui. Et vltra hoc plurimas pertulit tentationes, & tormenta in corpore & anima, ſuſtinuit enim & in anima, & in corpore, à poteſtatibus tenebrarum, & à ſpiritualibus nequitijs tormenta inuiſibiliter: quæ alij viſibiliter, & in apparentia patiuntur: & tantò acerbiùs: quantò maligni ſpiritus homini humana creatura nocendi, & affligendi diuerſa modorum genera cognouerunt. Vnde cùm ſuper hoc quidam fide dignus multum miraretur: & compateretur: audiendo ab ipſa fideli CHRISTI, quomodo tam horribiliter torquebatur: vidit per reuelationem ſibi à Deo factam, totum eſſe verum. Vnde & ipſe ſibi ex tunc mira compaſſione compatiebatur: & ſumma deuotione afficiebatur, erat autem maximæ, & feruentiſſimæ orationis: & in confeſſione diſcretiſſima. Vnde in quadam vice ipſa fidelis Chriſti fuit mihi confeſſa, ſicut conſueuerat cum tanta

Digitized by Google

perfectione cognitionis peccatorum : & cum tanta contritione, & lacrymis à principio confeſſionis vſque ad finem : & cum tanta virtute humilitatis : quod ego lacrymabar in corde meo : credens certiſſimè, quòd ſi totus mundus deciperetur : Deus non permitteret, quod illa tantæ rectitudinis, & veritatis decipi poſſet, & cum ſequenti nocte infirmaretur, quaſi vſque ad mortem, mane ſequenti venit ad eccleſiam fratrum, & tunc ego communicaui eam, & ſcio quod nunquàm communicauit, quin aliquam gratiam magnam fecerit ſibi Deus, & quaſi nouam continuè. Tanta autem erat efficacia illuſtrationum, & illuminationum, & conſolationum, quas recipiebat in anima : quod in corpus euidenter frequentiſſimè redundabant. Vnde & quandoque mecum ſtando anima eius leuabatur: nec aliquid intelligere poterat de his, quæ ego ſibi relegebam : & alterabatur in facie, & in corpore, ex lætitia allocutionum diuinarum, & ex deuotione, & delectatione cōſolationum, in tantum quod aliquando oculi eius erant ſic lucentes, vt candela : & facies vt roſa: & efficiebatur quandoque plena, & pinguis, & ſplendens, & angelica, & admirabilis

rabilis in toto vultu vltra humanam conditionem, & obliuiſcebatur comedere, & bibere, quaſi ſi eius ſpiritus non exiſteret in corpore mortali. Referebat enim ſocia ſua virgo deuotiſſima, quod cum quadam vice ambularent per viam, tota fuit effecta reſplendens læta, rubicunda, vt oculi eius effecti ſunt groſſi, & in tantum reſplendentes, quod nullo modo videbatur eſſe ipſa. Vnde & hæc videns ſocia ſua, erat triſtis, timẽs, ne aliqua perſona obuiaret & reſpiceret eam: vnde & ipſa ſocia cooperiebat vultum ſuũ, & dicebat. quare non cooperis vultum tuum? oculi enim tui videntur reſplendere ſicut candelæ. & quia erat timida, & ſimplex valdè, & neſciebat adhuc dona gratiarum, lamentabatur, & percutiebat ſe cum pugnis, & percutiebat pectus ſuum, dicens: Dicas mihi quare accidit tibi iſtud? de cætero ſtude ſubtrahere te ab hominibus: quia amodò non poſſumus ire per terram: heu quid faciemus? & ipſa reſpondens, confortabat eam, dicens: ne timeas: quia ſi homines inuenerimus: Deus iuuabit nos: hoc autem dixit accidiſſe ei totiens: quod neſcit numerũ Referebat prædicta ſocia de hac ſancta matre: quod dũ quadã vice
ipſa

ipſa iaceret in exceſſu mentis: in latere ſuo ipſa vidit quaſi ſtellam vnam iucundiſſimam, & innumeræ varietatis, & colorum innumerabilium reſplendentium, & procedebant ex ea radij groſſi, & ſubtiles miræ pulchritudinis: & poſtquàm proceſſerant de corpore ipſius iacentis in latere: plicabant ſe in latere ipſius: & poſtmodum aſcendebant ſurſum verſus cœlum: & iſtud vigilando hora quaſi tertia: & ſtella erat, vt dicebat non multum magna. Quandoque etiam propter tormenta animæ, & vehementes tentationes, & vexationes, & infirmitates corporis, & languore amoris ad ſuum amatum: efficiebatur tota languida, ſicca & pallida, quod erat compaſſio videre: & quaſi ſemper corpore debilis, & infirma. Et ego frater ſcriptor poſtquàm ſcripſeram omnia, quæ ſcripta ſunt infrà: quæſiui, & rogaui prædictam fidelem Chriſti: vt ipſe oraret Deum: & requireret ab eo: quòd ſi aliquid falſum, vel ſuperfluum ſcripſiſſem: ipſe Deus pro ſua miſericordia reuelaret, & indicaret ei: vt ab ipſo ſciremus veritatem de ipſis: & ipſa fidelis reſpondit mihi, ita dicens: Ego, inquit, pluries rogaui Deum: vt ipſe faceret me ſcire, ſi in illis

illis quæ ego dixi: & quæ tu ſcripſiſti: eſſet aliquid mendacium vel ſuperfluum: & pluries certificata ſum: & reſponſum eſt mihi: quod totum quod ego dixi: & quod tū ſcripſiſti: totum erat verum: nec erat ibi aliquid falſum, vel ſuperfluum: quamuis à Deo per hunc modum non ita perfectè ſint expreſſa: ſicut oporteret. Iterum dictum erat ſibi à Deo per hunc modum: totum quod ſcriptum eſt in iſto libello, eſt ſecundùm meam voluntatem, & à me proceſſit, & ego ſigillabo illud. & cum ipſa non intelligeret illud verbum, ego ſigillabo illud: tunc iterum ipſe dixit: & ego firmabo illud. Ego autem ſcriptor verbis eius nihil addidi: multa tamen dimiſi de illis bonis, quæ dicebat: quia ego non poteram capere in intellectu meo. Examinata autem ſunt omnia hæc Deo diſponente à duobus fratribus minoribus fide dignis, facta diligenti examinatione cum ea, & audierunt hæc omnia, quæ ſcripſi ab ore eius, cum ea de omnibus conferentes: vt certiores de his omnibus redderentur. Examinata etiam fuerunt omnia per dominum Iacobum de columna: & per octo fratres minores famoſos, quorum quidam lectores fuerunt in

Digitized by Google

ſtudiis generalibus, alij inquiſitores, alij cuſtodes, qui fuerunt fide digni, viri vtique modeſti, & per diuinam gratiam multum ſpirituales, quorum iſta dicta de falſitate nullus arguit: ſed potiùs omnes venerantur humiliter, & cariùs amplectuntur. Non miretur autem quicunque hunc libellum legerit de hoc quod ſibi verba dulcia, & amore plena frequentiùs dicebantur: quia & talis modus loquendi in ſacra ſcriptura, vt patet in Canticis Canticorum reperitur: potiſſimè cùm vt patet legenti, gratia diuina ipſam conſeruarit, ne in elationem modo aliquo laberetur: quin immò ex talibus verbis humillima eſt effecta. Quoniam autem dicit, quòd quandoque eleuabatur, & transformabatur in vnum ſtatum illuminationis lætitiæ, vel delectationis, quod non credebat perdere in æternum, ergo ſic intelligo hoc verbum, & ſimilia: quod ſcilicet anima benedicta ex illuſtratione diuina formatur de nouo in quendam ſtatum continuum transformationis in Dei infinitiſſimum lumen: & in ſentimentum ſibi hactenùs inexpertum: qui licèt ſit continuus (& non interpollatus quaſi per modum actus) vt habitus: tamen ille idem actus, vt credo: reci-

recipit incrementum nouorum feruorum, gaudiorum, & dulcorum: & nouorum guſtuum, remanente tamen eadem illuminatione, & ſentimento, quantum ad actum vnum continuatum. Et propter hoc poteſt dici quo ad tales modos, & intentiones feruorum maiorum, & dulcorum, & illuſtrationum, & repræſentationum innouari.

Finiunt Prologi.

EGO

Digitized by Google

EGO INQVIT ANGELA DE FVLGINIO

PROFICISCENDO AD VIAM pœnitentiæ, 18. paſſus peragraui ſpirituales, antequàm cognoſcerem imperfectionẽ vitæ meæ.

Primum capitulum primi paſſus ſeu gradus, loquetur de cognitione quam hæc ſancta habuit ſuorum peccatorum.

PRIMò enim incepi conſiderare peccata mea, & adepta ſum cognitionem peccatorum meorum: ex qua cognitione anima mea valdè timuit, ne damnaretur in inferno: & ex hoc planxi amarè.

Secun-

Secundum capitulum 2. paſſus. De verecundia quam habebat confitendi peccata ſua.

SECVNDÒ incepi erubeſcere de peccatis meis, & erat tanta erubeſcentia, quòd præ verecundia non poteram plenè cõfiteri peccata mea. Vnde & multotiens inconfeſſa cõmunicaui, & cum peccatis corpus Domini recepi. Vnde die & nocte reprehendebar à conſcientia mea: propter quod rogaui beatum Franciſcum, vt concederet mihi inuenire confeſſorem idoneum, qui benè cognoſceret peccata mea, & cui benè poſſem confiteri. Ipſa igitur nocte apparuit mihi ſenex: dixitque mihi. Soror, ſi citiùs me rogaſſes, citiùs feciſſem, quod rogaſti: quod tamen petiſti, factum eſt. Manè igitur dum irem ad ſanctum Franciſcum, inueni vnum fratrem prædicantem in ſancto Feliciano, qui erat capellanus Chriſti, & habebat eius poteſtatem: & ſtatim facto ſermone deliberaui ei confiteri. Confeſſa igitur ſum plenariè de peccatis meis, & abſoluta. In hac autem confeſſione non ſenſi amorem: ſed amaritudinem, verecundiam, & dolorem.

Digitized by Google

Tertium capitulum 3. paſſus. De ſatisfactione & adimpletione pœnitentiæ ſibi iniunctæ.

TERTIÒ perſeuerabam cõſequenter in ſatisfactione & pœnitentia mihi impoſita: & adhuc plena dolore eram ſine alia conſolatione.

Quartum capitulum 4. paſſus. De conſideratione quam habuit diuinæ miſericordiæ, in eo præſertim quod duxerat eam ad faciendam pœnitentiam.

QVARTÒ incepi conſiderare, & recognoſcere diuinam miſericordiam, quæ mihi conceſſit gratiam prædictam, & me extraxerat de inferno, & hîc incœpi illuminari: & nunc plus plangebam, & dolebam quàm prius: & affectabam facere pœnitentiam arctiorem: quàm hîc non dico.

Quintum capitulum 5. paſſus. De profunda cognitione quam habuit: quia nihil in ſe præter peccata videbat.

QVINTÒ cùm ſic eſſem illuminata: & nihil in me viderem niſi defectus: con-

Digitized by Google

condemnabam me ipſam: ſciens & cognoſcens certiſſimè, quòd digna eram inferno, & hîc adhuc recipiebam amarum plāctum, & intelligatis quod in iſtis paſſibus prædictis erat mora temporis inter vnum, & alterum. Semper tamen plangebam, & dolebam cum triſtitia: & nihil plus dabatur mihi: quamuis aliqualis conſolatio mihi eſſet, quòd poteram plangere: ſed erat vna conſolatio amara.

Sextum capitulum 6. paſſus. De cognitione quæ ei data fuit: qualiter omnes creaturas offenderat: offendendo earum creatorem: & ideo rogabat eas, vt non eam accuſarent ante Deum.

SEXTÒ conſequenter mihi ſic continuanti data eſt mihi quædam illuminatio gratiæ: qua profundè mihi conferebatur cognitio omnium peccatorum meorum: & videbam, eò quòd offenderem creatorem meum, offendiſſe omnes creaturas pro me factas: & profundè reducebātur in meam memoriam omnia peccata: & in confeſſionem quam faciebam: Deo meo profundiſſimè ipſa ponderabam. Et inuocabam omnes ſanctos, & beatam Virginem, vt intercederent

pro

pro me: & rogarent miſericordem Dominum: qui tanta mihi bona contulerat: vt miſereretur mei: & quia cognoſcebam me eſſe mortuam in peccatis: me faceret viuam, per ſuam gratiam viuificando. Et rogabam omnes creaturas, quas omnes me videbam offendiſſe: quia creatorem eorum offenderam, vt non accuſarent me coram Deo. Et videbatur mihi, quòd omnes creaturæ habebant de me pietatem, & omnes Sancti ſimiliter, & tunc dabatur mihi cum magno igne amoris orare Deum plus quàm ſolebam.

Septimum capitulum, 7. paſſus. Qualiter ei fuit data gratia, vt poſſet intueri & ſuſpicere in crucem Christi, & in ea conſiderare Dominum noſtrum pro nobis mortuum.

SEPTIMÒ dabatur mihi ſpecialis gratia reſpiciendi in crucem: in qua oculis cordis & corporis conſiderabam CHRISTVM mortuum pro nobis. Sed hæc viſio & conſideratio erat adhuc inſipida: quamuis haberem ibi magnum dolorem.

Septi-

Octauum capitulum 8. paſſus. Qualiter fuit ei augmentata illa cognitio, ſcilicet quòd Dominus noſter Ieſus Chriſtus mortuus fuiſſet pro peccatis noſtris: & tunc qualiter maiorem dolorem illorum ſenſit.

OCtauò in aſpectu crucis data eſt mihi maior cognitio, quomodo Chriſtus mortuus fuerat pro peccatis noſtris: & tunc recognoui omnia peccata mea cum dolore maximo: & ſentiebam, quod ego crucifixeram eum. Sed non cognoſcebam adhuc, quòd paſſio Chriſti eſſet tantũ beneficium: aut quomodo me reduxerat de peccatis, & cõuerterat ad pœnitentiam: & pro me mortuus fuerat: non ſic profundè intellexi ſicut poſteà: ſed in iſta cognitione crucis dabatur mihi tantus ignis amoris, & compunctionis: quòd ſtando iuxta crucem, expoliaui me omnibus in propoſito: & totam me obtuli ei: & quamuis cum timore, tamen tunc promiſi ei ſeruare perpetuam caſtitatem: & non offendere eum cum aliquo membrorum meorum: accuſando de præteritis mea membra ſigillatim. Et rogabam eum, quòd ipſe me faceret iſtud prædictum obſeruare: caſtitatem ſcilicet, & omniũ ſenſuum meorum

C rum

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

rum cuſtodiam. Quia ex vna parte timebam promittere prædicta: & ex alia parte ignis prædictus me cogebat: & non poteram aliud facere.

Nonum capitulum 9. paſſus. De deſiderio quod fuit ei datum ſciendi quæ eſſet via crucis. Et qualiter fuit ei monſtratus modus quoad eam poſſet peruenire.

Vera via crucis eſt ſpoliare ſeipſum omnibus.

POSTEA dabatur mihi deſiderium quærendi, quæ eſſet via crucis: vt poſſem ſtare ad pedem crucis: & inuenire refugiũ: ad quam refugiunt omnes peccatores. Et fui illuminata, & inſtructa, & demonſtrata eſt mihi via crucis iſto modo? Inſpiratum eſt enim mihi quod ſi ego volebam ire ad crucem: quod ego ſpoliarem me: vt eſſem magis leuis, & libera, & ſic irem ad crucẽ: ſcilicet quòd parcerem omnibus, qui me offendiſſent, & quòd ſpoliarem me de omnibus terrenis, & de omnibus hominibus, & fœminis, & de omnibus amicis & parentibus, & alijs omnibus, & de poſſeſſione mea, & de me ipſa, & cor meum darem Christo, qui tanta bona prædicta mihi fecerat, & irẽ per viam ſpinoſam, viam ſcilicet tribulationis.

Digitized by Google

...us. Et tunc incœpi dimittere pãnos meliores, & veſtes, & de cibarijs delicatioribus, & de pannis capitis ſimiliter. Sed erat mihi adhuc ſatis verecundum, & pœnoſum: quia non ſentiebam adhuc multũ de amore Dei, & eram cum viro meo: vnde amarũ erat mihi, quãdo mihi dicebatur aliqua iniuria, vel quando fiebat mihi: tamen ſuſtinebam patienter, ſicut poteram. Factum eſt autem volente Deo quod illo tẽpore mortua eſt mater mea: quæ erat mihi magnum impedimentum in via Dei, & ſimiliter mortuus eſt vir meus, & omnes filij mei in breui tempore. & quia incœperam viam prædictam, & rogaueram Deum, quòd me de ijs expediret: magnam conſolationem recepi de morte eorum, quamuis eis aliquatenus condolerem: cogitabã tamen quod deinceps poſtquàm Deus fecerat mihi gratiam prædictã, quòd cor meum ſemper eſſet in corde Dei, & in voluntate eius, & voluntas Dei, & cor eius in corde meo.

Decimum capitulum, 10. paſſus. De reſponſione quæ ei facta fuit cùm ſcire vellet quid facere poſſet quo magis Deo placeret.

DECIMÒ, cùm quærerem à Deo, quid poſſem facere, per quod ei plus placerem: ipſe pro ſui pietate apparuit mihi pluries dormienti & vigilanti crucifixus in cruce: & dicebat mihi, quòd ego reſpicerem in plagas ſuas: & mirabili modo oſtendebat mihi, quomodo omnia ſuſtinuerat pro me, & hoc accidit pluries. Et quãdo oſtendebat mihi omnia ſingulariter, & ſingillatim quæ ſuſtinuerat pro me, dicebat mihi. Quid ergo potes facere pro me, quòd ſufficiat? Similiter apparuit mihi vigilanti multotiens: magis tamen placibiliter, quàm dormienti: quamuis ſemper appareret mihi multũ pœnatus, & doloroſus: & oſtendebat mihi pœnas capitis, & ſuperciliorum, & barbæ capillos ſibi auulſos, & enumerabat omnes flagellationes, aſſignando eaſdem in locis ſuis ſicut ſuſtinuerat: dicebatq; mihi, hæc omnia pro te ſuſtinui. Et tunc reducebantur in memoria omnia peccata: & oſtendebatur mihi quod propter ipſa peccata mea ego iterum plagaueram Chriſtum Ieſum: & quod dolorem maximum debebam habere: & tunc habebam maiorem dolorem de peccatis meis, quàm nunquàm habuerim. Similiter & mihi oſtendens paſſionem, dicebat: Quid

Quàm placeat Chriſto paßionis ſuæ memoria.

Digitized by Google

Quid potes facere pro me, quòd ſufficiat? Et tunc plorabam multum, & lacrymabar ita ardenter, quòd lacrymæ adurebant carnem meam: vnde oportebat me ponere aquam frigidam ad refrigerandum.

Vndecimum capitulum vndecimi paſſus. Qualiter propter cognitionem quæ ei data fuit ſuorum peccatorum incepit facere nimis aſperam pœnitentiam: & quid circa eam ei accidit.

VNDECIMÒ, propter peccata moui me ad faciendum pœnitẽtiam magis aſperam, quam non oportet hîc dicere: & imaginabar, & conabar ipſam facere: & cùm nõ videretur mihi, quòd poſſem cum rebus ſeculi facere ſufficienter pœnitentiam, deliberaui omninò omnia relinquere, vt poſſem facere pœnitentiam, & venire ad crucẽ, ſicut mihi à Deo fuerat inſpiratum: prædicta verò deliberatio fuit mihi à Deo donata per gratiam mirabiliter iſto modo. Cùm enim ego deſiderarem vehemẽter fieri pauper: & cogitarem frequenter cum multo zelo ne fortè morerer, prius quàm pauper fierem: & econtrariò impugnarer multis tentationibus, ſcilicet quia eram iuuenis,

Niſi in ſumma paupertate, pot. perfecta fieri pœnitentia.

vnde mendicare mihi poterat eſſe periculum, & verecundia. Iterum ſuggerebat mihi cogitatio: quòd ſi hoc facerem: oportebat me mori fame, & frigore, & nuditate: & hoc etiam cùm ab omnibus mihi diſſuaderetur.

Tandem miſerante Deo venit mihi quædam magna illuminatio in corde meo, cum qua illuminatione venit mihi quædam firmitas quãm tunc nõ credidi, nec credo perdere in æternum: & diſpoſui: & deliberaui, quòd ſi oporteret me mori fame, & nuditate, vel verecundia, ex quo Deo placebat, vel placere Deo poterat: nullo modo propter prædicta iſta dimitterem: etiam ſi certa eſſem, quòd omnia iſta prædicta mala mihi acciderent. Quia etiam ſi omnia prædicta mala mihi acciderent libẽter moriebar pro Deo: & tunc verè deliberaui, quod dictum eſt.

Duodecimum capitulum 12. paſſus. Qualitèr deprecata fuit dominam noſtram virginem Mariam, & ſanctum Ioannem Euangeliſtam: vt ei impetrarent gratiam quomodo ſemper haberet in memoria paßionem Chriſti.

DVODE-

DVODECIMÒ cōſequenter rogaui beatam matrem Chriſti: & ſanctum Ioannem Euangeliſtam: per dolorem quem ipſi ſuſtinuerunt; quòd ipſi acquirerēt mihi certum ſignum: quo poſſem ſemper habere in memoria paſſionem Chriſti.

Tredecimum capitulum 13.paſſus. De eo quod ipſa in oratione & prece prædicta perſeuerante accidit ei: propterea quod murmurauerat & irriſerat quendam hominem.

TERTIODECIMÒ, mihi perſeueranti in iſta prædicta oratione & deſiderio: accidit mihi ſomnium, in quo oſtenſum fuit mihi cor Chriſti, & dictum eſt mihi. In iſto corde non eſt mendacium, ſed omnia ſunt ibi vera: & hoc videbatur mihi quod acciderat: quia ego fecerā quaſi truffas de quodam prædicatore.

Quartumdecimum capitulū 14.paſſus. De augmento cognitionis Chriſti.

QVARTODECIMÒ, conſequenter quadam vice dum ſtarem in oratione, Chriſtus oſtēdit ſe mihi vigilāti magis clarè

& dedit mihi maiorem cognitionem de ſe, & tunc vocauit me, & dixit mihi, quòd ego ponerem os meum in plagam lateris ſui, & videbatur mihi quòd ego ponerem & biberem ſanguinem eius fluentem recenter ex latere ſuo, & dabatur mihi intelligere, quòd in ipſo mundaret me, & hic incœpi habere conſolationem magnam, quamuis ex conſideratione paſſionis haberem triſtitiam, & rogaui Dominum, quòd faceret me totũ ſanguinem meũ ſpargere & effundere propter amorem ſuum, ſicut ipſe fecerat pro me, & deſiderabam propter ſuum amorem, quòd omnia membra mea afflictionem, & mortem paterentur viliorem & acerbiorem paſſione ſuá. Et cogitabam & deſiderabam inuenire qui me interficeret, dũmodò hoc paterer propter fidem ſuam, videlicet propter amorem ſuum, & intelligebam quòd non eram digna mori, ſicut fuerunt mortui ſancti Martyres, ſed deſiderabam, quòd faceret me mori vilius & acerbiori morte, & nõ poteram cogitare ita vilem mortẽ, ſicut ego deſiderabam, & quòd omninò eſſet diſſimilis morti Sanctorum, reputabam enim me omninò indignam morte ipſorum.

Digitized by Google

Quintumdecimum capitulum 15. paſſus. De gratia quam virgo Maria & ſanctus Ioannes ei impetrauerūt vt poſſet ſentire dolorem paſsionis Domini, & etiam de dolore quem ipſi ſenſerunt.

QVINTODECIMÒ, conſequenter fingebam in deſiderium, ſancto Ioanne & in matre virgine Dei in memoria eos tenendo, & cogitando, & rogando eos propter dolorem quem in paſſione Domini ſuſtinuerunt, vt acquirerent mihi gratiam, vt ſemper ſentirem dolorem paſſionis Chriſti, vel ſaltem dolorem eorum, & ipſi acquiſiuerunt, & impetrauerunt hanc gratiā, & tantum dedit mihi ſemel ſanctus Ioānes, quod fuit ille dolor de maioribus, quàm vnquàm ſenſerim. Et dabatur mihi intelligere, quod ſanctus Ioannes tantum dolorem ſuſtinuerat de paſſione, & de morte Chriſti, & de dolore matris Chriſti, quod extimabam & extimo, eum fuiſſe plus quàm martyrem. Vnde & tūc datum eſt mihi deſiderium expropriandi me cum tota volūtate, & quamuis impugnarer multum à dæmone, & ſæpè tentaret me, vt id non facerem, & prohiberetur mihi à fratribus minoribus, & ab omnibus à quibus me conueniebat habere con-

Ioānem Euāgeliſtā nō caruiſſe martyrij merito, ex nimio amore Chriſti & matris ſuæ in paſſione & morte illorū.

ſilium, nullo tamen modo potuiſſem abſtinere pro omnibus malis vel bonis quæ potuiſſent mihi fieri, quin omnia mea pauperibus erogarem:& ſi hoc facere non potuiſſem, quòd ſaltem omnia omninò dimiſiſſem. Quare non videbatur, quòd poſſem aliquid reſeruare ſine magna offenſione eius. qui me ſic illuminauerat. Et tamen adhuc eram in amaritudine pro peccatis, & neſciebam: ſi ea quæ faciebam, erant placita Deo, ſed cum multo placito clamabam dicens: Domine etſi damnata ſum, nihilominùs tamen faciam pœnitentiam, & expropriabo me de omnibus,& ſeruiam tibi, & cùm adhuc eſſem in amaritudine pro peccatis, & non ſentirem adhuc aliquam dulcedinẽ diuinam, mutata fui de iſto ſtatu iſto modo.

Sextumdecimum capitulum 16.paſſus. De eo quod fuit ei conceſſum ſentire dum diceret orationem dominicam ſancti Patris noſtri.

SEXTODECIMÒ, conſequẽter ſemel veni ad Eccleſiam,& rogabam Deum, quòd faceret mihi aliquam gratiam. Et dum orarem, & dicerem Pater noſter, poſuit Deus ipſum Pater noſter in corde meo cum tanta clari-

claritate & intellectu bonitatis diuinæ & indignitatis meæ, quòd non poſſem exprimere, ſingula autem verba exponebantur mihi in corde, & dicebam id cũ magna mora & contritione & compũctione, ſic quòd quamuis ex vna parte plorarẽ propter peccata mea & indignitatem meam, quam ibi cognoſcebam, tamen habui conſolationem magnam, & cœpi aliquid guſtare de dulcedine diuina. Quia in dicto Pater noſter melius cognoſcebam bonitatẽ diuinam, quàm in aliqua re, & adhuc ibi inuenio melius. Veruntamen quia in dicto Pater noſter mihi indicata fuerunt peccata mea, & indignitas mea, cœpi in tantũ eſſe verecunda, quod non audebam leuare oculos meos ad cœlũ: nec ad crucifixum, nec ad aliam rem, Sed recommendaui me beatæ virgini, vt ipſa impetraret mihi gratiam & indulgentiam peccatorũ, & adhuc eram in amaritudine pro meis peccatis.

In oratiõe dominica ſemper inueniſſe magnã dulcedinẽ, quàm alibi.

O peccatores in quanta grauedine proficiſcitur anima ad pœnitentiam, ita habet fortes compedes, & ita habet malos adiutores, quin immò impeditores, mundum, carnem, & dæmonem.

Sciatis autem, quod in quolibet ſuprà

Digitized by Google

dictorum paſſuum fui morata per bonum tempus, antequàm me poſſem mouere ad alium paſſum. Sed in quibuſdam paſſibus morata ſum plus, in quibuſdam minus.

Decimum ſeptimum capitulum 17. paſſus. Qualiter domina noſtra impetrauit ei gratiam qua fuit ei data altera fides maior quàm humana, taliter quod viſum eſt ei quòd fides quam prius habebat erat mortua in comparatione illius ſecundæ de nouo ſibi conceſſæ.

DECIMOSEPTIMÒ poſt iſta demonſtratum eſt mihi, quod beata virgo acquiſiuit mihi gratiam, per quam dedit mihi aliã fidem, quàm humanam, quia videbatur mihi, quod vſque ad idem tempus fuiſſet fides mea quaſi mortua in cõparatione ad illam, quã impetrauit mihi: & videbatur mihi quòd lacrymæ meæ quas ante habueram, fuiſſent quaſi per vim, in comparatione ad illas quas poſteà habui: poſteà enim dolui de paſſione Chriſti, & de dolore matris efficacius, & tunc quicquid faciebã quantumcunq; eſſet magnum, videbatur mihi parum eſſe, & habebam volũtatem faciendi maiorẽ pœnitentiam, & tunc incluſi cor meum in paſ-

[...]ſione Chriſti,& data eſt mihi ſpes quod in ipſa poteram liberari. Et hîc incœpi habere conſolationem per ſomnia, & habebã pulchra ſomnia, & dabatur mihi conſolatio in eis,& cœpit mihi dari dulcedo,& cõſolatio de Deo intus in corde, & extra in corpore, continuè vigilanti & dormienti. Sed quia adhuc non ſentiebam certitudinẽ, adhuc erat admixta amaritudo, nec quieſcebat cor meum, ſed deſiderabam habere aliud à Deo.

Octauus decimus & vltimus gradus: Qualiter ex tunc ſcilicet, à receptione illius magnæ fidei à Domina noſtra ſibi impetratæ incœpit habere ſentimenta Dei, taliter, quòd non poterat moueri ab oratione, nec diebus neque noctibus, & voluiſſet non comedere, nec diſcedere ab oratione.

OCTAVO decimò conſequenter incœpi habere ſentimenta Dei, & habebam tantam delectationem in oratione quod nõ recordabar de comeſtione, & deſiderabam quod non oporteret me comedere, vt poſſem ſtare in oratione, & intermiſcebat ſe hîc quædam tentatio, quòd non comederem, quòd in modica quantitate comederem

rem: ſed cognoui hoc eſſe deceptionem. Et erat ignis amoris in corde meo tantùm quod nō fatigabar de genuflexionibus, nec de aliqua alia pœnitentia. poſteà verò veni ad maiorem ignem & feruorem amoris charitatis diuinæ. Si enim audiuiſſem loqui de Deo, ſtridebam intantùm quod ſi aliquis ſtetiſſet cum ſecuri ſuper me ad me interficiendum, nōn potuiſſem me abſtinere. Et hoc accidit mihi prima vice quando vendideram caſale meum, vt darem pauperibus. Erat enim melior terra quam haberem. Et prius faciebam truffas de Petrucio, ſed nullomodò poſtea poteram illud facere. frequenter autem cùm de Deo audiebam loqui, ſtridebam etiam in conſpectu quarumcumque gentium. Et quando aliquæ perſonæ dicebant mihi quod erā inordinata pro eo quæ accidebant mihi, ego dicebam ſimiliter quod eram infirma & deordinata, & non poteram facere aliud, nec poteram maledicentibus mihi propter hoc ſatisfacere, ſed verecundabar valde. Et quādo videbam paſſionem Chriſti depictam, vix poteram me ſuſtinere, ſed capiebat me febris, & infirmabar. Vnde ſocia mea abſcondebat à me picturas paſſionis quantum poterat, ne ipſas

nas viderem. In iſto tempore ſtridendi habui plurimas illuminationes, ſentimenta, viſiones & conſolationes, quarum aliquæ hic infra ſcribuntur.

Decimumnonum Capitulum loquitur de multis & diuerſis modis tentationum quibus fuit cruciata in corpore & anima,

NE autem magnitudo & multitudo reuelationum & viſionum me extolleret, & ne earum delectatio me ſuper me efferret, datus eſt mihi multiplex tentator, qui multiplici tentatione & afflictione me affligat. Affligor enim tam in corpore & anima ab eiſdem. Corporis enim ſunt tormenta innumera à multis dæmonibus multipliciter excitata. Vix enim credo quod ſcribi poſſent paſsiones & infirmitates mei corporis. Nam non remanet in me aliquod membrum quin horribiliter patiatur. Nunquam enim ſum ſine dolore, ſine languore, continuè ſum debilis & fragilis plena dolore, ſic quod continuè oportet me iacere. Non eſt in me membrum quod non ſit percuſſum, tortum & pœnatum à dæmonibus, & ſemper ſum infirma & ſemper tumefacta & ple-

Digitized by Google

& plena doloribus in omnibus mem
meis, ſic quod cum magna pœna poſſum
me mouere, & ſum fatigata iacere, nec etiã
comedere ad ſufficientiã poſſum. Tormenta verò & animæ paſsiones (quas ſine comparatione acerbiores & plures eſſe dico quã corporis) patior quaſi aſſiduè ab ipſis dæmonibus. Nec ſcio aliam aſſignare ſimilitudinem niſi de homine ſuſpenſo per gulã, qui ligatis manibus poſt tergum, & velatis oculis ſuſpenſus cum fune remanſiſſet in patibulo & viueret, cui nullum auxilium, nullum remedium, vel fulcimentum remãſiſſet. Et dico, quod adhuc deſperatius & crudelius à dæmonibus torqueor. Video enim quòd dæmones ita animam meam ſuſpendunt quod ſicut ſuſpenſus non habet aliquid ſuſtentamenti: ita animæ nullum videtur remanere ſuſtentamentum, & omnes virtutes animæ ſubuertuntur, ſciente & aſpiciente anima mea. Et quando anima mea videt ſubuerti omnes virtutes, & diſcedere, & quod non poteſt ſe ibi opponere, eſt tantus dolor animæ, quòd vix aliquando poſſum plorare propter deſperatum dolorem & iram, aliquando verò ploro irremediabiliter. Aliquando etiam tanta ira venit in
me,

Digitized by Google

me quod vix poſſum me tenere quin me totam dilaniem. Aliquando verò nō poſſum me tenere quin horribiliter me percutiam, & percutiendo meipſam tumefeci, aliquando caput meum & alia membra. Et quando anima videt cadere & diſcedere omnes virtutes, fit planctus animæ, & vociferor ad Deum meum. Item aliud tormentum patior, quia omnia vitia in me reuixerunt, & aliquando reuiuiſcunt: non quod ſint in vita durabili rationem meam ſubiicientes: ſed præbent mihi & afferunt magnam pœnalitatem, & etiam vitia quę nunquam fuerunt in meo corpore, veniunt in me, & incenduntur, & afferunt mihi magnam pœnalitatem: ſed non habent vitam continuā. & quando remoriuntur, dāt mihi magnam conſolationem. Video enim, quòd dæmonibus multis tradita ſum, qui reuiuiſcere faciunt vitia, quę horreo, & quę fuerunt mortua, & addunt illa, quæ nunquam fuerunt. Et ego recordans quod Deus hic fuit afflictus & d ectus, & pauper, vellem quando oportet quod omnia mala mea duplicarentur. Et quandoque ſum in tenebra horribiliſsima dæmonum vbi videtur omninò deeſſe omnis ſpes boni, & eſt illa tenebra hor-

Magna mulieris conſtantia.

horribilis, & ſuſcitantur vitia in corpore, quæ cognoſco intus in anima eſſe mortua. Sed extra animam ſuſcitant ea dæmones, & etiam illa vitia quæ non fuerunt, ſuſcitantur. Et in corpore ad minus patior in tribus locis: nam in locis verecundis tantus eſt ignis, quod conſueui apponere ignem materialem ad extinguendum alium ignem concupiſcentiæ, donec confeſſor mihi prohibuit. tunc cùm ſum in illa tenebra, credo quod citiùs eligerem aſſari, quàm prædicta tunc pati: immò tunc clamo, & aduoco mortem: vt per quemcumque modum mihi eam Deus concederet euenire: & tunc dico Deo: Domine, ſi me debes mittere in infernum, ne differas, ſed ſubitò facias, & ex quo me dereliquiſti, comple, & ſubmerge me in profundum. Et intelligo tunc, quod id eſt opus dæmonum: & quod illa vitia non viuunt in anima, quia anima nunquam conſentit eis, ſed corpus patitur violentiam, & eſt tantus dolor, & tædium, quod ſi duraret, corpus pati id non poſſet. Sed & anima videt quod eſt ei ablata omnis potentia quamuis non conſentiat vitiis: non tamen habet poteſtatem omninò reſiſtendi vitiis, & videt quod eſt contra Deum,

Deùm, & ſic cadit, & torquetur in eis. Et eſt quoddã vitium permiſſum à Deo venire in me, quod nunquam fuit in me, ſed apertè & manifeſtè cognoſco, quòd permittitur à Deo venire in me; & prædictum vitium eſt tam magnum, quod ſuperat omnia alia vitia, & eſt quædam virtus quę datur mihi manifeſtè à Deo contra prędictum vitium qua virtuoſè à Deo liberor. Et ſi non haberem ego fidem de Deo certã, ſolum in iſto, & non pro aliquo alio remaneret mihi: & in iſto remaneret mihi ſpes certa, & ſecura, dę qua nõ poſſum dubitare, & virtus pręualet ſemper, & vitium deficit, & virtus tenet me, & nõ permittit me cadere in vitium: & eſt virtus tantæ fortitudinis quod nõ ſolùm tenet in me, imò dat mihi tantam fortitudinem virtutis, quod verè in iſto cognoſco Deum, & illuminor, & confirmor in tantũ, quod omnes homines mundi, nec omnia dæmonia inferni, nec alia aliqua res eſt quę poſſet me mouere ad minimum peccatum, & cum iſta virtute remanet mihi Fides de Deo. Vitium autem eſt tam magnum, quod verecundor illud dicere, & eſt tam magnũ iſtud vitium, quod quãdo prædicta virtus eſt mihi abſcõdita, & videtur mihi, quod me dimiſerit, nõ eſt res

Spes auxilij dei in tentatione.

Digitized by Google

res quæ me poſſet tenere, nec pro verecundia, nec pro pœna aliqua, quin ſtatim ruerem in peccatum. Tunc tamen ſuperuenit illa virtus, & virtuoſè me liberat, ita quod nec ego ipſa poſſem peccare pro omnibus bonis vel malis iſtius mundi: & iſtos labores ſuſtinui per duos annos, & plus. Item in anima mea conſueuit pugnare quædam humilitas, & quædam ſuperbia tedij grandiſſimi. Humilitas eſt, quia video me cecidiſſe ab omni bono, & video me eſſe extra omnẽ virtutem, & extra omnem gratiam, & video in me tantam multitudinem peccatorum & defectuum, quod non poſſum cogitare, quod Deus de cæterò velit mihi miſereri, & video me domum diaboli, & operatricem, & credulam dęmoniorum, & video me filiam eorum, & video me extra omnem rectitudinem, & extra omnẽ veracitatem, & dignam infimo, & vltimo profundo inferni. Et iſta humilitas prædicta non eſt illa humilitas quam aliquando habeo, quæ facit animam meam eſſe contemptam, & facit animam venire in cogitationem bonitatis diuinæ. Quia alia prædicta humilitas non adducit niſi innumerabile malum. Vnde intus in anima videtur mihi, quod ſim

Verè magni dolores.

tota

ota circundata dæmonibus, & video defe-
ctus in anima & corpore, & eſt mihi clau-
ſus Deus, & abſconditus in omni poteſtate
& gratia, ita quod nullo modo poſſum re-
cordari Dei, nec ipſius habeo memoriam,
quia nec ipſe permittit, & videndo me dam
natam, non curo aliquo modo de damna-
tione mea, quia plus curo, & plus doleo,
quia offendi Creatorem meum, quem nol-
lem offendiſſe, nec offendere pro omnibus
bonis, & malis quæ poſſent nominari. Vnde
& videndo offenſiones meas innumerabi-
les prædictas, pugno cum omnibus mem-
bris meis, & cõtra dæmones, vt poſſim vin-
cere, & præualere contra prædicta vitia, &
offenſiones, & non poſſum per aliquem mo
dum omninò: & etiam non inuenio ali-
quod vadum, nec aliquam feneſtellam, nec
aliquod omninò remedium, per quod poſ-
ſim euadere, vel me adiuuare, & perpendo,
quòd ego cecidi ita profundè. Vnde & hu-
militate frequenter ſum inabyſſata, & facit
me videre peccata mea, & ſuperabundanti-
am malitiarum mearum, & iniquitatum,
ita quòd non video me poſſe manifeſtare,
nec diſcooperire ea per aliquem modum,
vt eas ſimulationes, & iniquitates meas, &
pecca-

peccata mea poſſem manifeſtare,& vellem ire nuda per ciuitates & plateas, & vellem appendere ad collum meum carnes, & piſces, dicens: hæc eſt illa mulier viliſsima, plena malis, & ſimulatione, & ſeminatrix omnium vitiorum & malorum. Faciebam enim bona ad famam hominum, & faciebam dici omnibus qui inuitabant nos, non comedo piſces, nec carnes,& ego eram plena gula, & comeſſatione, & ebrioſa, & oſtendebam quod nolebam recipere, niſi quantum ſufficiebat mihi, & ſtudebam eſſe pauper exterius, & vbi iacebam, proiiciebam multos pannos, & de mane faciebam eos leuari, ne perſonæ venientes hoc perpenderent. Videte animæ meæ diabolum, & cordis mei malitiam: audiatis quomodo ſum hypocrita & filia ſuperbiæ,& quomodo ſum deceptrix, & ſum abominatio Dei, & oſtendebam me eſſe filiam orationis, & ego eram filia iræ, ſuperbiæ, & filia diaboli. Et oſtendebam me habere Deum in anima, & conſolationes diuinas in cella,& ego habebam diabolum in anima,& in cella. Et ſciatis quod toto tempore vitæ meæ ſtudui, quomodo poſſem habere famam ſanctitatis,& ſciatis in veritate, quod propter mali-

ıalitias, & ſimulationes quæ abſcōſæ ſunt
ı corde meo, multas gentes decepi, & ſum
omicida multarum animarum, & animæ
ıeæ. Et poſtea ſtando in iſta abyſſo, vol-
ebam me ad iſtos fratres meos, qui dicti
unt filij, & dicebam eis, nolite mihi de cæ-
erò credere, nonne videtis vos quod ſum
læmoniaca? Vos qui dicti eſtis filij, roga-
e iſtam iuſtitiam Dei, vt exeant dæmonia
le anima mea, & manifeſtent nequiſſima
ɔpera mea, vt non amplius vituperetur
Deus per me, & nonne videtis quod omnia
quæ vobis dixi, ſunt falſa. Et nonne vide-
tis, quod ſi non eſſet malitia in toto mundo,
ego replerem totum mundum de abundan-
tia malitiæ meæ? Nolite mihi plus crede-
re. Nolite plus adorare idolum iſtud: quia
i iſto idolo latet diabolus, & omnia quæ
[illegible] ſum vobis, fuerunt falſa verba, ſimu-
[illegible], & diabolica. Rogate iſtam iuſtitiam
Dei, vt cadat hoc idolum, & frangatur, &
manifeſtentur opera diabolica eius, & mē-
dacia, & verba inorpellata, & inaurata quæ
dicebam, quia deaurabam me verbis diui-
nis, vt eſſem honorata, & adorata pro Deo.
Rogate vt diaboli exeant de iſto idolo, vt
non plus decipiatur mundus per iſtā fœmi
nam.

Digitized by Google

nam. Vnde rogo filium Dei, quē nominare non audeo, quod ſi non manifeſtari me per ſemetipſum fecerit, quod faciat me manifeſtari per terram, vt aperiat & degluttiat me, vt facta in exemplum, dicant homines, & mulieres, ô quomodo erat inorpellata, & deaurata, & tota ſimulata interius & exterius. Et vellem mittere in collum meum vinculum, vel vnam redortam, & facerem me trahi per ciuitates, & plateas, & pueri ducerent me, & dicerent. Hæc eſt illa viliſsima mulier, quæ toto tempore vitæ ſuæ oſtendit falſum pró vero, & homines dicerent ac mulieres. O ecce miraculum quòd fecit Deus, quia fecit per ſemetipſam manifeſtari, & dici malitias; & iniquitates, & peccata, quæ toto tempore vitæ ſuæ fuerant abſconſa. Sed iſtud dicere parum ſufficiebat animæ: & ſciatis, quod ſum poſita in vna deſperatione, quod nunquam habui iſto modo, quia omninò deſperaui de Deo, & de omnibus bonis eius, & feci cartam inter me & ipſum. Et ideò ſum certa, quod non eſt aliqua perſona in mundo ita plena omni malitia, & damnanda, ſicut ego ſum: quia quicquid Deus mihi conceſſit, & dedit, ad maiorem meam deſperationem,

Digitized by Google

nem, & damnationem permiſit. Vnde rogo vos omnes, vt rogetis iſtam iuſtitiam Dei, vt non plus tardet extrahere dæmonium de iſto idolo, & manifeſtentur nequiſsima opera, quæ intus ſunt, quia caput meum diuiditur, corpus deficit, oculi mei caligauerunt propter multitudinem lachrymarum, & omnia membra mea diſiunguntur, quia non poſſum manifeſtare malitias meas, & mendacia animæ meæ, ſed gaudeo quia iam incœpit aliquid manifeſtari, & omnia iſta ſine humilitate vera eſſe in veritate videbam, & ſcias, quod tu qui ſcripſiſti, parum ſcripſiſti in comparatione omnium malorum, & iniquitatum & abuſionũ mearum, quia quando eram paruula, incœpi operari mala: hæc & his ſimilia cogor dicere prędicta humilitate inabyſſata & depreſſa.

Poſteà incipit ſuperbia, quia efficior tota ira, tota ſuperbia, tota triſtitia, tota amariſsima & inflata: & aliam amaritudinem maximam recipio de bonis, quæ fecit mihi Deus, quia nõ recordor illorum ad aliquod remedium, ſed ad iniuriam & ad admirationem doloroſam. Videlicet quomodo in me nunquam potuerit eſſe aliqua virtus, & dubito quod nunquam in me fuerit verax,

& etiam non video aliquam rationem quare Deus hoc permiſerit. Et tunc in iſta tentatione omne bonum eſt mihi clauſum, & abſconditum, quia efficior in tantum tota ira, tota ſuperbia, tota triſtitia, tota amariſſima, & inflata, & pœnata, & doloroſa, pluſquam poſsim dicere. Quia ſi omnes ſapientes de mundo, & omnes ſancti Paradiſi loquerentur mihi omnes conſolationes, ad conſolandum me, & promitterent mihi omnia bona, quæ dici poſſunt, & etiam ipſe Deus daret mihi, niſi ipſe aliter me mutaret, vel niſi aliter operaretur in anima, nullam conſolationem mihi darent, nec aliquod remedium mihi afferrēt, nec eis tunc crederem, immò omnia eſſent mihi ad augmentum dolorum, & malorum, & darent mihi maiorem iram, & admirationem, & triſtitiam, & dolorē, plus quàm poſſim dicere. Vnde pro commutatione prædictorũ tormentorum, & tentationum; & vt Deus auferret à me prædicta, ego libenter eligerem, & vellem omnia mala, & infirmitates omnes & omnes dolores, qui fiunt in omnibus corporibus hominum, ſuſtinere: & crederem, quod leuiora & minora mala mihi eſſent quam prædicta tormenta. Vnde plu-

pluries dixi, quòd pro commutatione prę-dictorum tormentorum, ego eligerem omne genus martyrij ſuſtinere. Et incœpit iſte prædictus ſtatus iſtorum tormentorum & tentationum aliquanto tempore ante pontificatum Papæ Cæleſtini, & durauit plus quam per duos annos, in quibus ſæpè ſum tormentata, & adhuc non ſum perfectè neque plenè curata, quamuis parum modò ſentiam aliqnando exterius, non tamen interius. Sed modò poſtquam fui in iſto ſtatu, cognoſco quod inter prædictam humilitatem malam, & prædictam ſuperbiam, eſt maxima purgatio, & purificatio animæ. In his enim, & per illam humilitatem veram acquiro, ſine qua nullus homo ſaluatur. Et quanto maior eſt humilitas, tanto maior eſt purgatio animæ. Vnde cognoſco, quod inter prædictam humilitatem & ſuperbiam, cōburitur & martizatur anima mea. Et propter cognitionem offenſionum & defectuū, quam per prædictam humilitatem anima adipiſcitur, anima purgatur à ſuperbia, & à dæmonibus: & propterea quātò anima magis afflicta & depauperata & humiliata eſt inferius, tātò magis aptatur & purgatur, & purificatur, vt magis eleuetur, quia nulla

anima poteſt aliter nec plus eleuari, niſi quantum humiliatur, & profundius in humilitate complantatur & radicatur.

Vigeſimum capitulum. De decem viſionibus & conſolationibus inſignibus quas habuit à Deo. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earum: & qualiter ſenſit Deum intra animam ſuam in quantum eſt omne bonum. Et quomodo fuerunt ligatæ omnes potentiæ animæ ſuæ toto illo tempore: ita quod non poterat neq; potuit cogitare nec meminiſſe alterius alicuius rei creatæ, præterquam ipſius Dei.

BENEDICTVS Deus, & pater Domini noſtri Ieſu, qui conſolatur nos in omni tribulatione.

In omni enim tribulatione me peccatricem cōſolari dignatus eſt, infra enim illud tempus ſtridendi, de quo ſuprà in decimooctauo paſſu meæ conuerſionis facta eſt *Conſideratio vnionis diuinitatis ac humanitatis Dei.* mētio, & poſt illam illuminationem quam habui mirabiliter, dicendo Pater noſter, ſenſi conſolationem magnam de dulcedine Dei iſto modo. Fuit enim mihi inſpiratum, & fui tracta ad conſiderandum benedictam vnionem Deitatis, & humanitatis Chriſti, & diuinitatem & humanitatem in Chri-

Chriſto. In cuius contemplatione & delectatione ſenſi maximam conſolationem, & & fuit maior conſolatio quàm fuiſſem experta. Ita quod per magnam partem illius diei ſteti in pedibus in cella vbi orabam ſtupefacta, clauſa, & ſola, & cor meum erat affectum in illa delectatione, in tantum quod poſt iacui, & perdidi loquelam: & ſocia mea venit ad me, & cogitauit, & credidit quod morerer. Sed me tedebat, quia faciebat mihi impedimentum. Quadam autem vice dum in his perſeuerarem, antequam compleſſem omnia pauperibus erogare, quamuis parum remanſiſſet ad dandum, dum eſſem in oratione vno ſero, non videbatur mihi quod aliquid ſentirem de Deo, & ideò lamentabar, & rogabam Deum hoc modo dicens. Domine id quod facio, non facio niſi vt inueniam te. Inueniam igitur poſtquam perfecero hæc: & multa ſimilia dicebam in oratione: & reſponſio facta eſt mihi ita dicens. Quid vis? & ego reſpondi: nolo aurum nec argentum, immò etiam ſi dares mihi totum mundum, nolo aliud niſi te. Et tunc reſpondit dicens: Studeas diligenter, & propera te, quia ſtatim quando hoc quod facis, factum fuerit, tota Trinitas

Digitized by Google

veniet in te: multa etiam alia tunc promiſſa mihi fuerunt. Et extraxit me de omni tribulatione, & dimiſit me cum multa ſuauitate diuina, & tunc expectaui, quod ita fieret ſicut mihi dictum erat. Et ego hæc retuli ſociæ meæ in quadam dubitatione, pro eo quod in viſione magna mihi dicta, & promiſſa fuerant, ſed tamen dimiſerat me cum multa ſuauitate diuina. Poſt hæc iui ad ſanctum Franciſcum apud Aſsiſium, & tunc in via adimpleta mihi fuit dicta promiſsio, & tamen non compleueram omnia mea erogare pauperibus, quamuis parum remanſiſſet, pro eo quod quidam ſanctus vir hoc facere debebat, interim mortuus fuit, & complere non potuit. Erat enim conuerſus per gratiam Dei ad admonitionem meam, & dum iret ad expropriandum ſe, & ad erogandum ſuam poſſeſsionem pauperibus, in via mortuus eſt, Deus tamen multa miracula per eum fecit, & ſepultura eius habetur in reuerentia. Dum igitur ibam ad ſanctum Franciſcum apud Aſsiſium, ibam per viam orando, & inter alia rogabam beatum Franciſcum, quod ipſe impetraret mihi à Deo, vt ſeruarem benè regulam ſancti Franciſci quam nouiter promi-

Regulā S. Franciſci B.

promiſeram, & gratiam mihi acquireret, quod ſentirem aliquid de Chriſto, & maximè quod faceret me eſſe, & finire dies meos in paupertate. Pro hac etiam cauſa, vt ſuprà, haberem libertatem paupertatis, iuerã Romam ad rogandum beatum Petrum, vt ipſe acquireret mihi gratiam veræ paupertatis. Vnde & meritis beati Petri, & beati Franciſci fuit mihi datum ex gratia diuina, vt certiſſimè ſenſi, donum veræ paupertatis. Dum igitur prædicta in itinere orando poſtularem, cùm perueniſſem inter ſpeluncam & viam arctam, quæ aſcendit ſurſum verſus Aſsiſium, & eſt vltra ſpeluncam, in illo loco dictum eſt mihi ita: Tu rogaſti ſeruum meum Franciſcum, & ego volui mittere alium nunciũ. Et ego ſum Spiritus ſanctus, qui veni ad te, vt darem tibi conſolationem, quam aliàs nunquam guſtaſti. Et veniam tecum intus in te, vſq; ad S. Franciſcũ, & modicum perpendent, qui tecum ſunt aliqui. Et volo venire loquẽdo tecum per totam viam, & non dabo finem locutioni, nec tu poteris alteri rei intendere, niſi mihi: quia ego ligaui te, & non diſcedam à te, vſque quo ſecunda vice venies ad ſanctum Franciſcum, & tunc diſcedã à te ſecundùm

Angela vouerat obſeruare.

Amor Dei magnus ad creaturas ſuas

iſtam conſolationem. Sed aliàs à te non diſcedam, ſi me diligas: & incipit dicere verba quæ ſequuntur, ad prouocandum me ad ſui amorē. Filia mea dulcis mihi, filia mea, templum meum, filia mea dilectamentum meum, diligas me, quia tu es multum dilecta à me, multò plus quam tu diligas me. Et ſæpiſſimè dicebat mihi: filia & ſponſa dulcis mihi: & ſubinferebat. Ego diligo te plus quàm aliquam quæ ſit in valle Spoletana. Ergo poſtquam ego collocaui, & pauſaui me in te, modo colloca te in me, & quieſce in me. Ego fui cum Apoſtolis, & videbant oculis corporis, & non ſentiebant me, ſicut tu ſentis, poſtquam autem domum redieris, ſenties aliam dulcedinem, quam nunquam experta fuiſti: & non loquar tibi ſicut nunc ſolùm, ſed ſenties me. Tu rogaſti ſeruum meum Franciſcum ſperans cum eo, & per eum quæ deſiderabas impetrare, & quia ſeruus meus Franciſcus multum me dilexit, ideò multum feci ſibi. Et ſi eſſet hodie aliqua perſona, quæ me plus diligeret, adhuc ſibi plus facerem. Dicebat autem mihi, quod pauci ſunt hodie boni, & quod erat pauca fides, & conquerebatur dicens: tantus, inquiebat, eſt amor, quem habeo

Digitized by Google

beo animæ, quæ diligit me ſine malitia, quod modò ſi eſſet aliqua quæ perfectè me diligeret, maiorem gratiam facerem ei, quàm aliàs fecerim ſanctis de quibus in tẽpore præterito multa magna referuntur, quæ Deus fecit eis. Et non eſt aliquis qui poſſit ſe excuſare de iſto amore, quia omnis perſona poteſt amare Deum: & ipſe non requirit aliud, niſi vt anima requirat, & diligat eũ, quia ipſe veraciter diligit eã, & ipſe eſt amor animæ: hæc autẽ verba profunda ſunt. Quod autem Deus ſit amor animæ, oſtendebat mihi viua ratione per aduentum ſuum, & per crucem quam ſuſtinuit pro nobis, cùm ipſe eſſet ita immenſus, & glorioſus, & explicabat paſsionem, & cætera quæ pro nobis fecit, & ſubiungebat: Vide ergo ſi in me eſt aliud niſi amor: & comprehendebat anima mea certiſsimè, quod ipſe non erat niſi amor. Conquerebatur autem quod iſto tempore tam paucas perſonas inueniebat, in quibus poſſet ponere gratiam ſuam, & dicebat quod modò multò maiorem gratiam faceret illis, quos inueniret modo diligentes ſe, quam fecerit adhuc aliis ſanctis, qui fuerunt hactenus. Dicebat igitur mihi iterum: filia mea dulcis mihi,

De raro amore hominis ad Deũ.

Digitized by Google

ama me, quia tu es multò plus amata, quàm tu ames me. Amata mea, ama me: & dicebat. Immenſus eſt amor quem habeo animæ, quæ me diligit ſine malitia. Et videbatur mihi quod volebat, quòd anima haberet de illo amore, quem ipſe erga animam habet ſecundùm animę potentiam & virtutem, & ſi hoc tantummodò deſideraret, ipſe complebat. Iterum dicebat mihi. Amata mea, ſponſa mea, ama me, tota enim vita tua, cōedere, & bibere, & tuum dormire, & omne tuum viuere, totum placet mihi, ſi diligas me. Iterum dixit mihi: ego faciam in te res magnas in conſpectu gentium, & in te cognoſcar, & glorificabor & clarificabor, & laudabitur nomen meum in te à multis gentibus: hæc & alia multa ſimilia dixit mihi. *Nota et imitare.* Ego autem dum audirem iſta verba, aſſignabam peccata, & conſiderabam defectus meos, & quod non eram digna magnis illis amoribus, & incœpi in iſtis verbis multùm dubitare, & dixit anima illi qui mihi loquebatur. Si tu eſſes Spiritus ſanctus, tu non diceres mihi iſta, quia hæc non conueniunt mihi, nec decent: & ego ſum fragilis, & poſſum habere inde vanam gloriam. Et reſpondit mihi: modo vide & cogita, ſi tu de omnibus

bus iſtis poteris habere vanam gloriam, qua extollaris, vt exeas de verbis iſtis alia cogitando, ſi potes. Et ego fui conata velle habere vanam gloriam, vt probarem ſi erat verum hoc quod dixerat Spiritus ſanctus, & incœpi reſpicere per vineas, vt exirem de illa locutione, & vbicunque reſpiciebã, dicebat: nunc vide, contemplare, iſta eſt creatura mea, & ſentiebam dulcedinem ineffabilem. Inter hæc autem reducebantur ad memoriam meam omnia peccata mea, & ex parte mei nihil videbam in me, niſi peccata & defectus, & ſentiebam in me humilitatem, plus quam nunquam ſenſerim. Plus hæc dixit mihi, quod tantum eram dilecta, quod filius Dei, & Virginis Mariæ ſe inclinauit mihi, & venerat in me ad loquẽdum mihi. Dicebat autem mihi Chriſtus: ſi totus mundus veniret modo tecum, tu non poſſes loqui modo alteri: modo enim cum ego tecum veniam, venit tecum totus mundus, & vt daret mihi ſecuritatem de dubio, dicebat mihi: ego ſum qui fui crucifixus pro te, & habui famem, & ſitim pro te, & tãtùm te dilexi, quod meum ſanguinem pro te effudi, & dicebat mihi totam paſſionem: & dicebat pete gratiam pro te, & ſociis tuis, &

pro quibuſcumque vis, & para te ad recipiendum, quia ego ſum multò plus paratus ad dandum, quam tu ad recipiendum. Anima autem mea clamauit, dicens: nolo petere, quia non ſum digna: & reducebantur ad memoriam meam omnia peccata mea. Iterum anima mea dicebat. Si tu qui ab initio mihi locutus es, eſſes ſpiritus ſanctus, tu nõ diceres mihi tam magna: & ſi tu eſſes in me, deberet eſſe tanta lætitia in me, quod ego viuens nõ poſſem ſuſtinere. Et reſpondit mihi. Nunquid eſſe, vel fieri poteſt, niſi ſicut ego volo? ideò non do tibi aliam lætitiã, neque plus niſi ſicut habes, & ego iam minus iſta dedi alij, & ille cui dedi, iacuit non ſentiens, nec videns. Et hoc ſignum iterum do tibi, quod ego ſum. Coneris enim nunc loqui cum ſociis tuis, & cogita alia quæcunque vis, aut bonum, aut malum, quia nõ poteris cogitare aliud, quam de Deo. Ego enim ſum ſolus qui poſſum ligare mentem. Hæc autem omnia facio tibi non pro tuis meritis, ſed pro bonitate mea. Inter hæc reducebãtur ad memoriam omnia mala mea, & videbam peccata mea, propter quæ eram digna inferno, & hoc clarè videbam, plus quam nunquã fecerim. Dicebat etiam

Signum præſentiæ Domini in anima.

mihi:

mihi: quod ſi veniſſem cum alijs, non talibus ſicut erant illi, cũ quibus veneram, quod hæc prædicta non fuiſſent mihi facta, neque dicta. Ipſi enim aliquo modo perpendebant de languore meo, pro eo quod ego in omni verbo recipiebam dulcedinem magnam, & noluiſſem peruenire ad terminũ, neque quòd via illa finiretur omni tempore mundi. Quanta autem eſſet lætitia & dulcedo Dei, quam ego ſentiebam, non poſſem intimare, maximè quãdo dixit: ego ſum Spiritus ſanctus, qui intro intus in te. Et ſimiliter quando dicebat omnia alia, recipiebam magnã dulcedinem. Venit igitur mecum vſque ad ſanctum Franciſcum ſicut dixerat mihi, & non diſceſſit à me, & continuauit mecum vſque poſt comeſtionem, donec ſecunda vice iui ad ſanctum Franciſcum. Igitur ſecunda vice quando veni ad Eccleſiam ſancti Franciſci, ſtatim quando ego genuflexi in introitu oſtij Eccleſiæ, & vidi ſanctum Franciſcum pictum in ſinu Chriſti, dixit mihi Chriſtus. Ita te aſtrictam tenebo, & multò plus quàm poſſit conſiderari cum oculis corporis, & modò eſt hora, quòd ego te filia dulcis templum meum delectamentum meum impleam, & dimit-

tam: dixi enim tibi quod pro iſta conſolatione dimitto te: ſed non dimittam te, ſi me diligas. Et quamuis eſſet verbum amarum, tunc tamen in ipſo verbo tantam dulcedinem ſenſi, quod fuit delectabiliſſimum. Et tunc reſpexi, vt viderem eum oculis corporis & mentis, & vidi. Etſi quæras, quid vidi. Vidi veracem rem, plenam maieſtate, immenſam, quã neſcio dicere, ſed videbatur, quòd eſſet bonum. Multa autem verba dulcedinis dixit mihi: & recedendõ fecit diſceſſum multum placabilem, & cum immenſa dulcedine receſſit, & receſſit planè, & cũ mora, & non ſubitò. Inter alia autem verba dixit mihi iſta: filia mea dulcis mihi, multò plus, quàm ego tibi, templum dilectum meum, tu habes annulum mei amoris, & es arrata à me, & de cætero non diſcedes à me, & benedictionem Patris, & Filij, & Spiritus ſancti habes tu & conſocia tua. Et ſtatim anima clamauit: ô ex quo non recedes à me, non peccabo de cætero mortaliter? Et reſpondit: hoc non dico tibi. Et cùm ego in receſſu petiuiſſem gratiam pro ſocia mea, reſpondit mihi. Sociæ tuæ dabo gratiam aliam. Sic igitur receſſit, & noluit quòd recedendo ego iacerem, ſed ſtarem in pedi-

Vidit Deum oculis corporeis. Quis ſibi videbatur Deus.

pedibus meis. Poſt receſſum ſuum tamen ego cecidi ſedendo, & incœpi ſtridere alta voce, & vociferare & clamare, & ſtridebam ſine aliqua verecundia clamando, & dicendo iſtud verbum: ſcilicet. Amor adhuc non cognoui te, quare me dimittis ſic? Sed non poteram dicere plus, niſi quod clamando iſtud, volebam formare, & dicere, & non poteram formare, ita includebatur à voce, & à clamore, & ideo nõ intelligebatur verbum ab audientibus. Hic autem ſtridor & clamor accidit mihi in introitu oſtij Eccleſiæ ſancti Franciſci vbi poſt receſſum Dei ſedebam languens. & ſtridens, & clamans in præſentia totius populi, in tantum quod qui mecum venerant, & noti mei è longinquo ſtabant erubeſcentes, credentes aliam eſſe cauſam. Reliquit igitur me cum certitudine, & ſine dubio, quod ipſe qui mihi locutus fuerat, erat Deus. Ego autem præ dulcedine eius, & dolore receſſus clamabam, volens mori: & dolor magnus erat mihi, quia non moriebar, & quia remanebã poſt eum, & omnes compages meæ; tunc diſiungebantur. Poſt iſta redij de aſſiſſio, & cum magna dulcedine veniebam per viam loquendo de Deo, & erat mihi maxima pœna

tace-

Digitized by Google

tacere. Sed conabar abſtinere propter ſocietatem. Dixit autem mihi Chriſtus in via reuertendo de aſſiſſio: do inquit tibi ſignũ, quod ego ſum Chriſtus, qui loquor tibi, & ſum tibi locutus, & do tibi crucem, & amorem Dei intus in te, & hoc ſignum erit tecũ in æternum. Et ego ſtatim illam crucem, & amorẽ Dei ſentiebam intus in anima mea, & redundabat in corpus & ſentiebam illam crucem corporaliter, & ſentiendo liquefiebat anima mea in amore Dei. Poſtquàm verò fui reuerſa, & manebam in domo, ſentiebam vnam dulcedinem pacificam, quietem tam magnam, quod ipſam neſcio dicere, & erat mihi deſiderium moriendi, & erat mihi tanta pœna viuere propter illam dulcedinem pacificam, & quietam, & tantum delectabilem, quod ipſam neſcio exprimere, vt ſuprà, venirem ad illam dulcedinẽ, cuius aliquid ſentiebam, & vt non perderem illam, quam habebã, quod ego deſiderabam mori, & exire de mundo, & viuere erat mihi pœna ſuper pœnam, & dolorem mortis matris meæ, & filiorum meorum, & ſuper omnem dolorem quem poſſem cogitare, & iacebam domi languida propter prædicta per octo dies, & clamabã,

Donum crucis et amoris Dei intus datum B. Angelæ.

Domi-

Domine habeas pietatem de me, & nō permittas me plus remanere in hoc mundo. Deinceps verò ſæpè ſenſi odores indicibiles, & tāta fuerunt hæc, & alia, quod nō poſſum ea dicere, & verba quidem pauca referre poſſum. Sed delectationem, & dulcedinem quam ſenſi, non poſſum referre. Multotiens autem iſta collocutio facta eſt mihi, ſed non cum tanta mora, nec cum tanta dulcedine, nec ſic profundè. Poſtquàm autem reuerſa fui de aſſiſſio, & iacebam, ſicut dictum'eſt, ſocia mea quæ erat mirabilis ſimplicitatis, & puritatis, & virginitatis, audiuit vocem vnā tunc ſibi dicentem. Spiritus ſanctus eſt intus in cella: venit igitur ad me, & cœpit inquirere dicens. Dicas mihi iſtud, quod habes, quia mihi dictū eſt, quòd ad te venirem: & ego reſpondi, ſicut tibi dictum eſt, placet mihi, & extunc communicaui ſociæ meæ plura de his ſecretis.

Vigeſimum primum cap. De 2. conſolatione & viſione, in qua vidit Deum inquantum eſt ſumma pulchritudo. Vnde viſum eſt ei quod omnis creata pulchritudo nihil erat in comparatione illius.

QVODAM tempore eram in oratione, & eleuata in ſpiritu, loquebatur mihi

Deus

Deus verba multũ placibilia, & amore plena: Et reſpiciens vidi Deum mihi loquentem.

Vidit Dei pulchritudinem. Si autem quæras quid vidi, dico quod vidi ipſum,; & aliud neſcio dicere, niſi quod videbam vnam plenitudinem, vnam claritatem, de qua ſentiebam in me tantum implementũ, quod ego neſcio dicere, nec ſcio dare aliquam omninò ſimilitudinem, nec vidi aliquid corporale, ſed erat ſicut eſt in cœlo, videlicet pulchritudo tanta, quod neſcio aliquid aliud dicere, niſi quod vidi ſummam pulchritudinem continentem omne bonum, & omnes Sancti ſtabant ante illam pulcherrimam maieſtatem ad laudandum eam, videtur autem mihi, quod in iſto parum ſteti. Dixit autem mihi Deus: filia amantiſſima dulcis mihi, omnes Sancti Paradiſi habent ad te ſpecialem amorem, & mater mea ſimiliter, & eris aſſociata à me cum eis: quamuis autem mihi omnia iſta dicerentur, totũ tamen iſtud valde parùm videbatur mihi, ſupra quod dictum eſt de matre ſua, & de ſanctis. Sed tantùm delectabar in eo, & tanta erat dulcedo quam ſentiebam de eo, quod non curabam reſpicere, nec Angelos, nec Sanctos, videbam enim quod

Attẽde quod qui perfectè amat Deũ & illo aliquo modo fruitur, quod parũ curat de ſanctis Angelis.

quod omne illud bonum, & omnis decor Sanctorum, & Angelorum erat ab eo, & in eo, & ipſe erat omne & ſummum bonum, & omnis pulchritudo, & tantum delectabar in ipſo decore ſuo, quod non curabam reſpicere aliquam creaturam. Dicebat autem mihi, immenſum amorem habeo ad te, ſed non oſtendo, immò abſcondo tibi. Dicebat autem ſibi anima. Quare habes tantum amorem & delectamentum in me, quæ ſum ita turpis, & quæ ita toto tempore vitæ meæ offendi te? Ipſe verò reſpondebat. Tantus eſt amor quem habeo in te repoſitum, quod de defectibus tuis quaſi non recordor, quamuis oculi mei videant illos, & in te habeo repoſitum multum theſaurum. Tunc anima mea ſentiebat ita certiſſimè eſſe verum: ita quod in nullo dubitabat, & ita ſentiebat, & videbat, quod oculi Dei reſpiciebant eam, in quibus oculis anima reſpiciebat, & habebat in hoc tantum delectamentum, quòd nullus homo, neque ſi deſcenderet aliquis de Sanctis, qui ſunt in Paradiſo, poſſet hoc manifeſtare. Et cùm dicebat mihi, quod multum amorem abſcondebat mihi, quòd non poſſem illum portare: anima reſpondebat. Si tu es Deus omni-

Deus amanti, ſui ſæpè deſideriũ relinquit.

Digitized by Google

omnipotens, tu potes facere, quòd ego poſſim portare. Et ipſe reſpondit. Si hoc facerem, hic haberes, quicquid velles, & non haberes famem de me, ideo nolo tibi hoc facere, immò in hoc mundo volo, quòd habeas famem de me, & deſiderium, & quòd langueas de me.

Vigeſimum ſecundum ca. De 3. conſolatione & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt infinita omnipotentia: & de profunda humilitate qua Deus creaturis ſeinclinauit, in qua viſione conceſſa fuit ſibi gratia vt prodeſſet omnibus tam præſentibus quàm futuris qui de ea memoriam haberent.

QVADAM vice fuit mihi facta locutio diuina dicens. Ego qui loquor tibi, ſum diuina potentia, quæ apporto tibi gratiam diuinam, & gratia quam apporto tibi eſt talis, quod volo quòd tu proſis omnibus hominibus, qui videbunt te, & non ſolùm illis, ſed etiam quòd iuues, & proſis illis, qui cogitabunt de te, vel recordabuntur, & audient te nominari: & illis qui plus habebunt de me, plus proderis. Et tunc anima quamuis ſenſerit magnã lætitiam, dicebat, nolo hanc gratiam, quia timeo ne mihi noceat,

Bonum eſt habere memoriã de beata hac Angela.

ceat,

teat, & ne inde habeam vanam gloriam. Et reſpondit ſubitò dicens. Tu non habes inde facere aliquid, quia hoc non eſt tuum, ſed ſolùm es inde grauanda, ſerua id benè, & redde illi cuius eſt. Et tunc anima apprehendebat, quòd iſto modo non poterat mihi nocere. Dixit etiam mihi, placet inquit mihi, quia habes iſtum timorem. Poſt hæc mihi exiſtenti in Eccleſia facta fuit locutio dulciſſima, quæ ſtatim refecit totam mentem meam, dixitque mihi: filia mea dulcis mihi, vel valdè meliùs dixit. Et ſubiungit. Nulla creatura poteſt tibi dare conſolationem, niſi ego ſolus, ego volo tibi oſtendere de potentia mea. Et ſtatim fuerunt aperti oculi animæ meæ, & videbam vnam plenitudinem Dei, in qua comprehendebam totum mundum, ſupra, vltra mare, & citra mare, & mare, & abyſſum, & omnia, in quibus non videbam, niſi tantùm potentiam diuinam modo omninò inenarrabili, & animã nimis admirando exclamauit dicens: eſt iſte mundus plenus de Deo? Et comprehendebam totum mundum quaſi quid parum. Et videbam potentiam Dei excedere omnia, & implere omnia. Et dixit mihi: oſtendi tibi aliquid de potẽtia mea? Et ego comprehendebam

Vidit aliquo modo de plenitudine omnipotentiæ diuinæ.

Digitized by Google

Humilitas Dei. debam taliter, quod poteram melius poſteà intelligere alia. Et dixit mihi: vidiſti aliquid de potentia mea? modò videas humilitatem meam: & videbam tantum profundè humilitatem Dei, & ad homines, & ad omnia, quod comprehendens anima potentiam inenarrabilem, & videns tam profundam humilitatem, mirabatur, & reputabat ſe nihil omninò, & nihil videbat in ſe, niſi ſuperbiam, & incœpi mecum cogitare, & reputare me omninò indignã communione, ita quod nolebam communicare. Et dixit mihi poſtquàm oſtenderat ſuam potentiam, & humilitatẽ. Filia mea ad iſtud punctum vidẽdi, ad quod tu veniſti, nulla creatura poteſt venire, niſi per diuinam gratiam eleuetur ſpecialiſſimam. Cùm igitur eſſem in Eccleſia prope eleuationem corporis Chriſti, dixit mihi. Ecce potentia modò eſt ſuper altare, & ſum intus in te, & ſi tu me recipis, recipis me, quem iam recepiſti, communica igitur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & ego qui ſum dignus, facio te dignam. Et tunc remanſit in me dulcedo inenarrabilis & lætitia magna, qua non credo carere in tota vita mea.

Vigeſi-

Digitized by Google

Vigeſimum tertium capitulum. De quarta conſolatione, & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt ſumma ſapientia, vnde didicit qualiter res quæcunque debeant iudicari.

QVADAM vice rogata à quodam, vt rogarem Deum pro quibuſdam rebus, quas volebat ſcire, & dubitarem hoc facere, quia videbatur mihi ſuperbia, & ſtultitia rogare Deum de talibus: dum ſtarem in tali cogitatione, ſubitò fuit mens mea eleuata, & fuit poſita in prima eleuatione ad vnam menſam, ſine initio, & ſine fine, & non fui poſita ad videndũ ipſam menſam, ſed quod erat ſuper illam menſam, & videbam vnam plenitudinem inenarrabilem Dei, de qua nihil poſſum narrare, nec dicere niſi hoc, ſcilicet, quod videbam plenitudinem ſapientiæ diuinæ, & omne bonum.

Nõ eſſe inquirendum de futuris rebus.

Et videbam illam plenitudinem diuinæ ſapientiæ, in qua videbam quod non erat licitum inquirere, vel velle ſcire illud, quod vult facere diuina ſapientia, quia eſt præcedere eam, & inhonorare. Et ideo quando video perſonas id inquirentes, videtur mihi, & intelligo, quod errant. Et extunc per id quod vidi ſuper illã menſam, ſcilicet diui-

diuinam ſapientiam, remanſit mihi, quod poſſum intelligere, & iudicare omnes perſonas ſpirituales aliqua ſpiritualia quando audio de eis loqui, vel ea narrari, & non iudico illo iudicio, quo ſolebam iudicando errare & peccare. Sed alio vero iudicio quo intelligo, vnde habeo, vel habere poſſum conſcientiam peccādi in iſto iudicio, & neſcio aliquid narrare de illo, quod vidi. Sed anima reportauit de viſione ad vocabulum ſcilicet mēſam, & quod fui poſita in prima eleuatione ad vnam menſam. Sed de illis ad quæ fui poſita videndum ſuper illam menſam, nihil poſſum narrare, niſi illa quæ dixi.

Vigeſimum quartum cap. De quinta conſolatione & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt ſumma iuſtitia, & ab hac cognitione obtinuit habere conformitatem in iudicijs ipſius Dei.

Quare Deus voluerit mori, cùm al. ſaluare bo

VICE quadam dum eram in oratione, quæſiui à Deo nō dubitans de aliquo, ſed volens plus ſcire de Deo, & dixi. Quare Domine feciſti creationem hominum, & poſtquàm feciſti permiſiſti tibi fieri tantam paſſionem, ſicut fuit filij tui pro peccatis noſtris, cùm tu poſſes optimè facere, quod ſine omni-

omnibus iſtis fuiſſemus tibi grati, & placuiſſemus tibi, & habuiſſemus tantundem virtutis, ſicut habemus? Et dabatur mihi intelligere, quod Deus ideo fecerat, & permiſerat, quia nobis per hoc melius manifeſtabatur bonitas ſua, & nobis melius côueniebat. Hoc autem non ſufficiebat mihi quòd plenè intelligerem, intelligebam tamen certiſſimè, & ſciebam quòd Deus aliter facere potuiſſet, ſi ipſe aliter voluiſſet, ſaluare nos. Vna tamen vice eleuata fuit anima, & videbat, quod iſtud quod ego quærebam non habebat initium, nec finem, & ipſa anima cùm eſſet in ipſa tenebra, volebat redire retrò ad ſe, & non poterat: volebat procedere & non poterat. Subitò igitur fuit ampliùs leuata & illuminata, & videbat Dei potentiam inenarrabilem, videbat Dei voluntatē & iuſtitiam, & bonitatem, in quibus pleniſſimè intelligebam omnia, de quibus quæſieram. Et fuit anima extracta de omni illa tenebra priori. In illa enim tenebra ego iacebam in terra, ſed in iſta maxima illuminatione ſteti in pedibus in ſummitate digitorum groſſorū pedum: & eram in tanta agilitate corporis, & renouatiôe, quod nunquā tantū habueram. Et erā in tanta plenitudine

minem potuiſſet. Et de iuſtitia eius.

charitatis, & cum tanta lætitia intelligebã in illa potentia & voluntate & iuſtitia Dei, quod non ſolùm de illis quæ quæſieram, intelligebam immò etiam ſatisfaciebat mihi de omnibus creaturis ſaluandis, & ſaluatis, & de dæmonibus, & de damnatis, & de omnibus. Sed iſtud non poſſum manifeſtare aliquibus omninò verbis, ſupra enim naturam omninò eſt. Et quamuis ego plenè intelligerem, quòd Deus aliter potuiſſet nos ſaluare ſi voluiſſet, non tamen poteram cognoſcere quòd nobis melius poſſet fieri cognita eius potentia & bonitate, nec melius potuiſſet poni in ore. Et extunc remaneo ita contenta & ſecura, quòd ſi certiſſimè me ſcirem eſſe damnandam, nulla ratione poſſem dolere, nec minus laborarem, nec minus ſtuderem orare, & honorare Deum, tantùm intellexi iuſtitiam eius, & rectitudinem iudiciorum eius: & reliquit in anima mea vnam pacem, vnam quietẽ, & ſoliditatem, cuius ſimilẽ non recordor me habuiſſe ita plenè, & in hac maneo continuè. Poſtquàm autem videram potentiam Dei, & voluntatem eius, & iuſtitiam: fui eleuata adhuc plus, & tunc non videbam, nec potentiam, nec voluntatem Dei illo modo ſicut prius,

Sed

Digitized by Google

Sed videbam vnam rem ſtabilem, ita indicibilem mihi, quod de ea nihil poſſum dicere, niſi quod erat omne bonum, & anima mea erat in lætitia omninò inenarrabili, & non videbam ibi amorem ſed illã rem omninò inenarrabilem, & exiueram de illo ſtatu priori, & eram poſita in iſto maximo ſtatu inenarrabili, & neſcio ſi erã in corpore, vel extra corpus: & omnia retrò habita non videbantur mihi, quòd fuerint tam magni ſtatus, & reliquit mihi mortificationem vitiorum, & ſecuritatem virtutum, quibus diligo bona & mala, benefacta & malefacta, quia videlicet non habeo inde diſplicentiam. Relicta igitur ſum in magna pace, & veneratione iudiciorum diuinorũ, ita quod quando dico Deo: per iudicia tua libera me Domine, vel per iudicium tuum libera me Domine, tantum delector, & ita confidenter dico, ſicut quando dico, per tuam paſſionem libera me Domine. Non enim magis cognoſco bonitatem Dei in viro beato, vel ſancto viro, vel multis quàm in vno damnato, vel multitudine damnatorum. Sed hoc profundum non fuit mihi demonſtratum, niſi ſemel & nunquàm obliuiſcor illius memoriam, nec illius lætitiam. Et ſi omnia

Veneranda ſunt Dei iudicia.

quæ ſunt fidei, per impoſſibile deficerent, hic tamen remanet mihi certitudo de Deo, & de ſuis iudiciis, & de iuſtitia ſuorum iudiciorum. Sed ô quanta profunditas eſt hic? totum tamen redit in vtilitatem beatorum. Anima enim quæ iſtam cognitionem de diuinis iudiciis, & iſtis profundis habet, de omnibus habebit fructum ex iſta cognitione Dei.

Vigeſimum quintum capitulum. De ſexta conſolatione & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt amor infinitus, ex qua viſione tota fuit transformata in amorem.

QVADAM vice in quadrageſima videbatur quòd eſſem multum ſicca, & ſine deuotione, & orabam Deum, quòd ipſe daret mihi de ſe, pro eo quod ego eram ſicca de omni bono: & tunc fuerunt aperti oculi animæ, & videbam amorem qui veniebat verſus me, & videbam principium, ſed non videbam finem, niſi ſolùm continuationem eius. Et neſcio dicere aliquam ſimilitudinem coloris. Et ſtatim quando peruenit amor ad me videbam oculis animæ apertè hæc omnia, plus quàm cum oculis corporis

Amor Dei.

ris aliquid poſſit videri , & factus eſt amor verſus me, ſicut vnius falcis ſimilitudo. Nec eſt intelligendum, quòd fuerit aliqua ſimilitudo quãtitatiua menſurabilis, ſed erat ſicut ſimilitudo falcis, quia in principio quãdo amor ſe præſentauit, poſt retraxit ſe, non conferens ſe quantũ ſe fecit intelligi. Et tũc ſtatim repleta fui amore, & ſatietate inæſtimabili, quæ quamuis me ſatiaret, tamen generabat in me maximam famem, tantũ inæſtimabilem, quod omnia membra tũc diſiungebantur, ita quod anima languebat, & deſiderabat peruenire ad reſiduum. Et nolebã, nec videre, nec audire, nec ſentire aliquam creaturam, & ego non loquebar. Sed anima mea loquebatur intus clamans quòd amor non faceret eam tanto amore languere, quia vitam ęſtimabam mortem. Et ad hoc inuocabat beatam virginem primò, & poſt inuocabat & obſecrabat omnes Apoſtolos, quòd irent cũ ea, & genu flecterent, & nunciarent altiſſimo, quòd non faceret ſeu non permitteret eam ampliùs pati iſtam mortẽ, ſed quòd perueniret ad eum quem ſentiebat, & ſimiliter rogabat beatum Frãciſcum & Euangeliſtas obſecrabat, & clamabat ad eos ſimiliter. Et dum ex appropinqua-

tione me totam crederem eſſe amorē, propter amorem quem ſentiebam, dicebam, multi ſunt qui credunt ſtare in amore, & ſtant in odio, & multi econuersò qui credunt ſtare in odio, & ſunt in amore. Anima autem mea quærebat hoc videre certiſſimè, & Deus dedit hoc mihi ſentire manifeſtè, ſic quod ego remanſi tunc tota contenta. Repleta autem ſum illlo amore ſic, quod non credo quod poſſum carere illo amore de cętero, & non poſſum credere alicui creaturæ aliud dicēti, & ſi Angelus aliud diceret mihi, ego non crederem, ſed reſponderem, tu es ille qui cecidiſti de cœlo.

Quomodo verus Dei amor in creaturaſe habeat quantaque trāſformatione in ſe operatur.

Et videbam in me duas partes, ſicut ſi facta fuiſſet in me ſtrata, & ex vna parte videbam amorem, & omne bonum quod erat à Deo, & non à me, & in alia parte videbam me ſiccam, & quod à me non erat aliquod bonum, & per hoc videbam quod non eram ego quæ amabam quantumcunque viderē me in amore, ſed illud erat ſolummodò à Deo, & poſt iſtud ſe readunauit amor, & tunc maiorem contulit amorem, & magis ardentem quàm prius, & erat mihi deſiderium eundi ad iſtum amorem. Et inter prædictum amorem qui eſt ita magnus, ita quod

quod non potui tunc ſcire, quòd maior amor poſſit eſſe, niſi tunc quando ſuperuenit ille alius mortalis amor. Vnde inter purum amorem & alium mortalem & maximum ardorem, eſt quoddam mediũ de quo nihil poſſum narrare: quia eſt tãtæ profunditatis & tantæ lætitiæ tantiq́ gaudij, quod narrari nõ poteſt. Et tunc nollem aliquid aliud audire de paſſione, nec etiam vellem quòd nominaretur mihi Deus: quia tunc quando nominatur mihi ſentio eum cum tanta delectatione quod langore crucior præ amore: & omne aliud quod minus eſt illo, eſt impedimentum mihi. Et nihil videtur mihi ꝙ dicatur de Euangelio, nec de vita Chriſti, nec de aliqua locutione Dei, quia maiora & incomparabilia video in Deo: & poſtquàm remaneo ab illo amore, remaneo tantùm contenta cum Angelo quod diligo bufones & etiam dæmones, & quicquid video fieri, etiam ipſum peccatum, quandò video ab aliis fieri non diſplicet mihi, credens quòd Deus iuſtè permittat fieri. Et quando ſum in illo ſtatu, ſi comederet me canis non curarem, & etiã non videretur mihi quòd paterer aliquem dolorem. Nec tunc eſt, nec eſſe poteſt recordatio, nec memoria doloroſa

de paſſione Chriſti, nec ſunt in iſto ſtatu lacrymæ.

Amorẽ Dei in homine magnũ facere, vt nõſit paßiõis dolor. Vna tamen vice ſimul cum iſto amore ſe adunauit recordatio inæſtimabilis pretij, ſcilicet, precioſi ſanguinis, per quem data eſt indulgentia mundo, & mirata ſum quomodo ſimul potuerint ſtare, ibi tamen non erat dolor paſſionis. Paſſio autem eſt via & documẽtum, qualiter debeam facere. Et iſte ſtatus eſt maior quàm ſtare ad pedem crucis per continuam recordationem. Sicut ſtetit beatus Franciſcus, quamuis anima frequentet vnum & alium gradum.

Vigeſimum ſextum capitulum. De ſeptima conſolatione & viſione, in qua vidit Deum in quantum eſt trinus & vnus, ſed tamen in tenebra & caligine, vnde extunc remanſit cum perfecta ſide, atq; certa ſpe, & cum omni ſecuritate.

De Trino, & vno Deo. QVADAM vice fuit eleuata anima mea, & videbam Deum in tãta claritate, quod nunquàm ipſum videram in tanta, nec illo modo pleniſſimo, & non videbam ibi amorem, & ego perdidi illum amorem quẽ prius portabam, & facta ſum non amor.

Et poſt iſtud vidi eum in vna tenebra, & ideo

ideo in tenebra, quia eſt maius bonum quòd poſſit cogitari nec intelligi, & omne quod poteſt cogitari vel intelligi, non attingit ad illud. Et tunc data fuit animæ fides certiſſima, vna ſpes ſecura & firmiſſima, vna ſecuritas de Deo continua, ita quod abſtulit omnem timorem, & in illo bono quod videtur ita in tenebra recollegi me totam, & effecta ſum ita ſecura de Deo, quod nunquàm poſſum dubitare de eo quin Deum habeam certiſſimè, & in illo bono efficaciſſimo, quod videtur in tenebra, eſt modò ſpes mea tota recollecta & ſecura. Frequenter igitur video Deum illo modo, & in illo bono quod narrari exteriùs non poteſt, nec etiam cogitari corde. In illo inquam bono certiſſimo & incluſo, quod intelligo cum tanta tenebra habeo totam ſpem meam, & in videndo quicquid volo habere, totum habeo, quicquid volo ſcire totum ſcio, & video ibi omne bonum. Nec anima in videndo poteſt cogitare de diſceſſu illius boni, vel de diſceſſu ab illo bono, nec quòd debeat de cætero diſcedere, ſed delectatur ineffabiliter in illo omni bono, & nihil videt omninò anima quòd narrari poſſit ore, nec etiam concipi corde, & nihil videt, &

Vidit Deũ in vna tenebra. Et quæ tenebra

videt omninò omninò omnia, & quia illud bonum eſt cum tenebra, ideo magis certiſſimum, & magis ſuperans omnia, quantò magis videtur in tenebra, & eſt ſecretiſſimum. Et poſteà, video cũ tenebra quod ſuperat omne bonũ & omnia, & omne aliud eſt tenebra, & omne quod cogitari poteſt, eſt minus illo bono.

Et etiam illud, quando anima videt diuinam potentiam, & quando videt diuinam ſapientiam, & etiam id quãdo videt diuiná voluntatem, quæ mirabiliter & inenarrabiliter alias vidi, eſt minus illo bono certiſſimo. Illud enim bonum quod video eſt totũ, illa verò omnia alia ſunt pars, & quando videntur illa alia, quamuis ſint inenarrabilia, apportant tamen magnam lætitiam redundantem in corpus. Sed iſto modo quãdo videtur Deus in tenebra, nõ apportat riſum in ore, nec feruorem, nec deuotionem in corde, nec feruentem amorem, quia corpus non tremit, nec mouetur, nec ſic alteratur, ſicut conſueuit fieri in aliis, corpus enim nihil videt, ſed anima videt: & corpus quieſcit, & dormit, & truncatur lingua, quia tũc nihil poteſt loqui.

Et omnes amicitias quas Deus oſtendit mihi

mihi multas & inenarrabiles, & omnia verba dulcia ab eo mihi data, & omnia alia data & facta in tantum ſunt minus illo bono quod video cum tanta tenebra, quod nō pono ſpem meam in illis: immò ſi poſſibile eſſet, quòd eſſent omnia non vera, nullo tamen modo minuerent ſpem meam nec minueretur ſpes mea ſecuriſſima, quæ eſt certa illo omni bono quod video cum tanta tenebra.

Ad iſtum autem prædictum modum altiſſimum, & omninò ineffabilem videndi Deum cum tanta tenebra & ſupermirabili gratia viſionis, eſt mens mea tantùm tribus vicibus eleuata, quamuis multis & innumeris vicibus viderim iſtud omne bonum ſemper cum tenebra, ſed non prædicto altiſſimo modo cum tanta tenebra. Et quandoque ex vna parte infirmitatibus corpus meum diſſipatur, & ex alia parte mundus cum ſuis ſpinis & amaritudinibus me expellit: & ex alia parte dæmones cum multa moleſtia me affligunt, & quaſi cum continua perſecutione me infeſtant, habentes poteſtatem in me: eò quòd Deus ad affligendum poſuerit in manibus eorum animam meam & corpus, ita quod videtur mihi quòd vi-

deam eos quaſi corporaliter contra me. Ex alia verò parte Deus trahit me ad ſe illo bono, quod video in tenebra.

Caligo ſub pedibus eius. Video enim ſanctam Trinitatem in tenebra, & in ipſa Trinitate quam video in tanta tenebra videtur mihi quòd ego ſtem, & maneam in eius medio: & illud trahit me plus quàm alia res aliqua quàm hactenus habuerim, vel aliquod bonum quòd viderim, ita quod iſtius non eſt comparatio ad illa.

Et quicquid dico de hoc videtur mihi quòd nihil dicam, immò videtur mihi quod aliquid dicendo maledicam, & meum dicere videtur mihi blaſphemare, tantum excedit illud bonum omnia verba mea.

Attēde Ex facie, oculis Dei hominis reſultare & emanare de intus illud bonū quod in tenebra videtur. Cùm etiam videam illud bonum, non recordor tunc quando ſum in illo, de Chriſti humanitate, nec de Deo homine, nec de aliqua re, quæ formam habeant, & tamen omnia tunc video, & nihil video. In ſeparatione verò ab illo bono iam dicto video DEVM hominem, & trahit animam cum tanta manſuetudine, vt dicat aliquando, tu es ego, & ego ſum tu, & video illos oculos, & illam faciem tuam placabilem, vt amplexetur, & attrahat animam meam cum immenſa arctitudine. Et illud quod

quod reſultat de illis oculis, & de illa facie, eſt illud bonum quod dixi, quod ego video in illa tenebra, quod emanat & venit de intus, & illud eſt quod tantùm me delectat intantum quod narrari non poteſt. Et in iſto Deo homine ſtando anima eſt viua, & in iſto Deo homine ſto multum plus quã in illo cum tenebra. Illud autem bonum de tenebra trahit animam multò plus quàm illud de Deo homine ſine comparatione. Sed in iſto de Deo homine ſto quaſi continuè, & ſic continuè, quod quadam vice fuit mihi data ſecuritas de Deo, quod nihil erat medium inter me & ipſum, & extunc non fuit dies nec nox in qua non habuerim continuè hanc lætitiam de humanitate. Et habeo deſiderium cantãdi & laudandi Deum, & dico iſta, laudo te Deum dilectum, in tua cruce habeo lectum meum factum. Et pro capitali, vel pro plumario inueni paupertatem, & in alia parte lecti ad pauſandum inueni dolorem cum deſpectione, in prędicto enim lecto ipſe fuit natus, conuerſatus, & mortuus, & iſtum amorem iſtius ſocietatis, ſcilicet paupertatis, doloris, & deſpectus, Deus pater tantùm amauit, quod Deus eam filio ſuo dedit, & filius in iſto lecto cõ-

tinuè voluit iacere, & ſemper amauit & cõcordauit cum patre. Et in iſto lecto ego requieui & quieſco, eſt enim lectus meus, & in iſto lecto ſpero mori, & per iſtum lectum credo ſaluari. Et lætitia quam expecto de illis manibus & pe[illegible]ibus, non poteſt narrari, quando enim ipſum video, nunquam vellem diſcedere, ſed amplius accedere, ideò meum viuere, eſt mori. Et quando de eo recordor, non poſſum loqui, truncatur enim lingua, & quando diſcedo ab iſto, mundus & illa quæ inuenio compellunt prædicta deſiderare magis. Et ideò deſiderium meum propter lãguorem expectationis eſt mihi pœna mortalis. In his autem viſionibus & conſolationibus, anima mea ſæpiſsimè leuatur & conſolatur à Deo dulciſsimo, cui eſt gloria & honor in ſecula ſeculorum.

Vigeſimum ſeptimum capitulum. De octaua conſolatione & viſione, in qua vidit Deum mirabili quadã manifeſtatione, ex qua conſecuta eſt firmitatem atque delectationem indicibilem.

CONSEQVENTER poſteà eleuata ſum in ſpiritu, & inueni me totam intus in Deo,

Deo, modo alio quàm nunquam conſueuerim, & videbatur mihi quod eram in medio Trinitatis, altiori & maiori modo quam cõſueuerim, eò quod recipiebam maiora bona ſolito, & quia eram in ipſis bonis continuè & plena lætitiis & deliciis & delectamentis maximis & inenarrabilibus quæ omninò ſunt ſupra omnia quæ vnq̃ experta fui. Fiebant autem in anima operationes diuinæ tantùm ineffabiles, quod nullus ſanctus nec Angelus poſſet narrare vel explicare, & intelligo quod illas operationes diuinas, & illam profundiſſimam abyſſum nullus Angelus, nec alia creatura eſt ita capax quod poſſit eam comprehendere. Et videtur mihi quod illud quod dico, ſit maledicere vel blaſphemare, & ſum extracta de omnibus quæ prius habueram, in quibus cõſueueram delectari, ſcilicet de vita, de humanitate Chriſti, & de illa conſideratione illius profundiſsimæ ſocietatis, quam tantùm dilexit ab æterno, quam dedit etiam filio ſuo, in quibus etiam ego conſueueram delectari, videlicet in paupertate, in dolore, in deſpectu filij Dei viui conſueuit eſſe repauſatio mea & meus lectus. Et ſum extracta de omni illo modo videndi Deum

in

in tenebra, quæ me tantùm conſueuit delectare. Et ſum extracta de omni illo ſtatu priori cum tanta vnctione & dormitione, quod nullo modo percipere potui, niſi quod modo recordor quòd non habeo illa. Et in illis bonis ineffabilibus, & in operationibus diuinis prædictis quæ fiunt in anima mea, Deus ſe prius præſentat in anima: faciens operationes diuinas ineffabiles, & poſtea conſequenter ſe manifeſtat, aperiendo ſe animæ, & donando adhuc ei maiora dona cum maiori adhuc certitudine & claritate ineffabili. Et præſentat ſe prius animæ duobus modis. Vno modo præſentatur intimè in anima mea, & tunc intelligo eum præſentem, & intelligo quomodo eſt præſens in omni natura, vel in omni re habenbēte eſſe, in dæmone, in Angelo bono, in inferno, in paradiſo, in adulterio, in homicidio, in omni bono opere, & in oĩ re habente aliquo modo eſſe, tã in pulchra quàm in turpi. Vnde quando ſum in iſta veritate, non minus delector de Deo vidēdo, vel intelligendo vnum Angelum bonum, vel vnum bonum opus, quam vnum malum: & iſto modo præſentatur multum aſſiduè in anima mea: & hoc præſentare vel præſentatio eſt

Duobus modis præſentat ſe Deus animæ a mãui ſe.

Quid ſit præſen-

eſt illuminatio cum magna veritate & diuina gra . Ita quod quando anima iſtud videt, non poteſt offendere in aliquo: & hæc illuminatio apportat in anima multa bona diuina, & iam tunc intelligens Deum eſſe præſentem, valdè humiliatur, & recipit cõfuſionem de peccatis ſuis, & recipit hic anima magnam grauitatem ſapientiæ, & magnam conſolationem diuinam, & magnam lætitiam. Alio modo præſentatur magis ſpecialiter & valdè diuerſo modo à prædicto, & dat aliam lætitiam à prædicta, & recolligit totam animam in ſe: & facit in anima multas operationes diuinas cum valdè maiori gratia: & cum inenarrabili abyſſo delectationum & illuſtrationum. Ita quod ſolum illud præſentare Dei ſine aliis donis, eſt illud bonum quod ſancti habent in vita æterna. De donis verò quæ ſancti habent in illa vita æterna, aliqui ſancti habẽt plura, aliqui pauciora. Quæ dona quamuis non valeam dicere, imò meum dicere plus eſt deuaſtare & blaſphemare, quàm aliquid dicere. Dico tamen quod in eis ſunt dilatationes animę, quibus anima fit magis capax ad capiendum & habendum de Deo. Et ſtatim cùm Deus ſe præſentat animæ, conſequenter

tare ſe Deum.

Diuerſas eſſe donationes ſanctorum.

quenter

quenter manifeſtat ſe, aperiendo ſe animæ: & dilatat animam, & donat ei dona & dulcedines, quas nunquam fuit experta, cũ valdè maiori profundo quàm prædictum ſit. Et eſt extracta tunc anima de omni tenebra & ſit animæ maior cognitio Dei, quam intelligam poſſe fieri, & fit cum tanta claritate, & cum tanta dulcedine & certitudine, & cum tanto abyſſo, quod non eſt cor, quod ad id poſſit attingere. Vnde nec cor meum poteſt poſt redire ad aliquid de eo intelligendum nec etiam de illo aliquid cogitandum: niſi ſolummodò, quod à Deo donatur animæ: quod leuatur in id quod nunquã cor poteſt ſe de cæterò extendere in aliquo ad illud. Et ideò non poteſt aliquid dicere omninò de illo: nec aliquod verbum reperiri poteſt quod illud dicat vel ſonet, nec etiam cogitatio, nec intellectus aliquis poteſt ſe extẽdere ad illa, tantùm ſuperant omnia: ſic & taliter quod Deus per aliquid quod dicatur nec contegitur, cõmendari non poteſt. Scriptura tamen diuina eſt ita alta, quod nõ eſt homo ita ſapiens in toto mundo, etiam ſi habeat ſapientiam, quantùm poteſt in iſto ſtatu: quod poſſit eam ita plenè intelligere, quin ſuperetur intellectus eius ab ea. Et de illis

Fieri etiã animæ de Deo maiorẽ cognitionẽ quã in tenebra

De mirabili intelligẽtia ſacræ ſcripturæ.

illis operationibus diuinis ineffabilibus illius manifeſtare Dei, quæ ſunt & fiunt in anima: nihil omninò loqui vel balbutire homo poteſt. Et quia anima mea ſæpè leuatur in ſecreta diuina, ideò intelligo illud quod facta eſt ſcriptura diuina, & id quo videtur dicere & contradicere: & id quo facta eſt facilis & difficilis: & illud quo nullã vtilitatẽ habet aliquis de ea: quia non obſeruantes damnantur ex ea: & illud quo alij obſeruantes ſaluantur in ea. Et ſto deſuper hæc cognoſcens: & ideò rediens de ſecretis Dei, ſecurè loquor aliqua verbula quæ ſunt de extra illas operationes diuinas ineffabiles, nullo modo appropinquans eis, imò meum loqui de eis & meum dicere, eſt deuaſtare: vnde & dico me blaſphemare. Si enim omnes conſolationes diuinæ, & omnes lætitiæ ſpirituales, & omnia delectamenta diuina quæ vnquam in hoc mundo fuerunt & non ſolùm quæ fuerunt, ſed etiam ſi omnes ſancti qui fuerunt ab initio mundi vſque modo, aſſiduè habuiſſent explicare de Deo, & ſi omnia delectamenta mundana, bona, vel mala qùæ vnquam fuerunt, conuerterentur in bona delectamẽta & ſpiritualia, & durarẽt mihi vſquequo perficerentur: tamẽ pro omni-

Mirabilis cõſolatio illius manifeſtationis diuinæ ad omnes conſolationes alias diuinas.

omnibus prædictis ego non darem ſeu non cambiarem delectationẽ quam ego habeo de illo inenarrabili manifeſtare Dei, tantũ quantum eſt leuare vel claudere oculorum. Et hoc dico tibi, vt aliqualiter iſto modo poſſim ponere in corde tuo, quod adhuc illud inenarrabile bonum quod ego habeo, ſuperat in infinitum omnia prædicta. Et nõ habeo ſolùm per vnum aperire vel claudere oculorum: immò habeo per bonum ſpatiũ ſæpè: & multotiens illo modo ſed multum efficaciter. Alio autem modo, ſed non ita efficaciter, habeo quaſi continuè. Et quamuis ego poſſim recipere triſtitias, & lætitias exterius aliqualiter & parum, intus tamen in anima mea eſt camera in qua non ingreditur aliqua lætitia, vel triſtitia, nec delectatio alicuius omninò virtutis, vel alicuius rei quæ nominari poſſit: ſed intrat in illam illud omne bonum. Et in illo manifeſtare Dei (quamuis ego blaſphemem ſic Chriſtum nominando) quia non poſſum ipſum aliquo verbo perfectè nominare, eſt tota veritas: & in eo intelligo & habeo totã veritatem quæ eſt in cœlo & in terra, & in inferno, & in omni creatura cum tanta veritate & cum tanta certitudine, quod nullo mo-

modo ſi totus mundus diceret oppoſitum, poſſem aliud credere, imò facerem truffas. Video enim qui eſt eſſe: & quomodo eſt eſſe omnium creatorum. Et video quomodo fecit me capacem ad intelligendum prædicta meliori modo quàm fuerim hactenus, quãdo videbam in illa tenebra quæ me tantum conſueuit delectare. Et video me ſolã cum Deo totam mundam, totam ſanctificatã, totam veram, totam rectam, totam certificatam, totam cœleſtem in eo, & quando ſum in iſto ſtatu: non recordor alicuius alterius rei. Et aliquando quando fui in iſto ſtatu, dixit mihi Deus: filia diuinæ ſapientiæ, templum dilecti, delicium dilecti, & filia pacis, in te quieſcit tota Trinitas, tota veritas, ita quod tu tenes me, & ego teneo te. Vna verò operationum animę quam Deus ſibi dat, eſt quod intelligo cum magna capacitate, & cum magno delectamento: quomodo Deus venit in ſacramento altaris cum illa magna & nobili ſocietate. Quando verò remaneo & ſum extra illum maximum ſtatum video me totam peccatum & obedientem peccato obliquam, & immundam totam falſam, & erroneam, ſed remaneo quieta, & remanet in me vna vnctio diuina & cõtinua, quæ eſt

eſt ſumma omnium vnctionum, quas vnquã habuerim omnibus diebus. Ad prædictum verò ſtatum non ſum ego profecta, ſed ſum ducta à Deo & eleuata, ita quod ego neſciui iſtum ſtatum velle, nec deſiderare, nec petere, & ſum nunc in iſto ſtatu continuè, & ſæpiſſimè leuatur anima mea à Deo, & non requiritur meus conſenſus: quia dum ego nec ſpero, nec cogito aliquid de eo, ſubitò anima leuatur à Deo & Domino, & comprehendo totum mundum, & non videtur mihi quod ſim in terra: ſed ſtem in cœlo in Deo. Et iſte excellentiſsimus ſtatus in quo modo ſum, eſt ſuper alios ſtatus quos adhuc habui: quia eſt tantæ impletionis, & tantæ charitatis, & certitudinis & nobilitationis & dilatationis, quod nullum alium ſtatum ſentio appropinquare ei. Et iſtud manifeſtare Dei habui, plus quam mille vicibus: ſemper nouiter alio modo, & diuerſo ab alia vice. Et ſemel in feſto ſanctæ Mariæ candelariæ habui illud inenarrabile manifeſtare Dei: & dum fieret in anima mea, tunc animę meæ fuit facta repræſentatio ſuimet, & vidit anima ſemetipſam tantæ nobilitatis & altitudinis, quantùm nunquam potuerã cogitare nec intelligere, nec aliàs poſſem credere,

Animæ eleuatæ à Deo, ſuiipſi⁹ fuiſſe factã repræſentationẽ.

ere, quod anima mea vel animæ quæ in paradiſo ſunt, poſſent eſſe tantæ nobilitatis: & anima mea non potuit tunc comprehendere ſemetipſam. Vnde & ſi anima cùm ſit certa & finita & circumſcripta, non poteſt comprehendere ſemetipſam: quantò minus poteſt comprehendere creatorem ſuum immenſum & infinitum & incircumſcriptum?

Quanta ſit nobilitatis vna anima.

Anima autem mea tunc præſentauit ſe Deo cum maxima ſecuritate, ita quod nullum portabat ſecum timorem, ſed præſentauit ſe Deo cum maiori delectatione quàm vnquam fuerim experta: & cum maiori & noua & excellentiſſima lætitia, & cum tanto nouo miraculo & tam claro, quod nunquam tale potui intelligere in anima mea. Et in hac obuiatione quam tunc habui cum Deo, quando ſimul intellexi & habui prædictum inenarrabile manifeſtare Dei, fuerunt mihi data verba de Deo altiſſima, quæ nolo quod ſcribantur.

Similis raptui Pauli.

Quãdo verò anima ad ſe reuertitur, hoc ſibi remanet, & hoc inuenit in ſe, quod placet ſibi omnem pœnam, & omnem iniuriã ſuſtinere pro Deo, & quod pro nulla re quę fieri vel dici poſſet, non poſſet de cæterò

ipſam

Digitized by Google

ipſam ſeparare à Deo, vnde clamauit anima & dixit. O dulcis Domine, quid eſt quod poſſit me à te ſeparare? & intellexi mihi dici quod nihil eſt, quod poſſit me de cæterò à Deo ſeparare, gratia eius mediante. Hæc autem omnia ſupra dicta audiui mihi dici à Deo mirabiliori locutione quàm poſſum ego ipſa referre. Dictum eſt etiã mihi, quod prædictum inenarrabile manifeſtare Dei, eſt illud bonum quod ſancti habent in vita æterna: nec id bonum eſt aliud à prædicto, ſed eſt ibi alia experientia & tantum diuerſa ab illo quod prædictum eſt, quod minor ſanctus qui minus habet in vita æterna, habet plus quàm poſsit dari alicui animæ exiſtenti in hac vita ante mortem corporis: & dico quod anima mea in illo inenarrabili manifeſtare Dei, hoc intellexit.

Quid ſit illud inenarrabile manifeſtare Dei.

Vigeſimum octauũ capitulum. De nona conſolatione & viſione, in qua fuit ei promiſſum quod concederetur ſibi id quod Virgini Dominæ noſtræ iam diu ſupplicarat, ſcilicet quod obtineret ei gratiam, vt certior fieret ſe in his viſionibus non decipi.

QVODAM tempore in feſto beatæ Mariæ Virginis aliquanto tempore poſt con-

conuerſionem meam, rogaui beatam virginem vt impetraret mihi gratiam à filio ſuo qua cognoſcerem, quod non eſſem decepta in locutionibus quæ fiebant mihi. Facta eſt autem mihi locutio diuina promittens mihi, quod ita fieret. Subiunxitq; dicens: Deus oſtendit ſe tibi, locutus eſt tibi, dedit ſentimentum ſuum de ſe tibi. Tu igitur euites loqui, videre & audire omnia: niſi ſecundùm eum: & intelligebam omnia prædicta mihi dici cum magna diſcretione, & magna maturitate: & in prædictis locutionibus quæ fiebant mihi, ego remanſi in lætitia, & in magna ſpe habendi hoc, quod poſtulaueram. Dixit etiam mihi in prædicta locutione, quod fieret mihi gratia, quod quicquid facerem, facerem cum ſua licentia. Cœpi igitur facere illa tria quæ dicta fuerant mihi: & cor meum fuit leuatum ab omnibus terrenis, & poſitum in Deo, & quicquid faciebam, ſiue comederem, ſiue loquerer, non impediebat, quin cor meum ſemper eſſet in Deo, & nihil poteram cogitare nec videre, nec ſentire niſi Deum. Et quando ſteteram ad orationem, & volebam ire ad comedendum, petebam licentiam, & ipſe dabat mihi dicens. Vade, comede cum

Digitized by Google

benedictione Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: & dabat mihi licentiam aliquando citò, aliquando magis tardè: & hoc durauit tribus diebus & noctibus. Tandem facta in ſpiritu, vidi Deum in quadam Miſſa circa eleuationem corporis Chriſti. Poſt cuius viſionem remanſit in me dulcedo inenarrabilis & lætitia magna, qua non credo carere in tota vita mea: & in prædicta viſione certificata ſum de prædicto quod petiueram, nec remanſit in me aliquod dubium de hoc: & ibi fuit mihi ſatisfactum & totaliter adimpletum, quod non eram decepta in locutionibus prædictis.

Vigeſimum nonum capitulum. De decima conſolatione & viſione, in qua à Deo fuit certificata quod non decipiebatur in ſupradictis viſionibus.

ALIO tempore dum eram in oratione, ſubitò dicta ſunt mihi verba valdè placibilia. & dixit ita: Filia mea dulcis mihi multò plus quàm ego tibi, templum meum, dilectum meum, cor Dei omnipotentis ſtat ſuper cor tuum. Et ſimul cum iſtis verbis venit mihi ſentimentum delectabiliſſimum, quale nunquā fuerim experta: omnia enim mem-

membra corporis ſentiebant illud, & iacui in iſtis. Et dicebat iterum: Deus omnipotẽs ſuum amorem repoſuit in te, plus quàm in fœmina iſtius ciuitatis: ipſe delectatur in te, & in cõſocia tua. Et ſtudete quia vita veſtra ſit lumen omniũ qui volunt ad illud reſpicere: illis verò qui non reſpicient, erit fortè iudicium, & durum. Et comprehendebat anima mea huiuſmodi iudicium crudele plus literatorum quàm laicorum, quia deſpiciunt iſta diuina, & cognoſcunt ea per ſcripturas. Iterum ſubiungebat: tantus eſt amor Dei omnipotentis quem poſuit in vobis, quòd continuè ſtat vobiſcum: Sed nõ cum iſtis ſentimentis, & oculi ſui ſunt modo in vobis. Et videbatur mihi, quod ego viderem oculis mentis meæ diuinos oculos: & delectabant me plus quàm poſſum exprimere: & doleo quia iſta dicimus modo pro truffis. Quamuis autem iſta eſſet lætitia magna, reducebantur tamen mihi ad memoriam peccata mea: & nullum bonum videbatur eſſe in me, & videbatur mihi quod nunquam aliquid feciſſem, quod Deo placere deberet. Dubitabam autem pro eo, quod ita magna mihi dicebantur: & cœpi dicere. Si tu qui mihi loqueris, eſſes

Digitized by Google

filius Dei omnipotentis, nunquid anima mea reciperet maiorem lætitiam, quàm recipiat? Illam enim lætitiam nunquam poſſem ſuſtinere ſentiendo te in me eſſe, & quia ego ſum ita indigna. Et reſpondit: quia nolo, non eſt tibi maior lætitia, eſt tamen tibi maior parata, & ſcias, quod totus mundus eſt plenus de me. Et tunc videbam quod omnis creatura erat plena ipſo, & dicebat mihi: ego poſſum facere omnia: & quod me videas, ſicut quando conuerſatus fui cum Apoſtolis: & non me ſentias. Hæc autem nõ dicebat verbis corporalibus. Anima autem mea omnia comprehendebat, quod ita diceret, & multò maiora: & ita veraciter ſentiebam eſſe. Ad declarandum autem vtrùm eſſet verum quod dicebat, anima mea clamauit.

Poſtquam ita eſt, quod tu es Deus omnipotens, & ſunt vera iſta quæ dicis, quæ ſunt ita magna, da mihi ſignum quòd ſim ſecura, & extrahe me extra dubium. Et quærebam, quod ipſe daret vel diceret aliquod ſignum corporale, quòd poſſem videre, videlicet quod poneret in manu mea vnam candelam, aut lapidem pretioſum, aut aliam rem. Aut daret mihi aliud quodcunque

Digitized by Google

que ſignum: quod ipſe vellet, promittens quod ego non oſtenderem illud ſignum, niſi cui ipſe vellet. Et ipſe reſpondit: iſtud quod quæris, eſt ſignum quod daret tibi ſolum lætitiam quando videres id, aut quando contrectares illud, ſed non traheret te de dubio, & poſſes eſſe decepta in tali ſigno. Ego autem dabo tibi ſignum, melius quàm illud quod tu quæris: quod ſignum erit tecum continuè intus in anima tua, & quod ſemper ſenties. Signum autem erit iſtud: Tu ſemper eris feruens in amore, & de amore Dei, & illuminata cognitione Dei intus in te. Hoc autem ſignum ſit tibi certiſſimum, quod ego ſum, quia hoc ſignum non poteſt facere alius, niſi ego, & hoc eſt ſignum quod ego dimitto intus in anima tua, quod tibi eſt melius alio quod petiſti: dimitto in te vnum amorem de me, quo anima tua erit ebria, feruens & calida aſsiduè de me, ita quod tribulatiões amore mei tolerabis. Et ſi quis tibi dixerit malum vel fecerit, tu habebis in gratia, & clamabis te indignam tali gratia. Iſtum enim amorem habui ego ad vos, qui fuit tantus quod pro vobis omnia ſuſtinui patienter, & cum humilitate. Tunc igitur cognoſces quod ego

Verum ſignum præſentiæ Dei in creatura ſua et quando decipiatur à ſpiritu maligno.

ſum in te, ſi qñ quis dixerit vel fecerit malũ tibi, tu habeas nõ ſolùm patientiã, ſed hoc habeas in magno deſiderio, & pro gratia: & hoc eſt certum ſignum gratiæ Dei. Et ecce ego modo vngo te vno vnguento ſirocoſo quo vnctus fuit vnus ſanctus qui fuit vocatus ſanctus Syricus, & alij multi ſancti. Sentiebam igitur ſubitò vnctionem illam cum tanta dulcedine, quod ego deſiderabam mori, & quod mors mea eſſet cum omni tormento cörporali, nec æſtimabam aliquid tormenta quæ ſuſtinuerunt ſancti pro Chriſto, ſed terribiliora tormenta deſiderabam mihi pro Chriſto inferri. Et deſiderabam quod totus mundus diceret mihi verecundiam, & quod mors inferretur mihi cum omni tormento. Et erat mihi multùm delectabile rogare Deum pro illis qui mihi hæc omnia mala facerent, & non mirabar de illis ſanctis, qui rogauerunt Deum pro interfectoribus & perſecutoribus ſuis: quia non ſolùm debebant rogare Deũ, immò etiam conari ſpecialem gratiam pro eis impetrare. Paratiſsima igitur eram rogare Deum pro illis, qui mihi mala feciſſent, & cum magno amore diligere eos, & eis compati. In illa autem vnctione ſenſi tan-

tantam dulcedinem intus & extra, quod nunquam tantam ſenſeram: quàm etiam nõ poſſum verbis manifeſtare in aliquo nec parum, nec multum. Et erat hæc conſolatio alia & alterius modi, quàm aliæ fuiſſent: quia in aliis delectationibus deſiderabam ſtatim exire de ſeculo: ſed in iſta erat deſiderium, quod mors mea eſſet grauis, & longa cum omni tormento, & quod omnia tormenta de mundo eſſent in quolibet membro, & tamen hæc omnia videbantur mihi pauca. Et comprehendebat anima mea, quod omne tormentum erat paruum reſpectu illorum bonorum, quæ promittuntur in vita æterna, & anima mea comprehendebat certiſsimè ita eſſe. Et ſi omnes ſapientes mundi dicerent mihi aliud, non crederem.

Et ſi iurarem, quòd omnes qui vadunt per iſtam viam ſupradictam ſaluantur, non crederem mentiri. Et iſtud ſignum dimiſit ſic firmum intus in anima mea, & cum tanto lumine claram & illuſtratam, quod credo quod ſuſtinerem martyrium, antea quam poſſem aliter eſſe, & hoc ſignum ſentio continuè, quod eſt recta via ſalutis, ſcilicet, diligere, & deſiderare pati pro amore

Digitized by Google

Gratia Dei in Cruce ſua conſeruatur.

more Dei. Et audiui locutionem à Deo mihi factam dicentem: facias ſcribi in fine iſtorum, reddantur gratiæ Deo: & quicumque vult conſeruare gratiam, non leuet oculos à Cruce, ſiue ſit in lætitia, ſiue in triſtitia, quam ego dem ſibi vel permittam. Ea autem quæ ſupra dicta ſunt de prædicto ſigno, intelligebat anima mea magis plenè, quàm poſſim dicere: & cum plenitudine qua dabātur mihi intelligi multò plura quā loquimur, & plenius & cum magna delectatione & affectione: de qua omninò nihil dicemus, nec dicere poſſumus, & Deus velit quod non ſit mihi peccatum, quia ita malè & cum defectu refero.

Trigeſimum capitulum. De ſeptem viſionibus & reuelationibus præcipuis quas habuit meditādo in paſſione Domini noſtri. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earundem viſionum. Et qualiter oſtenſa fuit ei paupertas quam Chriſtus habuit omnis humani auxilij, & omnium perſecutorum ſuorum obſtinata corda, aſtutiaq; eorum ad deſtruendum perdendumq; nomen eius.

QVADAM vice ego eram in meditando de Paſsione & de paupertate filij

Iij Dei incarnati, Chriſtus autem oſtendit mihi, & videbā paupertatem eius tam magnam, quàm clarè demonſtrabat in corde meo: & volebat quod ego viderem, & benè conſiderarem, & videbam illos pro quibus ſe fecit pauperem, & tūc habui, & ſenſi maximum dolorē & reprehenſionem, ita quod cor meum quaſi deficiebat.

Poſt hæc autem amplius demonſtrauit mihi de ſua Paſſione, & tunc videbam eum pauperem de amicis & parentibus: & videbam eum tam pauperem de ſeipſo, quod nō poſſet ſecundùm humanitatem ſe adiuuare. Et amplius placuit ſibi oſtendere mihi plura de ſua Paſſione, quam fuerant illa quę audiueram referri, & intelligebam quomodo Chriſtus in Paſſione ſua videbat omnia corda obſtinata illorum impiorum contra ſe, & videbat omnia membra cum grandi ſolicitudine deſtruere nomen ſuum. Et videbat quomodo habebant magnam memoriam & ſtudium ad eum deſtruendum, & videbat omnes ſubtilitates, aſtutias, & machinationes, quas impij faciebant contra eum.

De paupertate Chriſti magna.

Et videbat omnia conſilia, & multitudinem detractionum, & iras illas, & furores

grandiſſimos eorum, & videbat omnes apparatus eorum, & omnes cogitationes quas habebant & faciebant, quomodo poſſent eum crudeliùs affligere. Crudelitas enim paſſionis ſuæ fuit multa, & videbat omnes pœnalitates & iniurias & verecundias. Et anima mea videbat plus de paſſione ſua quã ego nolo dicere, imò volo tacere. Et tunc anima cum clamore dicebat: Sancta Maria mater afflicti, dic mihi aliquid de iſta Paſſione benedicti filij Dei, quia tu vidiſti plus de iſta Paſſione, quàm alius ſanctus. Vidiſti enim eam oculis capitis, & cum oculis mentis, & intẽtiſſimè conſideraſti, pro eo quod ſummè eum dilexiſti. Iterum clamabat anima mea dicens, eſt aliquis ſanctus, qui ſciat mihi dicere aliquid de iſta paſſione, de qua non audio fieri memoriam, nec aliquid loqui nec referri, ſicut anima mea vidit, quoniam tanta eſt quod eam referre non poſſum? Paſſionem enim Chriſti tantam vidit anima mea, quod quantumcunque ſancta Maria viderit plus quam alius ſanctus, multis modis tamen intelligo quod nullo modo poſſet illam dicere, nec etiam alius ſanctus. Et ſi quis illam diceret, ego dicerẽ, tu es ille, qui ſuſtinuiſti eam. Viſa igitur ſic

Indicibilẽ eſſe ac inexplicabilem dolorem paſſiõis Chriſti.

Paſſio-

paſsiōne filij Dei, ego fui in maiori dolore, quam vnquam fuerim. Si enim corpus meū hic deficeret, non eſſet mirum. Adhuc enim non poſſum habere lætitiam quando recordor, & perdidi illum vigorem animi quo ſolebam eſſe læta, nec potui lætari de multo tempore.

Trigeſimumprimum cap. De ſecunda viſione & reuelatione quàm habuit de paſsione Domini, in qua fuit ei denunciatus & declaratus animæ eius acutiſsimus dolor, & etiam quamplures cauſæ ipſius doloris.

ALTERA vice fuit mihi denunciatus ille dolor acutus qui fuit in anima Chriſti, qui dolor fuit tantus, quod cor non ſufficit ad cogitandum, nec lingua ad dicendū. Et quia in filio Virginis vidi tantùm dolorem, anima mea facta eſt afflictiſsima, & in tantum dolorem transformata quod nunquam fui in tanto dolore, & ideò non poteram inuenire aliquam lætitiam.

Anima autē mea tunc intelligebat multiplicem cauſam & rationem, quare dolor ille fuit acutiſſimus. *Quare dolor paſsiōis Chriſti*

Anima enim illa erat ſine omni peccato

fuit iam acutiſſimus.

& ſanctiſſima & pro ſe nullam debebat recipere punitionem.

Item quia ſolùm recipiebat eam pro noſtro grandiſſimo amore, & pro nobis ingratis & inimicis & indigniſſimis, qui etiam dum nos redimebat per paſſionem, ipſum deridebamus & ſubſannabamus. Item quia peccatum crucifigentium fuit maximum, quia anima illa quæ omne peccatum odibat & ſibi diſplicebat, multum doluit plus quã de alio peccato. Item quia gentes erant multæ quæ iſtud peccatum fecerunt, Gentiles enim, & Iudæi, & ferè omnis orbis contra eum in die feſto fuerunt conuenientes, quantum ad nationes, ideò dolor grandis. Item propter malitiam ſuorum aduerſariorum, quorum tantum ſtudium erat ad deſtruendum eum, & memoriam eius, & nomen eius, & electos diſcipulos eius. Item quia compatiebatur diſcipulis à fide cadentibus, & perſecutionem propter eum ſuſtinentibus. Item compatiebatur matri doloroſiſſimæ. Itẽ quia fuit dimiſſus in pœnis ſine adiutore, ſiue cõſolatore. Item quia illa ſanctiſſima & nobiliſſima anima recipiebat dolorẽ ab omni parte, & recipiebat triſtitiam & anguſtiam, & dolorem de omnibus

nibus doloribus, & pœnalitatibus quas recepit illud ſanctiſſimum corpus delicatum virgineum, quæ omnia adunabantur in vna ſanctiſſima ſola anima eius, & multa alia quæ oſtendebantur clarè mihi, quæ ego nolo, nec poſſum dicere, vnde extra me facta præ dolore transformata fui in dolorem crucifixi. Diuina autem miſericordia fecit mihi propter hæc gratiam: primò, quia voluntatem meam firmauit, ita quod ego non poſſum velle niſi ſicut ipſe vult. Secundò, quia ipſe poſuit animam meam in vno ſtatu, in quo recipio modicas mutationes, & habeo Deum in tāta plenitudine quod iam non ſum in illo ſtatu, in quo ſolebam, ſed ſum ducta in ſummam cordis, & carnis, & mentis pacem, & ſum cōtenta de omnibus.

Trigeſimum ſecundum capitulum. De tertia viſione et reuelatione quam habuit de Paſsione Domini circa affixionem clauorum in manibus & pedibus eius. Et de conſolatione quæ ſimul ei data fuit.

COGITABAM altera vice de magno dolore, quem Chriſtus ſuſtinuit in cruce, & cogitabam de illis clauis, de quibus audiueram dici, quod claui illi de manibus &

pedibus carnem portauerũt intus in ligno, & deſiderabam videre, vel ſaltem illud parum de carne Chriſti, quam claui illi portauerunt intus in ligno. Et tunc habui tantum dolorem de illa pœna Chriſti, quod nõ potui ſtare in pedibus. Sed inclinaui caput & ſedi & vidi Chriſtum inclinãtem caput ſuper brachia mea, quæ proieceram in terra, & tunc oſtendit mihi guttur ſuum & brachia: ſtatim autem prior triſtitia conuerſa eſt in tantam lætitiam, & ſic diuerſam ab aliis lætitiis, quod non videbam nec ſentiebam niſi id, tanta autẽm erat pulchritudo illius gutturis, quod eſt ineffabile. Et tunc intelligebam illam pulchritudinem reſultare ex diuinitate eius: nihil autem oſtendebatur mihi, niſi id guttur pulcherrimum & ſuauiſſimum, nec ſcio comparare illam pulchritudinẽ alicui rei, nec colori de mundo, niſi tantummodò claritati corporis Chriſti, quam aliquando video quando eleuatur.

Trigeſimum tertium capitulum. De quarta viſione & reuelatione quam habuit de Paſſione Domini. Et qualiter multa dicta ſunt ei ſuper vero amore quem erga nos ipſe habuit: & quod amor noſter erga eum eſt falſus & non verus in comparatione amoris illius.

ALTE-

ALTERA vice feria quarta maioris hebdomadæ ego eram in meditando de morte filij Dei, & meditabar cum dolore, & conabar euacuare mentem de omni alia impletura, vt poſſem animā habere magis recollectā in iſta Paſſione, & morte filij Dei, & erā tota occupata in iſto ſtudio & deſiderio, quomodo poſſem euacuare mentem de omni alia impletura, vt poſſem efficacius de hoc cogitare.

Et tunc fuit facta iſta loquutio in anima dicens, ego non te amaui per truffam. Iſtud autem verbum fuit quædam percuſſio mortalis doloris in anima mea, quia ſtatim ſunt aperti oculi animæ, & videbam clarè quomodo erat veriſſimum hoc quod dicebat. Videbam enim opera & effectum illius dilectionis, & videbam omnia quæ facit hic filius Dei pro iſto amore. Et videbam quæ ſuſtinuit in vita & in morte iſte Deus homo paſſionatus pro iſto indicibili & euiſcerato amore, & intelligebam prædictum verbū eſſe veriſſimum, quod ſcilicet me non amauit per truffām, ſed veriſſimo & perfectiſſimo & euiſcerato amore me dilexit. Et ego videbam totum contrarium in me, quomodo ego non amabam eū, niſi per truffam, &

De magno amore et euiſcerato Chriſti ad genus humanū. Cōtraq; minimo vel nūllo ad ſe.

non

non veraciter, & hoc videre erat mihi pœna mortalis & dolor intolerabilis, ita quod credebam mori: & tunc ſubitò dicta fuerũt mihi alia verba, quæ augmentauerunt dolorem meum, quæ fuerunt iſta. Iterum quod prædictum eſt ſubiungendo, ego, inquit, te non dilexi per truffam, ego non ſeruiui tibi per ſimulationem, ego te non ſenſi per elongationem, & tunc augmentata fuit prædicta mortalis pœna & dolor. Tunc autem exclamauit anima, & dixit. O magiſter, iſtud quod dicis non eſſe in te, eſt totum in me, quia nũquàm te amaui niſi per truffam, & cum mendacio, & ſimulatione, & nunquàm volui approximare tibi in veritate, vt ſentirẽ de laboribus, quos tu pro me ſentire & tolerare voluiſti: & nunquàm ſeruiui tibi veraciter, & propter te, ſed cum duplicitate & negligenter.

Videndo igitur hæc prædicta quomodo me veraciter amauerat, & omnia ſigna veriſſimi amoris eſſe in eo, quomodo ſe totum & totaliter dederat ad ſeruiendum mihi, & quomodo ſe mihi appropinquauerat, ſic quod factus fuerat homo, vt dolores meos in ſe veraciter portaret, & ſentiret, & videndo totum contrarium in me, tantus dolor

& pœ-

& pœna erat mihi, quod ferè moriebar, & ſentiebam, quod præ dolore maximo coſtæ pectoris diſiungebantur, & cor videbatur mihi quòd vellet crepare. Et cùm cogitarem ſpecialiter in illo verbo, ego non te ſenſi per elongationem, ipſe addidit dicẽs. Ego ſum, inquit, plus intimatus animæ tuæ, quàm anima tua ſibimet. Sed & ex hoc augmentatus eſt dolor, quia quantò magis videbam mihi Deum intimatum, tantò magis cognoſcebam me elongatam ex parte mea, & poſteà dixit aliqua verba manifeſtantia, & euiſceratiua ſui amoris, & dixit. Si quis vellet me ſentire in mente ſua non auferrẽ me ſibi, & quicunque vellet me videre cum magno placimento, darẽ ſibi viſionem meã, & quicunque vellet loqui mecum cum maximo delectamento loquerer cum eo. Iſta autem verba excitauerunt in me vnum deſiderium, ſcilicet nolle ſentire, nec videre, nec loqui, nec agere aliquid in quo eſſet offenſiò Dei, & hoc eſt, quod ſpecialiter requirit Deus à filiis ſuis, & ab electis ſuis: vt quia vocati sũt, & electi ab eo ad ſentiendũ, & videndum eum, & ad loquẽdum cum eo: vult quòd omninò caueant à contrarijs, ſic autem oſtenſum eſt mihi & dictum. Illi qui ſunt

Qui veri ſint filij Dei & electi.

ſunt amatores, & ſequaces illius paupertatis, doloris, & deſpectus mei, quæ ego ſemper habui, illi ſunt filij mei legitimi & electi, & quorum mens eſt fixa in iſta paſſione, & morte: vbi eſt vera ſalus & viuificatio omnium, & non alibi, illi ſunt filij mei legitimi, & alij non ſunt filij.

Trigeſimum quartum capitulum. De quinta viſione & reuelatione quam habuit de Paſſione Domini, ſcilicet ex aſpectu diſiunctionis membrorum eius: & de benedictionibus quæ dantur his qui Paſsioni eius compatiuntur, & ſunt participes laborum & dolorum in hac vita.

QVADAM alia vice dum eſſem in Eccleſia beati Franciſci circa eleuationem corporis Domini, organis cantantibus Angelicum hymnum, Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. & tũc fuit anima mea in ipſum lumen increatum aſſumpta, & eleuata ſic abſorpta & attracta, quod eſt totum ineffabile. Poſt hæc verò remanente mihi priori attractu & influentia, apparuit mihi effigies illius benedicti Dei & hominis crucifixi: quaſi tunc nouiter de cruce depoſiti: cuius ſanguis apparebat ſic recens & rubicundus, & per

per vulnera effluens, ac ſi immediatè tũc de recentibus plagis & vulneribus effunderetur. Tunc etiam apparuit in iuncturis illius benedicti corporis tanta diſſolutio in iuncturis omnium membrorum ex dira, & crudeli protenſione, & tractura horribili membrorum virgineorum, facta ab illis manibus perfidorum ſuper patibulum crucis: quod nerui & iuncturæ oſſium omninò videbantur laxati à debita corporis harmonia, nulla tamen apparebat in pelle continuitatis diſſolutio. Ad huius igitur aſpectum tanta compaſſione transfixa ſunt omnia viſcera mea, ita quod verè in crucifixi dolores tota videbar corpore & mẽte transformata.

Et maiori configebar telo in aſpectu diræ ſolutionis compagum, & protenſionis membrorum, ex qua omnes nerui videbantur laxati, & diſſipati & oſſa dinumerata, quàm in aſpectu vulnerum apertorum, quia in illis magis mihi intimabatur paſſionis ſecretum, & dira crudelitas torquentium ipſum. Et erat verè tantæ compaſſionis aſpectus ſic cruciati corporis boni & dilecti Ieſu, quòd omnia non ſolùm interiora mea, ſed & oſſa, & iuncturæ nouum videbantur *Maior dolor paßiõis Christi in compagum ſolutione.*

ſen-

ſentire dolorem, & nouum prouocare lamentum, & terribile doloris ſentimentum.

Sacras ſanctáſque benedictiones à Deo ſibi compatientibus donatas.

Dum igitur ſic tota ſtarem abſorpta ab illo dolore, & quaſi in dolores crucifixi transformata, audiui crucifixum ſuper deuotis ad ſuam paſſionem, & ſuper imitantibus ipſam, & ſuper ſibi compatientibus, dulciſſimas benedictiones ingeminantem, & dicentem.

Benedicti vos à patre meo qui mihi cōpaſſi, & mecum ſimiliter contribulati, & viam meam ſecuti, ſtolas veſtras in meo ſanguine lauare meruiſtis. Benedicti qui mihi pro vobis crucifixo, & immenſis doloribus afflicto, vt ab immenſis, & æternis tormentis pro vobis ſatisfacerem, & vos redimerem, mihi compati, & mecū paupertatem, dolorem, & deſpectum pro vobisipſis compatiendo, digni inuenti eſtis. Benedicti qui meæ paſſionis quæ eſt miraculum omnium ſeculorum, ſalus, & vita perditorum, ſolum refugium peccatorum, memores, & deuoti, & compatientes eritis, quoniam verè & regni, & gloriæ, & reſurrectionis, quæ per ipſam acquiſiui, eritis participes mecum, & cohæredes in perpetua ſecula ſeculorum.

Nota. & Attende.

Bene-

Digitized by Google

Benedicti vos à Patre meo, & Spiritu ſancto, & verè benedicti benedictione quā dabo in extremo iudicio, quia me in mea propria venientem ſicut mei perſequutores nō repuliſtis, ſed me deſolatum in cordis hoſpitio per compaſſionem hoſpitem recipere voluiſtis, qui mihi in cruce nudo exiſtenti, fameſcenti, ſitienti, infirmo clauis affixo, & morienti cōpati, & conſocij mei eſſe voluiſtis, in hoc verè opera miſericordiæ com pleuiſtis. Ideo audietis in illa terribili hora, venite benedicti patris mei, percipite regnum quod, &c. eſuriui enim in cruce, & ſaltem per compaſſionē dediſtis mihi manducare, & cætera omnia mirabiliter ſubiungebat. Dico autem, eſſe impoſſibile exprimere eius cæratum amorem qui relucebat in aſpectu oculorum illius benedictę faciei Dei hominis Ieſu Chriſti ſuper iſtos, vnde & adhuc ſubiungebat.

Vera opera miſericordiæ.

O vos verè beati, & omninò benedicti? & ſi in cruce pro meis crucifixoribus, & tortoribus cum lachrymis & fletu rogaui patrē meum, & excuſaui dicens: Pater dimitte illis, quia neſciunt quid faciunt, quod pro vobis qui mihi compaſſi, deuoti, & conſocij fuiſtis, dicturus ſum? Cùm non in cruce, ſed

in

in gloria fœliciſſimus orbem iudicabo? Sic igitur remanſi plus quàm dici poſſit conſolata, & ad paſſionem benedicti filij Dei plurimum affecta tanta affectione, quod ipſam exprimere non poſſum. Verba enim alia plurima, & aliter prouocatiua, & ſummè inflammatiua proferebat, quæ referre neſcio, neque poſſum.

Trigeſimum quintum capitulum. De ſexta viſione & reuelatione quam habuit de Paſſione Domini. Et qualiter per paſſionem eius ab omni genere peccatorum liberamur: & quod per nullam tribulationem oculos auferamus à cruce.

Nota totum caput. Ex tali, tantaq; morte Chriſti ponderanda eſt noſtræ offenſionis magnitudo.

ALIA vice dum orarem, & in paſſione Ieſu Chriſti meditarer cũ cordis ſummo dolore, & compaſſione, cogitando, & ponderando quanta eſſet magnitudo iniquitatis in omni peccato meo, cùm ad eius reconciliationem, & remiſſionem, antequã Deus pater placari poſſet, oportuit Dei filium, non ſolùm orare, nec cum lacrymis rogare, ſed omninò oportuit in cruce mori pro eo. Ponderando etiam quanta poteſt eſſe damnatio, & quanta, & quàm infinita miſeria, & innumerabilia tormenta, quæ me

me expectant pro omni peccato mortali meo, quòd pro eius ſatisfactione oportuerit, non Angelum, neque Archangelum, ſed Deum verum Dei filium Ieſum Chriſtum mortis miſeriam, & crucis tormentum pati: & pro me tolerare.

Ponderando etiam meam ingratitudinẽ, quam pro tanto beneficio nõ ſolùm illi pro eo facio, immò ipſum quotidiẽ offendo, & nec de beneficio ſuæ reſurrectionis recordari volo, nec ad meam ſaluationem pœnitentiam agendo, cum eo cooperari curo: ſtupendo me de iſtis, de Dei infinita bonitate & miſericordia, & de mea ſumma iniquitate, & ſtultitia. Dum hæc cogitarem, manifeſtatum eſt mihi, qualiter per Paſſionem Chriſti liberati ſumus ab omni genere peccatorum, & tormẽtorum, & pœnarum, quæ pro eis meruimus. Et oſtenſum fuit mihi ita clarè, quod vix potui me tenere, quin coram omnibus id clamarem. Dictum eſt igitur, mihi ſic à Chriſto crucifixo, mihi apparenti, vt in cruce fuit pro nobis appenſus: nullus homo, nulla perſona poterit habere excuſationem ſuæ ſalutis.

Sicut medic⁹ ſe habet ad ſalutem corporis ita Chriſt⁹ ad animæ.

Quia ad ſuam ſalutem procurandam nõ oportet plus facere: niſi ſicut facit infir-

mus

mus medico: qui volens ſalutem oſtendit ei infirmitatem: & diſponit ſe ad faciendum quæ medicus dixit. Ita nunc non oportet quòd aliquis plus faciat: nec aliquid in medicinis expendat, niſi quòd oſtendat ſe medico per peccati recognitionem & confeſſionem: & diſponat ſe ad illa quæ ſibi dicit medicus: & caueat à contrariis. Comprehendebat autem anima mea quod medicina erat ſanguis Chriſti: & ipſe dat ſine pretio hanc medicinam: & non conſtat plus infirmo peccatori, niſi quòd diſponat ſe: & medicus Chriſtus dat ſibi ſalutem, & ſanat infirmitatem. Animæ autem meæ oſtendebantur omnia peccata, & videbat quod omnia membra habebant infirmitatem ſpirituale͂. Et ideo audiens quod dictum eſt, ſtatim anima mea conabatur oſtendere omnia peccata: quæ cum diuerſis membris corporis, & cum viribus & potentiis animæ fecerat, & dicebat: O Domine magiſter & medice æternæ ſalutis Deus meus: ex quo cum ſola flebili oſtenſione infirmitatum mearum & morborum me curare diſpoſuiſti; Domine cùm ſim infirmiſſima, nec eſt aliquid in me quin totum ſit corruptum & infectum, heu miſeranda, tibi oſtendo Domine omnes infirmi

Animæ medicina ſanguis Chriſti.

Singulis me͂bris noſtris Deu͂ offendimus.

firmitates meas & omnia peccata mea omnium membrorum meorum, & partium animæ & corporis. Tunc igitur incepi aſſignare omnia peccata, & dicebam: Domine miſericors medice reſpice caput meũ, quomodo ipſum cum ſignis ſuperbiæ frequenter ornaui, capillos torquendo deformaui, & alia multa peccata feci. Reſpice Domine oculos miſerabiles impudicitiis plenos, inuidia infectos, & cætera. Et ſimiliter ſtudebam aſſignare & oſtendere omnia alia peccata omnium membrorum.

Auditis igitur cum magna patientia omnibus iſtis Chriſtus lętanter, & cum iucundiiate reſpondebat, quomodo per ordinem iſta omnia ſanabat: & multum animæ compatiendo dicebat: ne timeas neque deſperes filia, quoniam & ſi mille mortibus & morbis eſſes infecta & mortua cum medicina quam miniſtrabo ſanari poteris, Si tamen animæ tuæ & corpori ipſam applicare per deuotionẽ volueris. Infirmitatibus enim capitis quas dixiſti & multipliciter oſtendiſti, propter quas Deo diſplices & tu doles in te: quas incurriſti lauando, pectinando, vngendo, colorando, ornando crines, torquendo, te efferẽdo ſuperbiendo vanã glo-

Singulis noſtris offenſis dominus, in paßiõe reſpondit cuique mẽbro proprij, ſatisfactiones facies.

Infœlix peccator quantã facilem medicinam reſpuit.

riam, quærendo propter quæ in inferno, & in profundiſſimo lacu deiici & humiliari, & perpetuò tanquàm viliſſima reputari debebas, ego ſatisfeci: & pœnitentiam egi: & grauiſſimam pœnam tolleraui. Nam caput meum caput fuit tractum, depilatum, ſpinis acutiſſimis punctum, arundine percuſſum, & totum ſanguine cruentatum, & omni ludibrio & contemptui viliter ſubiectum, & vili corona coronatum. Infirmitatibus etiam faciei quas incurriſti lauando ſimiliter, & vngendo hominibus miſeris oſtendendo, & eorũ gratiam quærendo, ego medicinam confeci, & ordinaui: nam pro peccatis huiuſmodi ſatisfeci: nam ſputis ſordi- *Facies.* didiſſimis viliſſimorum tota facies mea fuit inquinata & deturpata, alapis grauiſſimis fuit tumefacta & deformata: panno ſordido fuit velata. Pro oculis etiam tuis quibus reſpexiſti vana, & nociua, & fuiſti in ipſo aſpectu multipliciter delectata contra Deũ, ego ſatisfeci.

Oculi. Cum ipſis enim oculis meis lachrymas amariſſimas effudi, & ipſos velatos habui, & ſanguine manante à capite habui balneatos. Pro auribus tuis quibus Deum offendiſti audiendo vana & nociua, & in talibus

fuiſti delectata, ego pœnitentiam maximã feci: nam auribus meis audiui multa, quæ multam & maximam triſtitiam afferebant: ſcilicet falſas accuſationes, detractiones, inſultationes, maledictiones, deriſiones, ſubſannationes, blaſphemias, & iniquam contra me ſententiã,& fletum piiſſimæ matris meæ, mihi doloroſiſſimè condolentis. *Aures.* Pro peccatis oris tui & gulæ tuæ, quo delectata fuiſti in comeſſatione & ebrietate, & ciborum ſuauitate. Ego habui os fame,& ieiuniis, & ſiti tabefactum, & aceto, myrrha & felle amaricatum. *Os.* Pro peccatis linguæ tuæ quam ad detractiones, calumnias, irriſiones,maledictiones,blaſphemias.mendacia,periuria,& alia peccata laxaſti. Ego habui os meum coram iudicibus & falſis teſtibus clauſum, & non habui in ore meo excuſationem, ſed pro malefactoribus meis Deum toto corde rogaui, & ſemper veritatem prædicaui. Pro peccatis odoratus tui, quo in floribus, & odoribus delectata es, ego fœtores abhominabiles ſputorum & ſenſi, & ſuper faciem meam, oculos, & nares toleraui. Pro peccatis quæ feciſti cum collo tuo, ipſum ira, & ſuperbia, & laſciuia agitando, & contra Deum extendendo, *Collum.*

Digitized by Google

ego habui collum meum multiplicibus colaphis & alaphis verberatum. Pro peccatis ſcapularum & humerorum tuorum quibus offendiſti Deum diuerſa contra Deum portando, ego pœnitentiam feci, crucem cum qua ſuſpenſus fui baiulando. Pro peccatis manuum tuarum & brachiorum tuorũ quibus multos malos amplexus, & tactus & *Manus.* mala opera feciſti, ego habui manus groſſis clauis trãsfixas, & in ligno affixas & preſſas: *Cor.* totum meum corpus in patibulo ſuſtinẽdo, & ſuſtentando. Pro peccatis cordis tui quo peccaſti, ira, inuidia, triſtitia & malo amore, & malis cõcupiſcentiis & cupiditatibus, ego habui cor meum & latus meum lancea acuta transfixum, ex quo medicina validiſſima ad curandum omnes cordis Paſſiones, & peccata ſufficienter emanauit: aquam ſcilicet ad refrigerandum malas concupiſcentias & amores: & ſanguis ad remittendum iracundias, triſtitias & rancores. Pro peccatis pedum tuorum quibus peccaſti, choreando vanè & laſciuè ambulando & euagando, ego habui pedes tortuosè non ligatos, ſed transfixos & clauatos in ligno crucis: & pro ſotularibus roſtratis, & feneſtratis, ego habui pedes ſanguinolentos ſan-

Ad Cardiacam Paſſionẽ aqua & ſanguis Chriſti de corde ſuo manantia medentur.

Pes.

ſanguine eorum, & totius corporis ad eos defluente. Pro peccatis totius corporis quo peccaſti, ipſum delitijs, ſomno & quieti dando, & diuerſimodè delectando, ego fui in cruce affixus, terribiliter verberatus, in modum pellis tractus, & in cruce extenſus, ſudore ſanguineo totus vſque ad terram madidus, & duriſſimo ligno ſtrictiſſimè applicatus, & tandem atrociſſimo tormento ibidem laborans, clamans, ſuſpirans, flens, plorans & eiulãs, mortuus ſum, à crudeliſſimis interfectus. Pro peccatis tuorum ornamẽtorum & veſtium ſuperfluarum, vanarum, & curioſarum, ego in cruce nudatus ſum, viliſſimis rupam meã & veſtes ſibi diripientibus & ludẽtibus in oculis meis. Ego nudus ſicut de virgine natus ſum, frigori, vento, aëri, omnium hominum & fœminarũ aſpectui, in alto vt melius viderer, & magis irriderer, & verecundiam paterer, expoſitus ſum & expanſus. Pro peccatis tuarum diuitiarum quæ feciſti malè acquirendo, ipſas expẽdendo & retinendo, ego pauper fui non habens palatium, neque domum, neque tugurium vbi naſcerer, nec viuens vbi manerem, neque moriens ſepulchrum habuiſſem, ſed canibus & auibus fuiſſem dimiſſus, niſi qui-

dam pietatis intuitu, & meæ miſeriæ compatiens me in ſuo ſepulchro recepiſſet: meũ ſanguinem, meam vitam hominibus peccatoribus ſum largitus, & ſic nihil mihi retinui, ſed in vita & in morte ſemper pauper eſſe volui & permanſi. Quid plura? nullum peccatum nullum animæ morbum aſſignare poteris, quin ego remedium attulerim, & pro omnibus ſatisfecerim ſufficienter, & pro infinitis tormentis & doloribus, quos miſera anima tolerare in inferno debebat pro peccatis ſupradictis, egō totaliter dolui & tormentatus ſum, quòd ſi in negligentia tua non remaneat, ampliùs dolere non oportebit: dum tamen hic mecum condoleat, & mihi compatiatur pœnarum mearum, ignominiarum, & paupertatis, & deſpectuum ſocia dum hic viuit coexiſtat. Et quia Maria Magdalena quæ erat infirma, hæc habuit, & deſiderabat liberari, ideo fuit ab omni ſua infirmitate liberata, & quicunque hæc haberet, poſſet inuenire ſanitatem ſicut ipſa. Item crucifixus mihi dicebat: iſti filij mei qui recedunt de regno meo per peccatum, & ſe faciunt filios diaboli, quando redeunt ad patrem, pater habet magnam lætitiam, & oſtendit eis ſupernalem lætitiam:

O filij prodigi, quid moramur ad patrem venire, qui nos

tiam: tanta enim eſt lætitia quam pater habet de reditu eorum, quod ſupernalem gratiam dat eis, quam non dat illis, qui fuerunt virgines, vel nunquàm per peccatum receſſerunt ab eo: & hoc fit propter immenſum amorem, quem pater ad eos habet, & miſericordiam, qua eis & eorum miſeriæ miſeretur. Et propter hoc quia ipſi habent dolorem, quia offenderunt tantam maieſtatem, & tam clementiſſimam bonitatem, & recognoſcunt ſe dignos inferno: & propter duo iam prædicta qui maior peccator extiterit, maiorem poteſt gratiam & miſericordiam inuenire. Item dixit mihi: quicunque vult inuenire gratiam, non leuet oculos à cruce, ſiue concedam, ſiue permittam eum in triſtitia, vel lætitia eſſe vel viuere.

etiã primogenitus, quaſi profeſerat.

Crux.

Trigeſimumſextum capitulum. De 7. viſione & reuelatione quam habuit de Paſſione Domini. Et de conſolatione quam habuit videns, qualiter ſe nobis communicat atque participat.

QVADAM vice ego reſpiciebam crucem cũ crucifixo: & reſpiciẽdo crucifixum oculis corporis, ſubitò accenſa fuit anima vno amore ſic feruenti, quod

ipſum etiam membra corporis ſentiebant cum magna lætitia & delectamento. Videbam enim & ſentiebam, quod Chriſtus amplexabatur animam cum illo brachio, quo fuit crucifixus, & gaudebam ſumma lætitia, plus quàm vnquàm conſueuerim: & extunc remanſit in me vna lætitia & clara illuſtratio, qua anima cognoſcit & comprehendit, quomodo iſtam carnem noſtram videmus vnam ſocietatem eſſe factam cum Deo, & eſt iſtud verum delectamentum animæ inenarrabile: & eſt iſta lætitia continua & illuſtratio clarior, quàm aliàs ſuſceperim. Remanet enim in me tanta ſecuritas & certificatio ſtatus mei, quod non remanet in me aliquod dubium, quin iſte ſtatus certiſſimè ſit à Deo, & meæ locutiones quas in me ſentio ſint à Deo. Et miror quomodo hactenus dubitauerim in hoc: certificata enim ſum perfectè de iſto ſtatu meo taliter, quòd ſi omnes mundi dicerent mihi oppoſitum, non crederem: quia de hoc nec dubitare poſſum. Nunc etiam quando ſum in iſta viſione, & amplexu, anima mea percipit tantam lætitiam, quod non poſſum habere aliquam triſtitiam de Paſſione: quãuis videam eſſe illam manũ crucifixi, & ipſam pla-

Socia caro noſtra carni Chriſti.

Digitized by Google

plagatam: & tota lætitia mea eſt modò in iſto homine Deo paſſionato: & aliquando videtur animæ ex ſtrictiſſimo amplexu prædicto, quòd anima intret intus in latus Christi: & illa lætitia quam ibi recipit, & illuſtratio, narrari non poteſt. Eſt enim ita magna quod aliquando ſtare in pedes non potui, ſed iacebam, & perdidi loquelam.

Trigeſimum ſeptimum capitulum. De ſeptem viſionibus & conſolationibus præcipuis quas habuit de ſanctiſſimo Sacramento altaris. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earundem viſionum & conſolationũ: & de modo quo Dominus noſter venit in hoc Sacramento, & de ſocietate quam ſecum ducit.

QVADAM alia vice dum dicebatur miſſa, cum cogitatione conarer cogitare humilitatem Dei, & eius ſummam bonitatem, quod ad nos in Sacramento altaris vellet accedere, eleuata ſum in ſpiritu, & habui nouam & claram intelligentiam quo modo Deus venit in Sacramento altaris. Et dictũ eſt mihi primò: quod corpus Christi poterat eſſe in omni altari propter diuinam potentiam, quæ comprehendi non poteſt in hac vita. Et quamuis de illa po-

tentia multa loquitur ſcriptura, tamen illi qui legunt, parùm intelligunt: qui verò ſentiunt aliquid de me, plus intelligunt, & nec iſti nec illi intelligunt in hac vita, ſed veniet tempus quando comprehendetis. Poſteà habui illuminationem, & intellexi quomodo venit Deus in illo Sacramento, taliter quod nunquàm, nec antè, nec poſteà mihi ita clarè demonſtratum eſt. Et vidi quomodo Chriſtus veniebat cum pulcherrima ſocietate, & ego delectabar valdè in videndo illam ſocietatem. Mirata autem fui quomodò poteram delectari in illa ſocietate, quia non eram conſueta delectari niſi in Chriſto, & quamuis delectarer in Chriſto, & in illa ſua ſocietate pulcherrima, tamen aliter intelligebam, & aliter delectabar in Chriſto, & aliter in illa ſua ſocietate. Miranti autẽ mihi de pulchritudine illius ſocietatis, & deſideranti ſcire qui eſſent, dictũ eſt mihi quod illa ſocietas erant throni. Et erat illa ſocietas clariſſima, & acies tantæ multitudinis, quòd niſi eſſet, quod ego intelligo, quod Deus facit omnia cum menſura, ego credidiſſem quòd illa ſocietas eſſet ſine numero & mẽſura, & eſſet innumerabilis: non habebat autem aliquam menſuram

Dominus in Sacramento altaris venit cũm ſocietate Throni Angelorum.

ram in latitudine vel longitudine, ſed erat ineffabilis.

Trigeſimum octauum capitulum. De 2. viſione & conſolatione quam habuit de ſanctiſſimo Sacramento in feſto Angelorum: & de delectatione quam ſenſit ex præſentia eorum.

IN feſto Angelorum de Septembri, dum eram in Eccleſia de Fulginio, & volebam communicare, rogabam ſanctos Angelos, & præcipuè Michaëlem, & Angelos Seraphim, dicens. O Angeli adminiſtratores, qui Dei habetis poteſtatem, & officium, vt ipſum aliis miniſtretis, ipſius notitiam & amorem conferendo ſupplico, vt præſentetis eum mihi talem, qualem pater miſericordiarum dedit eum hominibus, & qualem vult, & voluit à nobis ſuſcipi, & reuereri, ſed vnum pauperem doloratum, deſpectum, vulneratum, cruentatum, crucifixum, & in cruce mortuũ. Ipſi autem Angeli dixerunt mihi cum indicibili placimẽto, & dulcedine. O tu placibilis Deo, ecce adminiſtratus eſt tibi, & habes eũ præſentem, & inſuper datũ eſt tibi, quòd tu poſſis eũ aliis præſentare, & adminiſtrare. Reuerà autem

tunc habui eum præſentem, & videbā eum clariſſimè oculis mentis in illo Sacramento, ſicut petiuerā ſcilicet doloroſum, cruentatum, crucifixum, poſteà in cruce mortuū: & tunc habebam dolorem acutiſſimum, ita quod videbatur mihi, quòd cor meum vellet crepare ex præſentia talis viſionis doloroſæ, & ex alia parte erat mihi delectatio, & lætitia ex præſentia Angelorū: quod nunquàm crediddiſſem, niſi vidiſſem, quòd Angeli tantùm eſſent placabiles, & poſſent dare tantam lætitiam animo.

Indignitas Sacerdotū aliquorum. Dum autem dicebatur Miſſa quidam Sacerdos celebrans erat prope communionē, & dum ſumeret corpus Chriſti, frangēs hoſtiam, audiui vocem flebiliter dicētem: heu multi ſunt, qui me rumpunt, & etiam trahunt mihi ſanguinem de dorſo. Tunc ego cogitaui, quòd forſitan Sacerdos nō eſſet in conuenienti ſtatu ſumendi corpus Chriſti, & oraui dicens, fac quòd non ſit talis. Et ſtatim vox reſpondit: non erit in æternum.

Trigeſimum nonum capitulum. De 3. conſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti. Et de benedictione quam ei dedit virgo Maria domina noſtra. Et qualiter ſenſit Deum in anima.

ALIA

Digitized by Google

ALia vice ſtabam in Eccleſia Miſſam audiendo, & circa eleuationem corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti quando perſonæ genua flectebant, ad eleuationem corporis Chriſti facta ſum in ſpiritu: & apparuit in viſione mihi beatiſſima virgo Maria & dixit mihi. Filia mea dulcis filio meo, & mihi, iam filius meus venit ad te, & recepiſti ſuam benedictionem: & faciebat me intelligere, quod filius ſuus Ieſus Chriſtus iã poſt conſecrationem hoſtiæ erat in altari: quaſi diceret mihi noua de noua lætitia. Hæc autem verba tantã lætitiam, & gaudiũ mihi dederũt quod neſcio, nec credo, quod ſit aliquis, qui poſſit dicere. Dicebat enim mihi beatiſſima virgo Maria prædicta verba cum magna humilitate, & cum nouo ſen timento in anima mea, & cum maxima dulcedine: vnde & mirata ſum poſtea, quomodo poteram ſtare in pedibus, habendo tantam lætitiam. Et poſtea dicebat mihi: Poſtquam recepiſti benedictionem dilecti filij mei, conueniens eſt, quod ego venirem ad te, & darem tibi benedictionem meã. Benedixit igitur me, dicens: Sis benedicta à filio meo, & à me, & ſtudeas diligenter, & ſollicitè ad amandum quantum potes, quia tu es

multum amata, & tu venies in rem infinitá: & tunc tantam lętitiam recepit anima mea, quantum vnquam receperam. In eleuatione autem corporis Ieſu Chriſti augmentata eſt mihi lætitia prædicta: Tunc auté non vidi aliquid in corpore Chriſti, ſicut conſueueram, ſed ſenſi Chriſtum veraciter in anima mea.

Præſentiā Dei anima fidelis in ſe faciliter cognoſcit.

Cognoui autem in hoc quia nihil eſt, quod ita ſtringat animam cum igne ardenti, & cum delectatione amoris, ſicut quando Chriſtus eſt in anima mea: & tunc non erat ſicut ignis qui conſueuit aliquando ardere in anima mea: ſed erat ignis ſuauis amoris. Quando autem talis ignis eſt in anima, tunc cognoſco, quod veraciter Deus eſt in anima: ab alio enim fieri non poteſt, nam & omnia membra tunc ſentiunt diſiūctionem, & etiam ſonant membra quando diſiunguntur. Et hanc diſiunctionem magis ſentio, dum eleuatur corpus ſacratiſſimum Chriſti, & ſpecialiter diſiunguntur manus, & aperiuntur.

Quadrageſimum capitulum. De quarta conſolatione & viſione ſanctiſsimi Sacramenti, in qua vidit in eo eſſe omnium bonorum adimpletionem.

CVM

Digitized by Google

CVM venirem alia vice ad communicandum, fuit mihi facta locutio diuina, & dicebatur mihi. Amata, omne bonum eſt in te, & vadis ad omne bonum recipiendum. Ego autem incœpi cogitare: Si omne bonum eſt in te, quare vadis ad recipiendum? Et ſtatim facta eſt reſponſio dicens: Vnum non repellit aliud. Et quando appropinquabam ad communicandum, dictum eſt mihi ita. Modo eſt ſuper altare filius Dei, & ſecundùm humanitatem, & ſecundùm diuinitatem, & eſt aſſociatus cum multitudine Angelorum. Et cùm haberem magnum deſiderium vidēdi eum cum Angelis, ſicut mihi dictum erat: tunc oſtenſus eſt mihi Deus, vt videbam eum, non videbam autem eum ſecundùm aliquam formam: ſed videbam vnam plenitudinem, vnam pulchritudinē, vbi videbam omne bonum, & dictum eſt mihi: O amata ita ſtabis coram eo in vita æterna: quantam autem conſolationem recepit tunc anima mea, explicari non poteſt.

A paruo autem tempore quando cōmunico, hoſtia extenditur in ore, & non habet ſaporem panis, nec carnis iſtius quam comedimus, ſed alium ſaporem, quem neſcio aſsimilare alicui rei de mundo: & nō eſt du-

Digitized by Google

ra hoſtia ſicut prius, nec deſcendit per fruſtula ſicut conſueuit: ſed integrè cum tanta ſuauitate, quod niſi eſſet vt audiui, quia citò debet homo glutire; libentiſsimè tenerem eam in ore cum magna mora, & ſic deſcendit integrè cum illo ſapore carnis incognito, nec oportet poſteà modo aliquo bibere: niſi eſſet conſuetum, vt melius aſſumatur. Quando autem deſcendit, dat mihi vnum ſentimentum magnum placabile, diſcernitur autẽ extra in corpore: ita quod facit me tremere vehementiſſimè; ita quod cũ magno labore poſſum recipere calicem. Nunc autem quando facio mihi ſignum crucis, & pono manum in capite, quando dico: In nomine Patris, nihil noui ſentio: quando verò
Nota. pono manũ ſuper cor, dicẽdo & filij: ſtatim ſentio ibi vnũ amorem, vnã conſolationẽ, quòd videtur mihi, quod ipſum ibi inueniã. Hoc autem nõ dixiſſem: nec ſcribi feciſſem ſicut nec alia, niſi fuiſſem monita.

Quadrageſimum primum capitulum. De quinta conſolatione & viſione ſanctiſsimi Sacramenti, in qua vidit Angelos adornantes altare quoddam ad nuptias celebrandas, vnde cognouit quod in breui erat ipſa tranſitura de hoc mundo.

IN

IN quadam infirmitate dum deſiderarem communicare multùm in feſto Angelorum, nec eſſet qui mihi apportaret ſacratiſſimum corpus Chriſti, cœpi multùm dolere, & ecce in ipſo dolore & deſiderio communicandi, cœpi cogitare de ipſo feſto Angelorum, laudem ipſorum, qualiter Deum laudant aſſiduè, & cœpi conſiderare in exercitio, quod habent Angeli laudando Deum, & ſibi miniſtrando & aſſiſtendo. Et ecce ſubitò fui eleuata, & ſtatim affuit multitudo Angelorum maxima, & deduxerunt me ad vnum altare, & dixerunt mihi: Hoc eſt altare Angelorum, & ſuper altare oſtenderunt ipſi animæ laudem Angelorum, illũ ſcilicet qui eſt omnis laus, & dixerunt Angeli animæ: in iſto qui eſt ſuper altare, eſt perfectio, & complementum ſacrificij quod tu quæris. Et ideò præpara te ad recipiendũ illum, qui te deſponſauit annulo ſui amoris, & coniugium iam factum eſt, & ideò de nouo modo vult facere coniugimentum & copulam. Non poſſum autem exprimere, quantam lætitiam ſuſcepi, quia totum hoc ſentiebat anima in veritate, quia hoc totum erat defectio, multò plenius quàm poſſit exprimi verbo. Per hoc autem ſignificatum eſt

eſt mihi, quòd cito migratura eram de hoc ſeculo: nam hoc fuit circà principium meæ infirmitatis vltimæ.

Quadrageſimum ſecundum capitulum. De ſexta conſolatione & viſione ſanctiſſimi Sacramenti, in qua vidit Deum cum magna maieſtate & imperio.

ALIA vice vidi in hoſtia conſecrata Chriſtum ſicut puerum. Videbatur autem eſſe puer magnus, & multum dominās, quaſi teneret ſceptrum & dominationem. Videbatur enim aliquid tenere in manibus quaſi ſignū dominationis, & ſedere in ſede: Sed neſcio dicere quid tenebat in manu, & hoc vidi oculis corporis. Et ego hoc videns, tūc non genuflexi, quādo alij genuflexerūt: habui autem maximam delectationem in videndo eum. Et habui magnam diſplicentiam & magnum tædium de eo, quod Sacerdos nimis citò repoſuit hoſtiam ſuper altare, erat enim tantæ pulchritudinis, & tanti honoratus, quod eſt ineffabile, & fuit tantæ lætitiæ viſio eius, quod eam non credo perdere in æternum: & fuit tantæ certitudinis, quod non dubito aliquo modo, quin fuerit in veritate. Tanta autem fuit delectatio in

in viſione eius, quod non dixi quod adiuuaret me, & nihil dixi, nec bonum, nec malum. Sed tantum delectata fui illam pulchritudinẽ videndo: quod nihil ſciui quid dicerem.

Quadrageſimum tertium capitulum. De ſeptima conſolatione & viſione ſanctiſsimi Sacramenti, in qua vidit qualiter vbicumque Deus eſt, illic ſunt & electi eius.

ITEM alia vice dum dicebatur Miſſa, eleuata in ſpiritu quæſiui à Domino dicens: Ecce Domine, tu es in iſto Sacramento altaris: dic mihi Domine, vbi ſunt fideles tui? Et aperiens mihi intellectum: reſpondit & dixit, vbi ſum ego; ſunt fideles mei mecum. Tunc ego ipſa videbam ita eſſe, & clariſsimè intuebar me, vbicumque ipſe eſſet, ſed illud eſſe, non eſt eſſe in Deo intus, ſed eſt illud quod eſt eſſe foris: & ipſe eſt ſolus ille, qui eſt vbique comprehendens omnia. Vidi autem corpus Ieſu Chriſti frequenter ſub diuerſis formis in iſto benedicto Sacramento. In iſto enim Sacramento vidi aliquando guttur Chriſti cum tanto ſplẽdore, & cũ tanta pulchritudine, quod ſplẽdor qui emana-

Vbi Chriſtus, & ſui fideles ſunt.

emanabat, eſt plus quam ſplendor ſolis, & ex illa tanta pulchritudine datur mihi intelligi certitudinaliter, quod ibi eſt Deus, incomparabiliter enim eſt maior pulchritudo, quã ſit pulchritudo ſolis, & multò maior, & magnam pœnam habeo quod non poſſum manifeſtare. Vidi etiam aliquando in hoſtia duos oculos ſplendidiſſimos, ita groſſos quod de hoſtia non videbatur remanere niſi ſolummodò ora. Videndo autem iſta reficior tantis lætitiis, quod vnam alteri neſcio comparare, ſed quælibet eſt ita magna, quod nõ videtur mihi quod poſſim perdere deinceps.

Quadrageſimum quartum capitulum. Qualiter hæc ſancta eleuata in ſpiritu vidit glorioſam Virginem dominam noſtram pro humano genere deprecantem.

ELEVATA fui quadam vice, & nõ eram in oratione tunc, ſed poſueram me ad pauſandum, quia erat poſt comeſtionem. Vnde nec de hoc cogitabam, ſed ſubitò eleuata eſt anima mea, & videbam beatam virginem in gloria, & intelligens vnam mulierem poſitam in tanta nobilitate, & gloria, & dignitate ſicut ſtabat, delectabar miro

ro modo, nam videre ipſam erat ineffabilis lætitia. Stabat enim beata virgo Maria rogans pro humano genere, & videbam eum tanta aptitudine humanitatis & virtute, quod erat inenarrabile. Vnde & ego ineffabiliter delectabar. Et dum ego ita aſpicerem ad prædicta, ſubitò apparuit ibi Ieſus Chriſtus, ſedens iuxta eam in humanitate glorificata. Et intelligens carnem illam, quomodo fuit pœnata, & opprobriata, & crucifixa, & intelligens omnes pœnas, iniurias & deſpectus, & ignominias, quas pro nobis ſuſtinuerat, quas etiam tunc mirabiliter intelligebam: tunc nullo modo dolebam de eis, immò erat mihi delectatio tanta quod narrari non poteſt, & ego perdidi loquelã, & putabam mori. Et erat mihi pœna ſupermaxima, quia non moriebar, & quia non perueniebam ſtatim ad illud inenarrabile quod videbam. Et durauit mihi iſta viſio per tres dies continuè, & non impediebar à comeſtione, quæ erat multùm pauca, continuè enim corpore languido iacebam, & nihil loquebar, non impediebar etiam ab aliqua alia re, quando autem nominabatur mihi Deus, non poteram ſuſtinere pro immenſa delectatione.

Maria orat pro genere humano

Quadra-

Quadrageſimum quintum capitulum. Qualiter iterum vidit virginem dominam noſtram Chriſtum in tēplo offerentem. Et quomodo huic ſanctæ fuit Chriſtus poſitus in brachijs, fuitq; ei dictum, quoniam ex quo dominus ſeipſum offerebat, quod ipſa etiam offerret.

Penſa in præſentatione filij Dei in templū. Et ſicut ſe pro nobis obtulit, ita ſibi nos humiliter offeramus.

IN purificatione beatæ Virginis dum eſſem manè in Eccleſia Fratrum Minorum de Fulginio, facta eſt mihi loquutio dicens: Hæc eſt hora, in qua domina Virgo Maria venit cum filio in templum. Et hæc audiuit anima mea cum magno amore, & tunc fuit anima mea eleuata, & vidi dominam noſtram intrantem in illa hora, & obuiauit ſibi anima mea cum magna reuerentia & amore. Et cum aliquantulum vererer accedere ad eam, ipſa domina noſtra dedit animæ magnam ſecuritatem, & extēdit verſus me filium ſuum Ieſum, & dixit: O dilectrix filij mei accipe, tradiditque brachiis meis filium ſuū, & videbatur habere oculos clauſos, quaſi dormiret, & erat pannis inuolutus, ſiue faſciatus.

Ipſa autem domina noſtra quaſi ab itinere fatigata ſedit, & faciebat tam pulchros & delectabiles geſtus, & ita honeſtos

& gra

Digitized by Google

& gratos mores oſtendebat, & erat ita dulce & delectabile videre ipſam, quod anima mea non ſolùm poterat reſpicere puerum Ieſum, quē ſic aſtrictum tenebam inter brachia, ſed etiam cogebatur reſpicere ad dominam noſtram. Dum igitur ſic ſtarem ſubitò puer remanſit in brachiis totus nudus, & aperuit atque leuauit oculos, & reſpexit, & ſtatim in aſpectu illorum oculorum ſenſi, & habui tantum amorem quod vicit me omninò. Exiuit enim de illis oculis tantus ſplendor, & ignis amoris & lætitiæ, quod eſt mihi indicibile. Et tunc ſubitò apparuit vna immenſa maieſtas ineffabilis, & dixit mihi. Qui non viderit me paruum, non videbit me magnum, & addidit: Ego veni ad te, & obtuli me tibi, vt tu te offeras mihi. Et tunc anima mea modo mirabili & indicibili obtulit ſemetipſam ei: demùm obtuli me totam, & filios meos ſequentes perfectè, & totaliter obtuli, nihil mihi, nec de ſe, nec de ſuis reſeruando. Et intellexit anima mea, quod Deus illam oblationem multum acceptabat, & cum magna alacritate recipiebat.

De alacritate verò & lætitia ineffabili, & delectatione, & dulcedine indicibili, quàm habui intendendo, quod Deus cū tanta be-

ta benignitate meam oblationem recipiebat & acceptabat, nihil poſſum dicere, quia eſt mihi impoſſibile manifeſtare. Altera vice vidi beatam Virginem me ad cognitionem exhortantem, & benedicentem, & mihi dolorem ſuæ compaſſionis quam habuit de filio ſuo dicentem.

Quadrageſimum ſextum capitulum. De prima viſione illarum quatuor viſionum & conſolationum quas habuit ſuper filijs ſuis ſpiritualibus, qui venturi & ſequuturi erant Ieſum Chriſtum ad detegendā & manifeſtandam viam crucis.

QVADAM vice eleuata, & attracta pariter & abſorpta in lumen increatum, videbam quæ non poſſum dicere. Remanente autem hac influentia, apparuit mihi effigies benedicti Dei hominis crucifixi, quaſi tunc nouiter de cruce depoſiti. Cuius ſanguis apparebat ſic recens & rubicundus, & per vulnera effluens, ac ſi tunc immediatè de recentibus vulneribus efflueret. Et apparuit in iuncturis eius tāta diſſolutio neruorum ex dira protēſione extenſionis in cruce, quod iuncturæ oſſium à debito loco videbantur omninò laxatæ, ad cuius conſpectum plus quàm

Digitized by Google

quàm poſſit dici, trãsfixa ſunt viſcera mea, & dolebam plus quam quibuſcunque doloribus fuerim ante affecta.

Dum igitur ſic ſtarem tota abſorpta ab illo dolore, ecce ſubitò circa crucifixum multitudo filiorum apparuit, qui deuoti erant ad prædicandum, & imitandum paupertatem, deſpectum & dolorem crucifixi. Benedictus igitur Ieſus eos aduocatos ad ſe & tractos cum tantò amore ſingulos amplexans, ad vulnus lateris oſculàdum, cum manibus ſuis, eorum trahens & ſtringens capita applicabat, quod gaudium ex hoc in anima mea genitum de tam euiſcerato amore ſuper eos oſtenſo me fecit obliuiſci dolorem ſupradictum. Erat autem gradus diuerſorum in applicatione filiorũ ad latus, quia quoſdam etiam ſæpius applicabat, quoſdã plus quàm minus infigebat, quoſdam intus totaliter abſorbebat, apparebatq; in labiis rubricatio rubentis ſanguinis, qui in aliquibus genas, & totam faciem decorabat, & colorabat ſecundùm gradus ſupra expreſſos, ſingulisque largas benedictiones infundẽs dicebat. O benedicti filij diſcooperite viam crucis, paupertatis, ſcilicet, meæ, & deſpectus & doloris mei, quo modo temporali-

Quanta benedictione donet dñs eos, qui verbi ſui præcones & amplificatores ſunt.

ter cooperatores abundant: quia ego ſingulariter vos elegi, vt per vos diſcooperiatur & manifeſtetur veritas mea conculcata, & abſconſa veſtro verbo & exemplo. Et intellexit anima mea, quod ſicut applicatio ad latus ſecundùm diuerſos gradus apprebat. Sic & verba diuerſimodè de ſingulis filiis proponebãtur. Eſſet autem impoſſibile exprimere euiſceratum amorem qui relucebat in aſpectu oculorum illius benedictæ faciei Dei hominis Ieſu Chriſti, ſuper iſtos filios, & in applicatione ad ſacrum vulnus, & in omnibus ſignis, & verbis, & benedictionibus ſuper eos factis & prolatis.

Quadrageſimum ſeptimum capitulum. De ſecunda viſione & conſolatione quam vidit ſuper præfatis filijs ſuis ſpiritualibus ſuper eiſdem.

ALIA vice dum eſſem in quadam proceſsione, ſenſi illum abyſſalem attractum increati Dei, modo quo dictum eſt ſuprà, modo ineffabili. Vidique benedictum Deum trinum & vnum in ſua maieſtate, inhabitare mentes filiorum, transformando iſtos filios diuerſimodè in ſe, ſecundùm gradus ſuprà expreſſos, quod videre erat vera-

veraciter magna Paradyſus. Sic enim viſceroſè videbatur effundi ſuper eos, quod ego ipſa non poteram ſatiari reſpicere eos, tantaq; erat benedictio, & tam dulciſsimè, & tam viſceroſè prolata, quam ſuper filios effundebat Deus increatus, quod totum eſt ineffabile. Tuncque requirebat à filiis dicens. Eſtote ô filij mei dilecti ſacrificium holocauſti totaliter mẽte & corpore. Cumque ſimiliter mihi eſſet facta repræſentatio Dei hominis crucifixi cum diſſolutione cõpagum, ſicut prædictum eſt, efferebatur ante oculos meos per aërem in tota proceſſione nullius manus adiutorio delatus, filiis igitur congregatis & applicatis ad vulnus lateris, ſicut dictum eſt, ipſe dicebat: Ego ſum qui tollo peccata mundi, & peccata omnia veſtra tuli, nec vobis imputabuntur in æternum. Hoc eſt lauacrum veræ mundationis. Hoc eſt pretium veſtræ redemptionis. Hæc eſt domus veſtræ habitationis. Vnde non timeatis filij hanc veritatem vitæ & viæ meæ impugnatam à malis verbis, & operibus defenſare & diſcooperire, quia ego continuè vobiſcum ſum adiutor, & defenſor.

Oſtenſa etiam mihi fuit mundatio filio-

Gratias dñs ſuis diuidit amatoribus. rum omnium in triplici gradu iſta vice, & multotiens antea. Quædam eſt aliquorum ſpecialis, ſcilicet collatio magnæ gratiæ, & vigoris ad faciliter vitanda peccata. Alia eſt in collatione gratiæ ad delectabiliter perficienda virtutum opera. Alia in omni perfectione animæ & transformatione crucifixi, & licèt multum decoris detur animæ in qualibet harum mutationum & gratiarum, tamen in ſecunda maximus & delectabiliſſimus decor. In tertia verò, tantus quod omninò mihi eſt ineffabile, aliud enim dicere non poſſum, ſed ipſi videbantur transformati in Deum, ſic quod quaſi nihil aliud video quàm Deum nunc paſſionatum, nunc glorificatum, ita quod iſtos videtur totaliter tranſubſtantiaſſe, & inabyſſaſſe.

Quadrageſimum octauum capitulum. De tertia conſolatione & viſione, quam vidit ſuper præfatis filijs ſuis ſpiritualibus.

IN eadem proceſſione appropinquantibus nobis ad quandam Eccleſiam beatæ Virginis, ecce ipſa regina miſericordiæ & omnis gratiæ mater ſuper iſtos filios & filias ſe inclinans, quæ prius apparebat ſurſum leuata

Digitized by Google

leuata nouo modo & gratioſiſſimo benedicens, dulciſſimas ingeminabat ſuper omnes benedictiones,& omnes oſculabatur in pectore, quoſdam plus, quoſdam minus, quoſdam cum prædictis oſculis amplexabatur oculis tantæ charitatis, quod eos ſicut tota apparebat luminoſa,ita & in quoddam infinitum lumen videbatur infra ſuum pectus abſorbere, non tamen eſt mihi viſum, quod viderem brachia carnea, ſed quoddam admirandum lumen in quo abſorbebat eos, intra ſuum pectus includens cum maximo ſuper ipſos euiſcerato amore.

Quadrageſimum nonum capitulum.De quarta conſolatione & viſione quam vidit ſuper commemoratis filijs ſuis ſpiritualibus,vt illi mortui huic mundo, & viui ſoli Deo prædicarent alijs mortificationem & vitam.

ITEM alia die cum dicebatur Miſſa, inter alia multa quæ vidi, apparuit mihi beatus Franciſcus totus glorioſus, ſalutationem conſuetam offerens,quæ eſt iſta,pax altiſſimi tecum ſit. Salutat autem ſemper voce piiſſima,humillima,gratioſa,& affectuoſa.Tunc in quibuſdam filiis ardentibus zelo

obſeruandæ paupertatis regulæ, laudauit multùm propoſitum, ſed rogauit quod creſceret per opus, & dixit: Benedictio æterna completa, & abundans, quam ego habui ab æterno Deo, veniat ſuper caput horum dilectiſſimorum filiorum tuorum, & meorum, dicas eis, quod viuent ſcilicet ſequendo viam Chriſti, per opera manifeſtando, & per verba, & non timeant, quia ego cum eis ſum, & ęternus Deus adiutor eſt eorum, & cum tanto affectu laudabat illos filios de bono propoſito, & confortabat eos, quod ſecurè procederent, & quod ipſum in ſua intentione adiuuarent, & ſic amoroſè bene dicebat eoſdem, quod totus videbatur euiſcerari in amore ſuper ipſos.

Multa alia vidi circa me, & circa filios, quæ non poſſum exprimere. Sed hoc dico, quod vidi, quod perſpexi. Vidi enim certiſſimè, quod ipſe benedictus Deus viſceroſè effunditur ſuper nos, & ipſius mater dulciſſima, & volunt portare onus noſtræ pœnitentiæ: tantum petunt, vt vos filiis ſitis exempla luminoſa vitæ ſuæ luminoſæ, doloroſæ, pauperrimæ & deſpectæ, & volunt, & deſiderant vos videre mortuos & viuos, & quod habitatio veſtra eſſet in cœlo, & ſolus

Digitized by Google

lus vſus corporis eſſet in mundo. Vt ſicut mortuus non alteratur, nec de honore, nec de decore, ita vos omninò eſſetis immutabiles ad eſſe extrinſecum mundi, & prædicaretis aliis mortificationẽ vita veſtra magis, quàm contentioſo ſermone. Et ſemper intentio veſtra in omnibus veſtris actibus eſſet in cœlo, in iſto benedicto Deo homine crucifixo. Ita quod operando, loquendo, comedendo exteriùs, ſemper interius intrinſecati eſſetis illo benedicto Deo, qui vult vos intra ſemetipſum continuè circũferre, & in omnibus actibus veſtris ſemper ſibi aſſiſtere. Quod ipſe dignetur in vobis implere, qui hæc miſericorditer à vobis dignatur requirere per merita ſuæ ſanctiſsimæ matris, Amen.

Quinquageſimum capitulum. De inſtructionibus & conſolationibus quas habuit à Deo in ſuis tribulationibus. Et de theſauro & valore laborũ & tribulationum. Et qualiter quiſq; per eas ſit Deo propinquior.

QVADAM vice quærebam à Deo, quod daret mihi de ſe aliquid. Et feci mihi ſignum crucis, & etiam rogabam eum, vt oſtenderet mihi qui ſunt filij ſui. Et inter alia dictũ eſt mihi iſtud exemplũ. Ponatur quod *Qui sũt filij Dei*

vnus qui haberet multos amicos, & inuitaret eos ad conuiuium cum magna diligentia præparatum, ſi multi remanerent de inuitatis, qui nollent venire, nunquid doleret de non venientibus, eò quod abundanter paraſſet conuiuium, & cum magnis expenſis? Veniẽtes autem nunquid reciperet cum magno gaudio? qui quamuis omnes cum lętitia ſuſcipiat, tamen talis illos quos plus diligit, ponit in menſa ſua iuxta ſe ſpeciali, & adhuc cum illis quos familiarius diligit, comedit cum vna ſcutella, & cum vna cuppa bibit. Ego autem quærebam cum multo animæ placimento, dicens: O domine, quãdo tu inuitas omnes? dicas mihi. Reſpondit autem dicens: ego inuitaui omnes ad vitam æternam, & qui volunt venire, veniãt, quia nullus poteſt excuſari quin ſit vocatus. Aliqui autem vocati veniunt, & ponuntur ad menſam, & dabat intelligere quod ipſe erat menſa, & cibus quem dabat.

Quomodo inuitati sũt à Deo ad nuptias.

Ego autem quærebam de iſtis vocatis, qui venerunt, qua via illuc iuerunt. Ipſe verò reſpondit, per viam, inquit, tribulationis, quales ſunt virgines, caſti, pauperes, infirmi, patientes, & nominabat multa alia genera tribulatorum ſaluandorum, & ego in omni

Nota, qua via venerunt inuitati.

omni verbo intelligebam rationem, & expoſitionem, & delectabar valdè. Communiter autem omnes iſti vocabantur & nominabantur filij. Dicebatur autem mihi in illa locutione, quomodo virginitas & paupertas, & febris & perditio filiorum & perditio poſſeſſionis & rerum temporalium, & tribulatio dabatur prædictis filiis propter bonum eorum à Deo, ipſi autem nō perpendebant, nec cognoſcebant nunc, & quãuis in principio tribularentur, poſteà tamen veri filij ferebant cum patientia & gratiarum actione, tales ſunt communiter omnes qui adipiſcuntur vitam æternam, nec eſt aliqua alia via.

Tribulatio via ſalutis.

Illi verò qui inuitantur ad menſam ſpiritualem quos dominus ducit ſecum ad cōedendum in vna ſcutella, & bibendum in vna cuppa ſunt illi, qui volunt, & ſtudent cognoſcere quis eſt iſte bonus pater & dominus, qui inuitauit eos, & ſtudēt vt poſſint ei placere per imitationē ſuæ crucis, & per voluntariam aſſumptionem paupertatis, deſpectus, & afflictionis. Iſtis enim filiis permittit euenire Deus multas tribulationes, & hoc facit eis pro ſpeciali gratia, vt comedāt in vna ſcutella ſecum, quia ad iſtã

Qui ſint filiorū Dei, qui ad menſam ſuã inuitati ſecū comedunt quibusque ferculis.

menſam dicebat Chriſtus, ego fui vocatus ad bibendum calicem paſſionis, qui fuit mihi dulcis propter amorem veſtrum, quãuis in ſe eſſet amariſſimus. Iſti igitur filij recognoſcentes hanc gratiam, quamuis ſentiant aliquando tribulationes amaras, tamen totum fit eis dulce propter amorem, & gratiam, & honorem, & valorem quę ſunt in eis, imò tribulantur quando non affliguntur, & tunc magis delectantur & ſentiunt de Deo, quantò magis ſentiunt tribulationes. Dico igitur & affirmo, quod filij Dei ſentiunt dulcedinem diuinam admixtam in perſecutionibus, & tribulationibus, & pœnitentia, & hoc eſt mihi dictum & oſtenſum mirabiliter in prædicatione ſupradicta à Deo mihi facta, vnde & ego ipſa vicibus innumerabilibus hoc experta ſum. Vnde quando fui tribulata à fratribus, & à contemnentibus, non poſſem manifeſtare dulcedinem quam tunc ſenſi, nec lachrymas lætitiæ vngentes me, quas tunc ſenſi.

Iterum in magna quadam infirmitate iacenti mihi multùm debili & afflictæ apparuit Deus homo Ieſus multùm cõſolatorius, & videbatur mihi compati valdè, & ait, ego veni ad ſeruiẽdum tibi, ſeruitiũ autem quod

quod faciebat, erat quod ſtabat ante lectum meum, & oſtendebat ſe mihi tantum placabilem, quod omninò eſt ineffabile, & videbam eum oculis mentis longè clarius quam aliquid videri poſſit, & erat mihi tãta iucũditas & delectatio, quod de hoc omninò nihil poſſum dicere, imò eſt totum ineffabile. Iterum in die Iouis ſancta, dixi ſociæ meæ, quod quæreremus Chriſtum, & dixi, eamus ad hoſpitale, & forſitan inueniemus Chriſtum inter illos pauperes pœnatos & afflictos: tulimus autem omnes pãnos capitum noſtrorũ, quos poteramus tollerare. Aliud enim non habebamus aliquid, & diximus famulæ hoſpitalis quod venderet eos, & emeret aliquid quod comederent pauperes de hoſpitali, & illa quãuis multùm renueret facere, & diceret, quod vituperabamus nos, tamen propter magnã inſtantiam, vendidit illos paruicũlos panniculos, & emit inde piſces, & nos apportauimus panes, qui dati erãt nobis amore Dei pro victu noſtro. Poſtquam igitur obtulimus iſta eis, lauimus pedes fœminarũ ibi exiſtentium pauperũ, & manus hoĩm, & maximè cuiuſdã leproſi, qui habebat manus valdè fœtidas & marcidas, ꝑpeditas & corruptas, & bibimus de

Nota charitatem.

illa lotura. Tantam autem dulcedinem ſenſimus in illo potu, quod per totam viam venimus in magna ſuauitate, & videbatur mihi per omnia quod ego guſtaſſem mirabilem dulcedinem quantũ ad ſuauitatem quá ibi inueni. Et quia quędam ſcamula illarum plagarum erat interpoſita in gutture meo, conata ſum ad glutiendum eam, ſicut ſi cõmunicaſſem, donec deglutiui eam. Vnde tãtam ſuauitatem inueni in hoc, quod eã non poſſum exprimere.

Propter quod dico, quòd in pœnitentia & in afflictione, & tribulatióe propter Deum accepta, quamuis in principio homo anxietur, poſtremò tamen maxima conſolatio inuenitur. Quadam alia vice ego ſtabam tribulata ſpirituali tribulatione, & non videbatur mihi quod aliquid ſentirẽ de Deo per vnũ menſem, imò videbatur mihi quod eſſem quaſi derelicta à Deo, & nõ poteram confiteri peccata mea, & ex vna parte videbatur mihi, quod hoc accidiſſet mihi propter meam ſuperbiam, & ex alia parte videbam tantùm profundè peccata mea multa, quòd non videbatur mihi quod cum debita contritione poſſem confiteri ea, nec dicere ſolùm ore. Videbatur etiam mihi quod non poſ-

poſſem ea manifeſtare, & ideo nō poteram laudare Deum, nec ſtare in oratione. Sed tantum videbatur mihi, quòd remanſiſſent de Deo, quod ſcilicet non tantùm tribulabar quantum debebam tribulari, propter hoc quòd voluiſſem à Deo peccando recedere, nec pro omnibus malis, vel bonis de mũdo Deum offendere, nec malo conſentire propoſuiſſem, & ſic fui tribulata & afflicta fortiter & horribiliter toto dicto tempore. Et tādem miſerante Deo, facta eſt mihi loquutio talis. Filia mea amata à Deo omnipotente, & ab omnibus Sanctis Paradiſi, Deus amorem ſuum repoſuit in te, & habet ad te amorem plus quàm ad fœminam vallis ſpoletanæ. Et anima mea reſpondit clamans, quomodo poſſum hoc credere cùm ſim plena tribulatione, & videatur mihi quòd ſim quaſi à Deo derelicta? Et reſpondit: quando videtur tibi, quòd ſis magis derelicta, es magis à me amata, & propinquior Deo, & tunc ſubiunxit.

Pater qui habet filium multum charum, miniſtrat ei cibaria temperata, nec permittit ei bibere vinum purum, nec comedere nociua, ne ei noceant, ſed temperat vinum cum aqua, vt ei proficiat. Sic facit Deus, conſola-

ſolationibus enim miſcet tentationes & tribulationes, & in tentationibus & tribulationibus tenet animam, niſi enim eam teneret, impingeretur, & deficeret: & quando videtur derelicta, tunc plus amatur. Tunc igitur tribulatio mea fuit aliqualiter temperata; non tamen totaliter ablata: adhuc enim non habueram voluntatem confitendi, ſed cœpit mihi venire voluntas confitendi, & communicandi, & in breui tempore ablata eſt totaliter tribulatio, & tunc facta eſt mihi locutio, dicens: placet mihi quòd tu communices, quia ſi tu me recipis, iam me recepiſti: & etiam ſi non recipis me, tu iam me recepiſti, & communica cum benedictione Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Et facias ad reuerentiam & honorem omnipotẽtis Dei, & ſanctæ Mariæ virginis, & iſtius ſancti ſcilicet ſancti Anthonij; cuius feſtum erat illa die: fiet enim tibi gratia noua, quam non habuiſti adhuc. Fuit igitur mihi reddita gratia confitendi: & voluntas communicandi, & confeſſa ſum. Dum autem dicebatur miſſa, videbam me plenã totam peccatis & defectibus, quod non poteram loqui, & cogitabam quòd communicatio quam volebam facere, eſſet mihi ad iudicium

cium. Poſt tamen iſta; facta eſt in me mirabilis diſpoſitio, qua me poteram totam mittere intus Ieſum Chriſtum: & tunc mittebā me intus eum cum tanta fiducia & ſecuritate, quod tantam nunquàm fueram experta: & mittebam me intus eum & merita eius, ſicut mortua cū mirabili certitudine, quòd faceret me viuam. Igitur communicaui in ſua fiducia, & poſt communicationem habui mirabile ſentimentum, & dimiſit in me vnam pacem, qua dabatur mihi intelligi, & etiam ſentire, quòd omnis tribulatio quæ acciderat mihi, acciderat pro bono meo: & hoc communicare quod feci; fecit animam meam venire ad iſtud videre, & deſiderare, quòd ſcilicet me totam darem Chriſto, eò quòd videret CHRISTVM totum ſe dediſſe nobis, & modò nouiter delector in deſiderio martyrij, & ipſum deſidero, & in pœnis, & in tribulationibus, quæ accidunt, delector: & gaudeo plus quàm conſueueram, propter quæ dico, quod Deus tandem conſolatur omnem animam exiſtentem in tribulatione. Nam & alia vice cùm ſic eſſem tribulata, quòd quaſi videretur mihi quòd eſſem derelicta, facta eſt mihi talis locutio dicēs: O amata ſcias, quod nō es derelicta,

relicta, ſed Deus omnipotens tibi eſt in tribulatione propinquior, & tu Deo. Anima autem clamauit: Si eſt ita quòd Deo ſim in tribulatione propinquior; placeat ſibi, quòd auferat à me omne peccatum, & det mihi abſolutionem per merita paſſionis ſuæ, & det mihi benedictionem, & ſociæ meæ, & fratri ſcriptori horum dictorum. Et dictum eſt ſic mihi: Peccata tua tibi ſunt ablata, & benedictionem facio vobis cum illa carne illius manus, quæ fuit clauata in cruce: & tunc vidi illam manum benedicentem ſuper capita noſtra, & delectabar in aſpectu illius manus: quoniam veraciter delectabiliſſimum erat videre illam. Et ipſe dicebat nobis tribus ſic: Benedictionem Patris & Filij & Spiritus ſancti habeatis æternaliter, & comprehendatis. Et dixit mihi: dic illi fratri tuo ſcriptori, quòd ſtudeat ſe facere paruum, multũ enim eſt amatus à Deo omnipotente: & ideo ſtudeat ipſum amare. Sic igitur multipliciter me conſolari dignatus eſt: qui conſolatur omnes tribulatos, cui ſit, & eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Quin-

Digitized by Google

Quinquageſimum primum capitulum. De illuminatione & ſentimento ſiue inſpiratione quæ à Deo ei facta fuit ſuper via & ſtatu ſalutis animarum. Et de eis qui nolunt ſequi id quod intus admonentur, quodque eis inſpiratur.

QVADAM vice, dum orarem in cella mea, dicta ſunt mihi iſta verba. Omnes qui docentur à Deo & illuminantur vt intelligãt viam Dei: & in iſto lumine & documento, quod fit eis ſpiritualiter à Deo, claudunt aures ne audiant, & oculos ne videant, nec volunt attendere, nec volunt audire illud quod loquitur eis Chriſtus in anima, ſed omninò ingroſſantur, & ſequuntur doctrinam aliam à documento, quod intelligunt ſibi factum à Deo, & volunt tenere viam communem contra conſcientiam, illi habent maledictionem à Deo omnipotente. Multotiens autem dictum eſt mihi iſtud verbum, quod prædictum eſt. Ego autem horrebam illud audire, cùm videretur mihi valdè graue, & timebam eſſe deceptionem, quod ſcilicet illis quibus Deus dat lumen & gratiã, poſteà det maledictionẽ. Tunc ponebatur mihi vnũ exemplum: & præceptũ eſt mihi frequenter, quòd facerem ſcribi. *Nõ eſſe reſpuendas illuminationes.*

Exem-

Exemplum autem eſt de ſcholare, qui ponitur à patre ad ſcholas, & pater facit ei expenſas ſumptuoſas, & honorat eum veſtimẽtis & libris, & cùm informatus eſt ſub inferiori magiſtro; procurat poſt, vt transferatur ad altiorem magiſtrum. Si poſt hæc ſcholaris prædictus negligenter agat, & nó curet de ſcientia quam didicit, ſed redeat ad ſtatum ſecularem, & ad vile officium, & miniſterium magni laboricij, & de eo quòd ſic didicerat, nihil ei remaneret: talis inquam pater ſuper huiuſmodi filio magnam deberet habere turbationem, & indignationem. Talis filius eſt ille, qui prius docetur per prædicationem, & per ſcripturas, & poſteà ſpiritualiter illuminatur à Deo, & datur ſibi intelligere ſpirituali, & diuina inſpiratione, quomodo ſequatur viam Chriſti, propter quam addiſcendam prius facit eum doceri per alios, & poſteà docet eum Deus ſuo ſpirituali lumine, & doctrina, quæ non poteſt doceri niſi à Deo, & hoc facit, vt ipſe ſe dirigeret; & etiam aliis lumen eſſet. Si talis negligenter agat, & ingroſſetur, & incraſſetur, & deſpiciat lumen ſuum, & Dei doctrinam, & diuinam inſpirationem: Deus aufert ei illud lumen, & gra-

Digitized by Google

gratiam, & habet maledictionem. Et eſt mihi præceptum, vt hoc verbum ſcriberem, & vni fratri cui confitebar, ipſum dicerem: quia eum tangebat. Iterum dictum eſt mihi in alia diuina locutione. Eſt quædam generatio quæ cognoſcit Deum ſolum ex multa bonitate bonorum quæ fecit eis: & iſti parùm cognoſcunt. Et eſt alia generatio hominum; qui quamuis cognoſcant Deum per prædicta bona eius, tamen multò melius cognoſcunt eum per bonitatem Dei, quam experiuntur in ſe. Iterum in alia locutione accepi cognitionem, & audiui vocem clamantem, & dicẽtem: O quàm magni ſunt, ô quã magni ſunt lectores ſcripturæ meę, ſed eius adimpletores & factores, ſed nõ magni lectores ſcripturę meæ, ſed eius adimpletores & factores. Iterum dicebat, quod tota ſcriptura diuina adimpletur in exemplo vitæ Chriſti. Quadam vice dum orando dicerẽ Deo. Scio Domine, quia tu es pater meus, quia tu es Deus meus, doce ergo me, quid vis quòd ego faciam, & inſtrue me in his quæ tibi placent: quia ſum parata obedire. Cũ ergo in his verbis ſtetiſſem à manè vſq; ad tertiã, & vidi & audiui, ſed quod vidi & intellexi, nullo modo poſſum, nec ſcirem dice-

Digitized by Google

Vera via recta ad ſalutē. dicere. Sed fuit vna abyſſus omninò ineffabilis, & oſtendit mihi quid eſt ipſe, & qui viuunt in ipſo, & qui non; & dixit mihi: In veritate dico tibi, quod non eſt alia via recta, niſi illa quæ ſequitur mea veſtigia, quia in via iſta quæ eſt mea; nulla eſt omninò deceptio. Verbum autem iſtud in veritate, & in magna claritate ſæpè, & in multis locutionibus dictum eſt mihi.

Explicit multiplex eius conſolatio.

Quinquageſimum ſecundum capitulum. De doctrina & inſtructione huius Sanctæ. Et primùm qualiter poßit cognoſci & haberi certitudo quòd Deus in animam veniat.

Quomodo cognoſcit, quia Deus ſit in anima. SCIENDVM eſt igitur quod venit Deus in animam quandoque non vocatus, nec deprecatus, ſeu rogatus ab ipſa: & ponit in anima vnum ignem, vnum amorem, vnam ſuauitatem aliàs inconſuetam, in qua multum delectatur, & gaudet, & credit, quòd hoc ſit à Deo, ibi præſentialiter operanti, tamen hoc non eſt certum. Item cognoſcit anima Deum eſſe in ea, quia quamuis non videat

videat ipſum eſſe in anima, videt tamen gratiam ſuam eſſe in anima, in qua multum delectatur, & tamen adhuc non eſt certum. Item cognoſcit, quod Deus venit ad eam, quia Deus loquitur ei verba dulciſſima: in quibus verbis anima multum delectatur, & ſentit eum ſentimento valdè delectabili: in quo ſentimento anima valdè delectatur. Sed adhuc remanet aliquod dubium, quamuis ſit paruum. Adhuc enim anima perfectè, nec ex toto eſt certa ſi Deus eſt in anima, quia tales locutiones etiam cum ſentimentis poſſunt fieri ab alio ſpiritu. Remanet enim dubium ſibi, & videtur mihi quòd hoc accidat, aut propter multam malitiam & defectum eius, aut propter Dei voluntatem, quia Deus non vult eam facere magis certam nec ſecuram. Certificatur autem anima, quod Deus eſt intus in ea, quãdo ſentit eum aliter quàm conſueuit, & ſentit eum notabili & duplicato ſentimento: & cũ tanto amore & igne diuino, quod aufertur ei omnis amor animæ & corporis, & loquitur, & cognoſcit, & intelligit ea quæ nunquàm audiuit ab aliquo mortali, & intelligit ea cũ magno lumine, & eſt ei maxima pœna tacere illa, & ſi tacet; tacet propter zelum, ne diſpli- *Nota.*

Digitized by Google

ſpliceat amori,& non ſcandalizet: & propter humilitatem, quia non vult dicere ita altiſſima,ne notetùr : Sicut & mihi accidit aliquando, propter enim ardens deſiderium ſalutis proximi aliqua dixi, & fui reprehenſa, & dictum eſt mihi iſto modo. Soror,redi ad ſcripturam diuinam, & te nō intelligimus. Item in iſto ſentimento,quo anima certificatur, quod Deus omnipotens eſt in ea; datur animæ ita perfectè velle, quod concordat in hoc tota anima veraciter,& in omnibus & omnimodè,& concordant cum anima omnia membra corporis, & fiunt vnum cum anima veraciter, nec repugnant voluntati eius, & vult perfecte ea quæ Dei ſunt,quę tamen antè veraciter non ex toto volebat.Et iſtud velle datur per gratiam, in quo cognoſcit anima Deum omnipotentem eſſe in ſe, & dat ei ſecuritatem. Datur enim animæ velle Deum, & quæ Dei ſunt veraciter ad ſimilitudinem amoris veracis,ſicut Deus dilexit nos,& ſentit anima, quod Deus immenſus eſt mixtus ſecum, & fecit ſocietatem cum ea.

Item quando venit altiſſimus Deus ad animam rationalem,quandoque datur ei,vt eum videat, & videt ſine forma corporali

in

Digitized by Google

in ſe, & videt eum clariùs, quàm poſſit homo mortalis, videre alium hominem mortalem: oculi enim animæ vident vnam plenitudinem ſpiritualem, non corporalem, de qua non poſſum aliquid loqui, quia deficiunt verba, & imaginatio. In illo autem videre, delectatur anima delectatione ineffabili, & tunc anima ad nihil aliud reſpicit, niſi ad illud, eſt enim id quod replet animã ineſtimabiliter. Et iſtud reſpicere & videre, quo ſic videt Deum omnipotentem, nec aliud poteſt reſpicere, eſt ita profundè, quod doleo, quia nequeo aliquid manifeſtare, nõ enim eſt res tangibilis nec imaginibilis, ſed eſt inæſtimabilis. Adhuc cognoſcit anima, quod Deus eſt in ea ſine dubio multis modis de quib⁹ dicamus duos. Vnus eſt vna vnctio, quæ ita ſubitò renouat animam, & omnia corporis membra reddit manſueta, & concordantia cum anima, quod non poteſt tangi, vel lædi ab aliquo, quo turbari poſſit anima in modico, & ſentit, & audit, quod loquitur ei Deus. Et in iſta tanta, & omninò ineffabili vnctione intelligit anima certiſſimè, & ſine dubio, ꝙ Deus omnipotẽs eſt in ea. Illud eñ nõ poſſet facere aliqs ſanctus de paradiſo, nec aliqs Angelus de paradiſo: Sed

eſt

eſt hoc tam ineffabile, quod multum doleo, quia non poſſum aliquid dicere in comparatione, & Deus mihi parcat, quia hoc non facio libenter, quia ex toto corde libenter manifeſtarē aliquid de bonitate eius, ſi poſſem, & ei placeret. Alius modus quo anima rationalis cognoſcit Deum omnipotentem eſſe intus in ſe, eſt vna amplexatio, quam facit Deus animæ rationali, quia nunquàm pater, nec mater filium, nec aliqua perſona alia cum tāto amore amplexari poteſt aliam perſonam, ſicut Deus omnipotens amplexatur animam rationalem. Cum tante enim amore Dominus noſter Ieſus Chriſtus indicibiliter amplexatur, & ſtringit animam rationalem ad ſe, & cum tanta dulcedine, & ſuauitate, quod non credo, quòd aliquis homo de mundo poſſit dicere, nec exprimere, nec credere expertus, & quamuis poſſit forſitan aliquis credere aliquid, non tamen illo modo. Apportat enim Ieſus Chriſtus in animam amorem ſuauiſſimum, quo tota ardet in Chriſto: & apportat ſecum vnum lumen tam magnum, quo intelligit tantam plenitudinem bonitatis Dei omnipotentis, quam probat in ſe, quod multò plus intelligit, quàm experiatur in ſe: & tunc aſſecuratur

Digitized by Google

ratur & certificatur, quod Ieſus Chriſtus eſt in ea. Sed nihil dicimus de omnibus iſtis in comparatione ad ea quæ ſunt. Tunc autem anima nō habet lachrymas, nec lætitiæ, nec doloris, nec alicuius alterius generis, nec alterius ſtatus, multò enim minor ſtatus eſt quando anima habet lachrymas lætitiæ. Item apportat Deus ſecum in anima tantam ſuper plenitudinem lætitiæ, quod anima neſcit plus petere, immò ſi duraret, hic haberet vnum paradiſum: & hęc lætitia reſultat, & redundat in omnibus membris corporis, & omnis iniuria, quæ infertur, vel dicitur, habetur pro nihilo, & efficitur dulcis: & propter talem alterationem factam in corpore, aliquādo non potui latere ſociam meam, neque alios, quia aliquando efficior, vt dixit mihi ſocia mea reſplendens, & tota rubicunda, & oculi mei lucētes ad modum candelæ, aut pallida, quaſi ſi fuiſſem mortua, ſecundùm varietatem viſionum, & reuelationum. Lætitia autem prædicta non finitur per multos dies, & aliquas lætitias habeo, quas nūquàm credo perdere in æternum: Sed credo eas adimpleri & perfici, & modò nō ſum ſine ipſis in vita mea. Vnde & quādo venit aliqua triſtitia; ſtatim recordās

illarum lætitiarum, nullo modo cōturbor. Tot autem alij modi ſunt, quibus cognoſcit anima quòd Deus ſit in ea; quòd nullo modo poſſem omnes dicerę & enarrare.

Quinquageſimum tertium capitulum. Qualiter anima ſpiritualiter hoſpitatur & recipit Dominum intra ſe.

IN omnibus prædictis modis cognoſcit anima Deum in ſe veniſſe. Sed adhuc nihil diximus quomodo hoſpitatur eum, & totum quod diximus eſt valdè minus quàm ſit illud quādo anima cognoſcit, quod ipſa hoſpitata eſt peregrinum. Tunc enim quando anima eſt hoſpitata peregrinum, venit in tantam cognitionem bonitatis Dei infinitæ, quod quandoque quando fui reducta in me, cognoui certiſſimè quòd illi qui magis ſentiunt de Deo, minus præſumunt loqui de Deo: quia eo ipſo quod ſentiunt de ipſo illo infinito & indicibili, loqui de Deo minus præſumunt, reputantes in comparatione quicquid dicunt, nec dicere poſſunt, quaſi nihil. Vnde ſi aliquis prædicator diuinorum intelligeret, ſicut & ego quandoque intellexi: nihil ſciret dicere, neq; præſume-

re

ret loqui de Deo aliquid, immò obmuteſceret & taceret. In tantum enim ſuperat intellectũ, & omnia quæ aliquo modo cogitari, vel dici, vel æſtimari poſſunt, quod perfectè eius bonitas explicari non poteſt. Hoc autem non accidit, quòd anima perdiderit aliquẽ ſenſum corporis, vel quòd anima corpus dimiſerit, ſed percipit illa abſque ſenſibus, vnde ita homo videns per intellectũ, illa efficaciter in tãto ſtupore videt in comparatione ad id quod dici poteſt verbo corporali, quòd ſi aliquis prædicator eſſet in iſto ſtatu, & vellet loqui de Deo, diceret populo. Ite quia nihil vobis ſcio loqui de Deo, quantumcunque eſſet ſufficiens. Et ideo intelligo, & dico, quòd oĩa quæ dicta ſunt per ſcripturam, vel per omnes homines à principio mundi, non videtur mihi, quòd dixerint aliquid de medulla illius bonitatis diuinæ, nec vnum medium granum milli in comparatione totius mundi. Quando autẽ anima aſſecuratur à Deo, & reficitur per eius præſentiam, ſimiliter & corpus recipit ſaturitatem, & nobilitatem, & reficitur cum anima, quamuis multum minus. Loquitur enim ratio, & anima corpori, & ſenſualitati, cũ ſic reficitur dicens: Vidi modò qualia

Qui perfectius Deum intelligũt minus de eo loqui poſſunt.

Anima aſſecuratur de Deo.

Digitized by Google

Dulcis animæ ac corporis cõflictus ſuper dulcedinem Dei.

bona ſunt iſta quæ experiris à Deo per me, in infinitum autem ſunt maiora, quæ promittuntur, & fideliter exſoluentur, ſi mihi conſentias: & tunc cognoſce qualia bona, & quanta perdidimus tu & ego non conſen tiendo, ſed contradicendo mihi. Vnde de cætero omninò oportet te, in illis quæ Dei ſunt omninò obedire. Et ſtatim corpus ſubijcitur animæ, & ſenſualitas rationi, ſentiens participationem delectationis animæ, & reſpondet animæ dicens: mea delectamenta quandoque erant corporalia, & vilia, quia corpus ſum, ſed tu quæ eras tantæ nobilitatis, & delectationis diuinæ capax, non debebas mihi conſentire, nec facere me & te perdere tanta bona: & lamentatur corpus contra animam, & ſenſualitas contra rationem longa lamentatione, & dulciſſima, ſentiens dulcedinem, & delectationem animæ maiorem quàm potuerit ſuſpicari, & fit ſibi obediens.

Quinquageſimum quartum capitulum. De modis deceptionum quæ hominibus ſpiritualibus accidere poſſunt.

ALIQVI

ALIQVI autem modi ſunt, quibus poteſt eſſe deceptio in perſonis ſpiritualibus. Vnus modus eſt & maior quando amor in anima non eſt purus, ſed admiſcetur, & eſt ibi de amore perſonali & proprio, id eſt de ſua propria voluntate: habet enim ibi tunc aliquid, de amore mundi, & mundus inuitat, & commendat ipſam, & tamen omnis commendatio mundi, & inuitatio ad talem deuotionem eſt falſa, & talis perſona in hoc quod mundus videt eam, & commendat eam, videtur feruere in deuotione, & creſcunt illæ lachrymæ, & illæ dulcedines, & tremor & ſtridor qui fiunt in illo amore ſpirituali non puro, & talia non fiunt intus in anima, ſed extra in corpore, nec intrat ille amor intus in animam, & citò illa dulcedo deficit in perſona, & citò obliuiſcitur, immò & quandoq, adducit amaritudinem. Et hæc omnia probaui in me, & ego neſcirē iſta prædicta benè diſcernere, niſi quod anima mea venit in certam veritatem, quia quando amor eſt purus, omninò ſe reputat poſt talia ſentimenta mortuam, & vidit ſe eſſe nihil, & reddit ſe mortuam Deo & putridam, & inducit ad Dei reuerentiam humilitatem, & non recordatur omninò

In quibus perſonæ ſpirituales decipiantur.

Amor Dei impurus.

Amor purus.

ninò alicuius laudis, nec alicuius boni proprij, immò in tantum videt ſe eſſe deficientem, & plenam malis, quod quandoque non credit ab aliquo ſancto ſe poſſe plenè liberari, niſi ſolùm ab ipſo Deo. Quamuis aliquando citiùs roget ſanctos, vt eam adiuuent apud Deum, eò quod propter indignitatem ſuam, nō audet Deum rogare, & ideo recurrit ad ſanctam Virginem Mariam; ad alios Sanctos vt adiuuent eam, & quando ab aliquo commēdatur, omninò reputat illud truffam: & iſte amor rectus & purus à Deo, eſt intus in anima, & facit eam videre defectus ſuos & bonitatem Dei. Et lachrymæ & dulcedines quæ tunc fiunt, & habentur; nunquàm adducunt amaritudinem, ſed certitudinem & dulcedinem: & talis amor prædictus adducit intus in Chriſtum animam, & intelligit anima nullam deceptionem ibi poſſe eſſe vel fieri.

Non os ſe nimis aſſecuratū de Deo.

Alius modus eſt, in quo Deus permittit deceptionē fieri in perſonis ſpiritualibus, & eſt iſte ſcilicet quādo perſona ſpiritualis, & deuota ſentit ſe multum amatam à Deo, & ſentit in ſe bona ſpiritualia, & operatur bona ſpiritualia, & loquitur de eis: tamen quia ſe nimis aſſecurat, & trāſit modū; ideo

Deus

Deus permittit fieri in ea aliquam deceptionem, vt per hęc ipſum Deum, & ſeipſam recognoſcat. Alius modus eſt quando perſona ſpiritualis multum ſentit de Deo: & eſt in bono amore, puro & optimo, & corde operatur bona opera, & deliberauit nullo modo plus placere ſeculo, nec habere famā ſanctitatis, & deliberauit tota placere Chriſto, & totam ſe ponit in Chriſto, tamen oportet, vt anima ſciat ſeruare id quod ſuum eſt, & reddere Deo id quod Dei, quod ſi non, tunc Deus permittit in eam aliquam deceptionem fieri, vt conſeruet eam, & quia Deus zelat eam, ne tranſgrediatur, & adhuc non ſufficit animæ id quod prædictum eſt, donec Deus ducat animam in plenam cognitionem ſui ipſius, & in plenam cognitionem bonitatis Dei; & ibi tunc nulla poteſt fieri deceptio, immò ducitur anima in plenam cognitionem veritatis. Plena autē cognitio veritatis dicitur iſto modo, quia videt anima quod ita impletur, quod videtur animæ, quòd non plus poſſit impleri. Primò de cognitione ſui ipſius, ſic quòd nō poſſit videre aliquid aliud, nec recordari alicuius alterius rei, & tunc ſubitò venit in cognitionem bonitatis diuinæ, & tūc videt

Deo reddendū quod ſuū eſt, & ſuū ſibi, ſeruare.

Plena cognitio veritatis.

Digitized by Google

ninò alicuius laudis, nec alicuius boni proprij, immò in tantum videt ſe eſſe deficientem, & plenam malis, quod quandoque non credit ab aliquo ſancto ſe poſſe plenè liberari, niſi ſolùm ab ipſo Deo. Quamuis aliquando citiùs roget ſanctos, vt eam adiuuent apud Deum, eò quod propter indignitatem ſuam, nō audet Deum rogare, & ideo recurrit ad ſanctam Virginem Mariam; ad alios Sanctos vt adiuuent eam, & quando ab aliquo commēdatur, omninò reputat illud truffam: & iſte amor rectus & purus à Deo, eſt intus in anima, & facit eam videre defectus ſuos & bonitatem Dei. Et lachrymæ & dulcedines quæ tunc fiunt, & habentur; nunquàm adducunt amaritudinem, ſed certitudinem & dulcedinem: & talis amor prædictus adducit intus in Chriſtum animam, & intelligit anima nullam deceptionem ibi poſſe eſſe vel fieri.

Non os ſe nimis aſſecuratū de Deo.

Alius modus eſt, in quo Deus permittit deceptionē fieri in perſonis ſpiritualibus, & eſt iſte ſcilicet quādo perſona ſpiritualis, & deuota ſentit ſe multum amatam à Deo, & ſentit in ſe bona ſpiritualia, & operatur bona ſpiritualia, & loquitur de eis: tamen quia ſe nimis aſſecurat, & trāſit modū; ideo

Deus

Deus permittit fieri in ea aliquam deceptionem, vt per hęc ipſum Deum, & ſeipſam recognoſcat. Alius modus eſt quando perſona ſpiritualis multum ſentit de Deo: & eſt in bono amore, puro & optimo, & corde operatur bona opera, & deliberauit nullo modo plus placere ſeculo, nec habere famā ſanctitatis, & deliberauit tota placere Chriſto, & totam ſe ponit in Chriſto, tamen oportet, vt anima ſciat ſeruare id quod ſuum eſt, & reddere Deo id quod Dei, quod ſi non, tunc Deus permittit in eam aliquam deceptionem fieri, vt conſeruet eam, & quia Deus zelat eam, ne tranſgrediatur, & adhuc non ſufficit animæ id quod prædictum eſt, donec Deus ducat animam in plenam cognitionem ſui ipſius, & in plenam cognitionem bonitatis Dei; & ibi tunc nulla poteſt fieri deceptio, immò ducitur anima in plenam cognitionem veritatis. Plena autē cognitio veritatis dicitur iſto modo, quia videt anima quod ita impletur, quod videtur animæ, quòd non plus poſſit impleri. Primò de cognitione ſui ipſius, ſic quòd nō poſſit videre aliquid aliud, nec recordari alicuius alterius rei, & tunc ſubitò venit in cognitionem bonitatis diuinæ, & tūc videt

Deo reddendū quod ſuū eſt, & ſuū ſibi ſeruare.

Plena cognitio veritatis.

vtrumque ſimul, modo omninò inenarrabili, adhuc tamen non videtur prædictum ſufficere, ſed zelat eam Deus permittendo ei tribulationes.

Quinquageſimum quintum capitulum. De paupertate ſpiritus, quæ non permittit nos decipi in ſentimentis ſpiritualibus.

Beati pauperes ſpiritu nũquàm decipiuntur in ſpiritualibus ſentimentis. Nota Laus paupertatis.

RES autem quæ non permittit animam decipi in talibus ſentimentis, eſt paupertas ſpiritus. In loquutione enim diuina mihi à Deo facta audiui commendari paupertatem pro tanto documento, & pro tanto bono, quod omninò excedit intellectum noſtrum. Dixit enim mihi Deus. Ego, inquit Deus. Si paupertas non eſſet tantùm bonum, ego non dilexiſſem eam tantùm, & ſi non eſſet ita nobilis, ego non aſſumpſiſſem eam. Superbia enim poteſt eſſe in illis ſolùm qui habent aliquid, vel credunt ſe aliquid habere. Primus enim homo qui cecidit & Angelus ideo ſuperbierunt, & ceciderunt, quia æſtimauerunt, & crediderũt ſe aliquid habere. Angelus autẽ nec homo non habet aliquid in ſe, niſi ſolùm vnus Deus. Humilitas verò eſt in illis ſolùm qui ſunt ita pau-

pauperes, quod vident ſe nihil habere. Maximum enim bonum eſt paupertas. Ipſe enim Deus filium ſuum chariſſimum fecit eſſe magis pauperem, quàm vnquàm fuerit, nec futurus ſit alius homo, ipſe tamẽ eſt qui habet eſſe, plus quàm poſſumus dicere, & tamen fecit eum Deus ita pauperem, ſicut ſi non haberet eſſe. Hoc autem viſum eſt peccatoribus, & mortalibus, qui priuati erant vero lumine quædam ſtultitia. Sed non ita viſum eſt, nec videtur ſapientibus, nec verè intelligentibus. Qui enim habet paupertatem, nunquàm poteſt ruere, nec cadere per deceptionem, & qui videret bonũ paupertatis eſſet Deo amabilis, & qui conſideraret immenſum valorem eius, nunquàm poſſet aliquid retinere ſibi de temporalibus, & qui videret quantum Deus amauit paupertatem veram, nihil retineret. Hoc autem documentum, eſt documentum diuinæ ſapientiæ, quæ primò facit videre defectus & pauperem omnium meritorum, & bonorum ſe credere, & veraciter æſtimare, & cõſeqũenter facit eſſe pauperem, & paupertatem amare, & ſic illuminata quodã dono gratiæ, cùm viderit & ſicut viderit bonum paupertatis, paupertatem diligat, & poſtmodũ fa-

cit videre diuinam bonitatem, & ſic tota diligit Deum omnipotentem, cùm nihil æſtimet ſe habere, quòd amet, & ſicut diligit, operatur, & ſic aufertur ſibi omnis cõfidentia de ſe, & ſolùm de altiſſimo Deo confidit, & conſequenter cùm in Deo totaliter confidat, aufertur ſibi omne dubium de Deo, ipſo illuminante. Qui enim haberet iſtam veritatem omnia dæmonia, & omnia alia quæ poſſemus dicere non poſſent eã decipere, qa in hac ſpiritus paupertate anima recipit documentum clariſſimum & luminoſiſſimũ totius vſus vitæ huius, ita quòd nunquàm dum iſtam veritatem haberet, decipi poſſet. Et ideo intelligo quod paupertas eſt mater omnium virtutum, & eſt documentum diuinæ ſapientiæ. Sicut enim diuina ſapientia docuit per incarnationem nos mortales, ita & per ſpiritus paupertatem nos eſſe beatos, & ideo omnis ſapiẽtia de mundo niſi in iſtã veritatẽ introducatur, nihil eſt & ad damnationẽ cõuertitur, & omnes ſapientes de mundo, niſi in iſtam veritatẽ introducantur, nihil omninò ſunt, & in damnationem vadũt, & quando iſtam veritatẽ anima intelligit, tunc operatur ſine intẽtione alicuius vanæ gloriæ, & ſine reſpectu alicuius.

Paupertas.

Cuiuſ-

Digitized by Google

Quinquageſimum ſextum capitulum. De eleuatione & abſtractione animæ à ſenſibus, quæ dicitur extaſis ſiue raptus.

ANIMA igitur nihil intelligit, nec apprehendit in comparatione ad raptũ, quando non intelligit, nec apprehẽdit, niſi id ad quod intus poteſt attingere. Quando enim anima leuatur ſupra ſe per Dei præſentiam illuſtrata, & ponitur in ſinu Dei, & Deus in ea, tunc intelligit & delectatur, & quieſcit in illis bonis diuinis quæ nullo modo poteſt referre. Sunt enim ſupra intellectum, & ſupra omnem modum loquendi, & ſuper omnia verba. Sed natat ibi anima in gaudio & cognitione, & inde illuſtrata intelligit rationes verborum obſcurorum & difficilium quæ Chriſtus dixit. Intelligit etiam ſimiliter, quare & qualiter in anima Chriſti fuit dolor ſine temperamẽto, anima eñ mea ſicut dictũ eſt illuſtrata, & in Chriſti paſſione transformata, nullum temperamentum inuenit in ea, tanta fuit. Vnde & anima mea dolorem animæ Chriſti recolendo, non poteſt tunc aliquam lætitiam inuenire, quod non accidit quando recolit paſſionẽ corporis, quia tunc poſt triſtitiã, reiuuenit *Extaſis ſeu raptus.*

Digitized by Google

uenit lætitiam, & iſtas rationes intelligit ex prædicta eleuatione. Intelligit etiam acutũ dolorem fuiſſe in anima Chriſti, dũ erat in vtero matris, ſicut poſteà habuit in cruce, præter illud, ſcilicet, quod no habuit experientiam. Anima etiam inde intelligit iudicia Dei, & alia ineffabilia ex præſentia Dei ipſam ad ſe eleuantem. Et multotiens facit Deus mirabilia in anima, quæ intelligo ꝙ nulla creatura poſſet facere illa niſi ipſe ſolus. Subitò enim aliquãdo anima leuatur in Deo in tanta lætitia, quòd ſi duraret, credo quòd corpus tolerare nõ poſſet, immò perderet omnes ſenſus ſuos & membra ſua: & facit Deus ſæpè iſtum ludum in anima, & cum anima, & ſtatim recedit, quãdo anima cupit eum tenere, remanet tamen in anima megna lætitia, & ſecuritas, & remanet tanta lætitia, quod nullo modo dubitat quin Deus ſit preſens, & de illo videre vel ſentire neſcio dare aliquã ſimilitudinem, nec etiã nominare, & hæc illuſtratio & eleuatio & delectatio, ſiue lætitia aliter conſueuit mihi accidere vna vice, & aliter alia, ita quòd quaſi ſemper nouitas ibi cõtingit, & hoc totum eſt inenarrabile. Reuelationes enim & viſiones ſunt alterius modi vna vice, & alterius

Viſiões & reuelatiões non eſſe ſuper vno modo.

terius alia. Similiter delectatio, gaudium, & lætitia, nec aliquid aliud poſſum dicere, imò iſtud dicere, plus eſt maledicere, deuaſtare & defectuoſè exprimere, & blaſphemare, quàm aliquid manifeſtare.

Quinquageſimum ſeptimum cap. De recollectione animæ ad veniendum in cognitionem Dei & ſui.

EGo ſum excœcata & obtenebrata, & ſine veritate, ideò filioli mei omnia verba quæ habetis à me, habeatis ſuſpecta tanquam à perſona maligna, & omnia benè notetis, & nullis verbis meis credatis, niſi ſolis illis, quæ aſſimilantur veſtigiis IESV Chriſti, & ad imitationem vitę eius prouocant, & inducunt. Nunc igitur filioli mei nō me delectat ſcribere, ſed peccata mea & redemptionem eorum, quæ facta eſt per Chriſti immaculati paſſionem aſſiduè deplorare, ſed propter literas quas mittitis, cogor vobis reſcribere. Hoc autem vobis ſcribo, quod nouiter eſt impreſſum cordi meo. Scitote filij, quod nihil eſt vobis neceſſe, niſi Deus, Deum enim venire, & mentem veſtram in ipſo recolligere, hoc eſt vobis neceſſe.

Digitized by Google

Nota, vitāda homini ſpirituali. Ad hoc igitur vt melius mens veſtra in Deo recolligatur, detruncanda eſt omnis ſuperflua conſuetudo, omnis ſuperflua familiaritas hominum ac mulierum quarumcunque, omnis ſuperflua ſcientia, & voluntas ſciendi multa noua, & omnis ſuperflua operatio & occupatio. Et breuiter requiritur ad hoc, vt homo ſe diuidat ab omnibus quibus mens ſpargitur.

Conſideranda animo, ac repetenda. Conſequenter autem conetur intrare hanc abyſſum ſuarum miſeriarum, & cogitare quid operatus eſt in tempore præterito, & quid operatur in præſenti: & quid faciet, & qualiter ſecundùm merita ſua erit ſibi in tempore futuro poſt mortem, quod erit ſine fine, & nulla dies tranſeat, quin cogitet iſta, vel ſaltem non tranſeat nox.

Cognoſcatur Deus, ipſeq; ſe cognoſcat. Et conſequenter recogitet & reuoluat, & conetur ad cognoſcendum miſericordiam Dei, quomodo diſpenſauit ſecum miſericorditer in omnibus miſeriis, Chriſtus Ieſus, & caueat quod huius beneficij nõ obliuiſcatur. Cognoſcere enim Deum, & ſe, eſt perfectio noſtra, & in toto mundo nihil modo me delectat ſcribere, nec dicere, niſi ſolùm hæc duo, cognoſcere Deum & ſe, & hoc eſt hominem iacere continuè in carce-

re

Digitized by Google

re ſuo, & nunquam de carcere ſuo exire, & ſi de carcere ſuo non habet bonum, quærat alienum, & non ponatur deſuper ſe.

O filioli mei chariſſimi, omnis viſio, omnis reuelatio, omnis contemplatio nihil facit, niſi homo habeat verãm cognitionem Dei & ſui. In veritate dico vobis, quod ſine hoc, illa non proficiunt, & ideò miror, quomodo quæritis à me literas meas, quia ego non video quod verba mea debeãt nec poſſint vos conſolari, niſi de hac cognitione vobis ſcribam, & nihil me delectat dicere, niſi de hoc, & de omnibus impoſitum eſt mihi ſilentium niſi de hoc. Rogo ergo vt rogetis Deum, vt det iſtud lumen toti proli, & faciat vos in hoc remanere ſemper. Quod autem notitia Dei ſit vobis neceſſaria, manifeſtum eſt, cùm enim finis noſter ſit regnũ cœlorum, & obtinere illud non poſſumus, nec debemus, niſi ſecundùm formam qua Deus & homo obtinuit illud, neceſſe eſt nobis cognoſcere hunc Deum hominem, & vitam eius, & opera eius, & illa propter quæ gloriam obtinuit, vt per imitationem operum & transformationem in ipſum ſimiliter, poſt eum meritis eius & gratia ad regnum cum ipſo poſſideamus. Maximè autem

Sine vera Dei et ſui cognitiõe, oĩs viſio, reuelatio, cõtemplatio nihil eſt.

Nota pulchrè quòd notitia dei ſit neceſſaria

eſt

eſt nobis neceſſarium ſcire, & cognoſcere Deum hominem, vt crucifixus pro nobis fuit,& paſſionatus,& in quãtum nobis formam viuendi dedit. Sic enim innotuit nobis ſua infinita charitas & amor inæſtimabilis, plus quàm in aliquo alio beneficio nobis à Deo collato. Propter quod nobis eſt neceſſarium ne ingrati exiſtamus,transformari in eius amorem,vt videlicet ipſum diligamus, ſicut ipſe dilexit nos, & proximũ ſimiliter, & doleamus de ipſo noſtro amato,quia paſſionatus fuit, & quia pro nobis, & pro noſtro amore puriſſimo crucifixus eſt. Cognoſcendo etiam quanta Deus fecit pro nobis, potiſſimè pro redemptione noſtra, prouocamur & inducimur & inſtruimur ad conſiderandum, cuius conditionis nos ſimus, quia videlicet nobiliſſimæ conditionis, vtpotè quia ſic dilecti à Deo ſummo,vt pro nobis ſe morti tradere vellet, niſi enim homo eſſet nobiliſſima creatura, & magni pretij,hæc non feciſſet.

Trãsformatio in eum neceſſaria.

Quid cognoſcamus de nobis. ad quod q̃ue prouocemur.

Prouocamur etiam per hanc notitiam Dei hominis crucifixi ad procurandum noſtram ſalutem,videndo enim quod ipſe Deus ita altus & à nobis remotus, & alienus, ſic diligens fuit ad redemptionem & ſalutem

tem noſtram procurandum, meritò nos ipſi curam de nobis ipſis, & de ſalute noſtra gerere debemus, & ipſum dominum Deum in ſua voluntate coadiuuare pœnitentiam agendo. Ex notitia igitur Dei hominis crucifixi infinitas alias cõſequimur vtilitates, potiſſimè cùm per paſſionē eius ſaluati ſumus, ad ſummum amorem inflammamur.

Ad hoc autem eſt neceſſaria aſſidua cõſideratio & profunda cognitio Dei hominis crucifixi. Sicut enim videmus, ita amamus, ergo quantò plus videmus de illo Deo & homine crucifixo, tantò plus & perfectiùs & puriùs eum amamus, & per amorem in eum transformamur. Secundùm autem amorem & transformationē in ſuum amorem ſimiliter transformamur in dolorem, quem videt anima in iſto Deo homine paſſionato. Et ſicut quantum quis videt, & cognoſcit, tantum amat, ita quantum anima videt de dolore amati, tantum dolet, & tãtum transformatur in dolorem amati. Et ſimiliter quanto plus quis videt de iſto Deo homine paſſionato, tanto plus amat, & tanto magis de eius dolore dolet, & in eum per dolorem transformatur. Sicut enim transformatur anima in iſtum dulciſſimũ Deum homi-

Aſſidua Dei hominis cõſideratio crucifixi.

Qui plus videt de Deo hoīe paſſo, plus amat, et Deum plus dolet.

hominem per amorem, ita & transformatur per dolorem: hoc autem totum fit per viſionem perfectam, & cognitionem Dei, & ſui.

Poſtquam enim anima videt ſuperinfinitatem altitudinis diuinæ, quam nominãdo magis mihi videtur blaſphemare quàm nominare, & videndo vilitatem & indignitatem peccatorum, cum quibus dignatus eſt amicitiam & conſanguinitatem facere, & pro eis mortem turpiſſimam ſubire, tunc anima quantò plus iſta cognoſcit, & quantò plus iſta profundiùs conſiderat & videt, tantò viſceroſiùs transformatur in ipſo amore iſtius Dei & hominis Ieſu Chriſti.

Cùm etiam videt peccatores, & ipſam creaturam ita tantis defectibus plenam, vt etiam in videndo cœcutiat, quia tot habet anima defectus, quod in comparatione ad ipſos nihil valet comprehendere: cùm etiam videt poſteà anima ipſam diuino lumine illuſtrante, quod ipſa ſola fuit cauſa tam exceſſiui, & tam infiniti doloris, ſicut pro ea tolerauit Chriſtus Ieſus, & videndo ſuperinfinitatem, & ſuperbonitatem diuinam, quòd pro tam viliſsima creatura ſe tãtum inclinaret, vt homo mortalis fieret, & vellet

vellet tanto ineffabili cruciari dolore continuè dum viueret, & qui creator erat cœli & terræ, moreretur ita viliter, cùm benè anima hoc videt & cognoſcit, tota transformatur in dolore, & quantò plus cognoſcit profundiùs & conſiderat, magis afficitur dolore.

Et amplius cum anima videt, quòd miſerabilis homo propter peccata paupertatẽ incurrerat omnium bonorũ, & dolores meruerat ſempiternos, & in deſpectum & deriſum venerat illius indicibilis deitatis & Angelorum & dæmonum, & omnium creaturarum, & videt quod altiſſimus Deus & homo Chriſtus Ieſus ditiſſimus, factus eſt pauperrimus, vt hominem à paupertate cõtraria releuaret, & ipſe fœliciſſimus & delicioſiſſimus factus eſt doloroſiſſimus, vt dolore ſuo quaſi infinito hominem à dolorib. ſempiternis & infinitis redimeret, & pro eo ſatisfaceret, & pro eo toleraret.

Item ipſe Deus glorioſiſſimus & ſuperlaudabilis factus eſt obediens & humilis, & deſpici, & vilificari & vituperari voluit, & deſpectiſſimus deputari & apparere, vt hominem deſpectum honorabilem & glorioſum faceret, cùm hæc anima benè cõſiderat

& vi-

& videt, amplius afficitur & transformatur in dolore, & quanto plus videt & conſiderat, tanto maiori transformatur dolore.

Igitur quantò plus anima cognoſcit Dei altitudinem & dignitatem, & miſericordiam, & infinitam bonitatem quam homini notam fecit, & per effectũ oſtendit, & quanto plus videt hominis miſeriam & defectũ, & indignitatem, & ingratitudinem, infidelitatem & vilitatem, tanto magis afficitur in amore Dei hominis, & in dolore paſſionis, & transformatur in ſimilitudinem eius quod eſt tota perfectio hominis. Sic igitur cognoſcere Deũ & ſe, eſt nobis ſummè neceſſarium & vtile ſuper omnia, & circa cognitionem huiuſmodi eſt continuè diebus ac noctibus immorandũ, & hęc quantò profundius homo poteſt contempletur, tunc enim perfectiùs in Chriſti ſimilitudinem transformatur, & in amore, & in dolore, ſicuti dictum eſt. Igitur fili mi, cum tota mente ſuppliciter te rogo, quod tu non leues oculos animæ tuæ de iſto Deo homine paſſionato, quia habet hæc viſio & conſideratio animam illuſtrare, & ignire in amore & deuotionis feruore, ſi eos tibi teneas. Quod ſi diſperguntur, coneris eos tenere & fige-

Digitized by Google

figere eos ibi. Adhuc exhortor & rogo tota mente, quod ſi mens tua non eſt eleuata ad videndum iſtum Deum hominem paſſionatum, quod re incipias, & rumina omnes vias paſſionis & crucis iſtius benedicti Dei hominis paſſionati, quòd ſi hoc non potes facere corde, ſaltem dicas ore ea quæ pertinent ad paſſionem ſollicitè & frequenter, quia illud quod cum ore frequenter dicitur dat finaliter cordi calorem & feruorẽ. Quicunq; enim perfectè viderit iſtũ Deũ hominẽ paſſionatũ ſicut fuit, & ipſum pauperrimum & deſpectum pleniſſimum ineffabili & continuo dolore, & omninò exinanitum & annihilatum propter nos, ſic ſicut fuit (quod videre eſt per gratiã) ſum certa quod ſequeretur Chriſtum per paupertatem, & continuum dolorem, & per deſpectũ, & per vilitatem. De gratia autẽ diuina nullus poteſt ſe excuſare, quin poſſit habere & inuenire eam, Deus enim cùm ſit liberaliſſimus, liberaliſſimè eam omnibus elargitur, hoc eſt, quærentibus & volentibus eam. *Nota. Pro mẽtis in Deũ eleuatione.*

Deſidero igitur fili mi, quòd non impleas cor tuum niſi iſto Deo increato & cognitione & amore eius, & quod in mente tua nõ ſit alia impletura niſi iſta, ſcilicet increa- *Nota, veram mentis impleturam.*

ti

ti Dei. Si autem iſtam habere non potes, teneas & habeas illam quam ſuprà dixi, ſcilicet Dei hominis paſſionati crucifixi, quod ſi vtraque tibi ſubtraheretur, non quieſcas fili mi, donec rehabeas, & inuenias vnam iſtarum impleturarum, quæ verè replent & ſatiant cor & mentem omni bono.

Diuersè cognoſcit ſapiens à ſimplici Deum.

Igitur fili mi, firmiſſimè tene, & mihi crede, quòd qui deſiderat tenere viam Dei, & deſiderat accedere ad Deum, & frui ipſo in iſta vita & alia, primò oportet quod cognoſcat Deum in veritate & non ſolùm exteriùs ſuperficialiter & quaſi per colorē ſcripturæ, vel verborum aut ſimilitudinis alicuius creaturæ, qui modus cognoſcendi ſecundùm modum loquendi eſt quædam ſimplex cognitio de Deo, ſed oportet eum cognoſcere in veritate, intelligendo ſuum ſummum valorem, ſuam ſummam pulchritudinem, dulcedinem, altitudinem, virtutem, bonitatem, liberalitatem, miſericordiam & pietatem, & ipſum eſſe ſummū bonum, & in ſummo. Aliter enim perſona ſapiens cognoſcit aliquam rem, & aliter perſona ſimplex: perſona enim ſapiens cognoſcit rem in veritate, ſed perſona ſimplex cognoſcit rem, vt apparet in ſimplici apparentia,

Cognitio Dei Chriſtiana ſimplex.

Sicut

Sicut gemmam inuentam, perſona ſimplex appetit & quęrit propter fulgorem & pulchritudinem, & non propter aliud: ignorat enim veritatem eius, ſed perſona ſapiens ipſam inuentam appetit & deſiderat ſummo feruore, quia vltra fulgorem & pulchritudinem, cognoſcit valorem & virtutem eius in veritate, ita anima ſapiens non ſolùm curat cognoſcere Deum, quaſi in apparentia ſuperficiali quadam conſideratione, ſed conatur eum in veritate cognoſcere, & ſapere ſummam bonitatem, & valorem eius, & ipſum eſt non ſolùm bonum, ſed ſummum bonum, & ſic cognoſcendo eum, omninò diligit eum propter ſuam bonitatem, & diligendo eum deſiderat eum habere, & tunc ipſe ſummè bonus dat ſe ſibi, & anima ſentit eum, & guſtat ſuam dulcedinem, & fruitur eo ſummo delectamento. *Analogia de Dei cognitione ad gemmã inuẽtam.*

Et tunc anima participans ſummũ, cùm ipſe ſit ſummus amor, anima ipſo afficitur ſummo amore inamorata illius dilectiſſimi amore, & deſiderat eũ tenere, & amplexatur eum, & ſtringit eum ad ſe & coniungit ſe cum Deo, & Deus trahit eam ad ſe cũ ſumma dulcedine amoris, & tunc virtus amoris

trans-

transformat amantem in amatum, & amatum in amantem.

Sicut ignitum ferrum, ſic anima vnita Deo.

Sicut ferrum inflammatum accipit in ſe calorem, colorem, & virtutem & valorem, & formam ignis, & quaſi fit ignis, ſic anima vnita cum Deo per gratiam perfectam amoris diuini, quaſi tota tota diuina efficitur, & in Deum transformatur, non mutata propria ſubſtantia, ſed transformat ſe totam in ſua vita in Dei amore, & quaſi tota fit diuina. Ecce quanta bona affert nobis cognitio Dei, oportet enim (ſicut prædictum eſt) quod in via Dei, & in eo qui Deum vult habere, quod eius cognitio præcedat, & poſteà ſequatur amor, qui transformat amantem in amatum: hæc eſt anima quæ cognoſcit Deum in veritate, & amat bonum cognitum cum feruore.

Cognitionẽ Dei ſola gratia ſua dat.

Iſtam autem cognitionem non poteſt habere anima per ſe, nec per ſcripturam, nec per ſcientiam, nec per aliquam rem creatam, quamuis hæc iuuare & diſponere poſſint, ſed ſolùm per lumen diuinum, & per gratiam Dei. Credo autem quòd anima non poteſt inuenire citiùs, vel faciliùs, nec impetrare & habere ab ipſo ſummo Deo ſummè bono, & ſummo lumine, & ſummo amo

re

re hanc cognitionem, quam per deuotam, puram & continuam, & humilem & violẽtam orationem non ſolùm oris, ſed mentis & cordis, & omnium potentiarum animæ, & ſenſuum corporis, poſtulando & appetẽdo cum ſummo deſiderio.

Hăc quo modo oporteat impetrare oratione.

Conſequenter anima quæ vult inuenire hanc lapidem & veram Dei cognitionem, & prædictum lumen inuenire, orationem ſuam faciat ſtudendo, cogitando, & legendo continuè in libro, & ſuper librum vitæ, qui liber vitæ eſt tota vita Chriſti, quandiu vixit in iſta vita mortali. Deus enim pater altiſſimus oſtendit & docet animæ formam & modum, & viam qualiter poſſit habere cognitionem ipſius Dei, & qualiter poſsit venire ad Deum per amorem, & iſtud exemplum & magiſterium ipſe Deus pater altiſſimus oſtendit & docet amantiſſimo filio ſuo. Igitur filij amantiſſimi, ſi lumen diuinæ gratiæ concupiſcitis, ſi cor à ſolicitudinibus vultis elongare, ſi tentationes noxias vultis frænare, ſi in via Dei vultis perfecti fieri, & eſſe, ad crucem Ieſu Chriſti fugere non pigritemini. Verè non eſt alia via Dei filiis reſeruata, quæ Deum inuenire valeat, & inuentum retinere, niſi via & vita, &

Qua oratiõe fiet hæc impetratio.

Nota veram viam Dei.

transformat amantem in amatum, & amatum in amantem.

Sicut ignitum ferrum, ſic anima vnita Deo.

Sicut ferrum inflammatum accipit in ſe calorem, colorem, & virtutem & valorem, & formam ignis, & quaſi fit ignis, ſic anima vnita cum Deo per gratiam perfectam amoris diuini, quaſi tota tota diuina efficitur, & in Deum transformatur, non mutata propria ſubſtantia, ſed transformat ſe totam in ſua vita in Dei amore, & quaſi tota fit diuina. Ecce quanta bona affert nobis cognitio Dei, oportet enim (ſicut prædictum eſt) quod in via Dei, & in eo qui Deum vult habere, quod eius cognitio præcedat, & poſteà ſequatur amor, qui transformat amantem in amatum: hæc eſt anima quæ cognoſcit Deum in veritate, & amat bonum cognitum cum feruore.

Cognitionẽ Dei ſola gratia ſua dat.

Iſtam autem cognitionem non poteſt habere anima per ſe, nec per ſcripturam, nec per ſcientiam, nec per aliquam rem creatam, quamuis hæc iuuare & diſponere poſſint, ſed ſolùm per lumen diuinum, & per gratiam Dei. Credo autem quòd anima non poteſt inuenire citiùs, vel faciliùs, nec impetrare & habere ab ipſo ſummo Deo ſummè bono, & ſummo lumine, & ſummo amore

re hanc cognitionem, quam per deuotam, puram & continuam, & humilem & violẽtam orationem non ſolùm oris, ſed mentis & cordis, & omnium potentiarum animæ, & ſenſuum corporis, poſtulando & appetẽdo cum ſummo deſiderio. *Hãc quo modo oporteat impetrare oratione.*

Conſequenter anima quæ vult inuenire hanc lapidem & veram Dei cognitionem, & prædictum lumen inuenire, orationem ſuam faciat ſtudendo, cogitando, & legendo continuè in libro, & ſuper librum vitæ, qui liber vitæ eſt tota vita Chriſti, quandiu vixit in iſta vita mortali. Deus enim pater altiſſimus oſtendit & docet animæ formam & modum, & viam qualiter poſſit habere cognitionem ipſius Dei, & qualiter poſsit venire ad Deum per amorem, & iſtud exemplum & magiſterium ipſe Deus pater altiſſimus oſtendit & docet amantiſſimo filio ſuo. Igitur filij amantiſſimi, ſi lumen diuinæ gratiæ concupiſcitis, ſi cor à ſolicitudinibus vultis elongare, ſi tentationes noxias vultis frænare, ſi in via Dei vultis perfecti fieri, & eſſe, ad crucem Ieſu Chriſti fugere non pigritemini. Verè non eſt alia via Dei filiis reſeruata, quæ Deum inuenire valeat, ac inuentum retinere, niſi via & vita, & *Qua oratiõe fiet hæc impetratio.* *Nota veram viam Dei.*

mors iſtius Dei hominis paſſionati, quam conſueui dicere & aſſerere librum vitæ eſſe. Ad cuius lectionem, niſi per orationem continuam nullus accedere poteſt. Nam oratio continuata animam illuminat, eleuat & transformat. Anima enim illuminata lumine in oratione percepto, clarè videt viā Chriſti præparatam, & calcatam pedibus crucifixi, per quam dilatato corde currendo, non ſolùm elongatur à mundi ſolicitudine ponderoſa, verum etiam ſuprà ſemetipſam ad diuinam deguſtandam dulcedinē eleuatur: eleuata igitur diuino incendio, & ignita in amore, in ipſum Deum transformatur, & hoc totum in crucis aſpectu, per continuam orationem inuenitur.

Vnde (fili chariſſimè) ad iſtam crucem fugiens, ab eo qui in ea pro te moritur, petas illuminari: ad ipſum vade, ad te plenariè cognoſcēdum, vt in cognitione tui proprij defectus profundatus, aſſurgere valeas ad diuinam dulcedinem deguſtandam, & in hoc tibi incomprehenſibilis apparebis, cū ſic te defectuoſum redemerit, & ad ſuam filiationem te aſſumpſerit, & ſe tibi promiſerit eſſe patrem: non ſis ergo ei ingratus, ſed tanti & tam honorabilis & amabilis patris

ſtudeas

ſtudeas voluntatem in omnibus adimplere. Nam ſi in legitimis filiis Dei patris benepla citum impletur, quomodo adimpletur in adulterinis? Adulterini filij appellantur, qui extra diſciplinam patris per carnis con cupiſcentiam euagantur. Sed filij legitimi ſunt illi, qui ſuo magiſtro & patri pro ſe paſſionato ſtudent in omnibus conformari, ſcilicet in paupertate, dolore & deſpectu. Quæ tria fili chariſſime ſcias, & habeas fundamentum & complementum omnis perfectionis. Nam iſtis tribus anima illuminatur, perficitur, & ad diuinam transformationem apertiſſimè præparatur. Dilectiſſime fili ſcias, quod omnis perfectio hominis eſt in notitia Dei & ſui: videre ſcilicet Dei immenſitatem in omni perfectione & bono, & ſe nihil: talis autem manifeſtatio & cognitio ſcilicet Dei & ſui, nō eſt niſi legitimorum filiorum Dei, habentium veram orationem, & lectionem, & meditationem feruentem in libro vitæ. Ante enim iſtos veros filios Deus pater expandit, & po ſuit librum vitæ, ſcilicet vitam Dei & homi nis Ieſu Chriſti. In quo nihil volent ſcire, ſi benè conſiderent quin ibi inueniant: ibi implebuntur ſcientia illa benedicta, quæ non

Qui filij ſint Dei legitimi & qui adulterini.

inflat, & omnem doctrinam pro ſeipſis & pro aliis neceſſariam inuenient. Vnde ſi vis ſuper illuminari & doceri, legas in iſto libro vitæ: & ſi non curras, nec leuiter tranſeas in legendo, illuminaberis, & doceberis in omnibus neceſſariis pro teipſo, & per te alij cuiuſcunque ſint ſtatus, & ſi benè legas ibi & mediteris, non percurrendo, informaberis, & ignieris igne diuino, in tantùm quod omnem tribulationem pro maxima recipies conſolatione, & facies te videre indigniſsimum tribulatione. Et etiã (quod plus eſt) ſi aliqua laus humana, aut proſperitas ſuperuenerit tibi propter aliquã ſufficientiam quam Deus dedit tibi, non inflaberis, nec extollaris in altum: quia legendo in libro vitæ, videbis in veritate & cognoſces, quod non eſt laus tua, & hoc eſt vnum ſignorum per quod homo poteſt cognoſcere, quod homo eſt in gratia Dei, quando de nullo inflatur, nec extollitur, ſed ſuper humiliatur. Ante omnia igitur fili conandum eſt ad veraciter Deum & ſe cognoſcendum, quod non fit, nec obtinetur niſi per orationem aſſiduam & feruentem, & lectionẽ quę aſſiduè exercetur in libro vitæ.

Signum gratiæ Dei.

Quin-

Quinquageſimum octauum capitulum. De libro vitæ qui eſt Chriſtus Ieſus Deus & homo, in quo cognoſcitur & docetur, atque addiſcitur quicquid noſtræ ſaluti conuenit. Et qualiter vita ipſius Domini noſtri nihil aliud fuit quàm amariſſima pœnitentia. Et de tribus rebus quæ eum aſſociauerunt vſq; ad mortem, ſcilicet ſumma paupertas, contemptus, & aſſiduus dolor. Et quomodo per hæc, & non per aliam viam ituri ſumus ad eum.

SCIAS igitur, quod hic liber vitæ non eſt aliquid aliud, quàm Chriſtus Dei filius, qui eſt verbum, & ſapientia patris, qui in hoc apparuit, vt per vitam ſuam & mortem & doctrinam nos inſtrueret. Videndum eſt, qualis fuerit ſua vita, & conuerſatio quam egit, & indeſinenter tenuit in corpore mortali. Sua enim vita eſt exemplum & forma cuilibet volenti ſaluari. Vita autem ſua non fuit niſi amariſſima pœnitentia, cum qua fuit aſſociatus continuè in vita præſenti: ita quod ab hora in qua anima Chriſti fuit creata & infuſa in ſuo ſanctiſſimo corpore in vtero Virginis puriſſimæ, vſq; ad illam horam vltimam, in qua illa ſanctiſſima anima receſſit ab illo ſãctiſſimo corpore per acerbiſſimam crucis mortem, nunquã ſtetit ſine illa

Cõtinua Chriſti pœnitentia amariſſima.

ſocietas Chriſti in hoc mundo. illa ſocietate: quod non fecerunt Apoſtoli, nec beata Virgo, nec alij ſancti. Societas autem quam Deus pater altiſſimus ſecundùm ſuam ſapientiſſimam diſpenſationem voluit, vt filius ſuus dilectiſſimus haberet in iſto mundo, hæc eſt: Primò perfectiſſima, cõtinua & ſumma paupertas. Secundò perfectiſſimus, ſummus & continuus deſpectus. Tertiò perfectiſſimus, continuus & ſummus dolor. Iſta fuit ſocietas à qua Chriſtus fuit aſſociatus in tota ſua vita, vt exemplum nobis tribueret hanc ſuper omnia eligendi & diligendi & tolerandi vſq; ad mortem: per hanc enim viam ipſe ſecundùm ꝙ homo aſcendit in cœlum, & per ipſam poteſt & debet ire anima ad Deum, nec eſt alia via recta: oportet enim & decet, quod viam quam caput tenuit, teneant corporis membra, & quod ab illa ſocietate à qua fuit aſſociatũ caput, ſint etiã aſſociata membra.

Quinquageſimum nonum capitulum. De prima ſocietate quæ Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum aſſociauit vſq; ad mortem, quæ fuit ſumma paupertas.

Prima ſocietas SOCIETAS igitur prima Ieſu Chriſti libri vitæ & ſalutis noſtræ fuit continua & ſum-

& ſumma, & perfectiſſima paupertas, & iſta fuit tribus modis, vna grandis, alia maior coniuncta cum prima, ſed tertia coniuncta cũ prima, & ſecunda fuit perfectiſſima.

Domini vſq; ad mortem

Primus igitur gradus perfectiſſimæ paupertatis Chriſti, qui eſt liber & via & magiſter animæ fuit, quia voluit eſſe pauper omnium rerum temporalium iſtius mundi, ita quod non habuit nec terram, nec vineam, nec hortum, nec aliquam poſſeſſionem, nec aurum, nec argentum, nec pecuniam, nec vllam rem propriam, nec recepit, nec recipere voluit de rebus huius mundi, niſi ad ſubleuandum extremam indigentiam vitæ ſuę corporalis, cum fame & ſiti & penuria, frigore & calore, cum multo labore & auſteritate & duritia, nec de rebus delicatis & exquiſitis neceſſitates corporis recipere voluit, ſed de rebus groſſis & communibus, quæ ſecundùm loca & tempus inueniebantur in illa prouincia, in qua Chriſtus ſine domo & habitaculo mendicans ſtabat & viuebat.

Prima paupertas Chriſti.

Tribus modis dñs in hoc mũdo habuit paupertatẽ perfectiſſimã

Nota extremã indigentiã.

Secunda paupertas Chriſti fuit maior, quàm prima, quia voluit viuere & eſſe pauper amicorũ & conſanguineorum, & omnis familiaritatis magnorũ & potentum, & omnis

Secũda paupertas Chriſti.

nis amicitiæ temporalis, ita quod nec aliquem amicum habuit, nec habere voluit, nec ex parte matris, nec ex parte Ioſeph patris putatiui, nec ex parte diſcipulorũ, nec quorumcunque amicorum, propter quem fuerit ſibi dimiſſa vna alapa, nec vnus ictus martelli, nec flagelli, nec vnum verbum iniurioſum: & naſci voluit de matre pauperrima & humillima, & educari ſub patre putatiuo carpentario paupere, & ſe exſpoliauit amore & familiaritate regum, potentum, & pontificum, & ſcribarum, & amore amicorum & conſanguineorum, ita quod nec pro matre, nec conſanguineo, nec pro quocunque dimittere voluit aliquid, quod placeret vel placere poſſet voluntati patris ſui altiſſimi.

Nota.

Tertia paupertas Chriſti, ſpolians ſe ſeipſo, ſcilicet potẽtia.

Tertia paupertas & ſumma fuit, quòd exſpoliauit ſemetipſum ſeipſo, cùm Chriſtus pauperem ſe oſtẽdit in potentia. Et primò quod fecit ſe pauperem & inopem ſuæ potentiæ propriæ, cùm enim ipſe eſſet omnipotentiſſimus cui nihil erat impoſſibile, voluit apparere & viuere in iſto mundo ſicut impotens, ſicut infirmus & debilis homo, ipſe enim præter miſerias humanas, & puerilem infantiam, & alias infinitas debili-

bilitates, quas propter nos aſſumpſit, præter culpam & peccatum debilis apparuit, & vixit. Fuit enim fatigatus ex itineribus, & prædicationibus, & curationibus, ex viſitationibus, ex opprobriis. Et quod plus eſt, nō ſolùm homines peccatores in eum poteſtatem acceperunt, immò omnia elementa & corpora inſenſibilia ſibi paſſionem & afflictionem inferendi ab eo qui ipſa creauerat, poteſtatem acceperunt, & ipſe tanquam impotens non reſiſtebat, ſed omnia (vt homo impotens reſiſtere) propter nos tolerabat.

Non ſolū à rationabilib. creaturis, ſed aliis inſenſibilibus pati voluit, & agere in eum.

Dedit enim poteſtatem illis ſpinis intrandi & perforandi crudeliſſimè illud tremebundum & diuiniſſimum caput eius. Dedit poteſtatē illis vinculis & ligaturis ſtringendi & tenendi eum cum columna, & vnam manum cum alia, qui terrā in ſua morte concuſſit. Dedit velo, vt velaret eum qui eſt vera lux, & verum lumen illuminans omnia. Dedit flagellis, vt duriſſimè verberarent eum. Dedit clauis poteſtatem perforandi & intrandi in ſuis manibus & pedibus, quibus cœcos illuminauerat, & ſurdis auditum reddiderat. Dedit cruci vt eum cruentatum, verberatum, & perforatum

ſuſpendendo ſuſtentaret, & eum nudum omnibus exponeret, & tandem mortem crudeliſſimam ibidem toleraret. Dedit aceto & felli vt os eius amaricarent. Dedit lanceæ, vt intraret, & aperiret, & perforaret (quod ſtupendum eſt audire) illud diuiniſſimum latus, & cor, & viſcera eius, vt ſanguinem & aquam de viſceribus eius & cordis penetralibus effunderet ſuper terram. Dedit crucifixoribus militibus, Iudæis, Pilato, & aliis nequiſsimis poteſtatem vt ipſum iudicarent, accuſarent, blaſphemarent, ſibi inſultarent, verberarent, deriderent, & eum interficerent, qui ſolo verbo omnia impedire poterat, aut ſolo nutu omnia ſubuertere & annihilare, aut vni Angelo minimo ſuo de infinitis millibus poteſtatum & virtutum ſuarum imperare, vt hæc omnia vno impetu proiiceret in profundum maris. Niſi enim ipſe poteſtatem dediſſet, & ſe paſſibilem & infirmum exhibuiſſet, proculdubiò nulla creatura potuiſſet, immò horruiſſet moleſtiam ſuo creatori irrogare. Quid plura, elementis, frigori, calori, fame, ſiti ſe ſubiecit, & aliis creaturis inſenſibilibus, & potentiam ſuam occultauit, & ſe in apparentia hominum ſpoliauit,

Qui patienter tulit de omnib⁹ creaturis ſuis,

liauit, vt nos miſeros, mortales & paſſibiles de patientia ſub tribulationibus habenda informaret, vt hominem qui poteſtate ſe priuauerat redimeret, & per gloriam reſurrectionis impaſſibilem efficeret & inuictũ. Et quod amplius eſt, dedit poteſtatem diabolo ſuper ſe vt eum tentaret, & circunduceret, & cum membris ſuis peſſimis hominibus ipſum vſq; mortem perſequeretur, vt hominem de eius poteſtate liberaret. Paſſibilem igitur ſe exhibuit inuictus Dominus & omnium primus agens, & impotentem creator omniũ, & debilem Rex fortiſſimus ſe fecit, nec repulit, ſed ſubiecit ſe diabolo, creaturis inſenſibilibus, & omnibus tribulationibus, & iniuriis, omnibus pœnis, omni dolori & afflictioni. In hoc confundens nos miſerandos, qui ſic delicati eſſe volumus, vt nõ ſolùm tribulationes, neq; pœnitentiam ſpontaneè non aſſumamus, verum etiam afflictiones & tribulationes ex ordinatione Dei nobis contingentes, quantum poſſumus repellimus, & contra Deum omnipotentem nequiſſimè murmuramus.

inuitat nos ad omnem patientiam.

Secundo modo ſe exſpoliauit ſeipſo, & pauperem fecit ſua propria ſapientia: voluit enim Dominus noſter Ieſus Chriſtus ap-

Spoliauit ſe Chriſt⁹ ſecundo

ſeipſo, ſcilicet ſapiētia parere vt ſimplex homo, & ignorans, & inſipiens, & fatuus inter omnes homines mūdi, & non voluit etiam apparere vt philoſophus, vel doctor verboſus, aut diſputator ampulloſus, vel ſcriba, vel famoſus in ſciētia, vel ſapientia glorioſus, ſed in veritate humili cōuerſando, & ſimplicitate & ſumma manſuetudine inter homines cōuerſabatur, in virtute vitæ virtutū & miraculorū viam veritatis oſtendendo. Cùm enim ipſe ſit ſapientia Dei patris, & ſcientiarū Dominus, & prophetarū factor & inſpirator, potuit ſciētiarum & rationū ſubtilitatibus & ingenio vti, & ſe oſtendere & glorioſum facere ſi voluiſſet, ſed ſic ſimpliciter veritatē protulit, vt quaſi ab omnibus nō ſolùm ſimplex & idiota, ſed inſipiens & fatuus blaſphemus reputaretur. Viam veritatis nobis oſtendens, quod non de ſcientia ſeu ſapientia gloriari debemus, neq; ipſa inflati velimus coram hominibus nomē magiſterij acquirere, ſeu vanam gloriam manducare.

Christi exēplo de ſapiētia non gloriari

Tertia ſpoliatio Chriſti ſeipſo ſcilicet fama.

Tertiò ſe exſpoliauit ſeipſo, & pauperē fecit ſua fama & ſanctitatis, & bonitatis, & innocentiæ, quod mirabiliſſimū eſt. Voluit enim ſic tenere viam myſticè, vt quaſi ab omnibus nō ſolùm non haberetur vt ſanctus

ſed vt

Digitized by Google

ſed vt peccator & peccatorũ amicus,& ſicut proditor & ſeductor,& patriæ conſpirator, & blaſphemus reputari,& inter latrones & iniquos condemnari & numerari voluit,dũ tamen ſalutem noſtrã operari poſſet in medio terræ.Potuit enim ſibi acquirere famam ſanctitatis,vt ab omnibus vniuerſaliter ipſe ſanctus ſanctorum tanquàm ſanctus haberetur, vtpote qui nunquàm peccatum fecit, ſed peccata omnia tulit, & quod Ioanni Baptiſtæ quantum ad famã ſanctitatis ſuo ſeruo dederat, ipſe ſanctorum ſummus & rex virtutum ſibi inter omnes homines retineret. Sed hoc fecit & fama ſanctitatis(ſalua veritate doctrinæ vitæ & iuſtitiæ) ſe expoliare,& pauperem facere voluit,vt noſtram hypocriſim refutaret, qui etiam de his bonis,quæ nec habemus nec facimus, gloriam coram hominibus quærimus, & famam ſanctitatis & innocẽtiæ, nos de malis falsè excuſando,& bona opera mẽdaciter arrogando per fas & nefas quantum poſſumus nitimur vendicare.

Exemplum Chriſti contra hypochritas.

Quartò expoliauit ſemetipſum ſeipſo, ſuo videlicet imperio & principatu omniũ rerum & dominationũ quas habebat. Cùm enim eſſet Rex regũ & Dominus dominantium,

Quarta ſpoliatio Chriſti ſeipſo ſcilicet ſuo imperio.

tium,& rex cuius regni non eſt finis,ipſe inter omnes homines viuere,& eſſe voluit, ſicut ſeruus deiectus & vēditus & emptitius. Nec cùm eum vellent facere regem,rex eſſe voluit, ſed regibus impiiſſimis ſemper vſq; ad mortem ſubiectus,& obediens in ijs quæ petebant, vectigalia ſcilicet ſoluendo eſſe voluit: curijs & iudicijs, & grauaminibus eorum parendo, & ſe ſubiiciendo. Et non ſolùm regibus, immò etiā viliſſimis ſeruis, & clientibus & miniſtris eorum ſemper obediens fuit vſque ad verbera & mortē crucis. Et ipſe rex regum,regnum ſuum de hoc mundo non eſſe,coram Pilato aſſeruit,quia de regno & dominatione huius mundi temporali inter homines non curabat, ſed ſemper ſubiectus eſſe volebat, & non dominus, neque rex,princeps, ſed ſeruus humillimus ſemetipſum totaliter exinaniuit. Subiectus etiam fuit ſuæ humillimæ & pauperrimæ matri & patri putatiuo, eis vſque ad triceſimum annum humiliter obſequendo & ſeruiendo. Nec inter diſcipulos quos paucos & ignobiles, & pauperrimos elegit, nec vt rex nec vt Dominus eſſe voluit, ſed aſſeruit quod venerat miniſtrare, non miniſtrari, donec daret animā ſuam pro ipſis & cæteris

pec-

Digitized by Google

peccatoribus redimendis. Quinimò eis diſcipulis pauperrimis in miſeriis caput & magiſter exiſtens primus eſuriebat & ſitiebat, & tribulabatur; non enim fuit magiſter eorum, quatenùs primatum inter eos quæreret, ſed vt primus inter eos afflictionem & deiectionem ſuſtineret, & tantùm inter eos humiliter fuit cõuerſatus, quod eis in menſa miniſtrauit, & pedes eorum, & manus lauit. O immenſa noſtra dementia qui poſt talem ac tantum dominum & regem regum, & ignominioſum inter homines, & contemptum, nos ad dignitates, & prælationes cõtinuè aſpiramus, libertatem volentes, & ſine iugo viuentes, nulli amore eius ſubiecti, nec obediẽtes eſſe volumus, ſed ſupra alios quantum poſſumus, volumus præſidere. Non ſic, non ſic tu Chriſte facere voluiſti, ſciens quod duriſſimum iudicium fiet his qui præſunt, & potentes potenter tormenta patientur, & de vita & regimine, & de peccatis eorum ſubditorum ſtrictiſſima ratio exigetur. Confundat igitur hic liber viuus, in ſe nobis exemplum præferẽs, ſuperbiam noſtram, & ſemper (ſicut ipſe) ſubiecti præſidentibus eſſe velimus, noſtram volũtatem nùllatenùs retinentes, ſed amore eius qui

omni-

omnibus propter nos ſubiectus fuit, & eſſe voluit, & propter noſtram ſecuritatem ſtatum ſubiectionis non ſolùm toleremus, ſed prælationes fugientes, ſubiectionem & ſtatum humilem ex corde cum magno deſiderio requiramus. Hæc eſt igitur ſumma, & continua & perfectiſſima paupertas Dei hominis Ieſu Chriſti omnium ſaluatoris, qui quamuis diuitiarũ Dominus exiſteret, pauperrimus inter nos eſſe voluit, vt nos ad amorem paupertatis prouocaret. Pauper enim fuit re, voluntate & ſpiritu ſuper omnem creaturæ æſtimationem, propter infinitiſſimum, & dulciſſimum amorẽ, quo nos dilexit: pauper inquam, & inops, mendicus. In rebus temporalibus pauper & in amicis, pauper in potentia, pauper in ſapiẽtia mundana, pauper in fama ſanctitatis, pauper in ſtatu dignitatis, pauper in omnibus exiſtẽs, paupertatem prædicauit, & pauperes beatos eſſe aſſeruit, & mundi iudices affuturos: diuites condemnauit, & diuitias, & abundantias prædictas eſſe contemnẽdas re, verbo, conuerſatione, & exemplo totis viribus prædicauit. Sed heu proh dolor, ſed heu proh pudor, hæc paupertas ſpiritus hodiè eſt expulſa, & quaſi ab omnibus eſt fugata,

&

&(quod eſt deteſtabilius)ab illis qui in hoc libro vitæ legunt & intelligũt,& hanc paupertatem prædicant & glorificant,hæc paupertas re, voluntate, ſtudio, & facto totaliter expugnatur. Hanc enim paupertatẽ mundus odit, Chriſtus autem diligit, & elegit pro ſe & pro ſuis, ipſamq; beatiſſimam ſtatuendo. Sed quis homo, quæ mulier, quæ creatura hodiè dicere poſſet, quòd ſit ſociata tali ſocietati, tam glorioſæ ſicut Chriſtus voluit eſſe ſociatus? Beatus eſt ille qui in ſua pœnitentia in mundo iſto, exemplo Chriſti ipſam elegit. Heu me,heu me ſcimus,audiuimus firmiter tenemus, qualiter filius Dei Creator noſter & Redemptor, magiſter & illuminator, & exemplum nobis factus, quali cibo & & potu ſatiatus, qualiter fuit indutus, qualibus veſtibus adornatus, qualib⁹ cameris & palatiis hoſpitatus, quali familia & amicis ſtipatus, qualibus ſtudiis & ſcientiis mancipatus,& ſic de aliis bonis huius mundi, & tamen Chriſtianos eſſe nos dicimus, & nominari volumus, poſt Chriſtum pauperes nullatenùs de facto eſſe volentes, neque ſibi aſſimilari deſiderantes, quanquàm verbis dicamus, eius ſtatum & paupertatem beatificãtes, re autem & facto *Nota.*

Chriſti ſtatũ & perfectionem ſuæ paupertatis deteſtantes. Væ nobis qui poſt tantum exemplum, doctorem, & magiſtrum de facto tantam ſalutem repellimus, & ab eius ſtatu & doctrina, ſumus poſt abundantias temporales errantes, & vacui finaliter remanentes. Et ideo noſtra pœnitentia, & ſtatus Chriſtianitatis non vadit per rectam viã Ieſu Chriſti, immò turpiter deuiat ab eadem. Beatus autem & vere beatus (vt ipſe etiam aſſeruit) eſt & erit qui paupertatem omnium rerum prædictarum diligit, qui de facto non ſolùm verbo pauper eſſe vult in rebus temporalibus, & amicitiis, & familiaritatibus, in delectatione, varia ſcientia, & curioſitatibus, & fama ſanctitatis, & omnis prælationis & dignitatis: quod ſi non poteſt quis ſe totaliter à prædictis ſpoliare, ſaltem deponat affectiones rerum prædictarum quantum poteſt, verè enim beatus talis pauper, quoniam ipſius eſt regnum cœlorum. Et qui contrarium fecerit de facto, quicquid de verbo prædicauerit, & ſermocinatus fuerit, infœlix & maledictus, quoniam ipſius eſt extrema paupertas, & perpetua eſuries domorum inferorum, vbi perpetua fames, & ſitis, vbi nec amicus, nec fra-

Qui beati pauperes.

Diuites mundi quã paupertatẽ in alio ſint habituri.

frater, nec pater redimere, nec iuuare poterit, nec euadendi potentia aderit, nec ſapientia mundana valebit, ſed omnibus his priuabitur de facto, qui de facto hæc contra doctrinam Chriſti obtinere voluit, & cruciabitur in perpetua ſecula ſeculorum.

Sexageſimum capitulum. De ſecunda ſocietate Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ fuit voluntarius contemptus, & abnegatio ſuiipſius.

SECVNDA ſocietas à qua continuè Ieſus Dei filius quamdiù vixit fuit aſſociatus, fuit voluntarius & perfectus contemptus, deiectio & ignominia, & verecundia quæ voluit in hoc mundo continuè tolerare. Vixit enim ſicut ſeruus deiectus & venditus, & non redemptus, & non tantùm ſicut ſeruus, ſed ſicut ſeruus qui malus reputatur & iniquus. Fuit enim exulatus & opprobriatus, deriſus, ligatus, verberatus, fuſtigatus, flagellatus, & tandem ſine ratione, ſine defenſore, ſicut vilis & miſerabilis cum iniquis & latronibus deputatus, & cum eis condemnatus, & mortuus morte turpiſſima & deiecta. Et dum viueret, ſi quando aliquis

Secũda ſocietas Dei vſque ad mortẽ.

quis voluiſſet ſibi inferre honorem temporalem, ſemper contradixit aut verbis, aut factis, & honorem mundi ſemper fugit, & verecundias ſemper tolerauit & libenti animo acceptauit, non dando ex parte ſua occaſionem nec cauſam. Ipſum enim dominatorem mundi ſine ratione, ſine cauſa, ſine offenſa, ſine iniuria omnes quaſi perſecuti ſunt, & deriſerunt, & ſubſannauerunt, protinùs enim à faſciis, & à cunabulis ipſum perſecuti ſunt, & in terram barbarorũ proiecerunt, qui cùm adultus eſſet quidam eum Samaritanum & idololatram vocabãt, quidam verò dæmoniacum, & dæmoniatum, & guloſum, & ſeductorem, & pſeudoprophetam. Dicebant enim, ecce enim vorator, & potator vini, quoniam non eſt propheta, nec iuſtus, nec miracula in virtute Dei facit ſed in principe dæmoniorum eijcit dæmones. Quidam ipſum ducebant ad montes, præcipitia, vt ipſum præcipitarent, quidam lapides tollebant, vt ipſum lapidarent. Inter hæc erant diuerſi contra eum clamores, diuerſæ irriſiones & ſubſannationes, detractiones, & iniqua conſilia dicentes: quoniã blaſphemat, multas illuſiones, & deceptiones in verbis & factis ſibi pręparãtes, ipſum

à lo-

à locis ſuis repellentes, nec ipſum recipere volentes. Et tandem ipſum viliter cœperũt diuerſis iudicibus, & iudiciis, & conſiliis ipſum ligatum exponentes. Et quidam in faciem eius expuentes. Et quidam in faciem eius expuebant, alij alapas dabant. Alij eum clamide circundederunt, alij coronauerũt eum ſpinis, & procidebant, & genua flectebant illudentes ei. Caput eius virga percutientes, & faciem eius velantes, omnem ſpeciem irriſionis ſuperinducebãt. Alij ipſum flagellis verberabant: Alij in eum ſicut canes ſanguinis voratores dentibus frendebant, ipſum condẽnantes, reprobantes tanquàm malefactorem. Et tandem ad paſſionẽ ducebatur nudus, & omnes diſcipuli eum reliquerunt. Et vnus quidem negauit eum, alius verò tradidit, reliqui verò aufugerunt, & ſolus nudus ſtabat in medio illarum turbarum. Erat enim dies feſtus qui tunc omnes congregabat, & ſicut malignum in medio malignorum denudatum in altum eleuantes ſuſpenderunt, & viliter interfecerunt. Alius eum morientẽ, flentem & orantem ſubſannabat & irridebat, dicens. Vah qui deſtruit, &c. Alius eum cõtemnebat, dicens, multos alios ſaluos fecit, ſeipſum non

poteſt,

poteſt, &c. Alius veſtem ſuam ludebat, alius eum aceto & fello potabat, & offerebat morienti, & aquam ad bibendum humiliter poſtulanti. Et alius ipſo mortuo latus lancea transfigebat, & quando de cruce depoſitus, nudus in terra iacebat, & abſque ſepulchro, donec quidam quæſiuit vt tolleret & ſepeliret. Alij querelam aduerſus eum diuulgauerunt dicentes: recordati ſumus quoniam ſeductor ille dixit. Alij reſurrectionem occultauerunt, Alij negauerũt, & ſic in vita & in morte, & poſt mortẽ non fuit, niſi in continuo deſpectu, ignominia & vilitate, & hęc quæſiuit & tolerauit vt ſic ad gloriam reſurrectionis in quantum homo perueniret, & nos ad ſummam gloriam exaltaret. Igitur factus eſt nobis forma & exemplum, & doctor, & magiſter glorioſus Dei filius, vt gloriam temporalem contemneremus, & non ſolùm modo ipſam non quæreremus, ſed etiam præſentatam & exhibitam refutaremus. Ipſe enim nunquàm gloriam propriam quæſiuit, ſed gloriam ſui patris, immò potiùs repulit & contempſit, & humiliauit ſe de cœlo vſque ad pedes diſcipulorum, & exinaniuit ſe formam ſerui accipiens, & factus eſt obediens vſque ad mortem, mor-

Chriſtus factus nobis exemplum et forma ad gloriã vitãdam.

mortem autem non qualemcunque, ſed turpiſſimam & deſpectiſſimam & acerbiſſimã, ſcilicet crucis.

Sed heu proh dolor quæ perſona inuenitur hodiè quæ diligat talem ſocietatem, vt ſcilicet fugiat honorem, & diligat verecundiam, quæ habetur propter paupertatem, humilem ſtatum, humile officium, & cætera humilia, nec quæ velit eſſe annihilata, deiecta, & contempta, quin de bono quod habet vel agit, & facit & loquitur vel æſtimat ſe habere, velit commendari & laudari, quin ſequatur vel applaudat adulatoribus? Veraciter vnuſquiſque in viam ſuam declinauit, nec eſt vſque ad vnum qui faciat bonum iſtud, & verè ſi quis eſt talis, hoc eſſe non poteſt, niſi ſit coniunctus cum capite Chriſto per amorem verum & viuum, mem brum eius. Videndo enim quod Chriſtus rex ſuus & magiſter & caput diligit & vult talẽ ſocietatem, & ipſe vult ſimiliter.

De his qui non curãt de honore mundi propter Deũ ſed nolunt ſibi fieri verecũdiam.

Sed inueniuntur multi quorum quilibet dicit, ego diligo & quæro diligere Deũ, & non curo ſi mundus non faciat mihi honorem, ſed nolo quòd faciat mihi verecundiam, nec volo eſſe deiectus, nec vituperatus, nec confuſionem in præſentia mundi

reci-

recipere: Sed iſtud eſt ſignum manifeſtum paruæ fidei, & paruæ iuſtitiæ, & parui amoris, & magnæ tepeditatis. Quia vel commiſit illud, propter quod eſt dignus ſuſtinere cōfuſionem, & pœnam & verecundiam, de quo pauci ſe iuſtè poſſunt excuſare, vel non commiſit. Si cōmiſit, propter opera ſua manifeſta vel abſconſa, debet ſuſtinere, ſi verè ſit pœnitens (neque iuſtus) cum patientia, immò etiam cum placimento animę & corporis & hoc duabus rationibus. Primò, quia illa verecundia & confuſio & pœna quam ſuſtinet, cum patiētia, ſatisfacit Deo, & proximo ſecundùm voluntatem diuinæ iuſtitiæ. Si verò non cōmiſit mala opera, nec per voluntatem, nec per opera debet portare, & tolerare omnem verecundiam & confuſionem (ſi Deus permiſerit) & hoc in centuplum cum maiori patiētia & gaudio quàm primo modo, quia illa pœna, & illa confuſio, & verecundia tota ponitur in augmentum gratiæ: creſcente autem merito gratiæ, creſcit donum & præmiū gloriæ: & ſic proculdubiò cū toleratione verecundiæ & confuſionis, quę adueniunt abſque culpa hominis creſcunt & perficiuntur animæ ſanctæ, & amici Dei, ſicut & perficiuntur tolerātes pro-

Viuæ rationes quare homo fidelis libenter illatam verecūdiam ſuſtinere debet.

Digitized by Google

propter Deum paupertatem, & alias afflictiones. Ideo Chriſtus dilexit verecundiam & fugit honorem, vt doceret amicos ſuos, quomodo poſſent creſcere in merito & gratia. Iſta, igitur ſocietas ſecunda fuit continuè cum vita Chriſti. Si enim volumus videre benè principium, medium & finem vltimū vitæ Chriſti filij Dei, totùm fuit humilitas, & in mundo iſto viuere ſine honore, & deſpectus, & reprobatus à mundo, & ab illis qui diligunt mundum.

Sexageſimum primum capitulum. De tertia ſocietate quæ ſemper Dominum noſtrum Ieſum Chriſtū aſſociauit, quæ fuit ſummus & continuus dolor.

TERTIA ſocietas ſua magis experimentalis & continua fuit ſummus dolor, à quo ſtatim anima Chriſti quando corpori ſanctiſſimo fuit infuſa, fuit etiam aſſociata. In illo enim momento quo fuit anima illa humano corpori & diuinitati vnita, ſtatim fuit repleta ſumma ſapientia: & ideo Chriſtus ſtatim fuit viator & cōprehenſor: & ſtatim in vtero virginis matris ſuæ incępit ſentire ſummū dolorem, ſciendo, videndo, & conſiderādo, & intelligēdo vniuerſaliter, & ſin-

Tertia ſocietas Domini ad mortem.

A quo tēpore Chriſt⁹ cœpit dolere.

ſingulariter omnes pœnas, & quālibet per ſe, quas ipſa anima cum ſua carne experiri debebat, & pro nobis tolerare, & ſicut propinquus morti factus fuit in agonia, & in tanta triſtitia quod corpus ſudorem ſanguineum vſque ad terram emiſit, propter hoc quod acerbitatē mortis prævidebat, ita anima Chriſti præuidēdo iſta tormenta ſibi affutura ſummo dolore dolebat, quāuis corpus non experiretur tantùm, ſicut quando paſſioni fuit Chriſtus propinquus.

Anima illa ſancta præuidebat cultellos illarum peſſimarum linguarum, & verba aculeata cuiuſlibet linguæ ſingularis: & ſciebat, & continuè conſiderabat à quibus, & quando, & quomodo, & quantū debebat affligi, interfici, deludi, & mactari, & videbat ſe ad hoc natū, & ad hoc veniſſe in mundū. Vnde non poterat eſſe niſi in dolore, quando conſiderabat qualiter debebat eſſe vēditus, traditus, captus, negatus, derelictus, ligatus, colaphizatus, deriſus, verberatus, accuſatus, blaſphematus, maledictus, flagellatus, iudicatus, reprobatus, condemnatus, & ſicut latro ad crucem ductus, ſpoliatus, denudatus, crucifixus, mortuus, lancea percuſſus, & ſciebat omnes percuſſiōes martello-

rum

rum, & omnes ictus flagellorum, & foramina clauorum, & omnes guttas ſanguinis, & lacrymarum guttas, quas fundere debebat, & omnia ſuſpiria & fletus, & lamenta doloroſa ſua & matris ſuæ, quæ omnia illa ſancta anima Chriſti ſemper præuidebat, & cōſiderabat, & quando ſic ſe habebat, abſque dubitatione non poterat eſſe ſine triſtitia, & ſummo cordis & mentis dolore, & ſic tota vita Chriſti fuit aſſociata ſummo dolore, triſtitia & afflictione.

Præter hoc, Chriſtus Dominus verus liber viæ innumerabiles tolerauit dolores. Statim enim natus nō in balneo, nec in plumis poſitus, nec pellibus inuolutus, ſed in fœno, in ſtabulo, & duro præſepio inter iumenta collocatus eſt, et ſic infantulus tenerrimus ſtatim natus incœpit ſecundum corpus tolerare corporis afflictiones.

Conſequenter peregrinationes cum matre ſua dulciſſima & tenerrima virgine & Ioſeph ſene vſque in Aegyptum per deſertū vaſtiſſimum peregit, in cuius tranſitu filij Iſrael ſine cibo humanitùs præparato quadraginta annis permanſerunt.

Conſequenter peregrinationes ad templum ſecūdùm legis ſtatuta faciebat adhuc

puerulus continuè pedibus ſuis ambulando, cùm tamen locus ſuus Nazareth plus quàm per duas dietas Hieruſalem diſtaret.

Et factus vir ſtatim poſt baptiſmum deſertum intrauit, ibique quadraginta diebus ieiunauit,& eſuriit,in tantum quod diabolus credidit eum propter famem ad peccatum poſſe inclinare. Vnde & de hoc primò eum tentauit.

Iuit igitur pedibus ſuis per caſtella, per loca,per ciuitates,famem,ſitim,pluuias,calores, caumata,frigora ſuſtinendo, ſudãdo, ſe fatigando, multas moleſtias ſuſtinendo, & tandem mortis ſupplicia tolerando.

Et hos omnes labores ſuſtinuit,vt viam veritatis prædicaret,& falſitates dæmonum & eorum dominium exterminaret,& vt hominibus pœnitentiam viliſſimam demonſtraret,& ipſos ad eã induceret, & vt oſtenderet in dolorum & afflictionum toleratione ſtare fœlicitatem , & bonum hominum, & gloriam,& vt nobis exemplũ daret quod prædicta ſunt toleranda.

De doloribus autem quos tempore paſſionis ſuſtinuit, nulla lingua ſufficit dicere, nec cor cogitare.

Fuit enim in Chriſto dolor ineffabilis mul-

multiplex, fuit etiam in Chriſto dolor in- tentiſſimus & acutus, ex compaſſione quam habuit humano generi, quod diligebat ſum- mo amore, & non ſolùm in communi dole- bat pro toto humano genere perdito, deie- cto & damnato, ſed compatiebatur vnicui- que perſonæ humani generis cum ſummo dolore, & non ſolùm pro peccatis vniuſcu- iuſque perſonæ in communi, immò etiam ſecundùm menſuram quantitatis vniuſcu- iuſque delicti & pœnæ, quàm eos incurriſ- ſe, & in futurum incurrere ſciebat certiſſi- mè. Quot igitur fuerunt, vel ſunt homines, & quot peccata commiſit, vel cõmittet qui- libet homo, & quot habet vel habebit pec- cata, tot Chriſtus habuit dolores ex ſumma miſericordia, & compaſſione prouenien- tes. Cùm igitur homines & eorum peccata, & pœnæ quas incurrerant, & incurrere de- bebant, eſſent infinitæ, manifeſtum eſt, ſum- mum dolorem & infinitum eum pro noſtro amore ſuſtinuiſſe, Chriſtus enim quemlibet electorum ſuorum ineffabiliter diligebat, & hoc amore deuiſcerato in eos ſecundùm menſuram cuiuſlibet, ſentiendo præſentia- liter, & continuè eorum offenſam commiſ- ſam, & committendam, & pœnam, &

Quomodo dolor Domini ex compaſsione generis humani in communi et particulari fuit infinit⁹.

pœnas quas propter tales offenſas ſuſtinere debebant, & dolebat & compatiebatur eiſdem ſuſtinendo eorum pœnas cum ſummo dolore.

Tali, ſcilicet, & tanto dolore, & compaſſione fuit afflictus propter nos dulciſſimus Ieſus, vt ipſa compaſſio ſumma qua nobis condolebat, eum impulerit ad ſuſtinendum tormentum crucis, & mortem horrẽdam & dolores infinitos, vt pro noſtris offenſis ſatisfaceret, & nos redimeret, & à pœnis nos alleuiaret.

Dolor in Chriſto compaſſionis propriæ.

Fuit etiam in Chriſto dolor compaſſionis propriæ, ſcilicet, ſuimet ipſius. Summè enim cõpatiebatur ſibi ipſi de doloroſa pœna & ineffabili, quam ſuper ſe venire ineffabiliter videbat, vidẽs enim Chriſtus & conſiderans ſe ad hoc miſſum à Patre, vt omniũ electorum ſuorum dolores & pœnas portaret in ſeipſo, nec poſſe falli quòd tam exceſſiuum & ineffabilem non ſuſtineret dolorem: & ſe ad hoc totaliter eſſe datum, compatiebatur ſibi ipſi ſummo dolore. Si enim aliquis dolorem maximũ & pœnam ſuper ſe certiſſimè & ineffabiliter venire cognoſceret, & ipſum dolorem ſine intermiſſione habere præ oculis, abſque dubio ſibiipſi com-

compateretur, & tantò plus quantò ſuper ſe venire cognoſceret maiorem dolorem: & adhuc quātò plus intelligeret & ſentiret qualis & quātus eſſet talis dolor, hæc omnia ſummè fuerūt in Chriſto plus quàm dicere poſſim. Sed hoc exemplū dico propter groſſitudinem intellectus humani.

Fuit etiam in Chriſto dolor compaſſionis ſui miſericordiſſimi patris. Infinitè em̄ Chriſtus diligit, & dilexit patrem ſuum dominum miſericordiarum, & totius pietatis, videns enim ipſum Deum patrem quem in infinitum diligebat tanta affici compaſſione & miſericordia ſuper nos, vt ſe & ſuum filium dilectiſſimū vellet dare, & morti tradere, qui erat ſibi in infinitum res chariſſima, infinito ſuper hoc compatiebatur dolore ſuper tanta compaſſione Dei patris, propter quod vt voluntati patris quodammodò remedium adhiberet, humiliauit ſemetipſum ſibi factus obediens vſque ad mortem crucis, & hunc modum doloris impoſſibile eſt explicare. Dico igitur quod dolor fuit in Chriſto ineffabiliter, q̄ quidē dolor ineffabilis fuit conceſſus, & in ipſo permiſſus, & diſpēſatus ex ineffabili ſapiētia diuinitatis. Quæ diſpēſatio diuina ineffabilis & *Dolor in Chriſto compaſsiōis patris miſericordiſſ.* *Nota,* *Ineffabilis Chriſti dolor, quomodo.*

æterna cum Chriſto ineffabiliter & æternaliter comitata & vnita dolorem pati ſummè in eo diſpenſabat, & quantò diſpenſatio diuina eſt mirabilior, tantò dolor Chriſti fuit acutior & intenſior ex diuina diſpenſatione reſultans, ita quod nullus intellectus eſt ita capax, quòd illum dolorem vnquàm potuerit comprehendere. Iſta enim diuina diſpenſatio fuit origo omnium dolorum, et in hac oriuntur, & finiuntur. Et ſicut eſt impoſſibile comprehendere aliquem intellectum infinitatem charitatis, quã oſtendit in hoc quòd per mortem ſuam nos redimere vellet, ſic eſt impoſſibile cõprehendere infinitũ dolorem in eo diſpenſatum, quo ipſe doluit. Fuit enim iſte dolor reſultans ex ineffabili lumine Chriſto dato. Ipſa enim diuinitas lumen ineffabile ineffabiliter Chriſtum illuminãs, & cũ iſta diuina diſpẽſatione in ipſum viuens, & in ipſo diuino lumine in dolorẽ transformans, tantũ ſibi reddebat dolorem quod ineffabile eſt totum.

Dolor in Chriſto com paſſiõis matris. Fuit etiam in Chriſto dolor compaſſionis ſuæ dulciſſimæ matris, qa enim Chriſtus ſuam matrem plus quàm aliam aliquã creaturam dilexit & diligebat, vtpotè quia ex ipſa ſola carnem virgineam traxit, & quia ipſa

ipſa ſuo filio plus quàm alia creatura condolebat, ideo Chriſtus ei cōdolebat & compatiebatur, quia eam corpore, corde, & animo ſummè dolere & lamentari videbat, dolebat enim ipſa mater in ſummo, & ipſe Chriſtus illum ſuum dolorem in ſeipſo portabat, & huius doloris fundamētum fuit in diſpenſatione diuina.

Fuit etiam in Chriſto dolor de offenſione patris quem ſummè diligebat, videbat enim qualiter in ſua paſſione, quando homo ſuum Dominum, & ſuum factorem crucifigebat, ſummè offendebatur Deus pater, maius enim peccatum quòd vnquàm fuerit, nec futurum ſit, fuit interficere, & crucifigere filium Dei, & conſequenter plus offendebatur Deus, de quo Chriſtus ſine dubio in immenſum doluit. *Dolor in Chriſto ob offenſū patrē.*

Vnde & dolore & cōpaſſione motus tam ex parte patris qui offendebatur, quàm ex parte hominum qui eum offendebant, fuit motus ad dicendum illud verbum, pater dimitte eis quia neſciunt quid faciunt. Forſitan enim Deus pater iterum totum humanū genus damnaſſet propter hoc, niſi Chriſtus quaſi oblitis omnibus aliis dolorib⁹ in morte ſua benigna oratione facta cum lacrymis *Nota.*

& clamore Deum patrem mitigaſſet.

Fuit etiam in Chriſto dolor compaſſionis Apoſtolorum & diſcipulorum ipſius: dolebant enim Apoſtoli, & diſcipuli, & mulieres quæ ſecutæ eum fuerāt maximo dolore. Cùm ergo eos Chriſtus ſummo amore diligeret, dolorem diſcipulorū diſperſorum & tribulatorum Chriſtus in ſeipſo portauit.

Dolor in in Chriſto compatiēdo ſuis.

Præter hos dolores, Chriſtus multiplicem dolorem ſuſtinuit, quadruplici enim genere gladiatorum & ſagittarum fuit vulneratus, & crucifixus iſte Deus homo Chriſtus Ieſus.

Quadruplici genere vulneradolorū ſeu gladiorūChriſti.

Primum fuit obſtinatorū cordium peruerſa crudelitas, erant enim eorum corda continuè contra Chriſtum vehementiſſimè obſtinata, & in continuo ſtudio & diligentia erant cogitantes & machinantes quomodo eū vituperabiliùs & crudeliùs exterminarent de terra, & nomen eius, qui eos ſaluare venerat, & omnem ſocietatem eius.

Primū obſtinatorum.

Secundum genus fuit malitia & nequitia illarum irarum grandiſſimarum, & odiorum quas illi crucifixores contra ipſum continuè portabant, quot enim cōtra ipſum cogitationes, & peruerſæ intentiones, & iniquæ voluntates fuerunt, tot fuerunt cultelli

Secundū gen⁹ malitia & odiū in ſe omniū crucifixorum.

telli & ſagittæ animam Chriſti tranſuerberantes.

Tertium genus fuit malitia, & doloſitas linguarũ vociferantiũ contra ipſum: Quot enim fuerunt accuſationes, detractiones, iniqua conſilia, ſubſannationes, deriſiones, oblocutiones, blaſphemiæ, maledictiones, falſæ ſententiæ, falſa teſtimonia, tot ſuſtinuit dolores animam ſuam affligentes. *Tertiũ linguarum accuſantium.*

Quartum genus fuit crudeliſſimum opus paſſionis, quod in eum diriſſimè exercuerunt, & hoc patet deducendo per totam paſſionem: quot enim tractus capillorũ, & barbæ & capitis, quot impulſus, quot ligamina, quot alapæ, quot colaphi, quot expuitiones, quot verberationes, tot ſuſtinuit & habuit paſſiones, potiſſimè ex parte clauorũ: quia acceperũt clauos groſſiſſimos, æquales, ſcabroſos & quadratos, quibus manus eius & pedes crudeliſſimè perforantes, & trãsfigentes, & totaliter lacerãtes & deſtruentes ipſũ crudeliſſimè affixerunt. Ex tali enim forma clauorum pœna ſuper maxima reſultauit. *Crudeliſsimũ op⁹ ſuæ paſsionis.*

Suppoſito etiã quòd ligno manus eius & pedes non fuiſſent affixæ, adhuc vtiq; paſſio duriſſima perſtitiſſet, ſed adhuc non contenti, manus & eius pedes trahentes, & to-

tum corpus & oſſa & neruos extendentes,& diſiungẽtes et dinumerãtes,ligno duriſſimo affigentes ſtrictiſſimè compreſſerũt, & nec ſic cõtenti,crucem in altũ eleuãtes, & nudũ frigori, vento & aëri, & populo exhibẽtes, ponderoſitas totius corporis & grauitas in manibus pendebat,& in pedibus ſuſtentabatur, vt duritia clauorum ampliùs ſentiretur, & ſanguinem ſine intermiſſione clauis in plagis exiſtentibus emitteret,& ſic in tormento maximo moreretur, & ſic omnis eorum malitia compleretur.

Et vt ipſe Deus & homo de tam exceſſiuo dolore nobis aliquid manifeſtaret: & quod non pro ſe ſed pro nobis illum tolerare patefaceret, & vt de ipſo dolore nos ſemper dolere,& euiſceroſius compati nos inſtrueret. Iſtis tribus de cauſis illud verbũ clamauit cùm in iſto dolore eſſet, dicens. Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me? Deus enim derelinquere eũ non poterat cũ ipſe Deus eſſet. Sed ſeipſum hominẽ manifeſtauit, cùm ſe derelictũ in ſuis doloribus proclamauit, tunc enim clamando manifeſtauit ſuperacutiſſimũ dolorẽ & ineffabilẽ, quem pro nobis tolerabat:Deus enim dolorem Chriſti benè ſentiebat ſimiliter, quia ipſum

ipſum portabat, ergo ſolùm pro nobis cla-
mauit, vt ſummum dolorem, non pro ſe,
ſed pro nobis ſe pati indicaret: & ſic ad do-
lendum & condolendum ſemper & aſſiduè
nos prouocaret, & moneret. Et ne quis exi
ſtimet ipſum ſolùm, quando in cruce erat,
doluiſſe, ex quo formatio corporis, & eius
organizatio, & animæ infuſio, & verbi v-
nio ſimul & ſemel fuerunt: ex qua ſuper-
mirabili vnione anima illa repleta fuit
ſumma ſapientia & ineffabili, omnia ſibi
præſentia & futura repræſentauit. Et ideò
ſuper acutiſſimum dolorem, & omninò in-
effabilem ſibi videbat aduenire, ſtatim quã
do formatus eſt & conceptus: & ideò de hoc
continuè dolens (diuina ſapientia diſpen-
ſante) iſtum dolorem tolerauit ab animæ
infuſione, vſque ad animæ ſeparationem,
& hoc verba ſua teſtantur, cùm dicat fre-
quenter ſe crucem baiulare, & cùm dicat
diſcipulis, non pro ſe, ſed pro illis, & pro
nobis crucem ſe tolerare, & ſe eſſe triſtem:
& ideò triſtis eſt anima mea vſque ad mor-
tem, hoc dictum eſt, vt nos ad dolorem ſu
per ſuum dolorem efficaciùs prouocaret.
Et hic dolor cum omnibus ſupradictis fuit
vehemens & acutus, propter nobiliſsimam

Deus meus, Deus meus vt quid de reliquiſti me, ad quid clamauit.

Nota ab inſtanti formati corporis Chriſti, animæ infuſionis, ac verbi vnionis ſicut illa repleta fuit ſumma ſapientia, ita et ſũmo dolore præuiſa.

 ani-

animam quam habebat: quantò enim illa anima erat ſanctior, & mitior & nobilior, tantò acutiori & intentiori cruciabatur dolore. Anima enim illa ſummè nobiliſsima ex omnibus his iniuriis & afflictionibus ſummo cruciabatur dolore, omnes ij dolores originem trahentes ex illa ſumma & ineffabili diſpenſatione deitatis: & taliter animam Chriſti cruciauerunt, quod omnis per ſe dolor in Chriſti corpore redūdauit, vehementiſſimè ipſum corporaliter affligens. Fuit etiam ille dolor intenſior propter nobilitatem & delicationem ſui virginei corporis, quod fuit nobiliùs omni alio nato de muliere: & ideò magis ſenſitiuum, & magis affligebatur ex prædicto dolore.

Acutiſſimus dolor in Chriſto ratione perſonæ quia verus Deus erat.

Fuit autem acutiſſimus dolor in Chriſto ratione perſonæ: quia verus Deus erat. Vnde & omnis afflictio & iniuria ſibi illata infinitam offenſam continebat, nam non ſolùm homini fiebat, imò etiam Deo vero, propter quod rationem dolendi infinitam habebat, & ineffabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione ſibi illata. Et in his omnibus Saluator ipſe mūdi Deus homo Chriſtus Ieſus cùm pateretur, non comminabatur, nec maledicebat, nec ſe defendebat, nec

ſe

ſe vindicabat, nec cum accuſaretur ſe excuſabat, nec cùm in facie ſpueretur, ipſe non eam abſcõdebat, nec cùm manus & brachia in cruce extenderentur, non ea retrahebat, nec cùm ad mortem quæreretur, non ſe abſcondebat, ſed totaliter, & omnimodè ſe tradidit voluntati eorum, vt per nequitiam eorum, etiam ipſis nolentibus, & ingratis, opus redemptionis miniſtraret: imò (quod eſt ineffabile cogitare) in ipſo peſſimo opere paſſionis (quod in eum innocentem exercebant.) Ipſe exemplum patientiæ præbebat, veritatem eos docebat, pro eis cum lachrymis & fletu, & clamore intentiſſimè patrem orabat, & pro ipſo peccato eorum grandiſſimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tũc ipſe maiora beneficia præſtabat, vtpotè quia ipſomet dolore & paſſione (quam ipſi miniſtrabant) ipſe pro omnibus noſtris doloribus ſatisfecit, & tunc nos redemit, & portas paradyſi crucifixoribus, & omnibus aliis aperuit, & ſuo patri reconciliauit: & gratioſos nos effecit, in tantùm quod filij Dei ſimus, omninò ſibi reconciliati in ipſo opere quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura pro eo, videlicet, quod

Nota, peccato grãdiſſimo quo humana natura perire debebat Chriſtꝰ ſatisfecit, ob idq́; doluit intẽtius, redimẽdo libẽter.

quod creatura inuenta fuerit in ſuum creatorem tantam iniuriam intuliſſe. O pietas? ô immenſa miſericordia? ô inexcogitabilis benignitas? quod vbi ſuperabundauit infinita iniquitas, ibi ſuperabundaret & gratia, talis, ac tanta, quæ verè finem non habet. Hoc myſterium totum fecit infinita illa benignitas & miſericordia, vt nobis eſſet exemplum patientiæ in omni tribulatione, & aduerſitate, & non ſolùm inimicis mala non redderemus, imò etiam eis amore redemptoris bona conferremus.

Nota, Si ſanctus quis pro nobis mortu9 fuiſſet, eũ ſummè diligerem9 Deum quanto magis amabimus!

Si enim aliquis Patriarcha, aut ſanctus Propheta, aut Angelus, aut alius ſanctus exemplum tale dediſſet, certè meritò acceptandum fuiſſet. Sed quod ſapientia Dei infinita apparuerit inter nos incarnata, & veritas infallibilis (quæ decipi, nec decipere poteſt) nobis tale exemplum viuendi dederit, cum negligentia nullatenus eſt trãſeundum: ſed ſumma diligentia perfectiſſimè ad implendum.

Scimus, audiuimus, tota die dicimus, & ſermocinamur Dei filium in doloribus, & talibus ac tãtis doloribus totam vitam peregiſſe, nec ſolùm caſu fortuito tribulationes contingentes cum patientia tolerauit, ſed

ſed ipſas (qui peccatum non fecerat) elegit, ſpontaneè aſſumpſit, ipſas quæſiuit, inuentas dilexit, & ſeipſis ſubiecit opere tolerando, & ſermone ipſas, & eas tolerantes eſſe beatos prædicando: nec ipſas afflictiones corporis & animæ propter Deum aſſumptas, aut cum patientia toleratas ſermone otioſo laudauit, & beatificauit: immò ipſas in corpore ſuo, & anima aſſumpſit, quales nullus alius ſuſtinuit, & ſe dicit per eas, & propter eas gloriam ſuam, & ſuum regnum intraſſe. Et omninò aſſeruit nulla alia via, nullo alio modo quàm per dolores, & pœnas, & tribulationes gloriam æternam ab aliquo eſſe poſsibile adipiſci: nam & hæc eſt verè via regia, quam Deus aſſumpſit, & ſtolidiſsimus eſt qui dubitat vel negligit, poſtquam DEI filius creator noſter per eam iuit, quin ſequatur dominum ſuum infallibilem ductorem, pariter & redemptorem.

Nota, regia via ad vitã, quã rex præoſtẽdit, via ſcilicet doloris, ac tribulationis quib. ad gloriam & regnũ itur.

Nouit enim ipſe, & verè nouit, & ſciebat, quid boni lateret in doloribus & tribulationibus, propterà ipſas aſſumpſit, ipſas elegit, delectationes fugiendo, conſolationes temporales deteſtando, & deteſtabiles prædicando: & quidem priuſquam ipſe

Nota, verus Deus & homo ipſas in ſeipſo elegiſſet, & aſſumpſiſſet (quamuis per ſanctos ſuos Prophetas hoc idem dudum oſtendiſſet) tamen aliqualiter excuſari poſſe viderentur tribulationes fugientes, & voluptates inſectantes. Sed ex quo Dei filius, & tales ac tantas elegit aduerſitates, quis infœlix, & ſtultus erit talis, qui dubitare vel negligere debeat poſt tantam veritatem tam clarè oſtenſam, tam altè prędicatam, & manifeſto opere à tanto domino exemplatam, & exemplo mundo manifeſtatam? verè nullus, niſi ſit ſtolidiſſimus, & omni damnatione dignus. Quali igitur damnatione & confuſione digni ſumus nos miſerandi, qui viliſsimi peccatores exiſtentes, non ſolùm tribulationes ipſas in pœnitentia non aſſumimus, nec recipere curamus, immò illas quas Deus ad retrahendum nos, & purgandum à malo, nobis ex ſua ſumma miſericordia, & ſapiẽtia immittit, aut venire permittit, illas cum impatientia refugimus, repellimus, & murmurando conquerimur, & cõtra eas cum ſummo ſtudio nos munimus, & conſolationes quærimus, & remedia, quib⁹ à tribulationibus ſubleuemur?

Inexcuſabiles eſſe qui tribulationes fugiunt.

Oblatã à medico corporis medicinã ſumim⁹ à ſpirituali pro animæ ſalute reijcimus.

Nota. O infœlices & verè miſeri, qui non ſolùm

ſum de afflictionibus, & pœnis temporalibus quæ remedia ſunt peccatorum, & curationes non curamus: imò à medico oblata ſapientiſſimo, refutamus. Si enim ſumma Dei ſapientia ordinante, & diſponente, modicum frigoris occurrat, ſtatim ignis quæritur, veſtes ſuperduplicantur. Si æſtus vel calor euenerit, refrigerium quæritur. Si caput, vel ſtomachum dolemus, clamamus, plangimus, ſuſpiramus, ad medicos currimus, remedia quæruntur, lectus mollis diſponitur, delicata adhibentur, & vt mitigẽtur, Deum & ſanctos infeſtamus, & intentiſsimè flagitamus, & ieiunia, peregrinationes, orationes promittimus & vouemus: & tanta & talia facimus pro talibus doloribus & afflictionibus nobis vtilibus, & à Deo miniſtratis amouendis, quæ pro remiſsione peccatorum, vel pro bono animæ non faceremus.

Aduerſitatẽ, iniuriã, licèt Deo diſponẽte, pro noſtra vtilitate reijcimus cũ impatientia.

Si etiam Deo diſponente & permittẽte pro noſtra vtilitate, ab aliquo homine aduerſitatem, aut iniuriam patiamur, ſtatim turbamur, commouemur, iraſcimur, conquerimur, malitioſum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & vt poſſumus, nos vindicamus, & omnẽ iniuriam repellimus, & mole-

moleſtiam refugimus,& euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduerſitatis quod nobis ab æterno & cœleſti medico adminiſtretur,cum patientia & complacentia volumus tolerare.

O quot & quanta fiunt,& facta ſunt, expenduntur,& expenſa ſunt,vt dolores & afflictiones, & aduerſitates quæ Deus miſericorditer, aut immittit, aut permittit, vitarentur: quæ tamen proculdubiò ſalubria eſſent, & magis meritoria, ſi vt quaſi ſpontaneè aſſumptæ tolerarentur, quam multæ aliæ afflictiones & pœnitentiæ quæ pro libito aſſumuntur: melius enim nouit cœleſtis medicus quæ afflictiones & aduerſitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipſe infirmus & inſipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentiæ pro libito voluntatis quæſitæ & aſſumptæ, vanæ gloriæ vacant multùm quandoque. Contingentes autem ex diſpoſitione diuina, & cùm magna patientia & complacentia acceptatæ, occultantur hominibus quaſi ex neceſſitate & coactione voluntatis tolerentur. Dico igitur & conſulo filiis, vt frigora, rigores, calores, æſtus, pulices, ſudores, caumata, capitis, ſtoma-

Meliores medicines quas Deus ad animã purgandam infert quã voluntariè ab infirmo aſſumptas.

ſtomachi. & alios corporis dolores, ſalua eius conſiſtentia toleremus, nec curioſi ſimus ad remedia quærenda, niſi in ſumma neceſſitate, quæ omninò bonum animæ impediret. Idem dico, ſi Deo diſponente aut permittente, paupertates, amicorum mortes, oppreſſiones, perſecutiones, opprobria, verbera, rapinæ veniant & contingãt, non doleamus; immò non ſolùm cum patientia toleremus, ſed ipſas tanquam à medico ſummo & noſtro Saluatore nobis electas & adminiſtratas amore eius, & pro noſtro ſummo bono cum magna complacentia acceptemus, tanquam ſi à nobis ipſis ſpontaneè & voluntariè eſſent quæſitæ & acceptæ, & tunc proculdubiò, tantùm; immò magis erunt meritoriæ, quàm ſi (non alias contingentes) nos ipſi pro libito voluntatis ad peragendum pœnitentiam acciperemus. O miſerabiles quid amplius dicemus? qui non ſolùm dolores & afflictiones, & aduerſitates nobis à Deo ſapientiſſimè, & miſericorditer, ſicut ipſe ſuſtinuit, nobis adminiſtratas refugimus, immò ad contrarium nitimur? nam die ac nocte voluptates ac dulcedines corporales inſequimur, conſolationes temporales ſummo ſtudio ac

Quando vtendũ ſit medicinis corporalibus.

Magnas meritorias tribulationes à Deo nobis ordinatas voluntariè acceptasquã procuratas.

tum corpus & oſſa & neruos extendentes, & diſiungẽtes et dinumerãtes, ligno duriſſimo affigentes ſtrictiſſimè compreſſerũt, & nec ſic cõtenti, crucem in altũ eleuãtes, & nudũ frigori, vento & aëri, & populo exhibẽtes, ponderoſitas totius corporis & grauitas in manibus pendebat, & in pedibus ſuſtentabatur, vt duritia clauorum ampliùs ſentiretur, & ſanguinem ſine intermiſſione clauis in plagis exiſtentibus emitteret, & ſic in tormento maximo moreretur, & ſic omnis eorum malitia compleretur.

Et vt ipſe Deus & homo de tam exceſſiuo dolore nobis aliquid manifeſtaret: & quod non pro ſe ſed pro nobis illum tolerare patefaceret, & vt de ipſo dolore nos ſemper dolere, & euiſceroſius compati nos inſtrueret. Iſtis tribus de cauſis illud verbũ clamauit cùm in iſto dolore eſſet, dicens. Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me? Deus enim derelinquere eũ non poterat cũ ipſe Deus eſſet. Sed ſeipſum hominẽ manifeſtauit, cùm ſe derelictũ in ſuis doloribus proclamauit, tunc enim clamando manifeſtauit ſuperacutiſſimũ dolorẽ & ineffabilẽ, quem pro nobis tolerabat: Deus enim dolorem Chriſti benè ſentiebat ſimiliter, quia ipſum

ipſum portabat, ergo ſolùm pro nobis clamauit, vt ſummum dolorem, non pro ſe, ſed pro nobis ſe pati indicaret: & ſic ad dolendum & condolendum ſemper & aſſiduè nos prouocaret, & moneret. Et ne quis exiſtimet ipſum ſolùm, quando in cruce erat, doluiſſe, ex quo formatio corporis, & eius organizatio, & animæ infuſio, & verbi vnio ſimul & ſemel fuerunt: ex qua ſupermirabili vnione anima illa repleta fuit ſumma ſapientia & ineffabili, omnia ſibi præſentia & futura repræſentauit. Et ideò ſuper acutiſſimum dolorem, & omninò ineffabilem ſibi videbat aduenire, ſtatim quã do formatus eſt &conceptus: & ideò de hoc continuè dolens (diuina ſapientia diſpenſante) iſtum dolorem tolerauit ab animæ infuſione, vſque ad animæ ſeparationem, & hoc verba ſua teſtantur, cùm dicat frequenter ſe crucem baiulare, & cùm dicat diſcipulis, non pro ſe, ſed pro illis, & pro nobis crucem ſe tolerare, & ſe eſſe triſtem: & ideò triſtis eſt anima mea vſque ad mortem, hoc dictum eſt, vt nos ad dolorem ſuper ſuum dolorem efficaciùs prouocaret. Et hic dolor cum omnibus ſupradictis fuit vehemens & acutus, propter nobiliſsimam ani-

Deus meus, Deus meus vt quid dereliquiſti me, ad quid clamauit.

Nota ab inſtanti formati corporis Chriſti, animæ infuſionis, ac verbi vnionis ſicut illa repleta fuit ſumma ſapiẽtia, ita et ſũmo dolore præuiſa.

animam quam habebat: quantò enim illa anima erat ſanctior, & mitior & nobilior, tantò acutiori & intentiori cruciabatur dolore. Anima enim illa ſummè nobiliſsima ex omnibus his iniuriis & afflictionibus ſummo cruciabatur dolore, omnes ij dolores originem trahentes ex illa ſumma & ineffabili diſpenſatione deitatis: & taliter animam Chriſti cruciauerunt, quod omnis per ſe dolor in Chriſti corpore redūdauit, vehementiſſimè ipſum corporaliter affligens. Fuit etiam ille dolor intenſior propter nobilitatem & delicationem ſui virginei corporis, quod fuit nobiliùs omni alio nato de muliere: & ideò magis ſenſitiuum, & magis affligebatur ex prædicto dolore.

Acutiſſimus dolor in Chriſto ratione perſonæ quia ver⁹ Deus erat.

Fuit autem acutiſſimus dolor in Chriſto ratione perſonæ: quia verus Deus erat. Vnde & omnis afflictio & iniuria ſibi illata infinitam offenſam continebat, nam non ſolùm homini fiebat, imò etiam Deo vero, propter quod rationem dolendi infinitam habebat, & ineffabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione ſibi illata. Et in his omnibus Saluator ipſe mūdi Deus homo Chriſtus Ieſus cùm pateretur, non comminabatur, nec maledicebat, nec ſe defendebat, nec

ſe

ſe vindicabat, nec cum accuſaretur ſe excuſabat, nec cùm in facie ſpueretur, ipſe non eam abſcõdebat, nec cùm manus & brachia in cruce extenderentur, non ea retrahebat, nec cùm ad mortem quæreretur, non ſe abſcondebat, ſed totaliter, & omnimodè ſe tradidit voluntati eorum, vt per nequitiam eorum, etiam ipſis nolentibus, & ingratis, opus redemptionis miniſtraret: imò (quod eſt ineffabile cogitare) in ipſo peſſimo opere paſſionis (quod in eum innocentem exercebant.) Ipſe exemplum patientiæ præbebat, veritatem eos docebat, pro eis cum lachrymis & fletu, & clamore intentiſſimè patrem orabat, & pro ipſo peccato eorum grandiſſimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tũc ipſe maiora beneficia præſtabat, vtpotè quia ipſomet dolore & paſſione (quam ipſi miniſtrabant) ipſe pro omnibus noſtris doloribus ſatisfecit, & tunc nos redemit, & portas paradyſi crucifixoribus, & omnibus aliis aperuit, & ſuo patri reconciliauit: & gratioſos nos effecit, in tantùm quod filij Dei ſimus, omninò ſibi reconciliati in ipſo opere quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura pro eo, videlicet, quod

Nota, peccato grãdiſsimo quo humana natura perire debebat Chriſtº ſatisfecit, ob idq; doluit intẽtius, redimẽdo libẽter.

quod creatura inuenta fuerit in ſuum creatorem tantam iniuriam intuliſſe. O pietas? ô immenſa miſericordia? ô inexcogitabilis benignitas? quod vbi ſuperabundauit infinita iniquitas, ibi ſuperabundaret & gratia, talis, ac tanta, quæ verè finem non habet. Hoc myſterium totum fecit infinita illa benignitas & miſericordia, vt nobis eſſet exemplum patientiæ in omni tribulatione, & aduerſitate, & non ſolùm inimicis mala non redderemus, imò etiam eis amore redemptoris bona conferremus.

Nota, Si ſanctus quis pro nobis mortuꝰ fuiſſet, eũ ſummè diligeremꝰ Deum quanto magis amabimus?

Si enim aliquis Patriarcha, aut ſanctus Propheta, aut Angelus, aut alius ſanctus exemplum tale dediſſet, certè meritò acceptandum fuiſſet. Sed quod ſapientia Dei infinita apparuerit inter nos incarnata, & veritas infallibilis (quæ decipi, nec decipere poteſt) nobis tale exemplum viuendi dederit, cum negligentia nullatenus eſt trãſeundum: ſed ſumma diligentia perfectiſſimè ad implendum.

Scimus, audiuimus, tota die dicimus, & ſermocinamur Dei filium in doloribus, & talibus ac tãtis doloribus totam vitam peregiſſe, nec ſolùm caſu fortuito tribulationes contingentes cum patientia tolerauit, ſed

ſed ipſas (qui peccatum non fecerat) elegit, ſpontaneè aſſumpſit, ipſas quæſiuit, inuentas dilexit, & ſeipſis ſubiecit opere tolerando, & ſermone ipſas, & eas tolerantes eſſe beatos prædicando: nec ipſas afflictiones corporis & animæ propter Deum aſſumptas, aut cum patientia toleratas ſermone otioſo laudauit, & beatificauit: immò ipſas in corpore ſuo, & anima aſſumpſit, quales nullus alius ſuſtinuit, & ſe dicit per eas, & propter eas gloriam ſuam, & ſuum regnum intraſſe. Et omninò aſſeruit nulla alia via, nullo alio modo quàm per dolores, & pœnas, & tribulationes gloriam æternam ab aliquo eſſe poſsibile adipiſci: nam & hæc eſt verè via regia, quam Deus aſſumpſit, & ſtolidiſsimus eſt qui dubitat vel negligit, poſtquam DEI filius creator noſter per eam iuit, quin ſequatur dominum ſuum infallibilem ductorem, pariter & redemptorem.

Nota, regia via ad vitã, quã rex præoſtẽdit, via ſcilicet doloris, ac tribulationis quib. ad gloriam & regnũ itur.

Nouit enim ipſe, & verè nouit, & ſciebat, quid boni lateret in doloribus & tribulationibus, propterà ipſas aſſumpſit, ipſas elegit, delectationes fugiendo, conſolationes temporales deteſtando, & deteſtabiles prædicando: & quidem priuſquam ipſe verus

Digitized by Google

Nota, Inexcuſabiles eſſe qui tribulationes fugiunt.

verus Deus & homo ipſas in ſeipſo elegiſſet, & aſſumpſiſſet (quamuis per ſanctos ſuos Prophetas hoc idem dudum oſtendiſſet) tamen aliqualiter excuſari poſſe viderentur tribulationes fugientes, & voluptates inſectantes. Sed ex quo Dei filius, & tales ac tantas elegit aduerſitates, quis infœlix, & ſtultus erit talis, qui dubitare vel negligere debeat poſt tantam veritatem tam clarè oſtenſam, tam altè prędicatam, & manifeſto opere à tanto domino exemplatam, & exemplo mundo manifeſtatam? verè nullus, niſi ſit ſtolidiſſimus, & omni damnatione dignus. Quali igitur damnatione & confuſione digni ſumus nos miſerandi, qui viliſsimi peccatores exiſtentes, non ſolùm tribulationes ipſas in pœnitentia non aſſumimus, nec recipere curamus, immò illas quas Deus ad retrahendum nos, & purgandum à malo, nobis ex ſua ſumma miſericordia, & ſapiētia immittit, aut venire permittit, illas cum impatientia refugimus, repellimus, & murmurando conquerimur, & cōtra eas cum ſummo ſtudio nos munimus, & conſolationes quærimus, & remedia, quib⁹ à tribulationibus ſubleuemur?

Oblatā à medico corporis medicinā ſumim⁹ à ſpirituali pro animæ ſalute reijcimus.

Nota. O infœlices & verè miſeri, qui non ſolùm

lum de afflictionibus, & pœnis temporalibus quæ remedia ſunt peccatorum, & curationes non curamus: imò à medico oblata ſapientiſſimo, refutamus. Si enim ſumma Dei ſapientia ordinante, & diſponente, modicum frigoris occurrat, ſtatim ignis quæritur, veſtes ſuperduplicantur. Si æſtus vel calor euenerit, refrigerium quæritur. Si caput, vel ſtomachum dolemus, clamamus, plangimus, ſuſpiramus, ad medicos currimus, remedia quæruntur, lectus mollis diſponitur, delicata adhibentur, & vt mitigétur, Deum & ſanctos infeſtamus, & intentiſsimè flagitamus, & ieiunia, peregrinationes, orationes promittimus & vouemus: & tanta & talia facimus pro talibus doloribus & afflictionibus nobis vtilibus, & à Deo miniſtratis amouendis, quæ pro remiſsione peccatorum, vel pro bono animæ non faceremus.

Aduerſitatẽ, iniuriã, licèt Deo diſponẽte, pro noſtra vtilitate reijcimus cũ impatientia.

Si etiam Deo diſponente & permittẽte pro noſtra vtilitate, ab aliquo homine aduerſitatem, aut iniuriam patiamur, ſtatim turbamur, commouemur, iraſcimur, conquerimur, malitioſum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & vt poſſumus, nos vindicamus, & omnẽ iniuriam repellimus, & mole-

moleſtiam refugimus, & euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduerſitatis quod nobis ab æterno & cœleſti medico adminiſtretur, cum patientia & complacentia volumus tolerare.

O quot & quanta fiunt, & facta ſunt, expenduntur, & expenſa ſunt, vt dolores & afflictiones, & aduerſitates quæ Deus miſericorditer, aut immittit, aut permittit, vitarentur: quæ tamen proculdubiò ſalubria eſſent, & magis meritoria, ſi vt quaſi ſpontaneè aſſumptæ tolerarentur, quam multæ aliæ afflictiones & pœnitentiæ quæ pro libito aſſumuntur: melius enim nouit cœleſtis medicus quæ afflictiones & aduerſitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipſe infirmus & inſipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentiæ pro libito voluntatis quæſitæ & aſſumptæ, vanæ gloriæ vacant multùm quandoque. Contingentes autem ex diſpoſitione diuina, & cum magna patientia & complacentia acceptatæ, occultantur hominibus quaſi ex neceſſitate & coactione voluntatis tolerentur. Dico igitur & conſulo filiis, vt frigora, rigores, calores, æſtus, pulices, ſudores, caumata, capitis, ſtoma-

Meliores medicinas quas Deus ad animã purgandam infert quã voluntariè ab infirmo aſſumptas.

ſtomachi. & alios corporis dolores, ſalua eius conſiſtentia toleremus, nec curioſi ſimus ad remedia quærenda, niſi in ſumma neceſſitate, quæ omninò bonum animæ impediret. Idem dico, ſi Deo diſponente aut permittente, paupertates, amicorum mortes, oppreſſiones, perſecutiones, opprobria, verbera, rapinæ veniant & contingãt, non doleamus; immò non ſolùm cum patientia toleremus, ſed ipſas tanquam à medico ſummo & noſtro Saluatore nobis electas & adminiſtratas amore eius, & pro noſtro ſummo bono cum magna complacentia acceptemus, tanquam ſi à nobis ipſis ſpontaneè & voluntariè eſſent quæſitæ & acceptæ, & tunc proculdubiò, tantùm; immò magis erunt meritoriæ, quàm ſi (non alias contingentes) nos ipſi pro libito voluntatis ad peragendum pœnitentiam acciperemus. O miſerabiles quid amplius dicemus? qui non ſolùm dolores & afflictiones, & aduerſitates nobis à Deo ſapientiſſimè, & miſericorditer, ſicut ipſe ſuſtinuit, nobis adminiſtratas refugimus, immò ad contrarium nitimur? nam die ac nocte voluptates ac dulcedines corporales inſequimur, conſolationes temporales ſummo ſtudio

Quando vtendũ ſit medicinis corporalibus.

Magnas meritorias tribulationes à Deo nobis ordinatas voluntariè acceptasquã procuratas.

Digitized by Google

ræſumptionis, ſi anima deſiderat à Chri- *Nota, a-*
to in mundo iſto aliud ſentire quã dolorẽ. *nalogia*
lus enim placet Deo ſeruitium pauperis, *de ſerui*
qui ſeruit ſibi fideliter propter amorem ſi- *tio diui*
ne expenſis & beneficio, quàm ſeruitium di *tum &*
uitis, qui quolibet die facit expenſas mag- *paupe-*
nas, & ſeruit ſibi ſub ſpe recipiendi ſpiritua *ris, ad*
e beneficium: ita anima pinguis & diues ex *animã*
magna dulcedine quam deguſtat de Deo in *dulcedi*
ſeruitio ſuo, ſi curreret ad eum per amorem *ne Dei*
& ſeruit ſibi, non eſt tanti meriti, quanti eſt *pinguẽ,*
illa quæ currit ad Deum, & ſeruit ſibi ſimi- *& aliã*
liter, & cum ſimili amore, ſine tamen con- *dolore*
ſolatione, ſed cum dolore. Igitur ita vide- *affectã.*
tur mihi, quòd doceat me lumen diuinum, quod venit de vita Chriſti, quæ eſt via eũdi per dolorem ad Deũ, & in Deum, quod per viam per quam iuit caput noſtrum, ſcilicet Chriſtus Ieſus; per illã viam debeant ire manus, brachiũ, pes & cætera mẽbra: & ſic inueniet anima finaliter per paupertatẽ temporalem, diuitias æternales: per deſpectum & verecũdiam, ſummũ honorem & magnitudinem gloriæ: & per modicam pœnitentiam perfectam cum pœna & dolore, poſſidebit ſummum bonũ cum ſumma dulcedine, & conſolatione: licèt anima debeat ipſi

Deo

auro, argento, gemmis, & diuitiis, fortitudine, ſapientia, viribus, cùm non omnes tales ſimus, vt iſta habeamus, non omniũ poſſet eſſe regnum cœlorum: nunc autem ſibi complacuit, vt per res quæ ab hominibus, & faciliter omni tempore haberi poſſunt, & quibus abundare poſſumus, regnum eius conſequeremur. Nullus enim eſt, qui ſi velit, non poſſit eſſe pauper propter Chriſtũ, qui non poſſit laborare, aut pœnitentiam, ſaltem corde, & deſpectum ſuſtinere: nam & vitam iſtam nullus tranſire ſine aliquo iſtorum poteſt, quę ſaltem cùm contingunt, ſi propter Chriſtum patienter & gratioſè tolerentur, regnum Dei promerentur.

cœlorũ, vt nulli excuſabiles eſſent.

Nota.

Et adhuc amplius ſit Deus benedictus, qui in multa & longa tolerantia iſtorum, non poſuit pretium regni ſui, ſed in breuiſſima huius vitæ duratione, quæ verè vt momentum, eſt æternitati ſui regni comparata. Et certè ſi mille millibus annorum, aut longiſſimorum ſeculorum nos prædicta amore Dei, & tanti regni, tolerare hic aſperrima & duriſſima, & pœnoſiſsima oporteret: verè cum immenſo gaudio & deſiderio, & gratiarum actionibus vtiq; acceptandũ iunctis manibus erat, quanto magis nũc

Nota.

Digitized by Google

vbi à Deo miſericordiſſimo nobis eſt conceſſum & indultum, vt ſolum, & tantùm in tanta breuitate vitæ noſtræ, quæ nunc eſt, prædicta ſuſtineremus? Vita enim hæc noſtra verè nihil eſt, ſi æternitati & durationi ſui regni, qui ſine fine eſt, compenſetur. Sit adhuc glorioſus Deus noſter benedictus, qui talem regni ſui collocationem & commutationem voluit nobis in ſua perſona apparẽdo viſibiliter in mundo iſto ſuo verbo promittere, & firmiter ſtabilire, & ſuo exẽplo confirmare. De cæterò enim nullatenus dubitandum eſt, quin per breues labores & afflictiones, & pœnitentias huius breuis vitæ poſſumus, & oporteat nos regnum ſuum obtinere, ex quo ipſe nobis immediatè hoc promiſit, & quod eſt plus, ſuo exemplo cõfirmauit: tribulationes enim ipſe tolerare voluit, & non aliter quàm per tolerantiam doloris ſummi, & paupertatis & deſpectus, regnum ſuum voluit poſſidere. Venite igitur, venite ô filij Dei, currite ad Chriſti crucem, ad dolorem, deſpectum, & paupertatem: & transformemini cum totis viribus in iſtum Deum hominem paſſionatum, qui tantum nos dilexit (O filij Dei) quod propter nos tam ignominioſam, & omninò

De ſtabili promiſsiõe regni cælorũ.

Quanti breues ac ſeculari labores ad regnum ex quo rex promiſit, et exẽplo ſuo confirmauit.

inef-

ineffabiliter doloroſam mortem amariſsimè ſuſtinuit Chriſtus, & hoc ſolùm, vt nos redimeret, & exemplum nobis dura tolerādi amore eius præberet: eſt enim perfectio & ſignum verax filiorum, Deum amare, & proximum: & ſicut iſte Deus, & homo paſſionatus fideliſsimè, & puriſsimè nos dilexit in nullo ſui miſeratus, ſed totum ſeipſum impendens doloribus, propter amorem noſtrum: ita iuxta poſſibilitatem à ſuis filiis legitimis omninò vult ſibi quodam modò reſponderi.

Nota, Chriſt in nullo ſui miſeratus, nos dilexit, ita nos eum nulla noſtræ fragilitatis conſideratione ac miſeratione debem amare.

Nunc ergo ô filij Dei ſcitote, quod iſte Deus & homo paſſionatus cōtinuè mihi dicit, vt vos moneam & exhorter, vt ipſi fideliſſimo ſitis fideles, & etiam ſitis proximo amore fideliſſimo vniti & copulati. Omninò enim qui fidelis eſt Deo, fidelis eſt proximo: quomodo autem & quātum iſte Deus & homo paſſionatus, puriſſimè & fideliſſimè nos dilexit, per ſuam conuerſationem, & per ſuam doctrinā, & per ſuam mortem nobis apertiſſimè demonſtrauit.

Sed quoniam infideles ſumus, ideò eius pro nobis ortum pauperrimum & deſpectiſſimum, nec eius mortem doloroſiſſimā, nec eius conuerſationem duriſſimam, nec

eius doctrinam dulciſsimam, & veriſſimã, viuè & continuè non videmus. Et quoniam hæc prædicta diuiniſſima, & ſaluberrima cordialiter non cernimus, propterea eius mors quamuis ſit pauperrima, humillima, deſpectiſſima, tamen nõ facit nos mortuos mundo, nec peccatis. Et quis eſt homo qui huic fidelitati fideliſſimæ & diuiniſſimæ, quam nobis oſtendit Dei filius, etiam paruiſſima fide viua, & continua reſpondeat? imò hoc quaſi nõ factum, poſt tergum proiecimus. Venite igitur filij mei benedicti, & reſpicite iſtam crucem, & Chriſtum in ea pro noſtris iniquitatibus mortuum, mecũ plangite: qa nos ſumus & fuimus cauſa tãti doloris propter innumerabilia ſcelera noſtra. Vos verò qui non ita ſicut ego, quæ tota ſum peccatum, Deum offendiſtis, nõ minus plangatis, nec doleatis, quia vos ipſi non reſtitiſtis peccatis, ſed gratia Dei vos cõſeruauit, & defendit meritis crucis Chriſti, & ideò vobis ſanctis & innocentibus non minus dolendum eſt in illo ſtatu, quàm mihi peccatrici, & mei ſimilibus, quantò enim maiorem gratiam recepiſtis, tantò magis debitores ei eſtis: & ideò quia ei grati non fuiſtis, vt debuiſtis, aliqualiter vitam veſtram

Omnib' eſſe de Chriſti morte dolendũ, peccatoribus & iuſtis.

veſtram maculaſtis, & aliqualiter puritatē veſtram amiſiſtis, & ideò omnibus eſt dolendum, omnibus plangendum, & in iſtam crucem mentis oculos erigendum.

In iſto enim crucis aſpectu, ad quem anima, non niſi per orationem continuam poteſt attendere (vt dictum eſt) recipitur plenè cognitio peccatorum, & dolor & cōtritio de eiſdem, & lumen profundè humiliatur. Anima enim videndo in iſto crucis aſpectu omnia peccata ſua, & ſingula, & Chriſtum pro omnibus & ſingulis peccatis ita paſſionatum & afflictum: dolet ſimiliter & ipſa, & contriſtatur, & ex tali dolore ad puniendum, & reformandum ſe, & ſingula membra, & ſpiritus prouocatur.

Per continuam orationē aſpicienda crux, in quę ipſa peccatorum cognitio.

Reſpicite igitur filij Dei benedicti, & videte exemplar vitæ in iſto Deo homine paſsionato, & ex eo formam trahite diuinæ perfectionis: reſpicite librum vitæ, ſcilicet vitam & mortem iſtius Dei & hominis crucifixi, cuius paſſionis & crucis aſpectus dat animæ cognitionem peccatorum, & cordis contritionem, & profundam humilitatem: videt etiam anima & cognoſcit peccatorum multitudinem, & quomodo cum omnibus membris Deum offendit: videt etiam

Digitized by Google

ſuper ſe diuinæ miſerationis euiſceratio- nem ineffabilem, ſed quomodo iſte Deus homo pro peccatis ſingulorum noſtrorum membrorum pœnam ſuſtinuit crudeliſsimam in membris ſingulis corporis ſui benedicti. Conſiderat itaque anima in iſta cruce, quantum & quomodo cum capite Deum offendit, ſcilicet lauando, pectinando, vngendo, & cætera vana faciendo, vt hominibus placeret contra Deum, & poſteà intuetur quomodo iſte Deus & homo pro peccatis huiuſmodi in ſuo capite pœnitentiam pro hoc fecerat, & pœnam grauem ſuſtinuit: nam pro lotura, pectinatura, vnctura, tortura, ſuum ſanctiſsimum caput fuit capillis depilatum, ſpinea corona punctum, & perforatum, arundine percuſſum, & totum ſuo pretioſo ſanguine cruentatum. Similiter videt de aliis membris, ſicut diximus in quadam viſione, quòd ipſemet Deus & homo in quadam allocutione quaſi contra nos murmurando & conquerendo deducit per omnia membra, & non ſolùm videt peccatorum multitudinem, ſed omnia membra, imò etiam eorum grauitatem. Infinita enim grauitas cuiuſlibet

pecca-

Digitized by Google

peccati manifeſta oſtenditur: cùm anima crucem aſpiciendo attendit, & cognoſcit, quod aliter culpa illa deleri non potuerit, nec offenſa remitti, nec pœna, niſi Deus pœnitentiam talem & tantam pro hoc fecerit, quod eſt ineffabile cogitare.

Videt etiam anima in hoc libro clariùs quàm in alio quocunq; diuinam iuſtitiam, qualiter eſt impoſſibile, quod peccatum remaneat impunitum, & videt quod Deus pater ante voluit, quòd filius ſuus mortis pœnam, & tormenta crucis ſuſtineret, quàm quod peccata generis humani remanerent impunita. Videt etiam infinitam bonitatem & pietatem Dei in iſto libro, qualiter in tantum nobis compaſſus eſt, vt cùm videret, quod nos ſufficienter ſatisfacere non poteramus pro peccatis noſtris, nec alia creatura, ipſemet, antequam remaneremus in damnatione & deſpectu, & dolore perpetuo, ipſe voluit pro nobis ſatisfacere. *Quomodo manebit peccatũ impunitũ, cùm pater filiũ pro eo expiando mortem ſubire voluit.*

Videt enim ibi infinitam voluntatem Dei, & infinitam diligentiam & curam, quam habuit ad nos ſaluandum, & ad patriam noſtram reducendum, vt nihil fuerit ſibi graue facere vſq; ad talem mortem, dum

Digitized by Google

men poſſet nos iuſtè ponere in æterna iucũditate, & ſua fœliciſſima ſocietate.

Sic vtitur diuina ſapiẽtia ſua miſericordia, vt ſuæ iniuſtitiæ nullã iniuriam faciat.

Videt etiam ibi infinitam ſapientiam, vt ſcilicet per modum ineffabilem, & incogitabilem omni creaturæ, ſic ſciuit facere vt nos ſaluaret, & exaltaret per ſuam miſericordiam infinitam, nullam iniuriam ſuæ iuſtitiæ faciendo. Sic ſciuit nos exaltare & ſaluare per mortem ſuam, vt ſua natura diuiua nihil minueret.

Sic ſciuit facere, vt ſicut ſeductor & homicida noſtri generis, per lignum vetitum nos damnauit, ſic ipſe verus Deus & homo in ligno conuinceret, & nos ſaluaret.

Sic ſciuit facere, vt dum mori, & deficere crederetur, ipſe tunc omnia viuificaret, & mortem omnium deſtrueret, & per tormenta, dolores, & deſpectum, delicias, gaudia, & gloriam toti mundo pararet, & mereretur ſempiternam gloriam.

Sic ſciuit facere, vt per tormentum crucis quod hominibus videtur res ſtultiſſima, totam mundi ſapientiam confunderet, & per talem ſtultitiam, diuinam ſapientiam manifeſtaret: omnia autem hæc manifeſtantur in cruce ſubtiliter conſideranti mediante gratia Dei: & alia infinita quæ ſunt ineffabilia

fabilia. Item videt ibi anima in iſto libro infinitam Dei manſuetudinem, qualiter cùm interficeretur, non maledixit, nec ſe vindicauit, ſed per peccatum & iniuriam grandiſſimam in eum commiſſam, ipſis committentibus & crucifigentibus, gloriam meruit ſempiternam. Videt etiam anima in cruce infinitam humilitatem Dei, quæ maior eſſe non poteſt quàm regem gloriæ mortem tam vilem tolerare.

Videt qualiter tormentum crucis, ſimul fuit & ereptio, & redemptio de inferno, & paradyſi acquiſitio, patris reconciliatio: Similiter etiam fuit noſtrum exemplum, & eruditio ad virtutem, firmamentum contra hoſtes, & pretium gaudij ſempiterni, quo nos miſeri poſſumus ſaluari, nec aliqua alia via eſt nobis poſſibilis vllo modo. Infinita autem ſunt quæ in hoc benedicto libro legi poſſunt, quia verus eſt liber vitæ & veritatis ineffabilis Dominus noſter IESVS Chriſtus Dei omnipotentis filius benedictus, cui honor & gloria ſit in ſeculorum ſecula, Amen.

Digitized by Google

Sexageſimum ſecundum Capitulum. In quo tractatur de Oratione.

Ad cognitionē Dei oratio perneceſſaria.

QVIA igitur cognitio Dei increati, nec Dei hominis paſſionati, quæ omninò neceſſaria eſt ad transformandū mentem in eius amorem, nullatenus haberi poteſt, niſi aſſiduè legatur in prædicto libro vitæ, in vita ſcilicet, & in morte Ieſu Chriſti: talis autem lectio ſeu intelligentia, nullo modo haberi poſſit ſine deuota, pura, humili, violenta, attenta, & aſſidua oratione, quæ oratio non ſolùm ſit oris, ſed cordis & mentis, & omnium potentiarum animæ. Ideò poſt prædicta de libro vitæ, aliquid dicédum eſt de oratione.

Oratio eſt triplex, extra quā nō inuenitur dominus.

Oratio eſt, cum qua & in qua inuenitur Dominus. Eſt autem triplex oratio, extra quam triplicem non inuenitur Deus. Eſt enim oratio corporalis, mentalis, & ſupernalis.

Corporalis oratio.

Corpora[lis] eſt continuè cum ſono verborum, & exe[r]citio corporali, vt genuflexionibus, vel aliis inclinationibus, & hanc ego nunquam dimitto, quia enim quandoq; volebam me exercere in mentali, & aliquando decipiebar & impetebar à pigritia, & à ſom-

ſomno, & ſic perdebam ipſam, ideò exerceo me in oratione corporali. Hæc autem corporalis mittit ad mentalem. Quæ quidem fieri debet cum attentione, vt cùm dicis Pater noſter, conſideres quid dicis, nec curras contendens complere numerũ certum, ſicut mulierculæ quæ aliqua opera faciunt ad pretium.

Mẽtalis oratio. Mentalis autem oratio eſt, quando Dei meditatio ita occupat mentem, quod nihil aliud cogitat quàm Deum, & ſi alia aliqua cogitatio intrat mentem, non voco hanc orationem mentalem. Iſta autem oratio præſcindit linguam, ita quod non poteſt loqui, taliter enim & tantum mens eſt plena Deo, quod circa nihil aliud poteſt occupari cogitando niſi circa Deum, & ideò ex hac mentali venitur ad ſupernalem.

Supernalis oratio. Supernalis verò eſt illa, quando anima ex iſta Dei cogitatione, & repletione tantũ eleuatur, quod ſupra ſuam naturam extenditur, & comprehendit de Deo plus quam per naturam ſuam comprehendere poſsit, & comprehendendo cognoſcit, & illud quod cognoſcit, non poteſt explicare, quia quaſi totum quod videt & ſentit, eſt ſupra naturam. In his ergo gradibus tribus ora-

Digitized by Google

tionum cognoſcit quis ſe & Deũ, & ex quo cognoſcit, amat Deum: & ex quo amat, deſiderat eum habere, quem amat: & hoc eſt ſignum veri amoris, quod qui amat, non ſicut partem, ſed totum ſe transformat in amatum.

Quia verò hæc transformatio non eſt continua, nec durat, capit anima omne ſtudium inquirendi omnes modos quibus poſſit trásformari in ſuum amatum, & iterum redeat in illam vnionem. Diuina autem ſapientia eſt ordinatiſſima, & cunctis rebus ſuum impoſuit ordinem, & ordinauit ſapientia ineffabilis, vt nullus perueniat ad orationem mentalem, niſi prius habeat orationem corporalem: & ordinauit nulli dare ſupernalem, niſi habeat corporalem & mẽtalem. Et vult iſta ſapientia ordinatiſsima orationes horarum ad horam illi orationi congruam ſibi reddi, niſi omninò fuerint tanta orationis mentalis, vel ſupernalis ſuperueniente lætitia impeditæ, quòd lingua omninò abſorbeatur ab illa, vel niſi ex tanta infirmitate ſint grauati, quod omninò nõ poſſint, & iuxta poſſibilitatem exſoluantur cum quiete mentali (vt expedit) ſolitudine, & ſollicitudine corporali.

Ordo orationũ neceſſarius.

Cùm

Cùm oramus etiam vult vt integrè oremus, & non diuiſim. cor igitur noſtrum in oratione integrũ habeamus, & nõ diuiſum: quia ſi diuiſum cor habemus, fructum veræ orationis amittimus. In aliis verò exercitiis quæ agimus, integri eſſe nõ debemus, eis ſcilicet, in comedendo & bibendo, & alia talia negotia faciendo: ſed dum talia negotia interiùs operamur, cor integrum in Deo habeamus, ſi fructũ veræ oratinois ſentire deſideramus: nam ideo in oratione teneamur, quia cor integrum in Deo non habemus. *Oratio integra non diuiſa eſſe debet.*

Ora igitur, & aſſiduè ora: quantò enim plus orabis, tãtò magis illuminaberis, & tãtò profundiùs, clariùs & nobiliùs ſummum bonũ, & rem ſummè bonã videbis: & quantò profundiùs & excellentiùs illud videbis, tantò plus amabis, & quantò eam plus amabis, tantò te plus delectabis, & tantò magis comprehendẽs illam, & tu capacior fies ad comprehendẽdum: poſteà venies ad plenitudinem luminis: cognoſces enim quæ ante cognoſcere non poteras. Huius autem glorioſæ orationis exemplum habemus & doctrinam, & formam, quòd ſummè in ea perſeueremus, ab ipſo Deo filio Deo homine Ieſu Chriſto, qui nos orare docuit verbo, & *Vnde veniat tẽtatio inter orandũ. Aſſidua oratio ſit.*

opere multipliciter;nam verbis ſuis admonuit nos orare,cum diſcipulis ſuis dixit. Vigilate & orate,ne intretis in tentationẽ. Et in aliis multis locis in Euangelio inuenies, quomodo de iſta venerabili oratione multipliciter nos inſtruit,& omnibus innuit illam ſibi multũ eſſe chariſſimam, cùm de ea totiens nos admonuit:tanquàm nos verè diligens,& magnum bonum nobis optans.

Fructus orationis. Et vt nulla nobis excuſatio remaneret, ſi gratiam ſuam non conferret: ex quo effectũ exauditionis in noſtra oratione poſuit, dicens,petite & accipietis. Voluit & ipſe orare, vt ſaltem ſuo exemplo moti, & tracti, hanc præ omnibus amaremus.

Exẽplo Chriſti, qui pro nobis orauit eſſe ſemper orãdum. Ait enim Euangeliſta,cùm prolixiùs oraret, factus eſt ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram. Pone hoc ſpeculum ante oculos tuos, & ſtude te cum toto te, de exemplo iſtius orationis habere, quia ipſe nõ pro ſe,ſed pro te orauit,& dixit. Pater ſi fieri poteſt tranſeat à me calix iſte, veruntamen non mea volũtas, ſed tua fiat. Vide ergo quod Chriſtus orando ſuam voluntatem ſubmiſit voluntati patris, fac & tu ſecundùm exemplar ſuum.

Orauit etiam cùm ait, pater in manus tuas

Digitized by Google

tuas commendo ſpiritum meum. Quid plu- *Si fru-*
ra? tota vita ſua oratio fuit, quia in continua *ſtrà do*
Dei oratione, cognitione, & manifeſtatio- *minus*
ne, & ſui permãſit. Nunquid & Chriſtus fru- *noſter*
ſtrà orauit? quare & tu negligis? cùm ſine o- *orauit,*
ratione nihil haberi poſſit? ex quo igitur *quid*
Chriſtus orauit homo & verus Deus nō pro *negli-*
ſe, ſed vt tu veræ orationis exemplum ſume- *gimus.*
res: ſi ab eo vis aliquid, de neceſſitate oportet quòd ores, quia ſine oratione obtinere non poteris. Si enim ipſe verus Deus nō niſi orando, & humiliter poſtulando quæ placuerunt ſibi, recipere voluit: tu miſera creatura ſine ſupplicatione & humiliatione recipere vis? Igitur ora.

Noſti fili quod ſine diuino lumine & gratia nullus homo ſaluatur? Diuinum enim lumen facit hominē incipere, proficere, & ad apicem perfectionis adduci. Et ideo ſi vis incipere & habere iſtud diuinū lumen, ora. Si proficere incœpiſti, & lumē prædictum vis in te augmentari, ora. Si ad apicem perfectionis aduenisti, & ſuperilluminari vis, vt poſſis in ea permanere, ora. Si vis fidē, ora. Si vis ſpē, ora. Si vis charitatē, ora. Si vis amorē paupertatis, ora. Si vis obedientiā, ora. Si vis caſtitatem, ora. Si vis aliquam virtutem, ora.

Ora-

Digitized by Google

Orabis autem iſto modo, legendo, ſcilicet, in libro vitæ, id eſt, in vita Dei & hominis Ieſu Chriſti, quæ fuit paupertas, dolor, deſpectus, & obedientia vera. Et poſtquàm intraueris iſtam viam, & profeceris, tribulationes multæ & tentationes carnis, mundi, & dæmonum te affligent multipliciter, & moleſtabunt, & horribiliter perſequentur, & ſi vis vincere, ora.

Antequàm oretur, quid ſit agendum.

Quando autem anima vult orare, oportet quòd conetur habere munditiam mentalem cum munditia corporali, & timetur bona & mala, & quærat intentionem bonorũ quæ fecit in ieiuniis, in orationib⁹, & lacrymis, & de omnibus aliis bonis quæ fecit conſiderãdo quomodo opus Dei erit negligẽter & diminutè, & ſine reuerẽtia, & cũ defectu, mala autem cũ magna diligentia, & cõtemptu: & cõfiteatur peccatum ſuũ, & recognoſcat diligenter, & pœniteat abundãter: & in iſta confeſſione & cordis cõtritione anima inueniet munditiam, & ſic vadat ad orationem: ſicut ille publicanus, & non ſit Pharisæus, & ſic in oratione illuminaberis. Qui igitur volunt eſſe ordinati à Spiritu ſancto, orent: deſcendit enim ipſe ſuper Apoſtolos in die Pentecoſtes, nõ niſi ſuper eos orãtes.

Spiritus ſanctus nõ in ſuperorãtes deſcendit.

Ora

Ora igitur, & cuſtodi te, ne des locum inimicis continuè te obſeruātibus, tunc autem dabis locum inimicis, quādo deſines orare. Et quantò plus tentaberis, tantò magis in oratione perſeuera. Ratione enim orationis quandoq; accidit tentari, vtpotè dæmonibus orationem impedire conantibus, ſed nō cures niſi quòd ores, quia continuè mereris à tentationibus liberari. Oratione enim illuminaris, oratione à tentationibus liberaris, oratione mundaris, oratione cum Deo vniris. Oratio nihil aliud eſt, quàm manifeſtatio Dei & ſui. Et iſta talis manifeſtatio ſcilicet, Dei & ſui eſt perfecta & vera humiliatio: nam ſtatus humilitatis eſt, quādo anima videt Deum & ſe, ſicut oportet, tūc enim eſt anima in profunda humilitate: & ex iſta profunda humilitate magis diuina gratia infunditur in anima, & ibi creſcit, quātò enim diuina gratia magis animam in humilitate profundat, tātò magis ex iſta profundatione humilitatis, ipſa diuina gratia creſcit, & quantò diuina gratia creſcit, tantò magis anima in vera humilitate profundatur, & iacet per continuationem veræ orationis, & ſic augmentatur in anima diuinum lumen, & gratia ſemꝑ animam in vera humilitate pro-

Profectus orationis.

profundat, legendo ſicut dictum eſt, & meditando in iſta vita Dei hominis.

Cognoſcere enim Dei magnitudinem, & ſe eſſe nihil hæc eſt perfectio hominis: qualiter autem fiat, per aſpectum iſtius libri dictum eſt ſuprà. Igitur (fili mi) omnem pigritiam & negligentiam à te penitùs repelles.

In gratiæ ſubtractiōe eſſe magis orandum, et acceptius futurum.

Deſidero eñ fili mi, & te exhortor, quòd non minùs ores, non minùs vigiles, nó minùs alia bona opera facias, quãdo ſubſtracta erit tibi gratia & feruor deuotionis, quàm alio tempore quo feruoris gratiã obtinebas.

Multum enim acceptũ eſt Deo, ſi cum feruore gratiæ diuinæ ores, vigiles, & labores, & alia bona opera facias. Sed tunc, fili mi, eſt omninò gratiſſimũ Deo, & acceptiſſimum ſacrificiũ, quãdo in ſubſtractione gratiæ & feruoris, orationẽ non dimittis, nec minus ores, nec minus vigiles, illa eadem operare ſine gratia feruoris, & cum illius gratia.

Vnde, fili mi, ſi diuinus feruor & calor te impellit & cogit aliquando ad vigilandum & orandum & laborandum, coneris & tu, dum ignẽ habes. Quando verò ipſi Deo placet ſubtrahere tibi feruorẽ & calorem, ſiue propter tuum defectum (vt plurimum) ſiue vt gratiam ſuam in te magis ampliet, & augmen-

augmentet, non minus orare, vel vigilare, vel bono operi inſiſtere debes: & etiam ſi tentatio ſeu tribulatio qua punire, & purgare habet Dei filios, tibi adueniant, & tibi ſubtrahatur gratia feruoris, coneris tunc non minus orare, non minus vigilare, nec minus bono operi inſiſtere, nec minus contra tẽtationes reſiſtere & pugnare, vt poſſis vincere, vt ſaltem tua omnimoda & continua oratione, tuis vigiliis, tuis lacrymis, tua omnimoda importunitate cogas teipſum, vt Deus ſic dignetur tibi reddere feruorem & calorem ſuæ gratiæ, facias tu quod tuum eſt fili mi, & quod ſuũ eſt benefaciet Deus. Oratio enim forſata & coacta, & exacta, eſt multum Deo acceptiſſima.

Sic igitur in orationibus perſeuera, & nõ impleas te alia occupatione ex quo incipis ſentire de Deo pleniùs ſolito: & caue quòd nulli des teipſum, niſi prius addiſcas ab aliis ſeparare teipſum, & caue tibi à feruoribus tuis, id eſt à ſpiritu qui datur cum feruore, antequàm ſequaris ruinam, & vide quod primum, mediũ, & finis ſequatur: & in quantum aſſimilatur libri vitæ, in tantum ſequaris & non plus. *Coacta oratio Deo gratiſſima.*

Et caue tibi ab his, qui ſe dicunt habere

bere ſpiritũ libertatis, qui ſunt apertè contra vitã Chriſti, qui ſub lege factus eſt, cùm eſſet conditor legis.

A ſpiritum libertatis ſe habere gloriãtib' eſſe cauẽdum.

Sexageſimum tertium capitulum. De virtute humilitatis.

SINE humilitate vana eſt oratio, ideo poſt orationem ſummè eſt homini neceſſaria. Reſpicite igitur filij Dei benedicti humilitatis exemplar in Deo homine paſſionato, & ex hoc formam trahite omnis perfectionis. Videte vitam, attendite doctrinã, non verbalem, ſed veris operibus demonſtratam, & miris virtutibus roboratam. Toto igitur mentis affectu poſt ipſum currite, qui cùm in forma Dei eſſet, ſeipſum exinaniuit, formam ſerui accipiẽs, & humiliauit ſe, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Ipſe namque ſe nobis poſuit humilitatis exemplum cum mentis affectu: & hortatur nos ſedulò reſpicere in ipſum, ita dicens: Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde.

Solùm à ſe humilitatem Deus diſci voluit.

O filij mei attendite, & videte & alta & ſapida conſideratione inſpicite profunditatem & vtilitatem iſtius doctrinæ, ſublimitatem

tem & valorem iſtius inſtructionis, vbi radicata ſit, vbi fundata ſit. Diſcite inquit à me, non ab Angelis, non ab Apoſtolis, ſed à me, inquit, cuius humilitas tãtò maior, quantò maieſtas mea ſublimior. Diſcite, inquit, à me, non dixit ieiunare, quãuis ipſe ad exemplum noſtrum quadraginta diebus & noctibus ieiunauerit, nec dixit, diſcite mundum ſpernere, nec in paupertate viuere, quãuis ipſe in maxima paupertate vixerit, & in ea viuere ſuos diſcipulos mandauerit, nec dixit, diſcite à me quomodo cœlum feci, nec dixit, diſcite à me miracula facere, nec alia huiuſmodi, ſed ſolùm hoc, quia mitis ſum, & humilis corde, quaſi dicat, ſi non facto & opere vobis humilitatis exemplũ monſtrauerim, nolite credere mihi: & mirũ in modum quod & iterum nobis de hac materia exemplum propoſuit, & ad exemplum ſuæ humilitatis nos omninò facere & attendere prouocauit. Cùm enim pedes diſcipulorum manibus propriis lauaſſet, ait: ſcitis quid fecerim? Si ergo ego laui pedes veſtros Dominus & magiſter, & vos debetis alter alterius lauare pedes, exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Amen dico vobis, non eſt ſeruus maior domi-

domino, ſi hæc, inquit, ſcitis, beati eritis, ſi feceritis ea. Verè ſaluator mundi humilitatem & cordis manſuetudinem pro fundamento & radice poſuit omnium virtutum. Quia nec abſtinentia, nec ieiunij aſperitas, nec paupertas, nec vilitas veſtimenti, nec virtuoſa in apparentia habere opera, nec miracula facere, aliquid eſt ſine cordis humilitate. Tunc autem benedicta & grata erit abſtinentia, benedicta aſperitas, & vilitas veſtimenti, & viua erunt opera & ſtabilia, quando in hoc fundamento ſubſiſtent. Iſta cordis humilitas mater eſt, & in qua generantur, & procedunt aliæ virtutes, & ipſarum virtutum operationes, ſicut ſtipitem & ramos procedere cernimus à radice. Quia igitur tam pretioſa eſt iſta virtus, & tam firmum & ſtabile fundamentum, ſupra quod cõſurgit tota perfectio vitæ ſpiritualis, ideo hanc præcipuè voluit Dominus ab eo diſcere nos debere.

Nota.

De multis virtutibus Mariæ, ſolã in ſe Deũ reſpexiſſe humilitatẽ.

Et quia radix cuſtoſque eſt omnium virtutum, ideoque quaſi aliarum virtutũ in ſua anima, & etiam in ſuo corpore exiſtentium oblita fuerit virgo Maria, de hac ſola ſe cõmendauit, & propter hanc præcipuè de ſe Deum humanatum aſſeruit dicens. Quia reſpe-

reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce inquit enim ex hoc, & non ex aliis, beatam me dicent omnes generationes.

In hac humilitate, vos ò filioli mei, fundare debetis, & omnimodò ſtabilire, vt tanquàm membra vnita, coniunctaque capiti connexione naturali & vera, in ipſo & per ipſum inuenire poſſitis veſtris requiem animabus. Ad quam nulla anima peruenire poterit, niſi fundata fuerit in iſta humilitate, ſine qua omnes virtutes quibus ad Deū curritur, ſunt verè nihil.

Iſta enim cordis humilitas quam vos habere & diſcere voluit Deus homo, eſt lumen quoddam mirificum, atque clarum, quo intellectus animæ aperitur ad cognoſcēdum ſuam vilitatem, & nihilitatem, & diuinæ bonitatis immenſitatem. *Lumen clarum animæ humilitas, ad ſuā vtilitatē et Dei bonitatis immenſitatem cognoſcendā.*

Cuius bonitatis magnitudinē quantò magis cognouerit, tantò magis proficiet in cognitione ſuiipſius. Videndo autem & cognoſcendo ſe nihil, & omnibus ex ſe bonis inopem, tunc magis aſſurgit ad laudandam & deprecandam diuinæ bonitatis ineffabilitatem, quam per iſtam humilitatem videt, & intelligit, & inde incipiunt gratiæ ad eam Dei defluere & oriri virtutes.

Maior

Digitized by Google

Ex humilitate amorē Dei ac proximi trahere originē, oēsque deniq; alias virtutes.

Maior enim & principalior omnium virtutum eſt dilectio Dei & proximi, & ab hoc lumine hæc dilectio trahit originem, ſiue ortum, qua anima vidēdo ſe nihil, & Deum pro tam vili nihilo inclinatum & vilificatum, & etiam ſuæ nihilitati tam viſcerosè vnitum, accenditur in amorem, & accenſa ipſo amore, transformatur in Deum, in quē transformata per amorem, & quæ creatura eſt quam non diligat iuxta poſſe? Amore enim creatoris omnem creaturā ab eo creatam, vt ſic transformata eſt, diligit ſicut decet, quia in omni creatura Deum intelligit, & videt qualiter à Deo amatur: & conſequenter ſic trāsformata amat omne id quod Deus diligit. Et hinc eſt, quod de bonis proximi gaudet & lætatur, & in malis eius dolet & triſtatur. Et quia benigna eſt videndo mala proximi, non inflatur ad ipſum iudicandum, & deſpiciendum, quia illuminata lumine prædicto videt ſe perfectè, & videndo ſe, intuetur & cognoſcit ſe in ſimilibus malis, vel maioribus, quàm in proximo videat ſe cecidiſſe. Quòd ſi non cecidit, cognoſcit, & intelligit ſe per ſe non potuiſſe reſiſtere, ſed auxilio gratiæ ipſam manu tenentis, & eam cōtra malum & tentationem

con

Digitized by Google

confortantis, vel tentationem alleuiātis: & ideo nullū iudicat, ſed ex hoc magis humiliatur, quia videndo defectus proximi ad ſe reuertitur, & ſic videt, & conſiderat clariſſimè mala & defectus, in quos cecidit, vel ſi non cecidit, quòd niſi teneretur à Deo faciliùs quàm proximus cadere potuiſſet.

Corporalia verò mala ſi videt in proximo per affectum amoris transformatū, reputat eſſe ſua, & dolet, & compatitur, ſicut Apoſtolus dicebat. Quis infirmatur, &c. Et ſicut dixi de iſta virtute dilectionis quòd originē à radice humilitatis trahit, ſic poteſt dici de fide, de ſpe, & de virtutibus ſingulis ſecundùm proprietates ipſarum, quod habent initium atq; ortum ab hoc humilitatis fundamento, de quibus per ſingula longum eſſet diſcutere. Videns enim ſe in intellectū nihil eſſe & deficere à diuinis, credit eis quę traduntur ſecundùm fidem noſtram. Videns etiam per humilitatem ſe nihil poſſe, nec ſe potentē in aliquo, tunc omninò ſpem ponit in Deo omnipotenti, & ſic de aliis, quæ meliùs per vos docente vnctione poteritis cogitare, & videre, quàm ſi ſcripto traderentur. Hoc igitur filioli vobis tātùm dico, vt in hoc fundamēto ſtetis, & in hoc fun-

demini, & in hoc creſcere ſtudeatis, verè enim qui eſt in humilitate fundatus, habet conuerſationem Angelicam, puriſſimã, benigniſſimam, & pacificam. Et quia hæc pretioſa virtus humilitatis benignum animum facit, ideo homo humilis, omnibus appreciabilis efficiatur, & omnibus amoroſus, & pręcipuè electis Dei, quibus cõuertendis ponitur in lumen & in exemplũ, qui propter hanc manſuetudinẽ citiùs conuertuntur, & quia pacificatus eſt pacificatiõe interna, nulla aduerſitate turbatur, & poteſt dicere veraciter cũ Apoſtolo: Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti?&c. O filij mei ab hac inquiſitione non quieſcatis, donec inueniatis hoc fundamẽtum, ſine quo ruit omnis operatio, & ſine quo in via Dei proficere nõ valetis. Nam iſtam inquiſitionem video vobis vtiliſſimam, et maximè neceſſariam, quia ſine iſta humilitate omnes virtutes video nihil eſſe. Complete filij mei deſiderium regis æterni Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui vos ita obnixè rogauit, vt hanc virtutem ab eo addiſceretis: in hoc fundamento ſtetis, & in hac profunditate cognitionis veſtræ vilitatis & nihilitatis profundemini. Cõplete deſideriũ æternæ veritatis & ſapientiæ, quæ

valo-

valorem humilitatis abſcondit à ſeculi ſapientibus, & non reuelauit, immò prædicauit, & exemplo oſtendit paruulis. Hoc eſt deſiderium meum quo vehementer ſitio & fameſco, vt in profunditate veſtræ nihilitatis & immenſitate diuinæ bonitatis abyſſemini.

Si enim in immenſitate diuinæ bonitatis, & veſtræ cognitionis vos firmetis, tunc neceſſarium eſt quod pro fundamento ſolam humilitatem habebitis, quam prædixi: & tunc ad lites & contentiones non eritis ita proni, ſed potiùs eritis cum iſto Deo homine paſſionato, ſicut ſurdi non audientes, & ſicut muti qui aperire nequeunt ora ſua, & ita eritis veracia membra Ieſu Chriſti, quorum conſuetudo eſt ſecundùm Apoſtolum, non contentionibus, nec carnalibus æmulationibus deſeruire.

O quanta bona facit iſta humilitas? quæ ſe repletos facit pacificos & quietos, Deo gratos, & gratiis plenos, nam tales ita ſunt pacifici ex quietatione interiori exterius, vt cùm dura aundiunt, vel cõtra ipſos, vel fortè contra aliquam veritatem ad ſe excuſandos reſpondere nequeunt, niſi breuiter, & ſubmiſſè, & ad id quod falsè aliqn̄ eis im- *Bona quæ ex humilitate.*

ponitur, vel dicitur potiùs ſuam ignorantiam cõfitentur, & ſunt parati cedere, magis quàm contentionibus deſeruire. Hanc autẽ taciturnitatẽ non video ab alia radice procedere, quàm ab hac duplici inabyſſatione diuinę ſcilicet immenſitatis, & ſuæ proprię vilitatis, quam inabyſſationem anima inuenit in lumine prædictæ humilitatis.

Nota. *Vbi inuenitur vera humilitas.* Sed vbi quæſo iſta humilitas? vbi iſta vtilitas? vbi id lumen? vbi hæc taciturnitas inuenitur? aut per quã viam ad hæc quę prædixi, venitur? nempè in oratione feruẽti, pura & continua, & cordiali hæc oĩa inueniũtur: & ex aſpectu libri vitæ Ieſu Chriſti, vitæ ſcilicet eius, & mortis compaſſionem aſpiciendo, animæ datur cognitio peccatorum, & videndo multitudinem peccatorum: quo modo cum membris ſuis omnibus Deum offendit, & ex hoc anima humiliatur, ſicut ſuprà oſtenſum eſt. O igitur chariſſimi animæ meæ, deſidero de vobis quod & de me, vt ſemper id ſapiatis, & nõ ſint in vobis ſchiſmata, nec diſſenſiones. Illud autem quod & omnes diſcordes, facit in vnum conſentire, deſidero quòd ſit anima veſtra.

Eſſe paruulum. Hoc autem eſt eſſe paruulum, & hoc eſſe paruulum, non facit reſpicere ad aliquã ſufficien-

ficientiam ſcientiæ,nec ſenſus naturalis,ſed ſolùm inclinat animam ad videndum defectus ſuos,& miſerias, & contra ſeipſum mouet quæſtiones & inquiſitiones, & diſputationes,vt conueniat defectus ſuos, & eos emendare conetur. Hoc etiam eſſe paruulũ, nulli præeminere, nec præeſſe ſuggerit,nec facit hominem onerosum, nec cõtentioſum in verbis, quamuis vita ſua omnes ferat, & faciat huic paruulitati contrarios,& hoc eſt quod deſidero. (O nati mei) quod vita veſtra, etiam lingua tacente in via iſtius paruulitatis, & zeli, & diſcretæ compaſſionis ſit clarum ſpeculum aduerſariis veritatis. O chariſſimi ſi audirem de vobis, quòd eſſe paruulum feciſſe vos vnum cor, & animam vnam,tranquillaretur anima mea ſuper vobis: ſine enim vnitate non video in veritate, quòd poſſitis benè placere Deo,parcite filij ſuperbiæ meæ, quòd ad virtutem humilitatis vos auſa fuerim prouocare,quia zelus & veſtra charitas facit me loqui.

Sexageſimum quartum capitulum.
De virtute Charitatis.

CHARITAS & dilectio Dei eſt maxima omnium virtutum, & nec ſine hac valet oratio, immò ſine ea, vana eſt & Deo ingrata, & cæteræ virtutes ſine omni fructu. Quòd autem oratio ſine ea nullius ſit momenti, audi librum vitæ Chriſtum Ieſum dicẽtem: Si offers munus tuum ſuper altere, & recordatus fueris, quod frater tuus habet aliquid aduerſum te, vade prius reconciliari fratri tuo. Nihil igitur valet orationis munus, niſi offeratur in vinculo charitatis. Itẽ ait: cùm in oratione dominica dimiſſio peccatorum & debitorum poſtulatur, dimitte nobis debita noſtra ſicut & nos dimittimus, &c. Sic dimittentur vobis debita ſupplicationum in oratione, qualiter vos remiſeritis fratribus veſtris iniurias, & offenſas vobis factas indulgendo, & vos poſueritis in ſtatu vnitiſſimæ charitatis.

Nota. Bonus amor, ſpiritualis quod debet eſſe homini ſuſpectus.

Scitote autẽ filij quod in amore ſicut concluditur omne bonum & meritũ, ita etiam omne malum demeritum & peccatum. Vnde filij chariſſimi nihil eſt in hoc mundo, nec homo, nec diabolus, nec aliqua res, quã tantum habeam ſuſpectum, quantum amorem, quia amor penetrat animã plus quàm aliud, nec eſt aliquid, quòd ita occupet mentem,

tem,& cor totum penetret,ſicut amor,& niſi habeantur arma quibus regatur , leuiter præcipitatur anima in millia,& patitur magnam ruinam.Et hoc nõ dico de malo amore, quia malus amor debet ab omnibus caueri,& refutari tãquàm res diabolica & periculoſa : Sed dico de bono amore ſpirituali,qui eſt inter Deum & animam , & proximum &proximum.

Quodd autem amor qui eſt inter Deum & animam debeat eſſe ſuſpectus omni animæ,apparet, quia amor quem habet anima ad Deum , niſi ſit armatus cum magna ſcientia,& diſcretione,ſed cum feruore indiſcreto ſumatur, aut citò deficit , aut decipitur, aut in inconuenientẽ finem vadit:quæ enim inordinatè ſumuntur , benè nec ſalubriter continuari non poſſunt. Multi enim ſunt qui credunt ſtare in amore Dei , & ſtant in odio Dei, & in amore carnis,mundi,& diaboli. Vnde quando aliquis amat Deum , vt cuſtodiat eum ab infirmitatibus & tribulationibus corporalibus,& temporalibus periculis,amat ſe & Deũ inordinatè,Deũ poſtponẽdo, qui ante omnia & amari debuit, & omnia propter ipſum,& q̃a de corpore ſuo, & de ſe fecit ſuum Deum,ex quo Deum non *Nota.* *Malus amor Dei & impurus.*

Digitized by Google

diligit niſi propter ſe. Item talis qui ſic ſe diligit, omnia alia diligit propter ſe, diligit enim res temporales propter vtilitatẽ corporis ſui, quod ſibi Deum ſtatuit. Amat enim conſanguineos ſuos propter vtilitatem ſuã, & honorem quem ſibi afferunt. Amat etiam viros, & perſonas ſanctas, & ſpirituales, vt faciant ſibi mantellum de ſanctitate ipſorũ, cùm non vere diligat eos propter bonitatẽ ipſorum. Et quia talis amor non eſt purus, ideo fructus taliter amantiũ eſt carnis concupiſcentia, & corpus cum vitiis & concupiſcentiis. Amat enim talis ſufficiẽtias corporales, & aptitudines: vt ſciat benè legere, & cantare ad complacẽtiam aliorum. Amat etiam habere magnã ſcientiã, vt ſciat alios conuincere rationabiliter, & ſcientificè, & non charitatiuè, & quòd poſſit alios corrigere cum ſuperbia, vt reputetur aliquid.

Amor Dei infirmus & imperfectus.

Sunt etiam alij qui credũt amare Deum, & amant eum, ſed amore infirmo & imperfecto. Amant enim Deum vt parcat peccatis, & liberet eos de inferno, & det eis gloriam paradiſi, & non propter bonitatem ſuam. Amant alij Deum, vt habeant conſolationes & dulcedines diuinas, & ſentimenta, & conſolationes ſpirituales. Alij amant Deum

Deum vt amentur ab eo. Amant alios amicos & parentes, quia deſiderant vt ſint ſpirituales & boni, vt inde non conſequantur dedecus, ſed habeant vtilitatem & honorē. Amant etiam Deum vt det eis ſenſum & ſcientiam, & intellectum ſcripturæ: vt ſciant loqui ſpiritualiter, & non ad honorem Dei, nec aliorum vtilitatem, ſed vt magis amentur & honorentur. Amant eſſe ſpirituales vt habeantur in numero ſpiritualium, & diligātur à ſpiritualibus, & hæc pro ſua ſpeciali vtilitate & honore. Amāt habere paupertatem, & patientiam, & obedientiam, & exteriorem humilitatem, & virtutes, vt excedant in virtutibus alios, & deſiderant vt nullus alius poſſit approximare perfectiōi eorum: & quia nolunt habere parem, in hoc videntur aſſimilari Lucifero, qui noluit habere aliquam creaturam parem. Aliqui amant habere vniuerſalē famam ſanctitatis, vt cōmendentur à bonis & malis de ſanctitate: ipſi etiam commendant omnes ſpirituales, & nō ſpirituales, vt de temerario iudicio nō iudicentur. Amant etiam aliqui deuotū ſuū, vel deuotam ſuam amore ſpirituali & perfecto, quia amant ipſos totaliter ſecundūm Deum. Sed iſte amor quādoq; nimis creſcit,

Nota.

Amor deuotæ perſonæ quomodo eſt pericu loſus.

Nota.

& efficitur malus niſi regatur armis magnæ diſcretionis, & fit quandoque carnalis, vel inutilis, & nociuus nimis ad inuicem conuerſando, & tempus inutiliter perdendo, quia corda eorum ſunt indiſcretè colligata. Iſte enim amor creſcit, & creſcendo habet hoc quod deſiderat habere ſcilicet præſentiam amati, quam vbi non habet infirmatur: & ſi habeat nimis creſcit, & créſcendo totaliter transformatur in amatum, ita quòd oīa quæ placent alteri placent ei: & quæ diſplicent alteri, diſplicent ſibi. Et quia anima nó habet arma ſufficientia ad regendum iſtius amoris feruorē, qui continuè creſcit, & non habet perfectam ordinationē nec diſcretionem, neceſſe eſt vt conuertatur finaliter in deordinationem. Et ſi amatus in tali deordinatione careat etiam prædictis armis, & ſimili gladio amoris ſit vulneratus, tunc eſt valdè plus timendum, quia tunc incipiunt ſibi inuicem manifeſtare ſecreta ſui amoris, & inter alia manifeſtāt ſibi inuicem quomodo ſe mutuo diligant dicentes ad alterutrū: non eſt aliqua perſona quam tantùm diligam in mundo, nec tantùm eam portem in corde: talia enim dicunt, quia neceſſe eſt vt tractent ea quæ ſentiunt, & ſic appetunt ſe

etiam

etiam propter deuotionem mutuo diligere, & propter vtilitatem ſpiritualem quam credunt eſſe in tali amore, occurrentibus tamē tentationibus de aliquo illicito quod ſequi poteſt ex tali amore, ratio cōtradicit à principio, quia nō eſt totaliter amore ſuffocata: Poſteà vero amore ampliùs creſcente, ratio incipit obnubilari, & ſpiritus infirmari, & incipit credere quòd tactus amati & huiuſmodi non ſit peccatum, nec noceant animæ, & ideo hoc permittit facere, & ſic incipit deficere, & cadere à ſtatu perfectionis paulatim. Poſtquàm autem ratio aliquantulum declinauit amore ſuffocata, incipit ea quæ periculoſa ſunt quaſi nulla exiſtimare, & dicere, hoc poteſt fieri, quia ad nullū malum intendo, quia non eſt magnum peccatum: & paulatim talia reputāt licita, & ſic ampliùs amore creſcente trāsformatur, & transfertur vterque in voluntatem alterius, vt faciat omne, quod vult alius nulla alia ratiōe contradicēte. Ita quod totaliter ſequitur ſuum amatum ad omne illud quod vult, & propter inordinationem prædictam: Si inuitatur ad malum, non poteſt contradicere, & ſi non inuitatur, ipſe inuitat, ſentiens hoc placere amato, & tunc retrahitur ab oratione,

& abſtinẽtia & à ſolitudine, & ab omnibus virtutibus, in quibus conſueuerat ſe exercitare, & totum amorem diuinũ mutat in hũc miſerabilem amorem.

Et creſcit quandoque tantùm talis amor, quod verba amati, nec eius præſentia nõ ſatisfaciunt, cui ſolebant verba & ſola præſentia ſatisfacere. Sed ampliùs amans deſiderat ſcire verũ amatus ſic feratur ſagitta amoris ſicut amans, & ſi ſcire poteſt, tunc eſt periculum vtriuſque, tunc enim vnus confidens & ſecurus de altero, poſtquàm verba nec præſentia non ſatisfaciunt, inclinantur amans & amatus ad omne viſceroſum pariter & vitioſum: & ideo dico, quod amor mihi eſt ſuſpectus ſuper omnia, & in ipſo concluditur omne malum, quare cauete à ſerpente.

Propter igitur malum amorem volo ſuſpectum habere bonum amorem inter proximum & proximũ: quia bonus amor fit malus per prædictũ modum. Amor etiã Dei efficitur malus, niſi diſcretione regatur, & armis ſuis protegatur. Arma aũt quibus bonus amor Dei vel proximi in Deo regi debet: dantur homini in animæ transformatione. Eſt autẽ triplex transformatio, qua trãsformatur anima in Deum. Aliquãdo enim anima

Arma, quibus bonus amor Dei

Digitized by Google

ma transformatur in voluntatem Dei: aliquando cum Deo: aliquando intra Deum, & Deus intra ipſam.

vt proximi, in Deo regi debet

Prima transformatio eſt, quando anima conatur imitari vitam iſtius hominis paſſionati: quia in hoc manifeſta eſt voluntas ipſius Dei. Secunda transformatio eſt, quādo anima vltra hoc vnitur Deo, & amat Deum non ſolùm per voluntatem: ſed cum hoc habet magna ſentimenta: & magnas de Deo delectationes, poſſunt tamen exprimi verbis, & cogitari. Tertia transformatio eſt quando anima ſic eſt transformata intra Deum, & Deus intra ipſam, quod altiſsima de Deo ſentit & guſtat, in tantùm quod ea quæ ſentit, nullo modo poſſent exprimi verbis, nec cogitari, niſi ſolùm ab illo qui ſentit. Prima igitur transformatio, quamuis multùm regat amorem amantium, tamen non tantum quantum oportet, quia adhuc decipi poſſet. Secunda autem transformatio ſi eſt benè viua, ſufficit ad regendum amorem. Tertia autem eſt ſumma in regimine amoris. Iſta enim tertia, & etiam ſecūda perfectè infunditur, & confertur animæ à gratia: & hęc tertia, & ſecunda, licèt non ſit perfecta, eſt quædam ſapientia, quia mediante

Triplex trāsformatio, qua anima trāsformatur in Deum.

diante anima ſcit regere amorẽ Dei & proximi. Nam ſentimẽta Dei, & dulcedines, & feruores à gratia Dei in anima prouenientes, anima per hanc ſapientiam ſcit componere, & taliter quod durat amor & in his quæ incipit poteſt perſeuerare, nec oſtendit extra per riſus nec ſaltus corporis, nec alios geſtus. Similiter & in amore proximi vel deuoti ſic ſcit ſapienter & maturè ſe habere, quòd oſtendit & dirigit, quando & quantum & quomodo eſt condeſcendendũ proximo, & quãdo non. In vnione enim animæ ad Deum anima acquirit dictam ſapientiã, & quandam maturitatem & grauitatem ſapientiæ, & ſapidam diſcretionem, & quoddam lumen, ita quod cum iſtis ſcit regere amorem Dei & proximi, quod nõ poteſt decipi nec præcipitari: & qui non ſentit ſe tali ſapiẽtia infuſum, nunquam deberet ſe cum aliquo, vel cum aliqua in tali amore ſingulari & viſceroſo ſe coniungere, etiam quantumcunq; fieret propter Deum, & ex bona intentione, propter pericula iam prædicta quæ eueniunt ex tali amore, nec aliquis alicui ſe colligare debet per amorem, niſi didiſcerit & ſciat & poſſit à quocunq; faciliter cũ voluerit ſeparari. Qualiter aũt per p̃dictam

Soli diſcreti ament.

Proprietates veri amoris ad Deum.

ctam ſapientiā regatur amor Dei, eſt ſciendū, quod amor habet varias proprietates: nā aīa amando Deū: Primò tenereſcit. Secundò infirmatur. Tertiò fortificatur: cùm enim anima ſentit feruorē amoris diuini, aīa clamat, & rumorē facit ad inſtar lapidis q̃ ponitur in fornace ſoluendus in calcē, qui dū tāgitur ab igne crepitat, ſed ſi fuerit coctus, non facit aliquem rumorē, nec crepitat. Sic anima in principio quærit cōſolationes diuinas, q̃ ſi ſubtrahātur tenereſcit, & clamat contra ipſum Deum, & conqueritur dicendo: Tu dñe facis mihi hunc languorē, quare hoc facis? & ſimilia dicit, & hęc audacia naſcitur ex quadā ſecuritate, quā anima ſumit de Deo, in hoc aūt ſtatu eſt contenta cōſolationibus. Sciatis enim, ꝙ Deus habens eius creatū amorem erga animā, dat ei blāditias & quandoq; cōſolationes mirabiles & ineffabiles, quas anima nō debet appetere cum importunitate. Si tñ à Deo dentur, nō ſunt ſpernēdæ, q̃a faciunt ipſam poſt amatū currere, & ſūt cibus eius, & tollitur tędiū ab ea: & ex his aīa aſcēdit & trahitur ad amādū & transformandū ſe in ſuū amatū, & ad q̃rendū ipſū. Ex carētia verò ei⁹ creſcit amor, & incipit q̃rere amatū, quē ſi nō habet infirma
tur: nec

nec contentatur tunc de conſolationibus, quia ſolùm quærit amatum, & quantò plus habet de conſolationibus & ſentimentis, & homini tantò plus creſcit amor, & tantò magis infirmatur & languet, niſi habeat præſentiam amati. Sed poſtquam anima vnitur & ponitur in ſede veritatis, quæ veritas eſt ſedes animæ, non clamat, nec cõqueritur de Deo, nec tenereſcit, nec infirmatur, ſed ponitur in ea mira ſapientia & maturitas, & fit ſtabilis & ordinata à Deo fortificata, quòd propter amorem amati iret ad mortem, & habet in plenitudine quantum capere poteſt ex tali vnione, & ipſe Deus creſcere facit animam, vt ipſa ſit capax eius quod in ea vult ponere, & videt illũ qui eſt, & videt quod omnia nihil ſunt, niſi inquantum ſunt ab illo qui eſt. Tunc autem anima omnia quæ præceſſerunt habet pro nihilo comparatiuè, & etiã omnia creata, nec curat de morte, nec de infirmitate, nec de honore vel de vituperio, & ita pacificatur, & quietatur, quod nihil appetit, & perdit deſideria, nec poteſt operari, quia tunc quando habet prædictam viſionem, eſt iuncta cũ Deo. Et ita videt in illo lumine Dei, omnia Deum ordinatè facere, & debitè, quod etiam

de

de eius abſentia nõ infirmatur, & ita fit conformis voluntati eius, quod eum abſentem non requirit, ſed de omnibus quæ facit contentatur, & totum tanquam benè ordinatũ, ei remittit. Quando verò aufertur viſio talis animæ (nulli enim conceditur in vita iſta quod in ea perſeueret) datur ei, & remanet ei vnũ nouum deſiderium ignitum operandi ſine pœna opera pœnitentię, fortius quã prius, eſt enim iſte ſtatus ſublimior aliis. Hic autem amor ignitus & perfectus, & facit imitari animam amãtem amatum ſuum Deum hominẽ paſſionatum, quod eſt perfectio omnis perfectionis: paſſio autẽ eius quamdiu in hac vita mortali vixit, ſemper durauit, ibi cœpit & perſeuerauit, & finiuit: ſemper enim fuit in cruce paupertatis, doloris, deſpectus, & obedientiæ, & aliarũ operationum arduarum pœnitẽtiæ. Et quia qui perfectè diligit aliquem, nititur ei trãſformari moribus, & facere illa quę plus placent illi quem amat, ideò qui Ieſum Deum hominem diligit, nititur & transformari in eum, & eius mores, & facere quę ſibi placent, & in modo viuẽdi ſibi aſſimilari. Quãtò igitur quis eſt perfectior & amat Deum, tantò magis conatur facere illa quæ ille fecit,

Perfectꝰ amor Dei perfectã illius facit imitationẽ, ſcilicet in Deo homine paßionato.

cit, & vult, & præcipit, & conſulit fieri,& vitare omnia quæ ſibi poſſent eſſe diſplicentia. Et debet continuare toto tempore vitæ ſuæ, quia iſte Deus homo quamdiu vixit in hoc mundo,vixit in continua & amariſſima cruce pœnitentiæ, & hæc debet eſſe longitudo & tempus pœnitentiæ, quam ad formam eius debemus facere, ſcilicet, quamdiu homo viuit. Magnitudo verò eius eſt, quantum homo poteſt cum diſcretione. Hæc eſt autem transformatio in voluntatem eius, quam oſtendit non ſolùm verbis, ſed viuendo ſemper in operationibus crucis & pœnitentiæ, quas Deus homo ſemper habuit in ſeipſo.

Cùm verò anima transformatur in Deo, & eſt intra Deũ, & eſt in illa perfecta vnione & plenitudine viſionis,quietatur,nec aliquid operatur. Sed quando reuertitur ad ſe, nititur transformari in voluntate eius, quouſque redeat in illam viſionem. Hac autem viſione ſupradicta tanquam armis dirigitur amor Dei & proximi. Ibi enim anima videt eſſe Dei, & quomodo omnis creatura habet ſuum eſſe ab illo, qui eſt ſummum eſſe. Et videt quomodo nihil eſt quod habeat eſſe,niſi ab hoc ſummo eſſe. In

quam

quam viſionem anima ducta trahit per ipſam viſionem miram ſapientiam & ineffabilem ſcientiam, & maturam grauitatem: trahit ab illa viſione notitiam veram, quomodo quicquid eſt ab illo ſummo eſſe, eſt optimum, nec poteſt contradicere, quia in veritate videt, quòd omnia quæ sũt ab ipſo, ſunt optimè facta. Sed malè eſt factum, quãdo nos deſtruimus ea quę facta ſunt optimè ab illo ſummo eſſe.

Quomodo propter amorem ſummi eſſe in ipſo, omnia creata amãtur.

Hæc autem viſio iſtius ſummi eſſe, excitat vnum amorem in anima ſibi correſpondentem, & iſtud ſummum eſſe incitat nos amare omne quod habet eſſe ab ipſo, qualia ſunt omnia bona & benefacta, & docet nos amare omnem creaturam rationalem & irrationalem, amore ſummi eſſe, & docet nos amare, & incitat omne quod habet eſſe ab ipſo, & quod ipſe amat, & vult eſſe. Et docet nos amare maximè creaturas rationales, potiſsimè illas quas videmus eſſe amatas & dilectas ab ipſo ſummo eſſe. Sicut enim anima videt ipſum ſummum eſſe inclinatum per amorem in creaturis, ſic ipſa in eaſdem inclinatur.

Signum illorum

Signum autem manifeſtum illorum qui ſunt in amicitia iſtius ſummi eſſe, eſt, quod

ſunt

qui ſunt in amicitia ſummi eſſe. ſunt veraces ſequaces vnigeniti iſtius ſummi eſſe, & ſunt ſemper intenti oculis mentis ſuę ad amandum & ſequendum & transformandum ſe totos, & totaliter in voluntate amati, ſcilicet, vnigeniti iſtius ſummi eſſe. Amor autem creatus & excitatus à viſione iſtius ſummi eſſe, nouit & ſcit amare iſtud ſummum eſſe, nouit, & ſcit amare creaturas ſecundùm earum conuenientias, & plus & minus ſecundùm inclinationem iſtius ſummi eſſe, & in nullo poteſt tranſire terminum eius: & ideò omnia quæ ſunt amoris, ſunt omninò ſuſpecta, quouſq; hic amor fuerit animæ datus à Deo.

Poſtquam enim anima habet viſionem iſtius eſſe Dei, & amorem illi reſpondentem, & ſufficientem iſti eſſe, tunc remanet ſolidata, ita quod quamuis veniant aliæ viſiones, & eleuationes non mutant eam. Et non ſolùm qui habent hanc ineffabilem viſionem DEI, ſed qui haberet ſtrictum penſare iſtius eſſe Dei, poteſt ſufficere, & eſt ſufficiens ad expellendam omnem malitiam omnis alterius amoris, & benè poteſt reſiſtere ad gladium omnis amoris illiciti. Non ſolùm autem in prædicta viſione datur amor creatus, de quo dictum eſt, *Strictè penſari debet eſſe ſũmi Dei.*

imò

imò ipſa viſio increati eſſe dimittit in anima vnum amorem increatum, cui amori anima nihil poteſt operari, quia anima eſt totaliter abſorpta ab ipſa viſione. Sed ipſe amor inclitus operatur.

Attendendum autem eſt, quod qnando hæc viſio data fuit animæ, anima operabatur, & tota ſe deſiderabat quomodo melius ipſi ſummo eſſe poſſet vniri: poſtea autem ipſe amor increatus operabatur in anima, & inſpirabat ſibi quomodo recederet ab omni creatura, vt anima poſſet ſibi melius vniri: vnde ipſe amor increatus operationes amoris operatur. Principium autẽ huius amoris in operatione ſua, eſt illuminare, & nouum deſiderium dare.

Eſt enim amor fortis nouus, ad quem amorem nouum anima nihil operatur: ipſe enim amor increatus operatur omne bonũ, quod per nos fit: & per nos, nos operamur omne malum, bonum autem, non ex nobis, ſed ab illo increato amore. Et iſta eſt vera humilitas & annihilatio, videre in veritate quod nos non ſumus operatores alicuius boni, & qui ſic ſentit, habet ſpiritum veritatis. Amor autem Dei nunquã ſtat otioſus, nam viam crucis cogit ſequi corporaliter.

Et

Digitized by Google

Signa operationis amoris Dei.

Et iſtud eſt ſignum operationis veri amoris, ſurgere & apportare animæ crucem, id eſt, longam pœnitentiam quantum viuit, & magnam & duram, quantum commodè poteſt. Hic verus amor non apportat riſum in ore, nec in comedere, nec in bibere inordinatur, nec affert aliquam alacritatem vanam, nec dicit, non teneor alicui legi, ſed ſemper legi ſe ſubiicit, immò etiam vbi non eſt lex, ipſe ſibi facit legem. Et cùm amor operatus fuerit operationes crucis & pœnitentiæ viuæ, & longæ, & arduæ quantum viuit, & quantum poteſt, tunc videbit in veritate ſe inutilem, & in veritate ſe non niſi malum operantem. Ipſum autem Deum cognoſcet totum amorem, & ſe totum odium: & habita in veritate hac cognitione, de neceſſitate oportet quod faciat pœnitentiam corporalem: ſiue autem pœnitentia ſit homini leuis ad portandum, ſiue difficilis, totum operatur ipſe increatus amor, diuerſimodè tamen propter vtilitatem animæ. Non igitur grauet nos operatio de pœnitentia, quia Deus in nobis ipſe operatur, & ad prouocandum voluntatem noſtram, & conſentiendum Deo in nobis eam operanti, verus magiſter venit pro nobis ad faciendum

Digitized by Google

dum pœnitentiam, & ad dandum exemplum eius nobis, toto enim tempore vitæ ſuæ in amariſſima pœnitentia vixit. Et qui ad viſionem increati, & ad viſionem eſſe Dei eleuantur in cruce & in operibus virtuoſis quietantur, & cum nouo amore infocato & ignito ad maius operandum prouocantur. Illi autem qui non ſunt in hoc ſpiritu veritatis faciunt ſibi idola de operibus virtuoſis, ſibi gloriam attribuentes. Et primò idolum faciunt ſibi de lumine, & ſcientia, & diſcretione ſibi datis, quod eſt flendum: nam totum bonum quod eſt in nobis, operatur amor increatus, qui non extinguitur in ſe in æternum. Cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Sexageſimum quintum capitulum. De via qua ad amorem Dei peruenitur, & de conditionibus & proprietatibus amantium, ſiue qui eum ſunt amaturi.

VIA autem ad hunc amorem, eſt per continuam, & aſſiduam, & deuotam, ardentem orationē, & lectionem libri vitæ, de quo ſatis dictum eſt ſuprà, per quam datur & accipitur cognitio Dei, quę eſt omninò

ninò neceſſaria ad habendum eius amorem vt ſuprà dictum fuit. O chariſſimi hortor, vt diligamus Deum, & transformemur totaliter in ipſum. Iſte enim Deus homo, Deus increatus, Deus incarnatus totus eſt amor, & nos totus diligit, & totaliter vult diligi, vnde vult filios ſuos eſſe totos transformatos in ſe per amorem. Voco autem filios ſpirituales per amorem dilectionis, illos qui viuunt in gratia, & charitate in ipſo Deo bono perfecto cum perfectione amoris transformati.

Nota, omnes filij Dei per creationem, nõ ſunt ſui ſpirituales electi.

Omnes enim ſumus Dei filij per creationem, ſed filij ſui ſpirituales electi ſunt, in quibus ipſe Deus amor poſuit ſuum amorem, & in quibus delectatur propter ſuam ſimilitudinem quam inuenit in ipſis, quam ſimilitudinem in animam cuiuſcunque filij Dei ponit, & facit, & format ſolùm gratia Dei, & perfectus amor diuinus, perfectũ dico, qui iam vitam & mores transformauit in ſimilitudinem vitæ Chriſti pauperis, deſpecti in hoc mundo, & doloroſi. Itaque Deus nobilis per naturam vult totum cor filij ſui, & non partem: & vult ipſum ſine medio, & ſine ſocietate, & ſine impedimento quocunque contrario. Sed ipſe eſt, ita

ita curialis erga animam, quod ſi anima dat ſibi totum cor, totum libenter accipit: ſi partem, partem accipit, licèt perfectus amor naturaliter totum velit, & non ſolùm partẽ. Scimus enim quod ſponſus diligens ſpõſam ſuam, non poteſt in ea ſuſtinere, ſiue in ſecreto, ſiue in manifeſto ſocietatem aliquam, ſimiliter noſter Deus. Sed ſcio, quod ſi in Dei filio quilibet homo cognoſceret & guſtaret ipſum amorem diuinum, Deum humanatum paſſionatum, qui eſt ſummum bonum, daret ſe totum ſibi, & auferret ſe totum ſibi, non ſolùm ab aliis creaturis, & totus diligeret, & toto corde illum Deum amoroſum, & transformaret ſeipſum totum in ipſum Deum humanatum, ſummum amorem.

Si igitur anima vult venire ad iſtam perfectionem perfecti amoris, qui dat ſe totũ, & ſeruit Deo non intuitu præmij quod hîc expectet à Deo recipere, nec eſt in futuro, ſed dat ſe Deo, & ſeruit Deo propter ſeipſum, qui totus eſt eſſentialiter bonus, & totum propter ſe, & per ſe bonum dignum eſt diligi propter ſeipſum, debet anima intrare in viam rectam, & per ipſam ambulare

pedibus amoris, puri, recti, feruentis, & ordinati. Primus autem gradus ſiue paſſus quẽ debet facere anima, quæ intrat iſtam viam rectam, & quæ deſiderat accedere ad Deum eſt, quod cognoſcat Deum in veritate, non ſolùm exterius quaſi per colorem ſcripturæ, ſicut dictum eſt ſupra, quemadmodum enim cognoſcimus, ita & amamus, ſi parùm obſcurè, ſi ſuperficialiter, ſi perfunctoriè ipſum cogitamus, & conſideramus, & cognoſcimus: & ſimiliter & conſequenter parùm amamus. De his autem qualiter & quomodo fieri debeat, iam ſatis dictum eſt.

Tres proprietates amantiũ ſciẽdæ, vt quilibet cognoſcat ſi eſt verè amans.

Sunt autem tres proprietates amantiũ neceſſariæ ad ſciendum, & etiam aliqua ſigna amoris, vt quilibet cognoſcere poſſit, ſi eſt verè amans.

Prima proprietas eſt eſſe transformatum in voluntatem amati. Voluntas autem Chriſti amati videtur mihi, quod ſit vita quam oſtendit nobis per ſemetipſum, oſtẽdit autem nobis paupertatem, dolorem, deſpectum & obedientiam veram, quę omnia de facto oſtendit: & cùm anima eſt viriliter exercitata in iſtis, nullum vitium, nulla tentatio poterit in eam intrare.

Secun-

Secunda proprietas eſt, transformatum eſſe in proprietates amati, nolo vobis dicere nunc niſi tres. Prima eſt amor, diligere, ſcilicet, omnes creaturas ſecundùm conuenientias earum. Secunda eſt eſſe verè humilem & benignum. Tertia eſt, quam Deus dat legitimis filiis ſuis, ſcilicet, immutabilitas, nam quantò anima eſt propinquior Deo, minores & pauciores immutabilitates in ſe habet, & ideo nos verecundamur, quando aliqua vilis res nos mouet, & in hoc cognoſcimus noſtram miſeriam. *Dei amati tres proprietates.*

Tertia proprietas eſt, eſſe transformatum totaliter in Deum, & tunc eſt extra omnes tentationes: quia non in ſe, ſed in illo eſt, & ideò quando reuertimur ad noſtram miſeriam, caueamus nos de omnibus creaturis, & à nobis ipſis, & rogo vos, vt ſitis veſtri, & nolite vos dare alicui creaturæ, nec præſtare ex toto, ſed dare vos totos illi qui dicit, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo: & ex tota mente tua, & ex tota anima, & ex omnibus viribus tuis.

Signa autem amoris ſunt hæc: Primum ſignum veri amoris eſt, quòd amans ſubmittat voluntatem ſuam voluntati amati. *Signa veri amoris.*

Secundum eſt, quòd facit relinquere omnem aliam amicitiam quæ huic poſſet eſſe contraria, etiam facit dimittere patrem & matrem, ſororem, fratrem, & omnem aliam affectionem contrariam voluntati amati.

Tertium eſt, quòd nihil occultum poteſt eſſe in vno quod alteri non reuelet, & hæc tertia operatio ſecũdùm iudiciũ meum eſt ſumma & complementum omnium aliorũ ſignorum, & operationum amoris.

Quartum eſt, quòd amans ſtudeat aſsimilari amato, vt ſi amatus eſt pauper, quod amans ſtudeat depauperari, ſi vilificatus, quod ſtudeat vilificari, ſi doloroſus, quod ſtudeat de dolore habere participationem, vt ſit ſimilis vtriuſque conditio: non enim videtur quod amor perfectus poſſit fundari inter diuitem & pauperem, honorabilem & vilem, doloroſum & delitioſum, valdè enim diſtant hæ conditiones, & inter tales nõ poteſt eſſe amor perfectionis, quia vnus conditionem alterius non participat. Amor autem eſt virtus non ſolùm aſſimilatiua, ſed vnitiua, quæ fertur ſemper in ſuum ſimile, non in disforme. Amor autem æternus

nus Chriſtus Ieſus omnia iſta ſigna habuit, quia ſubmiſit voluntatem ſuam homini: factus obediens vſque ad mortem interficientibus ipſum, cùm tamen ſolo nutu poſſet reſiſtere, ſi voluiſſet. Item fecit ipſum relinquere omnem aliam amicitiam, parentum, matris, & aliorum, immò & ſuæ carnis propter amorem hominum, morti ſe tradens, & eos in cruce derelinquens, iterum ſecreta ſua nobis reuelauit, vt ipſemet dixit, iam non dicã vos ſeruos, &c. Item ſimilem homini ſe facere voluit, ideò veram humanitatem eius aſſumpſit, & mortalitatem, factus homini ſimilis per omnia, præterquam in culpa. Ergo & nos hæc omnia facere debemus propter ipſum, alius amor ex parte noſtra claudicat, & tanto, & tam viſceroſo amatori facimus iniuriam manifeſtam. Igitur faciamus nos ei per omnia ſimiles, qui noſtris miſeriis per omnia ſimilem ſe fecit, pœnitentiam, ſcilicet, faciendo in paupertate, deſpectu, & dolore, & cordis contritione, in quibus ipſe ſemper vixit. Si enim vnus ſolus faceret pœnitentias omnes, quas omnes homines de mundo faciunt, non eſſet ſufficiens ad recompenſan-

Digitized by Google

dum minori guttæ ſudoris, quem Chriſtus pro nobis effudit, & non eſſet ſufficiens ad promerendum minus gaudium Paradyſi, quod nobis promittitur, nec ad ſatisfaciendum pro minori peccato à nobis perpetrato mortali, nec ad ſatisfaciendum Deo pro noſtra creatione. Vnde quiſque deberet conari ad faciendum pœnitentiam in occulto quantò plus poteſt, & deſiderare quod non poteſt, & etiam facere in publico, dummodò in intentione nolit videri: quia dimittere bonum vt non videatur, eſt tepiditas & puſillanimitas. Vnde nullo modo debemus propter hoc dimittere. In his habemus exemplum noſtri magiſtri, qui multa fecit, quæ nunquam fuerunt ſcripta, nec ſcita, cùm tamen amore noſtri multa fecerit in publico, nec propter hoc quia videbatur ab aliis, hoc dimiſit. Quod & ſi nobis durum videatur pœnitentiam facere, tamen tribulationes nobis à Deo immiſſas placeat cum patientia & gaudio tolerare, & facere de neceſſitate virtutem. Qui enim ſunt afflicti & tribulati interius & exterius, non eſt dubium, quod eſt certum ſignum, quod ſunt dilecti ab amato.

In publico quomodo faciendũ ſit bonũ

Quod

Digitized by Google

Quod enim Deus pater dilexit, & elegit, & dedit ſuo chariſsimo vnigenito, hoc vnigenitus diligit, & infligit, & dat chariſſimis filiis ſuis. Elegit autem Deus pater ſuo filio paupertatem, deſpectum, dolores, perſecutiones, afflictiones exterius, interius verò tædium, pauorem, timorem, anguſtiam, agoniam, &c. quæ ſuſtinuit Dei filius magiſter innumerabilia, & tot, & tanta, quod nulla lingua poſſet exprimere, nec cor cogitare. Studeamus igitur ſuſtinere tribulationes temporales cum patientia, imò & cum gaudio. In eis enim ſignum recipimus, quod ſumus dilecti & electi ab amato, & recipimus arram ſuæ hæreditatis. Reſpicite in doloribus veſtris dolores iſtius Dei hominis deſolati, & erit remedium omni veſtro dolori.

Tria enim facit iſta tribulatio ſanctiſsima quæ non cognoſcimus. *Tria in nobis operatur ſanctiſſ. tribulatio.*

Primum eſt, quòd facit nos conuerti ad Deum, & ſi conuerſi fuerimus, facit nos magis conuerti & adhærere.

Secundum eſt, quòd facit nos creſcere, ſicut enim bona terra benè præparata adueniẽte pluuia, germinat & fructificat, ita adue-

ueniente tribulatione anima creſcit in virtutibus.

Nota boni aduocati, & teſtes ad Deũ veraces pro noſtra ſalute.

Tertium eſt, quòd purificat & confortat, quietat & tranquillat. Iſta enim ſanctiſſima tribulatio multùm cõuenit nobis, nec eam vitemus, nec abhorreamus, quia securè & toto corde dicò, quòd aduocati nobiles, & teſtes veraces quibus magis creditur in conſpectu Dei, ſunt iſtæ tribulationes ſanctiſſimæ & pretioſiſſimæ: quarum valor eſt nobis ignotus, eis enim emitur regnum cœlorum, paupertate enim, & luctu, & dolore, & perſecutionibus obtinentur gaudia ſempiterna.

Credo enim firmiter, quod nihil aliud tantùm facit ad benè viuendum, ſicut hæc tribulatio, vnde in omnibus tribulatis, ego habeo vnam ſanctam inuidiam.

Scio enim, filioli mei, quòd nobilitas & valor qui exit de tribulatione, non eſt nobis cognitus, quia ſi eſſet cognitus, eſſet de ea magna grapila & rapina, & quilibet raperet ab alio de quo tribulari poſſet. Lumẽ tribulatorum & ſolatium cõfortet nos ſub onere tribulationum, cui ſit gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Tri-

Digitized by Google

Tribulationes autem quæ ſunt in paupertate, deſpectu, & dolore, videntur mihi multùm vtiles nobis & conuenientes, ratio huius eſt, quia oportet, quod homo cognoſcat ſe, & Deum: cognitio autem Dei, ſupponit cognitionem ſui, hoc modo, vt videat homo & conſideret, & videat quem offendit, & conſideret diligenter quem offendit, & ex hac conſideratione datur gratia ſuper gratiam, lumen ſuper lumen, viſio ſuper viſionem, & ex his incipit venire ad cognitionem ampliorem Dei, & quanto amplius cognoſcit, amplius diligit, & quanto plus diligit, tantò fortius operatur, & iſta operatio eſt ſignum amoris, & menſura, quia in hoc cognoſcitur ſi amor eſt purus, verus, & rectus, ſi diligit & operatur efficaciter, & tolerat quod dilexit, & operatus eſt ille quem diligit. Chriſtus autem quem diligit operatus eſt, & tolerauit cum gaudio tria prædicta, quandiu vixit, qui ergo ipſum diligit, debet illa diligere & operari, quantò igitur ipſe ſapientiſsimus ſibi hæc elegit, tantò nobis etiam conuenientiora eſſe monſtrauit. *Tribulationes vtiles.*

Digitized by Google

Sexageſimum ſextum capitulum. De aliquibus donis Dei, & de conditionibus quibus cognoſcitur animam in eius amorem eſſe transformatam.

Nota cõditiões, & diuina dona quibus quis cognoſcit animã ſuam in Dei amore transformatam.

HAEC ſunt dulciſſima Dei dona, quę quicunque obtinere poterit, ſciat ſe perfectè completum, & perfectum & conſummatum in Deo dulciſsimo Ieſu Chriſto, & eſſe perfectum ipſum dulciſſimum Ieſum Chriſtum in eo per transformationem, & quantò magis in his perfectus erit, tantò magis eſſe transformatum Ieſu Chriſti erit in eo. Primum eſt amor paupertatis, quo anima exſpoliat ſe ab amore omnis creaturæ, ita ꝙ nullius poſſeſſionem vult habere, niſi domini noſtri Ieſu Chriſti, nec ſperat in adiutorio alicuius creaturæ in hac vita, & hoc non ſolũ diligat corde, ſed oſtẽdat per opus. Secundũ eſt, quòd deſideret deſpici & vilipendi, & opprobriari ab omni creatura, & velit quod omnis creatura credat ipſam eſſe opprobrio dignam, ita quod nullus compatiatur ſibi, nec velit viuere in corde alicuius creaturę, niſi ſolius Dei, nec ab aliquo alio aliquid reputari quocunq; modo. Tertiũ eſt, quòd deſideret dolorari, & puniri, & impleri, & ſuperinfundi omnibus dolorib.

cor-

Digitized by Google

cordis & corporis dulciſſimi Ieſu Chriſti, & dulciſſimæ matris eius, & deſideret quod omnis creatura faciat ſibi iſtos dolores ſine intermiſſione, & ſi nõ poteſt iſta tria velle, ſciat quod multum eſt longè à Chriſti benedicta ſimilitudine, quia iſta tria aſſociauerunt eũ in omni loco, & in omni tempore, & in omni ſuo actu, ſimiliter & ſuã matrem ſcilicet, paupertas, dolor & deſpectus, & ignominia in ſummo. Quartũ eſt, quòd quæcunq; perſona cogitet ſe eſſe indignam tanto bono, & nullo modo poſſe iſta habere à ſe, & quantò plus de iſtis habuerit, tantò ſibi videatur quod minus habeat: quia de re amata qui multũ ſe credit habere, perdit amatũ. Vnde nunquam ſentiat ſe ad hoc perueniſſe, ſed ſemper videatur quod incipiat de nouo, & quod adhuc nihil fecerit, & q^{d} non habuerit aliquid de iſtis. Quintum eſt, quòd continuè nitatur cogitare quomodo iſta fuerunt in Chriſto, & continuè ſaporoſa oratione clamet ad Deum, quia iſta ſua veſtimenta, & iſtam ſocietatẽ mittat in cor ſuũ, nihil aliud petendo, & in perfecta trãſformatione omnium iſtorum ſit ſibi omne gaudium in hac vita, & nitatur aſcendere ad

Sexageſimum ſextum capitulum. De aliquibus donis Dei, & de conditionibus quibus cognoſcitur animam in eius amorem eſſe transformatam.

Nota cō ditiões, & diui na dona quibus quis co- gnoſcit animā ſuam in Dei a- more transfor matam.

HAEC ſunt dulciſſima Dei dona, quę quicunque obtinere poterit, ſciat ſe perfectè completum, & perfectum & conſummatum in Deo dulciſsimo Ieſu Chriſto, & eſſe perfectum ipſum dulciſſimum IeſumChriſtum in eo per transformationem, & quantò magis in his perfectus erit, tantò magis eſſe transformatum Ieſu Chriſti erit in eo. Primum eſt amor paupertatis, quo anima exſpoliat ſe ab amore omnis creaturæ, ita ꝙ nullius poſſeſſionem vult habere, niſi domini noſtri Ieſu Chriſti, nec ſperat in adiutorio alicuius creaturæ in hac vita, & hoc non ſolũ diligat corde, ſed oſtẽdat per opus. Secundũ eſt, quòd deſideret deſpici & vilipendi, & opprobriari ab omni creatura, & velit quod omnis creatura credat ipſam eſſe opprobrio dignam, ita quod nullus compatiatur ſibi, nec velit viuere in corde alicuius creaturę, niſi ſolius Dei, nec ab aliquo alio aliquid reputari quocunq; modo. Tertiũ eſt, quòd deſideret dolorari, & puniri, & impleri, & ſuperinfundi omnibus dolorib.

cor-

Digitized by Google

cordis & corporis dulciſſimi Ieſu Chriſti, & dulciſſimæ matris eius, & deſideret quod omnis creatura faciat ſibi iſtos dolores ſine intermiſſione, & ſi nõ poteſt iſta tria velle, ſciat quod multum eſt longè à Chriſti benedicta ſimilitudine, quia iſta tria aſſociauerunt eũ in omni loco, & in omni tempore, & in omni ſuo actu, ſimiliter & ſuã matrem ſcilicet, paupertas, dolor & deſpectus, & ignominia in ſummo. Quartũ eſt, quòd quæcunq; perſona cogitet ſe eſſe indignam tanto bono, & nullo modo poſſe iſta habere à ſe, & quantò plus de iſtis habuerit, tantò ſibi videatur quod minus habeat: quia de re amata qui multũ ſe credit habere, perdit amatũ. Vnde nunquam ſentiat ſe ad hoc perueniſſe, ſed ſemper videatur quod incipiat de nouo, & quod adhuc nihil fecerit, & q॰ non habuerit aliquid de iſtis. Quintum eſt, quòd continuè nitatur cogitare quomodo iſta fuerunt in Chriſto, & continuè ſaporoſa oratione clamet ad Deum, quia iſta ſua veſtimenta, & iſtam ſocietatẽ mittat in cor ſuũ, nihil aliud petendo, & in perfecta trãſformatione omnium iſtorum ſit ſibi omne gaudium in hac vita, & nitatur aſcendere ad

Digitized by Google

cogitandum quomodo cor dulciſſimi Ieſu iſtis plenum fuit, & ſuperplenum & infinitum, plus quam ipſe oſtenderit in corpore. Sextum eſt, quòd fugiat tanquam ſummam peſtilētiam omne illud quod impedit eam ab iſtis, ſiue ſit perſona carnalis, ſiue ſit ſpiritualis, & omne illud quod in rebus huius mundi ſibi appareret diſſimile, vel contrarium iſtis, horreat & deſpiciat, & fugiat ſicut ſerpentem. Septimum eſt, quòd ſuper nullam creaturam ferat iudicium, nec impediat ſe de iudicando alios, ſicut dicit Euangelium, immò reputet ſe viliorem omnibus quantumcumque malis, & indignisſimis omni gratia Dei. Scias quod quicunque iſta merentur habere in hac vita, & in præſenti pugna, Deum plenè habebunt in patria: immò anima per transformationem fit tota Deus, cui in hac vita Deus dat de ſua transformatione, quod videlicet ſit transformata in ſuos deſpectus, penurias, & dolores, quia nō debet anima appetere in iſta vita cōſolationes ſpirituales, niſi fortè propter ſuam infirmitatem refocillandā, ſed ſolùm appetere perfectā Chriſti crucifixionē dolorosam, pauperem, & deſpectam.

Nota.

Fugiendum à iudicio aliorū.

Sexage-

Sexageſimum ſeptimum capitulum, in quo tractatur de ſanctiſſimo Sacramento altaris.

DE Sacramento autem amoris & gratiæ, propter quod & Euchariſtia dicitur & vocatur, nunc aliquid poſt prædicta eſt dicendum. Ipſum enim habet efficere in nobis & orationem deuotam, & virtute eius impetratiua efficitur. Similiter dare humilitatem cordis profundam, & totius charitatis, & veri amoris promotiuum & collatiuum eſt.

Non enim dubito, ſed ſum certa, quòd quæcunque anima videret, & contemplaretur in iſto ſancto Sacramento, non poſſet eſſe ita ſicca de amore, quin de ipſo non eſſet ſtatim tota infuſa, perpendendo quomodo in hoc Sacramento fuit amata. Videtur autem mihi quòd veritas iſtius Sacramenti, & hoc ſacroſanctum myſterium ab illis qui iſtud ſacrificium volunt celebrare, & recipere, cum magna diligentia eſt conſiderandum: & non debet anima in hac conſideratione tranſire velociter, ſed nec curſoriè, ſed magna diligentia & pondere ibi ſtet, &

Sacramentũ altaris, cum magna diligẽtia eſt cõſiderandũ.

demoretur: quamuis autem inexplicabilia ſint, quæ de hoc Sacramento ſanctiſſimo dici poſſunt, videtur mihi quod ad ſeptem conſiderationes reduci poſſunt, quæ videndæ ſunt, & conſiderandæ ſigillatim.

Septem cõſideratiões præcipuæ habendæ in Sacramẽto altaris.

Primò enim iſtud ſacroſanctum myſterium & nouum, & ſummè mirabile, & noſtræ rationis exceſſiuum. Iſtud enim myſterium quamuis antiquitùs fuerit figuratum, vt apparet in ſacra ſcriptura: Antiquũ quidem eſt quantum ad figuram, ſed nouum quantum ad exhibitionem, & veritatem ipſius Sacramenti, in quo creatura recipit magnam nouitatem, quia benè ſcimus, & per fidẽ tenemus ſine aliqua dubitatione, quòd ille panis, & id vinum per diuinam potentiam infinitam ad illa ſanctiſſima verba ordinata, quæ dixit Chriſtus ordinator Deus humanatus, & quæ debet dicere, & dicit Sacerdos eius miniſter, ſubſtãtialiter fit Chriſtus, ita quod illa ſubſtantia panis & vini tranſſubſtantiatur, & fit corpus Chriſti, & Chriſtus Deus & homo eſt in illo myſterio conſecrato, remanente colore, & ſapore, & virtute, & forma, & modo, & tota quali-

Prima Nouum et ſummè mirabile.

tate

tate ipſius panis & vini, non in ipſo, ſed per diuinam potentiam ſupra eorum propriam naturam in ſeipſis: hic enim color eſt in ſeipſo, & ſapor in ſeipſo, & forma in ſeipſa, & qualitas in ſeipſa. Vnde grandis eſt iſta nouitas in veritate quam facit diuina ſapientia ſua ſumma charitate et infinita poteſtate, & ſumma bonitate, quam facit creator in ſua creatura, præter alias multas, & ſpirituales nouitates quas ipſum corpus, & ſanguis Chriſti facit in amicis, & electis ſuis. Nullus autem miretur de hi[illegible], nec de aliis quæ fiunt in hoc Sacramento, ſi penſemus potentiam facientis: nec miretur quis quomodo poteſt eſſe in tot altaribus, ſimiliter & vltra mare, & citra mare, & ita ibi ſicut hic & hic, nam ipſe dicit. Ego ſum incomprehenſibilis vobis, & ego Deus feci hoc ſine vobis, & operor ſine vobis, & non eſt mihi aliquid impoſſibile: & ego ſum ille qui feci vos tales, quod nunc propter bonum veſtrum non poſſetis intelligere, quia ſi voluiſſem, potuiſſem vos facere potẽtes ad intelligendum, ſed hoc feci vt mereamini per fidem veſtram, quæ meritum non haberet, ſi hoc clarè quomodo fit videretis, credite

dite igitur nihil dubitantes.

Secundò iſtud Sacramentum eſt ſummè amabile, & ad amorem inflammatiuum. Illud enim quod mouit ordinatorē iſtius Sacramenti ſanctiſſimi non fuit timor alicuius rei, nec vtilitas quam ex hoc ipſe ſortiretur, nec ſcio quòd nomen imponam ei, niſi amorem ſine menſura: propter enim ineffabilem amorem quem habebat nobis, iſtud Sacramentum inſtituit: quia enim erat totus euiſceratus amore in nobis, ideo ſe totum ibi poſuit, ſe totum dimiſit, & pro ſemper ſcilicet vſque ad conſummationem ſeculi. Non enim hoc ſolùm fecit propter memoriam ſuæ mortis, quæ eſt noſtra ſalus, ſed etiam hoc fecit ad hoc vt remaneret totus nobis & ſemper: & quicumque vult intrare iſtud profundum, oportet quòd habeat bonos oculos.

Secũda Summè amabile. Quid mouit Chriſtũ Deum ordinatorē ſacramenti.

Attēde deuotè.

Sciens enim corporaliter in cœna ſua ſe citò eſſe ſeparandum, euictus amore qui ſemper amantem & amatum habet coniungere, iſtud ſacramentum inſtituit, vt ſemper poſſet corporaliter nobis eſſe iunctus. O amor inextinguibilis, amor ardentiſſimus veraciter eſt, & fuit iſte quem nobis habebat

Digitized by Google

bat, quod quantumcunque præſentia mortis eſſet ſibi præſens, & præſentiebat ſtatim dolores horribiles affuturos, eiſdem peccatoribus ſe perſequentibus ſe dare voluit, vt ſaltem nobiſcum in hoc Sacramento poſſet eſſe ſemper, cuius delitiæ ſunt eſſe cum filiis hominum. Et quæ anima eſt ita crudeliſſima, quę conſiderando iſtum amorem ſi benè & profundè conſideraret, non moueretur ad reamandum tantum amatorem, qui nec in vita, nec in morte noſtri obliuiſci voluit, ſcilicet ſe totum, ac tantum dare voluit, vt per amorem nobis eſſet vnitus? veraciter non eſt anima ſi benè penſaret hunc amorem, quin ſe totam transformaret in amorem, ſe totam ſibi conferendo.

Tertiò iſtud Sacramentum eſt ſummè compaſſibile, & ad compaſſionem & dolorem ſummè prouocatiuum, dolorem enim mortalem, & ineffabilem habuit cùm iſtud ſacratiſſimum ordinabat: erat enim in puncto ſeparationis à ſuis chariſſimis diſcipulis, & à virgine amantiſſima matre, & ſciebat & videbat in ſui præſentia omnes qui eum derelinquere debebant. Videbat ſuum proditorem, & alium negatorem, quibus *Secūda Summè compaſſibile.*

corpus

corpus ſuum, & ſeipſum tradebat, & de proximo imminebant dolores acutiſſimi, in quibus debebat eſſe derelictus, præſentiebat mortem horrendam, verbera, contumelias, crucem, clauos, & cætera ſibi parati: ratione quorum ſtatim poſt cœnam in oratione ſudauit vſque ad guttas ſanguinis non modici, ſcilicet decurrentis in terram, & tamen non dimiſit quin illud inſtitueret, & ſe nobis daret, quinimò iſtud Sacramentum nihil aliud videtur eſſe ita proprium, quàm quoddam memoriale illius acerbiſſimæ paſſionis, & effuſionis ſui ſanguinis pro nobis miſeris, ideo & CHRISTVS ait: quotieſcunque hoc facitis, facite hoc in meam commemorationem, & quæ anima poſſet videre iſtos dolores, quin transformaretur in dolorem? certè nulla, niſi quæ communionem non habet ex corde illius acerbiſſimæ paſſionis.

Nota. Hæc quotieſcunque feceritis in meam memorationẽ facietis. Quomodo ſit cõſiderandum.

Quartò iſtud Sacramentum eſt ſummum, dignum & venerabile, & ad reuerentiam ſummè humilitatiuum. Ordinator enim iſtius ſancti ſacrificij eſt homo Deus, Deus ſummus & increatus. Anima enim conſiderando hoc Sacramentum, debet penſare nõ ſolum

Quarta. Dignũ venerabile ac humilitatiuũ.

ſolum ordinatorem, ſed id quod in Sacramento cõtinetur. Continetur enim ibi Deus increatus, inuiſibilis, omnipotens, omnia ſciens, iuſtus, ſummus, & miſericors, creator cœli & terræ viſibilium & inuiſibilium, & hoc eſt maius quod occurrit ibi ad cogitandũ. Poſteà occurrit alia res minor, quàm in hoc Sacramento inuenit coniuncta cum illa re maiori, quia inuenit ibi Deum humanatum, id eſt diuinitatem & humanitatem in vna perſona cõiunctas, & vnitas: & quandoque in hac vita præſenti anima recipit maius delectamentum in iſto minori, quàm in illo maiori, quia anima eſt magis capax, & magis conformis iſti minori, quod videt in iſto Deo incarnato, quàm ſit aliud quod videt in ipſo Deo increato, quia ipſa anima eſt creatura quæ eſt vita carnis ſuæ, & omnium membrorum corporis ſui, vnde delectatur in hac vita in increato Deo, quem ibi videt humanatum, & Chriſtum creatorem, & creaturam, & deitatem, & animam cum carne, & ſanguinem, & cum omnibus membris ſui corporis ſancti. Videt ibi anima vnionem tantarum rerum ibi contentarum, & de minori, ſed de humanitate fertur ad diui-

Nota. Anima in hac vita, magis recreatur in Deo humanato, quã increato, Quare.

diuinitatem,& econuersò. Videt igitur anima, ſi benè conſideret primò diuinitatem ineffabilem, in qua ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ, & diuitiarum immarceſſibilium. Videt ibi in illa diuinitate delitias quæ ſolæ ſatiant mentem noſtram, & alia multa ineffabilia. Videt ibi precioſiſſimam animam cum omnibus virtutibus & donis Spiritus ſancti, & ſanctiſſimam oblationē immaculatam. Videt ibi corpus, pretium pretioſiſſimum noſtræ redemptionis. Videt ibi ſanguinem quo redempti,& viuificati ſumus, & alia ineffabilia. Quæ quidem omnia hæc ſummè debent prouocare nos ad reuerentiam exhibendam, nam ibi veraciter eſt, & continetur ille quem adorant cunctæ cœli dominationes, timent omnes ſpiritus cœleſtes, & tremunt omnes cœli fortiſſimæ poteſtates. O ſi videremus ſicut ipſi, in quanta reuerentia & humilitate iſtud Sacramentum tractaremus,& reciperemus? Quæ enim ſuperba anima eſt, quæ ſi hæc benè conſideraret, & in cōſpectu huius ſacramenti corde & corpore non humiliaretur?

Quintò eſt ſummè altum Sacramentum & ſpi-

Digitized by Google

& ſpirituale, & ad cœleſtia eleuatiuum. Hoc enim ſacrmētum ordinauit ſancta Trinitas, vt ſcilicet reſtringeret ad ſe rem quam diligit, vt ſcilicet traheret animam à ſe, ad ſe Deum, & extra omnes creatas, & coniungeret ipſam Deo increato, & ſic vitam ſibi daret ſpiritualem, & diuinam, & mortificaret à peccatis: & ordinauit ipſum ſancta Trinitas, & infinita bonitas, vt vniret, & incorporaret nos ſibi: & ſe nobis, & vult vt recipiamus ipſum, vt recipiamur ab eo, & vult vt portemus ipſum, & ipſe nos, nos fortificando, & confortando. Quæ eſt ergo miſera anima, ſi benè cōſideraret, quæ non trahi debeat poſt tantum dominum, poſt tantā charitatem, quæ de cœlis venit, vt nos ad ſe trahat de terrenis? *Quinta. Summè altū, ſpirituale & eleuatiuū.*

Sextò, iſtud Sacramentum eſt ſummè vtile, & omnium bonorum, & gratiarum animæ collatiuum: non enim venit ad nos in iſto ſacramento Deus increatus cum tanta perfectione deitatis & humanitatis vacuus, ſed pro certo dat animæ recipienti (dum tamen ſe probauerit, & non ſit in voluntate peccandi) pœnarum remiſſionem, robur contra tentationes, impugnatores noſtros *Sexta. Summè vtile, bonorū & gratiarum animæ collatiuum.*

restrin-

reſtringit, & gratiam augmentat, & merita accumulat: vnde & frequenter cum magna reuerentia eſt ſuſcipiendum: verbum autem ſancti Auguſtini de Euchariſtia ſuſcipienda, quando dicit, quotidiè Euchariſtiam ſumere, nec laudo, nec vitupero: Dico quod ſanctus Auguſtinus fuit ſanctus & ſapiens: & videns bonos cum malis in Eccleſia Dei mixtos, vt non impediret bonos, non vituperauit. Ad hoc autem vt non daret ſecuritatem malis, non laudauit. Alia ſunt innumerabilia dona & beneficia quæ conferuntur nobis ſi dignè ipſum ſuſcipiamus, nec eſt dicibile quantàm gratiam recipit anima in vna ſola digna ſuſceptione, dum tamen demerita animæ non reſiſtant.

Verbũ S. Auguſtini de Euchariſtia ſumenda ſæpiùs, quomodo intelligatur.

Septima. Summè laudabile.

Septimò iſtud Sacramentum eſt ſummè laudabile, & omnium gratiarum, & laudũ præconiis ſummè dignum, quicquid eſt boni, quicquid pulchritudinis, quicquid ſanctitatis, totũ eſt in hoc ſacramento: eſt enim ſummum bonum ipſum increatum, ſcilicet diuinitas, & ſummum bonũ creatum, Chriſti humanitas: vnde laudare ipſum aſſiduè debemus. Angeli enim aſſiduè laudare non deſinunt, dicẽtes, Sanctus, Sanctus, Sanctus,

Nota. Quomodo non ſolũ An-

& non

& non ſolùm Angeli, ſed & Sancti, & cuncti beati vident, & ſentiunt illud, & ſtant intra hoc ſacrificium in illo Deo bono infinito, qui facit illos eſſe beatos: ibi enim habent ſemper in pręſentia Deum increatum, ſummum bonum, & Deum humanatum, & in hoc ſacramento admirabile poſitum. Et in iſto myſterio recipiunt nouam dulcedinem, & gaudium, & faciunt nouum tripudium, & præconium, & credo quod hoc ſit propter conuenientiam quam habent, quia communicant cum capite, & membris, id eſt cum Chriſto capite Deo, & ſuis fidelib9, vident enim & ſentiunt, cognoſcunt, quòd Chriſtus in altiſſimo hoc myſterio multum delectatur, & ibi oſtendit, & manifeſtat ſuam bonitatem, & ibi habet ſingularem complacentiam pro bono, & in bono ſuorum deuotorum & amicorum, quos per hoc ſacrificium ſibi coniungit: & ideo delectantur omnes Angeli & Sancti in iſto myſterio cum CHRISTO: & faciunt nouum gaudium & tripudiũ & laudes, quia illud quod placet Chriſto, placet ſimiliter & eis: placet enim Chriſto eſſe cum hominibus in iſto ſacramento, immò eius delitiæ ſunt eſſe cum filiis

geli, ſed beati oẽs nouã dulcedinẽ & gaudiũ habent in ſacramento altaris.

filiis hominum. Gaudent item omnes beati de Eccleſia triumphanti pro bono & vtilitate, quod propter ipſum recipiunt ſanctæ animæ in militante Eccleſia. Vnde & gaudere debet tota Eccleſia, & laudare Deũ de tanto beneficio, & gratiis, gratias & honorem exhibẽdo Deo. Quilibet igitur quando debet accedere ad hoc ſanctum ſacramentum debet conſiderare ad quem vadit, & quomodo vadit, & quare vadit: quia vadit ad quoddam bonum quod eſt omne bonum: & cauſa omnis boni. Vnde ipſum eſt bonum ſolùm, ſine quo non eſt aliquid bonum. Quod bonum ſufficit, & implet omnia, & ſatiat omnes ſanctos & ſpiritus beatos, & oẽs iuſtos per gratiam, & oẽs animas & corpora illorum beatorum qui regnãt in gloria. Vadit ad recipiendum illud bonum Deum, ſcilicet humanatum, quod eſt omne eſſe, & eſt ſuper omne eſſe. O bonum inconſideratum, incognitum, non amatum, ſcilicet inuentum ab illis, qui ſe totis totum te volunt. Si igitur homo conſiderat, & reſpicit morſellum, quod corporaliter debet comedere, quare anima non reſpicit, & non recogitat antequàm recipiat tantum bonum,

Nota. Alia cõſideranda, dum ad ſacramentum acceditur.

num, quod æternum eſt, & infinitum, & quòd ſi indignè recipiatur, eſt mors animæ & corporis ſempiterna? Si verò dignè, mortem fugat, & vitam æternam & beatam adducit, & ſine ipſius ſuſceptione non eſt vita: niſi enim, ait CHRISTVS, manducaueritis carnem, &c. Debet igitur accedere ad tantum, & tale bonum, & ad talem menſam cum magna reuerentia, timore, & tremore, & ſuper omnia cum magno amore, & debet anima accedere tota lota, & ornata, quia vadit ad illum, qui eſt bonum totius pulchritudinis & gloriæ, & qui eſt ſumma ſanctitas, fœlicitas, & beatitudo, & altitudo, nobilitas, & verus amor, & dulcedo amoris ſine fine: & debet ire ad recipiendum, vt recipiatur: debet ire mundus, vt mundetur, viuus, vt viuificetur, iuſtus, vt iuſtificetur, iunctus, vt incorporetur cum ipſo Deo increato, & dulciter humanato, & ſit idem cum eo per infinita ſecula ſeculorum.

Digitized by Google

Sexageſimum octauum capitulum. De vltimis verb & admonitionibus huius ſanctæ per modum ora tionis: in quibus tractatur de myſterio ſanctiſſi mæ incarnationis Chriſti. Et de reliquis myſte rijs Domini noſtri vſque ad ſuam Aſcenſionem.

HOc eſt vltimum ſcriptum & vltima li tera quæ fecit ſanctiſſima Angela de Fulginio mater noſtra antequàm infirmare tur ad mortem, aſſerens tunc eſſe vltimam literarum: præſciuit enim ſuũ fœlicem tran ſitum longo tempore ante. Vnde & cũ ma- gno affectu hæc verba locuta eſt, & quaſi co- egit ſcriptorem, ſcribere & dixit. O Deus meus fac me dignam, vt poſſim cognoſcere altiſſimum myſterim tuum, quod fecit ar- dentiſſima charitas tua, id eſt altiſſimũ my ſterium tuæ ſanctiſſimæ incarnationis, quã feciſti pro nobis, quæ incarnatio fuit prin- cipium ſalutis noſtræ. Iſta autem ineffabilis incarnatio facit nobis duo. Primum quod implet nos amore. Secundum eſt, quod red- dit nos certos de noſtra ſalute. O quàm in- effabilis hæc charitas, ſupra iſtam verè non eſt maior quã quod Deus meus omniũ crea- tor

De incarnatione verbi.

tor fiat caro, vt me faceret Deum. O amor euiſcerate, teipſum exinaniſti, & defeciſti, vt me faceres: formam viliſſimi ſerui recepiſti, vt mihi decorem regium & diuinum conferres: quando tamen formam meam recepiſti, nõ ſic feciſti vt aliquid à tua ſubſtãtia minueres, nec à tua deitate detraheres, ſed abyſſus tuæ humillimæ incarnationis facit me dicere, & cõpellit verba hæc euiſcerata. O tu incomprehenſibilis, propter me comprehenſibilis. O increatus, factus es creatura. O incogitabilis, factus es cogitabilis. O impalpabilis, factus es potens palpari. O Domine fac me dignam videre profundum huius altiſſimæ charitatis, quam nobis cõmunicaſti in iſta incarnatiõe ſanctiſſima. O fœlix culpa (non tamen ex te: ſed ex Dei pietate) quæ meruiſti nobis oſtendere occultiſſimum diuinæ charitatis profundum, quod nobis erat abſcõditum. O in veritate, maiorem charitatem ego cogitare non poſſum. O altiſſime, fac me capacem ad intelligendum hanc altiſſimam & ineffabilẽ charitatem. O Domine quinq; ſunt myſteria, quæ pro nobis feciſti, fac nos Domine capaces ad intelligendum ipſa.

Fœlix culpa, quomodo.

Digitized by Google

Quinq; myſteria pro nobis Chriſtus fecit.

Primum eſt myſterium tuæ ſanctiſſimæ incarnationis. Secundum eſt ineffabile myſterium tuæ doctrinę, exempli, pœnitentię, & afflictionis. Tertium eſt mors acerbiſſima tolerata pro nobis. Quartum gloria tuæ Reſurrectionis. Quintum ſublimatio tuæ glorioſæ Aſcenſionis. Primum eſt amor ineffabilis. O amor ſummus & transformatus. O amor ineffabilis, benedictus ſis Domine, quia facis me intelligere quod mihi natus es. O quàm glorioſum eſt iſtud ſcire, & intelligere, quod ego videam & intelligã, quod tu mihi natus es: iſtud intelligere in veritate plenum eſt omni delectamento, & ſuauitate. O admirabilis, quomodo ſunt mirabilia myſteria tua quæ pro nobis feciſti? Secundum quod pro nobis fecit, reddit nos certos de modo viuendi: nam natus eſt & incarnatus, & vixit taliter, quòd haberemus præſentiam documenti à Ieſu Chriſto nato de paupertate, dolore deſpectu, quia in ipſis natus eſt, vixit, & finiuit. Tertium myſterium eſt ſuæ mortis, quia etiam ad hoc natus eſt, vt eſſet redemptio noſtra, & moreretur pro nobis. Quinque autem ſunt conſideranda in iſta morte Chriſti.

Pri-

Digitized by Google

Primum declaratio & operatio noſtræ ſalutis. Secundum eſt, noſtra fortificatio, & victoria contra inimicos noſtros. Tertium eſt repletio, & ſuperabundantia amoris diuini manifeſtati per ipſam mortē. Quartum eſt, quod nos repleuit vna altiſſima, & euiſcerata & profunda veritate: poſſumus enim per hoc cognoſcere, videre & intelligere, quomodo Deus pater nobis oſtendit, & clarificauit, & declarauit filiũ in iſta incarnatione ſanctiſſima. Quintũ eſt, quia per hoc poſſumus cognoſcere quomodo filius Dei manifeſtauit nobis patrem, per obedientiã quam ſeruauit in tota vita ſua vſque ad mortem crucis, & per ipſam obedientiã reſpondit Deo Patri pro toto humano genere. Fac me dignã ô increate Deus cognoſcere profundum amoris tui, & abyſſum ardẽtiſſimæ tuæ charitatis. Fac me dignam intelligere ineffabilem charitatem quam communicaſti nobis, quando oſtendiſti nobis filium tuum Ieſum Chriſtum in iſta incarnatione, & quando iſte filius tuus manifeſtauit te eſſe patrem nobis. O admirabilis amor, & iucu dus, quia in te eſt omnis ſapor omnis ſuauitatis, & omne delectamentum: & ita

Quinq; conſiderãda in morte Chriſti.

eſt contẽplatio quæ eleuat animam de mundo, & facit eam ſtare ſupra ſe, & eſſe pacificatam, & tranquillatam. Quartum myſterium eſt in reſurrectione, in qua duo ſunt conſideranda.

In Chriſti Reſurrectione duo conſideranda. Primum eſt, quod ſua reſurrectio dat nobis firmam ſpem de noſtra reſurrectione. Secundum eſt, quod facit nos cognoſcere reſurrectionem ſpiritualem quam Deus facit per ſuam gratiam, quando de mortuo facit viuum, de infirmo facit ſanum. O altiſſimum & inenarrabile, & incognitum, & ineffabile myſterium, in quo adimpleſti perfectionem noſtram, fac me Domine dignam cognoſcere iſtud altiſſimum myſterium. Quintum myſterium eſt Aſcenſionis. O Domine fac me dignam eſſe capacẽ cognoſcere altiſſimum myſterium Aſcẽſionis tuæ, in quo repleta eſt tota ſalus noſtra. O Ieſu Chriſte tunc poſuiſti nos in poſſeſſionẽ patris tui, & noſtri. Iſta quinq; myſteria ſunt ſchola illorum qui ſunt veri ſcholares, ſchola verax vbi diſcuntur iſta quinque myſteria, eſt ſchola continuę orationis. Fac igitur me Domine intelligere, & cognoſcere ſupernam charitatem, cum qua creaſti me, & rede-

redemiſti. O incomprehenſibilis fac me capacem ad intelligendum tuam inæſtimabilem, & ardentiſſimam charitatem, & illam euiſceratam dilectionem qua elegiſti genus humanum ab æterno ad obtinendum viſionem tuam, & tu altiſſime dignatus es velle videre noſtram. Fac nos Domine cognoſcere culpam noſtram, vt effugiamus pœnas, quas minatus es ingratis, & non recognoſcentibus hæc ineffabilia myſteria & beneficia tua.

Sexageſimum nonum capitulum. De ſeptem donis & beneficiis ſpiritualibus inter alia dona homini à Deo donatis.

POST iſta locuta eſt de ſeptem donis ſiue beneficiis ſpecialiſſimis nobis à diuina bonitate collatis, & dixit. O dulciſſime Domine fac me capacem ad intelligendum iſta ſeptem dona, quæ nobis dediſti inter multitudinem aliorum donorum tuorum. *Septem dona à Deo homini, ſpiritualia.*

Primum donum eſt ineffabilis creatio. Secundum eſt, admirabilis electio qua dignatus es nos eligere ad gloriam tuam. Tertiũ, eſt donum ineffabile, quod nobis feciſti, quan-

quando tuum filium miſiſti, vt nobis daret vitam. Quartum, eſt donum altiſſimum tuæ bonitatis quando dignatus es me facere ſenſibilem, & rationalem, & non beſtiã nec irrationalẽ. Hæc admirabilis ratio quã in me poſuiſti, facit in me tria. Primum eſt, q̃a per ipſam cognoſco te admirabilem. Secũdum, eſt quia facit me cognoſcere peccata mea. Tertium, eſt quia per ipſam mediante gratia tua reſiſto ſenſualitati meæ ad peccata inclinanti. O incomprehenſibilis, quia nihil aliud eſt ſupra iſtud donum quod nobis donaſti, formaſti nos Domine ad formã tuã, & feciſti nos rationales, & induiſti nos tuo lumine, & de tua ratione. Quintum donum eſt intellectus: fac nos Domine cognoſcere id donum quod dediſti nobis, ſcilicet, intellectum, vt poſſimus te Deum meum intelligere. Sextum donum eſt ſapientia. O Domine fac me ſapere ardentiſſimam charitatem tuam, cum qua donaſti nobis iſtud donum, ſcilicet ſapiẽtiam. O in veritate iſtud donũ omnium donorũ eſt maximum, ſcilicet, ſapere te in veritate. Septimum donum eſt amor. O ſummũ eſſe, fac me intelligere iſtud donum, quia omnes Angeli, & Sancti non

Quã per rationẽ à Deo nobis datam tria operemur.

habent aliud videre, niſi videre te amatum, & amare te, & contemplari. O donum quod eſt ſuper omne donum, quia tu ipſe es amor. O ſummum bonum, dignatus es facere nos te amorem cognoſcere, & facis nos amare talem amorem, & ideò illi qui venient ante faciem tuam, erunt remunerati ſecundùm amorem quem habuerant, & nihil aliud eſt, quod ducat contẽplatores ad contemplandum, niſi verus amor. O admirabile, mirabilia facis tu in filiis tuis. O ſupernũ bonum. O incomprehenſibilis bonitas, & charitas ardẽtiſsima. O diuina perſona quæ dignaſti nos ſubſtantificare in medio ſubſtantiæ tuæ. O iſtud eſt mirabile ſupra omne mirabile, quod facis in filiis tuis. O occultum admirabile, non eſt intellectus humanus, qui ad iſtam ſubſtantiam non deficiat. Sed cum gratia & lumine diuino ſentimus dictam ſubſtantiam, & iſta eſt arra illorum, qui ſunt veri ſolitarij, & omnes chori Angelorum ſunt hic occupati, & in iſta occupatione occupẽt ſe omnes illi qui ſunt veri contemplatores, & poſtea erunt ſolitarij & à terra ſeparati. Iſtorum conuerſatio in cœlis eſt, Deo gratias, Amen.

Digitized by Google

Septuageſimum & vltimum capitulum. De Teſtamento & ſuprema admonitione huius ſanctæ, & de tranſitu & obitu eiuſdem.

TESTAMENTVM & vltima admonitio ſanctæ matris Angelæ, quam fecit filiis ſuis, dum eſſet morti propinqua, ſic dicens: Filioli mei quæ dico vobis, non dico ſolùm niſi propter amorem Dei, & vt promiſi vobis quod non libenter porto ſub terram aliquid quod vobis poſſit prodeſſe. In hoc autem quod volo dicere, nihil habeo facere ex me, ſed totum eſt Dei. Nam placuit diuinæ bonitati dare mihi curam & ſolicitudinem omnium filiorum ſuorum, & filiarum ſuarum qui ſunt in hoc mundo, & vltra & citra mare, ego autem cuſtodiui eos vt potui, & doloraui eos, & plures fuerunt dolores pro eis quam vos credatis. O Deus meus, ammodò reaſſigno eos tibi, & rogo per ineffabilem tuam charitatem, vt cuſtodias eos ab omni malo, & conſerues eos in omni bono in amore paupertatis, deſpectus, & doloris, & in transformatione, & in imitatione tuæ vitæ, & perfectionis, quam nobis verbo & facto, & vita viua oſtendere

placui-

placuiſti. O filioli mei amantiſſimi, exhortor hac exhortatione vltima, vt ſtudeatis eſſe parui, & verè humiles, & manſueti nō ſolùm opere exterius, imò & ex profūdo corde, vt verè ſitis ſcholares & verè diſcipuli illius qui dixit: diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde: non curatis de potentia, honoribus, nec prelationibus. O filioli mei ſtudeatis eſſe parui, vt Chriſtus exaltet vos in perfectione meritorum & ſuæ gratiæ. Sitis ita humiles, quod tanquam nihil vos exiſtere continuè æſtimetur. Maledictæ ſunt iſtæ ſufficientiæ quæ tollunt animam, ſcilicet potentia, honores in prælatione. Fugite ab illis, quoniam magna deceptio, & periculum eſt in ipſis, licèt minor deceptio ſit in ipſis, quàm in ſufficientijs ſpiritualibus, ſcilicet in ſcire loqui de Deo, intelligere ſcripturam, facere magnas plaſmas, habere cor quaſi occupatū in rebus ſpiritualibus. Multotiens enim iſti tales in errorem cadunt, & difficiliùs corriguntur quā qui habent temporales ſufficiētias, igitur eſtimetis vos eſſe nihil. O nihil incognitū, ô nihil cognitū, in veritate anima nō poteſt habere meliorem viſionē, nec ſcientiam, quā videre ſuum nihil, &

hil, & ſtare in ſuo carcere. O filioli mei, ſtudeatis habere charitatem, ſine qua non eſt ſalus, nec meritum. Ecce Deus dicit, omnia mea, tua ſunt. O quis eſt, qui mereatur hoc, quod omnia bona Dei ſint ſua? In veritate non eſt aliud, quod mereatur niſi charitas. O filioli mei, & patres, & fratres, ſtudete vos diligere inuicem, & habere iſtam charitatem, & mutuam dilectionem, hac enim meretur anima hæreditare bona diuina, & exhortor, vt non ſolùm habere velitis iſtã charitatem inter vos, imò etiam ad omnes gentes. Dico enim vobis, quòd plus recepit anima mea de Deo, quando ploraui & doloraui peccata proximi, quam mea, & mundus trufat de hoc quod dico, quòd homo poſſet plorare peccata proximi, ſicut ſua, vel plus quam ſua, quia videtur eſſe contra naturam. Sed charitas quæ hoc facit, nõ eſt de hoc mundo. O filioli mei ſtudeatis habere iſtam charitatem, & neminem iudicetis, & ſi videritis hominem peccare mortaliter, non dico quod non diſpliceat vobis peccatum, & quod non debeatis abhorrere peccatum, ſed dico, quòd non iudicetis peccantes, nec contemnatis, quia neſcitis iudicia

Et de mortaliter peccante nõ iudicandum.

cia Dei: nam multi apud homines videntur damnati, qui apud Deũ ſunt ſaluati: & multi apud homines videntur ſaluati, qui apud Deum iam ſunt reprobati, & damnati. Et ſcirem vobis dicere, quòd aliqui ſunt quos vos deſpexiſtis, de quibus habeo firmam ſpem, quod Deus reducet eos ad manum ſuam. Ego non facio aliud teſtamentum, niſi quod recommendo vobis mutuam dilectionem, & profundam humilitatem. Et relinquo vobis totam hæreditatẽ meam, quæ etiam Chriſti Ieſu eſt, ſcilicet, paupertatem dolorem, & deſpectum, vitã videlicet Chriſti. Illi qui habebũt iſtam hæreditatem, ſcilicet vitæ Chriſti, erunt mihi filij, filij enim ſunt Dei: & non eſt dubium, quòd poſtea nõ habebunt hæreditatem vitæ æternæ. His dictis impoſuit manum ſuam ſupra caput ſingulorum, & ait, benedicti ſitis à domino, & à me filioli mei, vos, & omnes alij qui hîc præſentes non ſunt, & ſicut ſignificatum eſt mihi, & demonſtratum à domino, ita iſtam æternam benedictionẽ vobis concedo præſentibus & abſentibus, idem Chriſtus det eam vobis cum illa manu quæ fuit in cruce clauata. Igitur circa feſtum Natiuitatis domini

Digitized by Google

mini, quo tempore ipſa tranſiuit ad Chriſtum, multò iacens infirma dixit: Verbum caro factum eſt, & poſt magnam morā quaſi aliunde veniens, dixit: ô omnis creatura deficit, & totus intellectus Angelicus non ſufficit ad hoc comprehendendum, & poſteà ſubiunxit, anima mea lauata eſt & mundata in ſanguine Chriſti, qui erat ita recens & calidus, ſicut ſi ſtatim exiret de corpore crucifixi. Poſteà dixit, Chriſtus filius DEI me modo præſentauit patri, & dicta ſunt mihi iſta verba: O ſponſa & ſpecioſa, ô amata à me cum dilectione & in veritate, nolo quod venias ad me cum iſtis doloribus, ſed cum iubilo & lætitia innumerabili, ſicut decet regem ducere ſponſam ſuam diu amatam cum regio veſtimento, & demonſtrauit mihi veſtimentum, quemadmodum demonſtrat ſponſus ſponſæ ſuæ diu & multùm amatæ, ſed hoc non erat de purpura, nec ſcarleto: nec de ſendalo, nec de ſamito, ſed erat quoddam lumen mirificum, quo veſtitur anima. Et tunc oſtendit mihi ipſum ſpōſum Verbum æternū, ita quod modo intelligo quid eſt Verbum: & quid eſt dicere, Verbum, ſcilicet, Verbum quod voluit

incar-

incarnari pro me, & ipſum Verbum tranſitum fecit per me, & totam me tetigit, & amplexata eſt me, & dixit mihi: Veni dilecta mea, ſponſa amata, cum vera dilectione, veni, quia omnes ſancti exſpectant te cum lætitia. Dixit etiam mihi: Ego non committam te Angelis, nec aliis ſanctis, vt te deducant, ſed ego perſonaliter veniam pro te, & aſſumam te ad me, tu enim mihi facta es conueniens, & grata meæ maieſtati.

Dum igitur eſſet propè tranſitum, ſcilicet, die præcedenti dicebat frequenter, Pater, in manus tuas commendo animam meam, & ſpiritum meum. Et ſemel poſt illud verbum dixit nobis præſentibus: Modò ad iſtud verbum reſponſio mihi facta eſt talis, quòd impreſſum eſt cordi tuo in vita, impoſsibile eſt quod non habeas in morte. Et tunc diximus, ergo vis recedere, & relinquere nos? Et illa reſpondit tantum celaui vobis, ſed ammodò non celo vobis plus, dico vobis, quod omninò debeo recedere.

Eodem autem die, ceſſantibus doloribus cunctis, quibus multis diebus ante

per ſin-

per ſingula membra interius & exterius tormentata horribiliter fuerat, & multipliciter afflicta, in tanta quiete corporis, & ſpiritus iucunditate iacebat, quod iam videbatur de promiſſa ſibi lætitia deguſtare. Tunc verò interrogauimus eam, ſi prædictus iubilus erat ſibi adhuc datus, & ipſa reſpondit, quod iam incœperat iubilus ſupradictus, & in hac quiete corporis, & ſpiritus iucunditate vſque poſt Completorium die ſabbati lætiſsima iacens, multis fratribus circumſiſtentibus eam, & myſteriorum officia exhibentibus, ipſa die, ſcilicet, in octaua Innocentium, vltima hora diei, quaſi leuiter dormiens, requieuit in pace. Et anima illa ſanctiſſima ſoluta à carne: in abyſſum diem infinitatis abſorpta, innocentiæ & immortalitatis ſtolam à Chriſto ſuo ſponſo recepit, regnatura cum Chriſto quo nos ipſe per virtutem ſuæ crucis, & per merita ſuæ Virginis matris, & per interceſſionem huius ſanctiſſimę matris noſtræ Angelæ deducat, Amen.

Tranſiit autem venerabilis ſponſa Chriſti Angela de Fulginio ex huius mundi nau-

fragio

fragio ad cœli gaudia, longo ſibi ante tempore promiſſa, Anno Dominicæ incarnationis milleſimo tercenteſimo nono, pridie nonas Ianuarij, tempore Domimini Clementis Papæ Quinti.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ ... EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

327

Digitized by Google

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO · ROMA ·

Digitized by Google